

Incipit lib q̄t̄.

De sacramētis in cōi. 12.

Concedis p̄ dei gradam p̄o
modulo tenuitatis mee ēb̄
p̄tibus hui⁹ sime. s. prima.
d. x. p̄ceptis. Et secunda de v̄
tutibus et viciis. Et tercia d̄
contractib⁹. Restat vlt̄erius
p̄sequi quartam partē eius
dem que est de sacramētis.

Et p̄mo dicēdū est de sacramētis in cōi. 2° de
tribus sacramētis in specialī. s. de baptismo p̄
firmacōne et eukaristia. Circa p̄mū p̄o
dicēdū quid sit sacramētum et in quibus cō
sistat. 2° dato q̄ sacramēta consistant non tñ
in rebus s; etiam in verbis d̄ variacōe verborū
sacramētalīū. 3° de mō et ordine sacramētorū
noue legis. 4° de effectu ip̄orū. 5° de mīstris. 6°
de itera cōe. Circa p̄mū sciēdū q̄ de racōe sa
cramēti noue legis de quo hic est mēdo sūt tri
a. s. naturalis silitudo ex qua habet ap̄tēdēz
rēp̄sentandi. Actualis institucō occulta v̄l ex
p̄ssa ex qua habet ordīacōz dēmiatam respectu
hui⁹ significati. Et spūalis sactificacō ex qua
habet virtutem efficiēdi illud signatū. Hec
autē tria cōplectitur exp̄sse diffinīcō sacramēti
quā ponit hu. de sacm̄. vic. li. 6. de sacm̄.
p̄te nona. c. 2. dicens q̄ sacramētū ē m̄le ele
mentū ext̄nsecus oculis suppositū. Ex instōe sig
ficans. Ex silitudine rēp̄sentās. Et ex sanctifi
cacōne aliquā gradam inuisibilem conferens.
Sumit autē in p̄dicta diffinīcōe el̄m p̄ quacūq̄
re sensibili. Ocul⁹ v̄o silitur ibi cōiter p̄ q̄cūq̄
sensu. silitudo autē silitur ibi non p̄ silitudine
p̄cipacōis. s. eiusdē q̄l̄tatis quia talis silitudo
n̄ posset esse visibiliū ad inuisibilia. s; p̄ silitu
dīe rēp̄sentacōis sūm quā dā p̄poracōnabilitatez.
Vt sic se habet aqua ad lauandō sordes corpales
sic gr̄a ad spūales. Est autē cōe oībus sacm̄
tis tam legis n̄tē q̄ legis scripte. q̄ legis no
ue q̄ consistāt in rebus visibilib⁹ inuisibilem
gradam significantiū. Speciale tamen est sacra
mentis noue legis q̄ consistāt ēē in verbis cū
sint ordinata p̄m̄ ad sanctificacōz. sanctificacō
vero creature fit per verbum dei et oracōem 2°
thi. 3. Vnde magister sen. li. 2°. distm̄. 1. dicit
q̄ sacramēta s̄sistūt in duob⁹. s. in verb⁹ et r̄b⁹
q̄ ēē duo tangūt in p̄di cta diffinīcōe. Nam res
tangūt ibi p̄ hoc q̄ d̄ m̄le el̄m. Verba vero
intelliguntur p̄ hoc q̄ dicitur ex sanctificacōe
q̄ h̄ fit p̄ verbū dei vt dictū est. Rēq̄runt ēē in
sacris facta sūm hu. que sūm magistrū s̄phen
di p̄nt sub rebus. Intēcō ēē p̄ferētis rēq̄rēt q̄ i
v̄bis intelligit.

Circa 2°. s. de variacōib⁹ verborū sacramē
talīū q̄rūtur pl̄a. s. verū liceat variare v̄
ba dēmiata in alia verba significanda idem.
R̄ q̄ non vnde sūm th̄ologos subtilius cōsid̄
rantes baptism⁹ non esset si quis in noīe genī
toris et geniti baptisaret. quia nō est data vis
n̄ noīb⁹ p̄sonas p̄m̄ significatib⁹ dicta v̄o nōia
līz p̄ p̄sonis supponāt n̄ tñ significāt mō p̄m̄
pali s; p̄m̄ nocōes sū ēē acc̄p̄sōles s̄p̄e. t̄ sco

pter quatuor. primo quia q̄nq̄ aliquis habet
maiorē deuocōem ad sanctū minorē q̄m ad san
ctū maiorē. Ex deuocōne autē magis dependet
ofonis effectus. 2° quia quibusdā sanctis datū
est in aliquibus specialib⁹ casib⁹ p̄pue patrocinā
ri sicut beato anthonio ad ignē infernalem. 3°
vt honor debet exhibēat oībus a nobis. 4° q̄
plurīū oracōib⁹ q̄nq̄ impetratur quod vni
us oracōe non impetraret. Querit etiā qua
re n̄ inuocam⁹ x̄pm vt orēt p̄ nobis cū ip̄e s̄
q̄b̄ d̄icat sanctus sanctorū. et ei sūm q̄d h̄o
orare oueniat. R̄ oīo est quidā actus. Actus
aē sūt p̄ticulariū suppositōrū. et iō si dicerem⁹
x̄pe ora p̄ nobis nisi aliq̄d adderet. videremur
hoc ad p̄sonam x̄pi referre. Et ita videret ēē
p̄sonū vel errozi nestorij. qui distinxit in cōto
p̄sonam filij hoīs a p̄sona filij dei. vel errozi ar
rij qui ponit p̄sonā filij minorē patre. Vñ ad
hos errores vitandos n̄ p̄tīm⁹ eius oracōnem
dicentes x̄pe ora p̄ nobis. sed potius eius mise
racōem dicentes. x̄pe audi nos et miserere no
bis. Sed obidetur cōe p̄dicta quia aut sūm⁹
digni vt sancti p̄ nobis orēt. et tūc etiā nob
non inuocātib⁹ eos pro nobis orarent. Aut
simus idigni et tūc etiā si eos inuocemus pro
nobis non orant ḡ supflūū videtur omnino i
terpellare q̄ p̄ nobis orēt. R̄ q̄ non est supflū
um. q̄ ex hoc aliq̄s dign⁹ fit vt orēt. p̄ eo aliq̄s
sanctus. cum ad ip̄m in sua necessitate cum de
uocōne recurrit.

De sacramētis in cōi.	12
De catēchismo et exorcismo.	22
De baptismo.	32
De effectu baptismi.	42
De baptisatib⁹.	52
De baptisatib⁹.	62
De sacramēto s̄firmacōis.	72
De sacramēto eukaristie.	82
De materia eukaristie.	92
De forma s̄secracōis eukaristie.	102
De ouersione que fit in eukaristia et quō pus ēē ibi post ouersionem.	112
De acc̄tib⁹ remanentib⁹ in eukaristia.	122
De misterio eukaristie.	132
De celebracōe misse.	142
De defectib⁹ contingētib⁹ in missa.	152
De audicōne misse.	162
De vsu eukaristie.	172
De impedimētis vsus eukaristie.	182
De efficacia eukaristie.	192

Quidam vō canoniste vt gof. 7 jo. dixerūt qsi quis modo p̄dicto. s. in noīe genitoris 7 geniti baptisaret baptisatus esset. tuus tamē esset q rebaptisaret sub cōdicōne. **V**erum additio l' dimiūcio impediāt baptisimū. **R**e q circa omīs istas mutacōes que possūt in forma sacramētorū stringere duo possūt considerari vnū quidē ex pte eius qui p̄fert verba cui? intendō requiritur ad sacramētū vt infra dicet. et ideo si intendat p huiū addicōem vel dimiūciōem aliū ritum iducē qui non sit ab ecclesia r̄cept? non videt p̄fici sacramētum quia non videt q intendat facē quod facit ecclesia. Aliud ē ex pte significacōis verborū. cum enī verba openē i sacramētis quātū ad sensū quem faciunt. op̄z p̄siderare vtrū p talem mutacōem tollat sensus verborū debitus quia si sic manifestū est q tollitur virtus sacramēti. **C**irca dimiūciōez igiē sciendū qsi dimiūat aliquid eorū q sunt de substantia forme sacramēntalis tollitur debitus sensus verborū et id nō p̄ficiē sacramētū. **V**nde dicit Dionisi⁹. l. de sp̄s sancto si quis ita baptisari p̄curet vt de p̄dictis nomibz vnū p̄termittat. s. patre aut filiū aut sp̄itū s̄cū sine p̄fectōe baptisabit. **S**i autē subtrahat aliqd qd nō est d substantia forme tal. dimiūciō talis nō tollit debitū sensū verborū. 7 p̄ p̄ns n̄ sacramēti p̄fectōz. sicut in forma euharistie q est hoc est enī corpus meū. h enī sublatū nō tollit debitū sensum verborū et id nō impedit p̄fectōez q̄uis possit stringere q ille qui p̄termittit ex negligēcia l' ōceptu peccet. **C**irca addicōz vō p̄siderandū est q stringit aliqui apponi qd est corruptiū debitū sensus. puta si aliquis dicat i noīe patris maioris et filij minoris sicut arriani baptisabant. et id talis addicō tollit v̄tutē sacramēti. **S**i vō sit talis addicō que n̄ aufert debitū sensū. non tollitur v̄tus sacramēti. **S**ed nūquid refert vtrū talis addicō fiat i p̄ncipio. medio et fine. **R**e q non. vñ si aliquis dicat. ego te baptiso in noīe patris omnipotē et filij eius vnigēti et sp̄s sancti padri erit verū baptisma. **E**t filr si quis dicat ego te baptiso in noīe p̄ris et filij et sp̄itus sancti. et beata vgo te adiūuet erit verū baptisma. et filr si quis dicat ego iohēs baptiso te tē. **H**ec tho. **Q**uid si dicatur ego te baptiso. in noīe patris 7 fi. et sp̄s. et beate virginis. **R**e q non est baptisat? quia dī. i. cor. 10. nūquid paul? p nobis crucifix? est aut in noīe pauli baptisati estis. s; hoc verum est si in nomine beate v̄ginis intelligat baptisari sic i noīe trinitatis quo baptisim? p̄secratur. talis ei sensus p̄trari? est vere fidei 7 p̄ p̄ns tollerēt v̄tutē sacramēti. si vero intelligatur q additur in noīe beate v̄ginis n̄ q nomē beate v̄ginis aliqd op̄et in baptismo. s; vt eius intēssio p̄sit baptisato ad p̄ferendū graciā baptismalem. non tollitur p̄fectō sacramēti. **H**ec tho. **Q**uid si oracō aliqua distinguatur d̄ forma baptisimi. **R**e sco. q nō est baptisim? qz distinctiō nō p̄t d̄terminare alteram p̄tē. et idē dicit si apponatur p̄dicō aliqua q non extat. **V**tz cor

rup? impediāt effectū s̄cī. **R**e aut est tanta corruptio q non manet idē sensus aliq? 7 tē n̄ ē sacm. aut non est tāta quā maneat sensus fm vsus accōmodacōem licet non fm istēciōis p̄me rectā formadōem. sicut p̄ in puerobalbudēte q tē intelligitur et est exēplū fm p̄sa. si dicereſ olli p̄ illi. 7 tē est sacm si fiat ex simplicitate non ex d̄ione siue ap̄tean sū ap̄te post. vñ dī. de p̄se. di. 2. retulerūt. **Q**si deigat aliquē infrigendo linguā p̄pter ignoranciā dicē in noīe patris tē. non est rebaptisandus quia sanus est sensus. **H**ec bon. **V**trū interrupcio impediāt. **R**e qsi sit tanta interrupcio verborū q incipiat intencō p̄nū dantis. tollit sensus debitus et p̄ p̄ns v̄tus sacramēti n̄ tē tollit qn̄ est ita parua interrupcio q p̄ferentis nō aufert intencōem et int̄lectū. **H**ec tho. **V**tz trāspōsicō impediāt. **R**e si mutet sensū locutiōis qz habet ex vi ordinis verborū impedit virtus sacramēti vt si dicat ego patris 7 filij baptiso te in noīe sp̄s sancti. qz ex vi ordinis tal ē sens? e? qui sū patris 7 filij baptiso te tē. qz ex vi verborū non est sensus q ego baptisem te s; aliqd in te p nomē patris tē. **S**i autē sensū locutiōis n̄ variant nō tollitur virtus sacri fm qd pl̄s dicit qd noīa et verba trāspōsita idē significant. **H**ec r̄ch. **A**tendenda est eē intencō si enī fiat trāspōsicō ex simplicitate sine erroris dogmatifacōne non nocet. vt si dicereſ in noīe pa. et fi. tē. **R**acō hui? est qz ordo intelligitur in ip̄is v̄bis eo q filius p̄cedit a patre. 7 ideo ita n̄ op̄z exp̄mere ordinē sicut noīa p̄sonay. **S**i autē fiat ex malicia nocet. quia mutare formā ecclie non est bonū. **A**nt. 11.

Circa 3^a. s. numez et ordinē sacramētorū noue legis s̄cī. A. s. baptisim? p̄firmacō. euharistia. penitēcia. extrema vñctio. ordo. et matrimo. sūt enī ordinata ad medicandū infirmitates sp̄uales que sūt septem. est enī infirmitas pene et culpe. **I**nfirmitas culpe est triplex. s. originalis contra quā est baptisim? actualis mortalis contra quā est penitēcia. et actualis venialis contra quā est extrema vñctio. **D**efectus autē pene est quadruplex. s. ignoranciā contra quā ē ordo in q tradit p̄as discernēdi. **I**nfirmitas d̄ quā est p̄firmacō. **M**alicia d̄ qm̄ est euharistia. et ex his p̄flata p̄cupiscēcia d̄ qm̄ est matrimo. **H**ec enī q̄tuor vt dicit beda ex peccato nobis inflicta sūt. **S**ciendū enī s; r̄ch. qz semper digne recipienti sacramētū ordinis p̄fert aliq illuīacō conē ignoranciā que est in homie radone peccati originalis enī. licet non semp appareat in effectū hoīez illuminacōnē recepisse talem illa tē illuīacō totā illā ignoranciā n̄ tollit s; minuit. **D**icit autē qdlibet p̄dictorū sacramētorū vnū sacramētū ab vna p̄fectione finis sicut dī vna dom? quia licet in ip̄a gerantur pl̄a totū tē qd ibi gerit ad vnū significandū et efficiendū ordinat. **P**rimo aut ordinat illa sacramēta q respiciūt cōir oēs puta baptisim? p̄firmacō euharistia penitēcia extrema vñctio

malis peccent dispensando sacramenta. **R**e q sic
nam aliquis in agendo peccat ex hoc qd opatur
no fm qd optet vt patet p plm .4. ethi. est ad
dueniens vt ministri sacramentoz sint iusti et
mudi quia ministri debent dno sformari s^o id
lenit. 19. sancti erit tē. et ideo no est dubiu quin
malis exhibentes se ministros dei et ecclesie in di
spensacione sacramentoz peccent. et quia h pec
catum ptnet ad irreuerentia dei et contamina
cionem sacramentoz quantum est ex pte ipsi^o hois
pccoris. licet sacra fm se et incontaminabilia
sint. psequens est q tale peccatu est mortale ex
genere suo. hxc tho. **V**tru malus minister
cui offerit puer baptizandus in piculo mortis
existens sit pplexus. **R**e vt infra vbi agitur de
his que requiruntur ex pte baptizandi. **V**tru
suscipiens sacramentu a malo ministro peccet.
Re ille qui ad sacramenta acced^t suscipit qui
dem sacramentu a mistro ecclesie non iniquatu
est talis psona s; iniquatu est minister ecclie.
et id quadiu minister ab ecclesia tolerat. ille
q ab eo suscipit sacramentu non cōicat eius pec
cato s; cōicat ecclesie que tanqua ministri exhibi
bet eu vñ no peccat in hoc n forte p accns cōi
cādo et peccato vel psciendo si hipo faueat ei
l foueat eu in peccato. vñ dato etiā q malus
ps bz peccet sacm sferendo n tñ optet quod su
mens vel petens ab eo etiā pter cām necessita
tis peccet. ppter duo pmo quia non potest esse
certus q ille sit in peccato mortali cui spūsan
ctus coopat ministrati iustificacōz impij. secūdo
qz petit qd iustu est qz sacramenta a suo psbzō i
ape debet. nec p hoc cogit nec inducit eu ad pec
cand qz ille reddere potest non peccando qd dz.
Si vero ab ecclia no tolerat pnta cū degradat
suspenditur vel excoīcatur. peccat qui ab eo re
cipit sacramentu. qz cōicat peccato ipsi^o n euz
in necessitate susciperet ab eo baptisnu. hxc de
tho. et pe. **V**tru angeli possit eē mistri sa
cramentoz. **R**e vt sup dictū est tota virtus sac
ramentoz a passione xpi dūat que ē eius s^o q
homo cui i nāa sformantur hoies non ange
li s; fm passionē dicitur modicu ab angel^o mi
norat^r vt patet ad heb. 12. et id ad hoies pertinet
dispensare sacramenta non ad angelos. **S**cū
dū tñ q sicut potendā suā nō alligat^r de sacri
f qn possit sine sacramētis effectus sacramentoz
sferre ita etiā potendā suā non alligauit
ministri ecclesie qn eē angeli possint veritatez
ministrij conferre in sacramētis. et quia boni ā
geli sūt nūcj veritatis id si aliqd sacramentale
misteriū a bonis angel^o pficeret ratū esset habē
dū qz ostare debet hoc fieri autē dīna sicut qdaz
templa dicuntur misterio angeloz consecrata.
Si vero demones qui sūt spūs mēdaci aliqd sa
cramentale misteriū exhiberent non esset ratūz
habendū. hxc tho. **D**e mēcōne autē et fide
vtru requiratur in mistris sacramentozū vide
infra vbi agitur de his que requiruntur ex pte
baptizandi.

Arca. 6°. s. iteracōz sacramentoz qrunē pla
s. vtz possint iterari. **R**e tria sacramēta

penitus iterari non possunt nec debent. s. bap
tisim^o et ordo. 1. q. 1. quidā in principio. similē
cōfirmacō. de ose. di. 2. dictū est et. c. de homie
quia ergo nō pnt iterari ideo nichil facit qui
iterat. quia vero non debent. ideo qui scēt ice
rat gauissime peccat. Reliqua vero qnōz itera
ri possūt. s. matrimo^o. 31. q. 1. a penant. et. c.
se. Item eucharistia de conse. di. 2. quotidie. **I**tem
penitencia ex. de pe. et re. omīs. Item extrema
unctō. 34. di. illud. **R**acō autē horum est quia
nullum sacramentale n^o sacramentu qd habz
effectū ppetuū debet iterari. qz ostendret sacra
mētū n fuisse efficax ad faciendū illum effectū tūc
fieret iniuria illi sacramento. 1. q. 1. quidā.
sacramētum autē quod habet effectū nō ppetuū
potest iterari sine iniuria vt effectus poit^r me
rito recuperet. qz ergo pma tria effectū habēt pe
tuū. impmūt enī caracterem indelibile i anī
qui ex quo semel impmītur ampli^o non potest
ipmī et ille effectus pimus sine quo nichil fit
est ppetuus ideo non possūt nec debēt iterari. et
qz etiā sic statuit dñs. vñ si aliquis resuscitaret
non esset rebaptizandus vel reordinand^o vel
confirmandus. Secus autē est de alijs quatuor
sacramētis. pba^t h diuersitas ab au^o. 22. q. 1.
licet et. 1. q. 1. q. quidā. **Q**uidam autē dicūt
q nullū sacramentu est iterandū. p qbz facit
au^o. dicens nullū sacramento est iniuria faciēda et
go nullū sacramentu est iterandū qz de tali ini
ria loquit^r de ose. di. 2. ostenditur. **C**oncordandū
vero potest dici sine pūdicio q sacramentu ite
rari potest intelligit dup^o. vno mō respectu et
de summentis et sic vez est q supdicta quatuor sa
cramēta possit iterari. qz ab eod pnt plies sumi
Alio^o respectu eiusdem effectus t sic vez est q
etiā illa quatuor iterari nō debent. si ei iterarē
tur ad eundē effectū in mūo ad quē pūf fuisse
sūpta et collata. fieret ipis iniuria ac si fuisse
prius ab effectu suo vacua cum tamen semper
habeant suū effectū n assit impedimentū ex p
te summentis. Iterari tamen possūt ab eod ad effe
ctū nouū sine iniuria sacramēti rōne pōtea.
Que est pena iterato sferentis baptismum
Re qui scēnter aliquē rebaptizauerit fm hosti
ti. de apostasia. talis si sit cleric^o est fm canonē
deponendus. ar. de ose. di. 2. eos quos et. c. q
bis. si sit laycus est excoīcand^o et pena graui
ori plectendus vt d^r ibidē nec potest ordinari
vnde etiā acholice q ministeriū pūbit scēnter
psbitero rebaptizanti si publicū sit non debet
ad ordines pmoueri nisi religionez interet vbi
fauore religionis potest secus dispensari. **S**i vō
sit occultū cū de pena penitentiā egerit pmo
ueri pē ex de aposto. ex literay. **S**i vero rebap
tizauit ignoranter ignoranda facit. exhibita d
bita diligēcia oīmode excusatur. **S**i autē ig
norācia iuris non excusatur. quia talis igno
cia in talibus nō excusat. **S**ecundum leges ve
ro qui rebaptizat ē si sit laycus decapitand^o.
Si vero sit psbiter est tāquā moign^o sacro dō
ponendus. C. ne san. baptis. ite. l. 1. **Q**ue est
pena suscipientis iterato baptismum. **R**e fm

leges videtur esse decapitatio ut in poicta lege
fm vero canones qui sponte vel coacte condid
onaliter fuerint rebaptisati non possunt pmo
ueri. Et idē intellige si ignoranter et postea cū
scuerit ratū habuerint di. 40. affirmatū 1. 1.
q. 4. in qualibet. hoc autem fuit statutū ppe re
uerentiam sacramenti et in detestationē inuiriā
cuius sacramenti. In habitu tamen clericali de
bent isti viuē et sic retinebūt priuilegiū clERICA
le. di. 81. dictū. et d. 95. di. 4. dictū. qui autem
ignoranter fuerint rebaptisati sicut inter d. sic
de pueris l. coacti absolute possunt pmo ueri de
iure p. alijs ex quibz est hosti. fm vero alios de
dispensacōe episcopi. et hoc est tuus fm gōf.
1. 1. q. 8. placuit. de vñqz habet di. 8. eos quos
Obuare tamē poictis vidē de conse. di. 2. q. 1.
bis. vbi dicitur si quis est ignoranter rebaptisatus
non indiget p eo penitere sed tamen irregulari
tas est et non potest promoueri nisi necessitas
magna cogat. R. fm bar. hoc intelligitur de
ignorancia iuris que non excusat et cum dicit
q. talis non indiget p eo penitere supplet verū
est tū quātū alias. Secūdu hu. vero intelligi
ē nēcūm de ignorancia iuris si et facti. et fa
ctū fuit hoc olim in odiū rebaptisati. si hodie
bene possunt tales pmo ueri quia tales oīno ex
cusat ignorancia facti et lxx responsiōes habent
ur in glo. poicti. c. qui bis. ponuntur etia a
gōf. pmi in sūma sua ti. de sacramētis nō ite
rand. Quod vero dicitur ibi nisi necessitas
cogat. 1. addit quia immēte necessitate est cuz
talibz p epm dispensandū. Secūdu aē scotuz
illd. c. qui bis. cū accipitur ex pñali theodor
epi cantuari. infigere nō potest irregularitatem
nisi forte dicatur q. oīa. c. a gradano i corpore
decretorū incorporata sūt a papa confirmata. hoc
tamen non ē manifestū sicut est manifestū q.
oīa que sunt in corpore decretalium sunt per pa
pā confirmata. hoc em patz p phemium bonifa
ci. 8. Esi dicatur licet ille episcopus non po
tuerit ius illud condere. inuit tamē papam il
lud ius condidisse cum dicit fm canones. R.
glosator debet ostendere vbi sit sup hoc edict
canon et hoc non facit. potest ergo dici q. igno
rancia dummodō sit pbabilis sic excusat totalitē
conferentē a pena irregularitatis. ita 1. suscipiē
tem. vniuersaliter em pena canonica non incur
ritur nisi a latore cādis iferatur vbi ergo nō
inuenitur ex vi verborum inflicta. dicendum
est q. nulla est. verba em constitucōnum pena
lū non sunt amplianda sed potius restringen
da fm regulam iuris. hoc scotus. Quod aē di
cunt d. rebaptisato. intelligendū est etiam de r
ordinato vel recōfirmato ar. di. 68. c. 1. et de cō
se. di. 11. dictū. et di. 40. p. biteros. ita dicit ca
noniste. Sed scotus dicit contrariū cum nō in
ueniat expse in iure irregularitas inflicta p
iteracōne confirmacōis. et hoc affirmatur per
illud caplm. dictū. vbi ifligitur pena p itera
cōne confirmacōis et nō pena irregularitatis.
Sed magis inuit oppositū. s. exercitum officij
clericalis. De pena etiā talibus imponenda di

ceatur infra cū de mensura satisfactōis agef. **A**
Quid de illo qui dubitat pbabilr verū sit bap
tisat? l. affirmatus vel ordinatus. R. q. sine pi
culo ppter tale dubiū potest baptisari ordinari
et cōfirmari quia non intelligitur iteratū qd
nescitur eē factū. de conse. di. 1. solennitatem
et di. 2. si nullā. et ex. de p. bzo nō bapti. veni
ens vnde si habita diligencia requiredo. s. a fa
miliaribus et notis. de eo p aliquem sari nō
possit q. baptisatus fuerit interpede rebaptisari
poterit de p. di. 2. cum itaqz quimmo etiam
teneatur et debet in dicto. c. si nullā. vñ i tli ca
su qz illud est signū pbabile q. non sit baptisa
tus. eum qui baptismū iterat ignorancia tota
liter excusat debet aut tūc conferens baptismū
his verbis vti si es baptisatus non rebaptiso
te. si si non es baptisatus ego baptiso te in no
mīe pa. et filij et spūs sancti. ex. de baptismo. c.
2. et eandem formā seruet in alijs. Quomodo
de aliquo constabit pbabilr q. baptisatus sit
R. vñ hoīs testimonio. Nam de baptismo
et cōfirmacione creditur testimonio vnius ho
minis. secus est de ordine. di. 89. affros. et est
ratio. fm gōf. 1. q. 1. 5. ecce cum honoris. quia
arca talia. s. que edā ad alios ordinantur vt est
ordo maioris piculū vertitur di. 82. quiescam?
hoc notatur di. 2. placuit in glo. **E**sto q.
inueniatur infans expositus et a quo sit expo
situs nescitur penitus. nec cum eo signū l. ve
stigiū inuenitur q. baptisatus sit. nūquid ē ta
lis baptisandus absolute vel sub condicōe. R.
talis est baptisandus quia i dubio quisqz bap
tisari debet de conse. di. 2. puulos. et c. si nul
la quia tamen non est certū eū nō esse baptisatū
ideo ad vitandū omīe piculū baptisandus ē sū
condicōne vt predictū est. **Q**uid si aliquis
pbet se esse ordinatū quo ad spēdem faciā tam
alius exapit contra eū dicens eū nō fuisse ba
ptisatū. Nūquid credetur tūc vñ? testimonio
baptismi. R. dicit hu. q. qn nō est in pñdiciū
creditur alias aē non. vnde non posset quis de
baptismo suo testimonij facere per vñ. si qd
sibi legatū esset sibi relicū sub hac condicōe
s. si baptisatus esset quia. s. fieret pñdiciū here
di de conse. di. 1. placuit in glo. **Q**uid si
dubitet de mortuo vt fuerit baptisatus? R. q.
secus est de viuo et de mortuo. vbi em dubita
tur de viuo habet p non baptisato et baptisatū
de conse. di. 2. cū istam. vbi vero dubitatur
de mortuo psumendū est eum esse baptisatum.
ex d. p. bzo non bapti. c. 2. 7. 3. vbi dicitur. d. eo
q. natus est ex xpianis pentibus et inter xpia
nos ē fideliter cōuersatus tam violēter psumi
tur q. fuerit baptisatus vt lxx p. bzo p certitu
dine sit habenda donec euidentibus forsitan ar
gumentis strariū pbaretur d. hoc etiā est ar.
de p. di. 2. si eos. vbi etiā h. nōf in glo.

De catexismo et exorcismo. 2.
Consequentē considerandū est de singulis
sacramētis in speciali fm ordinem p
missū vnde pmo considerandū est d. ca
texismo et exorcismo q. duo pparāt ad baptis

2° de ipso baptismo. 3° de efficacia baptismi. 4° de baptisandis. **C**irca cathedismum autem quoniam plura sunt. verum cathedismus precedat exordismum vel eoduerso. **R**espondeo si baptisandus sit adule² et capax doctrine tunc secus est quam si sit paruulus. unde si adultus precedat cathedismum in paruulis vero exordismum. et idem mutatus est ordo secundum aliquas ecclesias nec obsuatur ille qui consuevit esse in ecclesia primitiua quia tunc baptisabant adule² nunc autem paruuli. **V**erum debeat cathedismus precedere baptismum. **R**espondeo quod sic. de offe. di. g. an baptismum. t. c. persona cum enim baptismi salus per fidei veritatem sit merito requiritur a baptisando ea que sunt de necessitate fidei hec autem sunt tria. scilicet fidei susceptio professio et obseruatio. et ideo propter hec tria cathedismus est inuentus in quo sit instructio de articulis fidei. distincta ad fidei susceptioem. sit etiam responsio ad fidei professionem. sit etiam responsio siue obligatio ad fidei obseruationem. quia vero adule² peccatum proprium habet et per se credere potest. requiritur huius de necessitate ab eo. et per se ipsum. quod vero paruulus nec peccatum actuale habet nec per se actu credere potest. ideo requiritur ab eo de congruitate et per vicarium. scilicet patrum suum. **V**erum verum dicat patrum responsio per paruulum credo. **R**espondeo quod sic quia respondet per eo de fidei sacramento secundum autem. in presenti. ut sit sensus credo. et fidei sacramentum suscipio vel suscipe propter suum et non est sermo falsus vel insolens. quia ut dicitur autem. ad bonifacium quod sepe signum sumitur per re. sic dicitur cras eie resurrexerit domini. et videns furnum dicit se videre ignem. **V**el respondet de obseruatione fidei in futuro secundum diuinitatem suam. ut sit sensus credo. et quando ad perfectam etatem venerit credet. et hoc quidem confiteri potest ex proposito sollicitudinis circa eum adhibende. **A**ut alio modo posset esse sensus credo. et operam dabo ad hoc quod credat. **V**trum paruuli sint cathedisandi. **R**espondeo quod sic licet enim cathedismus propter ad ultos fuerit institutus. sunt tamen cathedisandi etiam paruuli licet nullam possint apprehendere instructionem circa expmendam veritatem siue utilitate baptismi. tamen etiam propter maiorem sollemnitatem. tamen est ut patrum melius sciant super quibus debeant paruulos informare. tamen est ut paruulus fidei et religionem christianam diligenter custodiat per hoc quod sciat se eam per alium in baptismo professum fuisse. **S**ed queritur in eo persona sui respondeant patrum. **R**espondeo per dicitur quod in persona sui vel in persona paruuli ut patet ex supradictis. **V**trum autem ex illa ratione patrum obligentur de his habere infra ubi agitur de ritu baptismi. **V**trum paruulus per eos obligetur. **R**espondeo quod si necessitatis. et ad hoc per hoc per alium obligari. quodam voluntatis et ad hec requiritur proprius consensus. obligatur ergo per patrum voto generali non speciali ad ea que sunt necessitatis non ad ea que sunt supererogationis de consue. di. g. paruuli huiusmodi. **V**trum huiusmodi obligatio sit notum. **R**espondeo quod non proprie quia votum proprie est de eo quod est supererogationis. extenso tamen nomine est votum. quia est voluntaria obligatio. unde super illud psalmi. vouete et reddite. et dicitur glo. quod

votum emittitur in baptismo. non facit autem duplex peccatum veniendo contra. quia non obligatur postea magis quam prius de necessitate. sed de bono et equo. hec bonum. **De 11.**

Circa exordismum sciendum. quod baptismum preuenire debet non tantum cathedismum sed et exordismum de consue. di. g. siue paruuli usque ad eum venit sacerdos. quia per exordismum assistentia sibi virtute divina potestas dyaboli expellitur a baptisando. sic intelligendo secundum rich. quod artat potestas dyaboli respectu illius ne ceteris pib² tamen possit decetero illi quantum vellet. sed per exordismum sit ne maxime impediatur baptismum a susceptione baptismi et effectu eius. unde non debet exordismum aliquo modo preueniri nisi in necessitate. et tunc cessante periculo de supplere ut solennitas et vniuersitas seruetur in baptismo. **E**t quia secundum rich. habet efficaciam etiam post baptismum remittendo dyaboli potestatem quam dyabolus accipit si homo per peccatum. licet enim in paruulo post baptismum non sit peccatum. tamen in eo remanet actualiter fomes peccati. **C**um predictis conueniente et alii doctores. **D**ebet etiam baptisandus cathedisari et exordisari per presbiterum de consue. di. g. sacerdotes. **A**d hoc nota quod adulti baptisandi debent tribus septimanis ante baptismum cathedisari et exordisari in quibus doceatur symbolum. scilicet credo in deum. et in cena domini debent episcopo et presbitero respondere et postea baptisari in sabbato pasche. de offe. di. g. baptisandos et. c. se. **I**udei autem quia frequenter ad vomitum redeunt debent ante baptismum. xl. diebus cathedisari et in abstinentia probari di. g. ne quod absit. **Q**uid autem significet ea que fiunt in cathedismo et exordismo ponit de consue. di. g. ab illo. c. postea. usque ad eum venit. et. c. persona. habet etiam hoc infra de ritu solenni baptismi quasi in fine.

De baptismo tit. 12.
Postea considerandum est de ipso baptismo et primo de quo baptismus est huiusmodi. **Q**uid est baptismus de quo huiusmodi. **3°** a quo fuit institutus. **2°** de eius materia siue liquore in quo habet fieri. **4°** de forma verborum eius que debent ibi dici. **5°** de locutione. **6°** de ritu baptismi et quare baptismus non possit iterari. **C**irca primum sciendum quod triplex est baptismus ut dicitur autem. li. 2. de unico baptismo. **1°** habet de offe. di. g. baptismi vicem. scilicet fluis sanguinis et fluminis siue spissilanti de primo 10. 3. et post hoc venit ibas in terram iudeam et baptisabat de 2° 10. 12. baptismus hoc habeo baptisandum de 3° actu 2°. vos autem baptisabimini spiritu. **P**rius dicitur proprie baptismus. alii duo metaphorice. quia uterque instar baptismi aque habet purificare et per consequens vicem eius supplere. **E**st autem potissimus baptismus sanguinis unde de aug² ad fortunatum et habetur de consue. di. g. cathecumini. baptisati confitebuntur fidem suam coram sacerdote martir coram persecutore. ille post professionem suam aspergitur aqua. hic sanguine. presens autem intentio est de baptismo a quo.

Actus 11.

Quia secundum quod baptismus dicitur ab eo quod est baptizare quod grece id est est quod lauare latine unde baptismus potest dici lauacrum quod est aqua deputata ad lauandum. vel locus quod est effectus. l. v. lauacrum. secundum autem quod baptismus est nomen sacramenti diffinitur sic a magistro sen. li. 2. di. 3. baptismus est ablucio corporis. facta sub forma. v. boni certa. et determinata. et stat ibi ablucio anthonomastice per ablucio aque. stat etiam per locutionem corporis passive et li. corpus stat anthonomastice per corpore humano. secundum tamen quod in baptismo est aliquid quod est sacramentum tamen vel locus exterior et aliquid quod est sacramentum et res vel character et aliquid quod res est tamen. s. mundacio interior. Et idem intellige de alijs sacramentis. primum est causa scilicet et tercia. secundum est signum primum et tercia. datur autem descriptio poietica de eo quod est tamen sacramentum in baptismo.

Aliter. 111.

Quia 3. scilicet a quo baptismus fuit institutus. secundum quod dominus sacramentum baptismi instituit instituit et confirmavit. Instituuit quod factum est baptismus fuit a iohanne. et verbo cum predicavit in iordane. 10. 3. nisi quis renatus fuerit ex. 12. Instituit autem factum est baptismus de sapientibus fecit 10. 3. post hoc venit ihesus iterum in iordanem et baptizabat et tunc instituit verbo et facto. quia dicitur ibi quod baptizabat. et si non in persona propria tamen discipuli in sua presentia factum quod ipse volebat. et iterum misit discipulos suos ad predicandum et baptizandum. luc. 10. Confirmavit autem baptismum etiam facto cum. s. de latere eius non tantum fluxit sanguis sed etiam aqua in ipsa passionis effusione. Et verbo quando post resurrectionem omnes discipulos et singulos ad predicandum misit. mathei. 28. Et patet ex scriptura quando institutus est baptismus et quod scriptura diuersimode loquitur. patet etiam quod baptismus institutus fuit ante passionem et post si ante institutionem puata. post vero institutionem publica. cum omnibus publicatus et institutus est euangelium. prima institutio erat quasi in secreto. secunda in precepto. cuius unusquisque ex eo tempore debitor esse cepit. ex quo ad eum institutio peruenit secundum bonum. et rectum. et gual.

Aliter. 111.

Quia quartum scilicet quod baptismus fieri debet in aqua. Ratio cuius est institutio divina. In institutione vero huius patet congruentia quia in baptismo anima mundatur per gratiam et sine eo quod contra legem nullus saluatur. propter que duo optime sibi conuenit aqua. s. quantum ad primum quod est natura abluciva. et quantum ad secundum quia est inter omnes liquores communis. Unde debet fieri non in aqua artificiali sed in naturali quod illa ab omnibus communiter et facillime potest haberi non sic autem aqua artificialis. Potest autem fieri in omni aqua naturali non tantum simpliciter sed etiam mixta. et in aqua qualitercunque transmutata dummodo sit ibi species aque salua. alias secus esset. Unde potest fieri in aqua maris in lixiuo et in aquis sulphureis. Ad sciendum autem discernere speciem aque oportet attendere tria secundum gual. s. liquoris originem ratione cuius patet quod baptismus non potest fieri in aqua rosacea vel de ruta et huiusmodi facta nec in urina nec in salua ex quo baptismus non ut apponeres. quia he non habent aque elementaris originem. et ideo nec speciem et formam ratione cuius patet quod non potest fieri in porreta pulmento et huiusmodi liquidis mixtis. quia nec materiam nec speciem aqua habent et efficaciam. ratione cuius patet quod non potest fieri in clareto luto et ceruisia et huiusmodi. Sed autem speciem aque tenet ideo in eo potest fieri baptismus licet melius fiat in aqua. Cum poietis conueniunt rectum. et alij doctores. Si autem aliquis esset baptizatus in aliquo liquore de quo dubium esset an haberet speciem aque rebaptizandus esset ut dicit scotus sub conditione. Sed nunquid in aqua paludiosa potest fieri baptismus. Respondeo quod sic. quia licet communiter corpus accedat taliter propter eius confusionem cum immundi corpus grossis saluatur tamen in ea species aque cuius ex natura sua per se conuenit habilitas abluendi. et est aliquo modo remanet in ea propter ablutum quod ideo dico quod si nullo modo remaneat in aqua actus propter ablutum. et in glacie grandine niue et huiusmodi. quam diu sic est disposita baptizari in ipsa non potest. hec rectum. Si est aqua paludiosa esset ita incrustata quod recederet a vera raritate aque. non esset in ea baptizandum sicut si esset lutum. alias secus esset quia adhuc species aque remaneret. hec thomas. Si nunquid est in brodio carni potest fieri baptismus. Respondeo quod sic. Nam admixtio carnis non soluit speciem aque. nisi forte facta sit tanta resolutio carni coctarum in aqua quod liquor potest habere de aliena substantia quam de aqua quod ex spissitudine perspicua potest si tamen ex liquore sic in spissitudine exprimitur aqua subtilis potest in ea fieri baptismus si est in aqua que exprimitur de luto licet in luto fieri non possit baptismus. hec thomas. Nunquid ad baptismum requiritur aqua sanctificata. Respondeo duplex fit sanctificatio in baptismo una est que fit in baptismo per verbum adueniens elo. Alia est que fit ante baptismum per orationem a sacerdote prima pertinet ad necessitatem baptismi sicut et ipsi verbum. secunda ad solennitatem. Dico igitur quod ad baptismum requiritur sanctificatio aque. prima de necessario. secunda vero de congruo ita tamen quod si necessitas habet requiritur in aqua non sanctificata qui baptismus non debet qui aliter faceret mortaliter peccaret secundum bonum. Siquis autem velit in sabbato pasche. et penit. de aqua consecrata recipere ad sue domum a se ipsidem recipiat eam ante crismatis infusione de conse. di. 3. in sabbato.

Aliter. v.

Quia quintum. s. formam verborum que dicuntur in baptismo queritur plura. s. que sit illa forma. et si est illa que ponitur ex de baptismo. si quis de conse. di. 2. a quodam. et c. multi. s. ego te baptizo in nomine patris. et filii. et spiritus sancti. Respondeo quod sic. In hac enim forma baptismi due particule continentur una pertinet ad sanctificationem elementis. s. inuocatio trinitatis. Alia pertinet ad determinationem intendendi minister. s. expressio actus baptizandi. prima habet ex institutione divina et est eadem apud omnes ecclesias et secundum omne tempus. Nam circa illam duo concurrunt. s. expressio ipsius actus. et persone in qua

trā sit actus et hoc est iterū cōe ap^o omēs . vnde
videtur descendere a p^{ma} s^uetudine et traditō
ne baptisandi apl^{ica} . Et modus exp^mendi et
hic est diuersus apud latinos et grecos . Cū g^o
baptisma vnū sit illoz qⁱ baptisat^r in ecclesia
latinoz et qui in forma grecoz que est bapti
scē petrus in nō . p . et fī . et sp . s . ideo oportz q^d
suba forme sit vna p^r forme illa que p^{ri}n³ ad
sanctificacōem elementī . **A**lia vero q^{ntū} ad ex
p^{ss}ionem actus et p^{ss}one baptisate sil^r est de s^b
stāda . q^{ntū} ad modū vō exp^{ss}ōis qui vari² ē
non est de suba s^z accidit ex statuto ecclesie que
potest obligare mist^z s^z nō potest mutare suba
liter sac^m . iō ē ille modus est de necessitate
facientis et nō facti licet quidā dicāt q^d sit de ne
cessitate vtriusq^z ita q^d aliter baptisatū necesse
sit rebaptisari . s^z op^{io} p^{ma} est vtriusq^z et cōior h³
de pe . **V**trū exp^{ss}io trīū p^{ss}onaz sit de neces
sitate forme baptis^mi . **R**e² q^d sic . c² racō est q^{ia}
baptis^m p^r formā suā consecratus est s^z apl^m
ep^lx⁶ . 4 . mūdans eam lauacro in verbo vite . et
cē au² . li . de vnico . baptis^m . dicit q^d baptis^m ver
bis enāgelij s^zecratur . et iō oportet q^d iⁿ forma
baptis^mi exp^matur causa s^zctificacōis . s . trīū
tal^r p^{ss}onaz . **S**cīdendū tū q^d p^{ss}essio fidei p^o
fieri q^odupliciter in baptis^m . **A**ut ita q^d sit ple
na in corde et ore s^z nō in fide ecclesie et tē ē vacu
um **A**ut in ore plena s^z non in corde et tūc est
plenū q^z sit in fide eccl^e et nō p^{ss}one . **A**ut plena
in corde s^z nō in ore . et h³ aut sit ex volūtate et tē
est vacuū . aut ex necessitate . s . mortis sup^uer
entis vel infirmitatis . et tē nō ē simp^r plenū
s^z ex d^{ma} pietate supplēte pie putari potest cē
plenū vt . s . sūm² sacerdos non dimittat ipse
ctum q^d erat inchoatū et in hoc casu intelligit^r
verbū ambro . li . d² spūs s^zcto . c . 3 . si fide misterij
erimitatis teneat^r . et vna p^{ss}ona tantū nomine
tur plenū est sacramētū vel expone plenū est
sacramētū . i . plena est fides sacramenti sed nō
effectus eius . **S**nde si talis moriat^r debet sepeliri
in amitterio . **S**i aut^r antequā oīa verba s^zpleren
tur impediretur baptisat^r ita q^d s^zpleri nō posset
puer itē baptisand² esset subiac^r s^zdicōe rōne
dubij si tu non es baptisatus tē . s^zm rich . et cū
eo quēuāt alij doctores . **S**zobi² d² p^{ss}dicta
quia bñ . dicit in quadā ep^la q^{ndā} esse baptisat^r
tū in noīe dei et sancte crucis . asserēs q^{ris} vt^r
sit baptisat^r ego vere hūc baptisatū puto . **R**e²
q^d si h³ in noīe dei . distinctam intelligit^r trinita
tis exp^{ss}ionē verum dicit quia adiectō facta ex
tenuacōne non vidat sacramētū . si vero nō fal
sū dicit s^zm pe . **Q**uid si dicatur in noīe trīū
p^{ss}onaz . **R**e² nō est baptisat^r vt habet^r de conse
di . g . multa sūt in glo . **V**trū in noīe xpī
pos^z q^{is} baptisat^r . **R**e² q^d n . nā nūq^z h³ formas
cōez a xpō traditā d² inuocacōne trinitatis . mu
tare in spālez sine spēali consilio spūs sancti d² c²
s^zilio t^r p^r p^{ss}mitue ecclesie aplⁱ in noīe cristi ba
ptisabāt duplid^r radōne . s . p^rpter modū signi
ficandi . **N**am quodāmodo noīe cristi tota tri
nitas intelligitur vt ambrosi² exponit . cristus
enī vnctus dicit^r . et ideo vngēte vnctū et vn

tionē in sinuat. Et ppter reuerenciā significati
s. vt nomē cristi vtuosū et celebre ostenderetur
cessante vō hac cū iam non licet sic baptizare
nec potest vt theologi cōiter dicūt sic tradī ba
ptism⁹ sūm bonū. ⁊ pe. **S** obiaē quia mēo
la⁹ papa de gse. di. 2. a quodā. dicit qd si i noīe
trinitatis vel in noīe cēsti baptizantur baptiza
ti sūt. **V** nū em̄ idē qz est. vt sanctus exponit
ābrōsius. **R** qd non intelligit qd vba oīno idē
sonant. s; qd modus baptizandi in ecclesia pri
mitiā pformis fuit modo quē nūc tenet eccle
sia quia in cristo intellectus clauditur trinitatē
vt dictū est sup̄ tamē implidē ⁊ remōtē. l. idē
est quia eiusdē vntatis et efficacīe in casu i qd esset
eadem causa baptizandi. **I**nde ⁊ eadem dispen
sacō esset spiritus sancti scdm bonū. ⁊ pe. vt po
test dici qd quia in noīe cristi intelligit tota tri
nitas vt dictū est id ppter dubiū verū esset ba
ptizatus qd in cēsti noīe baptizaret. dicit papa ni
colaus qd non esset baptizandus qd est intelli
gendū absolute quia modo si aliquis hoc modo
baptizaret deberet rebaptizari sub pōitione sūm
rich. **S**cdm vero scotū quia non legit vbi pōi
cta dispensacio fuerit relaxata dubiū est an ta
lis sit baptizatus. et id sub pōicōe eēt baptizan
dus. **S**cōz vero 10. de gse. di. 2. a quodā et bñ.
e. x. e. si qz. si quis in noīe cēsti baptizaret baptiza
tus esset licet nō sic debeat baptizari. **S**cdm vō
hu. e. di. multi. non esset baptizatus ⁊ h qd dī
nicolaus papa refert ad tēpus ecclesie pmitte
hoc notatur e. x. de baptismo. c. 1. in glo. c. lūm
secū de opi. est hosti. **Q**uod autē dīc nicolaus pa
pa in noīe trinitatis. intelligit explidē ppijs
noībz psonaz exp̄ssis vt dicit glo. p̄dicta.
Vtz expressio act⁹ baptizādi sit dō necessitate
baptismi. **R** qd sic dicit em̄ alex. et rans. ex. cu
bap. c. 1. **A**ctus baptizandi est dō necessitate for
me. **R**acō hui⁹ est dīma institucō. **R**acō autem
institucōnis est quia intentio necessaria est sac
ramento. et hoc est sacramētum necessitatis ⁊ est
ad alterum. immersio autem potest fieri ppter
plura ⁊ ideo ppter pīculum defectus intencōis
p̄pō verbo debet exp̄mi itēcō i forma. **Q**uod
dicatur ego mergo te in noīe pa. tē. **R** vt ha
betur de gse. di. 2. multi sūt in glo. non ē bap
tizatus. quia mergo nō est sinonimū cum b
verbo baptizo. **Q**uare dicatur in nomine et nō
in noībus. **R** quia licet sint tria noīa psona
lia triū psonaz. tū est vnū nomē cēndale. vō
autem dīma que opatur in baptismo ad essent
iam p̄net et ideo dicatur in nomīe ⁊ nō i nomi
nibz sūm tho. **V**el dicendū qd nomen tibi nō tū
sumitur p voce sūgnē s; p noticiā que quodā
modo vna est triū psonaz inq̄ntū est vna ve
ritas triū et inq̄ntū vni correlatū intelligit i
altero sūm pe. **D**icendū ē sūm pe. qd ibi sumitur
figulare p plālī. et sūm istam sentēciā videt qd
si diceret in noībus patris tē. esset baptism⁹.
sūm vō alios nō eēt baptism⁹ qd sicut mutacō
noīs impedit baptismū ita et mutacō numeri
qz alia est sentēcia. et hec est pō. lo. **V**trū si li
p̄pōitio in scdēter omittatur sit baptism⁹. **R**

q non quia nōse patris nichil est dictū vel n̄
est eadem signacō que prius s̄ si ex defectu lin
gue vel eusdē ydomatis modo et pprietate di
mitteret eo q in illo ydomate idē significet
p̄li i nōse. t̄ p̄li nōse. et ecōisō pie potest cōi
q est baptis̄m. hec gwal. **V**trū ego sit de
necessitate siue de subā forme baptis̄mi. **R**e q
n̄ q̄ hoc vox. s̄ baptis̄o. generat plenum sensuz
ar. d̄ se di. g. r̄tulerūt. vbi dicitur siquis ita
dicat baptis̄o te in nō. pa. t̄. baptis̄m est licet
n̄ ponatur hoc ynomē ego hoc notat̄ ex de bap
tis̄mo. c. i. in glo. b. Est tamen li ego de inten
tionis exp̄ssione. Et idē dicendū est de hac di
ctōne. Amen. **V**trū peccent greci n̄ suan
do formā nostrā. **R**e licuit eis formā nostram
ad t̄p̄ dimittere p̄pter remouendū errozē q̄rūdā
qui vntē baptis̄mi baptis̄m. Attribuebat
dicētes ego sū pauli ego aut̄ appollo t̄. t̄. t̄. t̄.
illo errozē sublato debuerūt ad ip̄az redire. vñ
credidit q̄ sic baptis̄ando mortalit̄ peccent si for
mam ecclesie romane gr̄nant. **A**li vero qui ip
sā non gr̄mūt s̄ suam ex antiqua cōsuetudinē
suant mortalit̄ vt puto non peccat. quia eccle
sia romana d̄ illi grecis qui ei obediūt h̄ cōsiliat
t̄ i aliis honestis eos recipit. hec gwal. **D**e hac
aut̄ materia. s̄ de variacōe forme baptis̄mi q̄re
ap̄lus sup̄ ei. de sacramētis in cōi ar. 2. **De**

Arc̄ 6. s̄. locdē faciedā in baptis̄o tenē
dum est breuiter s̄m docto. q̄ ablucō est de
necessitate sacramētis baptis̄mi. **M**odus autēz
dēmiatus ablucōis puta p̄ aque asp̄sionez in
fusionem vel immersionē et numerus ablucō
is nō sūt de necessitate sacramētis baptis̄mi.
Vnde in his cōsuetudo cuiuslibet eccle est s̄uā
da quam qui nō seruat grauiter peccat. n̄ caus
occurrente specialis vel necessitas q̄ impediāt d̄
confe. di. g. postq̄z vos et. g. c. se et. c. p̄p̄. **A**u
toritates aut̄ que dicunt ter immergendum in
telligūt vbi cōsuetudo talis erat. **A**lle vero q̄
dicūt semel immergendū intelligūt vbi con
suetudo erat coneraria. **S**i si vna immersio
sufficit ad baptis̄m et scōa et tercia addit̄. **A**u
t̄ scōa et tercia baptis̄at. **R**e sicut infra dicet̄
intēcio requirit̄ ad baptis̄m et iō ex intēciōe
m̄stri eccle qui intēdit vñ baptis̄ma dare.
t̄ma immersione. efficit̄ vñ baptis̄ma. **S**i
at̄ ad singlas immersiones repeteret verba for
me peccaret q̄ntū est de se plures baptis̄as. vñ
q̄ sit tria immersio i p̄ma debet notari pater
in scōa fili. in tercia sp̄s sanctus et t̄c n̄llā su
p̄fluit quia n̄ est cōpletū sacramētū donec ter
miatū sit vñ. idēpit ei immersio cū verbo t̄ ē
miat̄ cū illo. **D**ebet aut̄ baptis̄as q̄nto maḡ p̄
bono mō sūt ablucō et verba p̄ferre non est tam
necesse s̄m rich. t̄ scōtū. q̄ simul punctualit̄
verūq̄z iapiat et termiet̄. s̄ sufficit q̄ placō v
boz ante iapiatur q̄m ablucō termiet̄ l̄ e
cōuerso. **D**onat̄ q̄ aliq̄s existat sup̄ pontē
n̄ potēs aquā habere ad baptis̄andū puez. q̄z cū
timeat deo mori. si intēdens puidere saluti pu
er p̄ferens verba in quibus cōsistat forma. p̄
idat̄ eū i aquā intēdone baptis̄andi. et postea

puer aliq̄ cau euadat nūquid debet reputari ba
ptis̄atus. **R**e credo q̄ n̄ quia p̄xima m̄a est ab
lucō in aqua. qui aut̄ aq̄ ablucit̄ p̄ aqua coop̄i
tur in toto vel in pte et postea discoopiē. **V**n̄
p̄pter p̄mū rēp̄sentat̄ xpi sepulchrā. p̄pter scōm
eius resurrectionem quāuis aut̄ puer in cau p̄
dicto pactū illi. qui ip̄m p̄idit in aq̄m immer
gatur n̄ t̄n est actus ordīnatus ex sui nāsa ad
h̄ vt puer ablucit̄. sed vt submergatur. t̄ iō si
aliq̄ cau p̄ illos vel p̄ eundē p̄dicentem se i aq̄z
puer extrahatur de aqua. non p̄pter hoc puer
eēt baptis̄atus. q̄ illa immersio que fuit facta
ex sui nāsa nō ordīnabatur ad eleuacōez pueri
de aq̄z ad submerisionē. hec rich. **E**sto q̄ aliq̄
existat sup̄ puteū ad cui⁹ aquā non potest p̄m
gere manu nec vas habet cū q̄ possit haurire s̄
habet calatū t̄ cordam. modo quero si p̄r cor
dā dimittat puez in calato in aquā t̄ ex h̄ bap
tis̄are intēdens. et verba in quibus cōsistat forma
p̄ferens. **V**trū puer sit baptis̄atus. **R**e q̄ sic.
dū tamen calatus sit talis q̄ aqua subintrauit
rit ad ablucendū corpus pueri quia q̄ baptis̄as
tangat illū immediatē quē baptis̄at vel aliq̄d
aliud nō est de essēcia baptis̄mi et in p̄dicto ca
su ē immersio et eleuacō de aqua et est immer
sio tal̄ que ex sui nāsa nō ordīnatur ad pueri
submerisionē s̄ ad eius de aqua eleuacōem q̄ p̄z
p̄ hoc q̄ ille qui eū mittit semp̄ tenet eū cū cor
da ad eleuandū. **S**i t̄n occurrerit p̄dicta necessi
tas deberent mitti pannī in aquam et postea il
lis extractis deberet aqua exp̄mi super corpus
pueri sub debita forma verbor̄ et cū intēdone
baptis̄andi hec rich. **De**

Arc̄ 4. s̄. ritū baptis̄mi scēdō q̄ in sa
mento baptis̄mi de necessitate eius sūt ab
lucō in aqua et verba debita. **E**t alia que i ri
tu baptis̄adi seruānt p̄nent ad solennitatem.
Adhībēt̄ aut̄ hui⁹. tum ad exēcandam de
uocōz t̄ reuerēdam sacramētū. tū ad instructō
nem fideliū. tū ad cōhibicōz d̄monū ne sacram̄
talem impediāt effectū. d̄bet at̄ in baptis̄o aliq̄s
adesse qui baptis̄atum leuet de sacro fonte rec
piens eū quasi nouiciū in suam instructōnem
t̄ tutelam. quia puuli et nouici p̄ter curam cō
munem indigent cura speciali. t̄ ille talis qui
leuat de fonte dicit̄ patr̄m. quia vt dicit̄ hu.
de sancto vic. in oblacōne baptis̄andi et respō
sione quodā mō facit̄ ad regeneracōnem eius.
Obligatur aut̄ suscipiens de sacro fonte ad ei⁹
instructōnez de p̄se. di. g. nos. si ip̄e sentiret q̄
necessitas imieret. **I**n q̄ casu. s̄. necessitatis a
liquis admitti nō deberet nisi de d̄nis doct̄ es
set vt dicit̄ dyo. **N**on baptis̄atus aut̄ non p̄
susape baptis̄andū de p̄se. di. g. in baptis̄mo. l̄z
non baptis̄atus possit baptis̄are quia persona
baptis̄ans est de necessitate sacramētis n̄ aut̄
p̄sona suscipiēs. **P**rohibet̄ aut̄ abbatibz t̄ mo
nachis de baptis̄mo cōmatres habere t̄ h̄ p̄pter
familiaritatē que sol et ex hoc oziri inter patri
nos et matres carnales pueror̄ ar. de cōse. di.
g. monachi. et. c. nō licet. et. c. se. **E**t idē in
tellige de canoicis regularibus et alijs religiof

an. ex. dposito. ex pre. et hoc e. vez. leuado. et tenē
 col. tamen licet baptizando. debet aut a d. leuan
 dū tantum vñ admittit. tū vt ofusio disaplī
 ne vitetur. tū ne ppter cognacōem spirituales
 matrimo. impediat. s. quedā ecclesie hāc o
 suetudinē non suāt plēs ad suscepōz puuloz
 admittentes d. ofe. di. g. in cathasmo. et. c. n.
 plures. et ideo oritur agnacō spūalis ad omēs
 tenentes impediens matrimo. contrahendū et
 dirimens postea stractū. Et idem iudiciū est d.
 ofirmacōe. li. 6. d. agna. spi. quāuis. Et dicit ibi
 jo. an. qsi. necessitas vget vnus. potest eē pa
 trin. in cathasmo baptismo et ofirmacōe.
 Nō est aut decens licet nō sit. phibitū cōiuges
 fil. leuare puez. alter. de baptis. 3. q. 2. q. autē
 Non debet aut aliquis baptizare aliquē alibi qz
 i ecclesijs vbi sūt fontes ad hoc specialiter opu
 tati nisi esset filius regis vel pñpīs aut talis
 necessitas emerferit ppter quā sine piculo ad
 ecclesiā accedi non possit. li. 4. de bap. pñti.
 Sciendū etiā qz ordo penenacum ad solennitatē
 est iste. pmo em insufflatur vt virtus diaboli
 exterior expellatur et exterior expellenda sigfi
 cetur. Secdo sig. crucis fit i pectore et i frōte vt
 demon se agnoscat expellendū tam in occulto
 cordis qm in publico ofessionis. Tercio sal i
 ore ponit vt significet qz p baptis. sapi
 ede pparatur. Quarto fit aurū et nariū cum
 spūto lincō vt significet gradū ad discēndū
 et obediendū. Qinto fit lincō olei sancti qd dē
 oleū cathecuminoz in pectore et scaplis vt sig
 ficet vinctō ad deū amandū et eius onera portā
 dū. Sexto fit post baptis. munctō csmatis i
 vertice vt significetur apcō mentis ipu triblis
 ad ofeplandū. crisma em ofectū est ex oleo lucē
 te et balsamo cōseruante. et debet hēc munctō
 fieri csmate nouo n. veteri de ofe. di. g. si quis
 Epō tñ pñti non debet pñbi crismare infantes
 baptisatos in vertice n. epō inkente sic etiam nō
 debet benedicē n. de influ. epī epō pñte. d. conse.
 di. g. omī tpe. Septio vestitur veste mūda et al
 ba vt significet cādor innocēde et stola resur
 rectōis. Vltimo cereus ponit in maibz vt sit
 lucerna pedibus eius vbi dñi. et lumen semī
 tis eius. Dyo aut aliū ordmē ponit sacramen
 talū baptis. qz in pñtiua ecclesia seruabāt
 in solenni celebracōe baptis. quando adula
 veniebant ad baptis. bu. etiam d. san. vic.
 aliam ponit formam. modus tñ pñctus ma
 gis est vñctus fm bonū. Ad h. nota qz eozū
 que agūtur post baptis. aliqō est qd n. solu
 significat s. etiā efficit puta vinctō que fit in ver
 tice q opatur ofua cōz gōie baptis. mal. aliqō est
 qd nichil efficit s. solū significat sic qz dāc eis
 vestis candida ad significandū nouitatē vite
 fm tho. Pedes aut baptisatoz non sūt lauādi
 aqua benedicta siue ofsecrata. i. q. i. emūdari.
 populo tñ mediolanēsi pñtiue h. facere quia
 h. faciūt ambrosij autē vt dicit glo. ibidē

Arca s. sciendū qz baptis. nō potest ite
 rari cui. cā est duplex vna est cōis sibi et
 alijs. i. impfio characteris qui indelebilit manz

in aia. Et alia pñti sibi et h. est triplex vna
 quia originale cui opponit n. iterat. Secda qz
 mori cōti que tñ semel facta est assilāt. Terc
 a est qz p ipz venialiū purgacō efficitur et quia
 si posset iterari. hoibus sp. incētiū peccandi
 daret. Secundū aut scōiū racō quare baptis.
 non est iterabilis est institucō dñi cuius non
 est alia cā pñti n. voluntas eius s. pater pñti
 endā eius ex pñctis. reliqua ad hanc materiaz
 penenda. qz sup vbi agit de iteracōe sacramē
 toz in cōi.

De effectu baptis. di. g. i.
 Cū de ofiderādū ē de efficacia et pmo
 de efficacia baptis. in adul. et de
 impedimēto efficacie baptis. in ad
 ultis. 3. de efficacia baptis. in puulis. g. de ef
 ficacia baptis. ante passionē cōti. Circa pñ
 mū qzūtur pñ. f. Verū p baptis. auferat
 oia peccā. R. qz sic de ofe. di. g. regere. et. c. pe
 nitēda rō hui. ē dñi liberalitas que cāta hūc
 sacramēto ofulit efficaciā. Quidē pñtiōis
 fuit qz baptis. est ad regenerandū istitue. Vñ
 ibi trāsīt hō de potestate tenebray in adpōz
 filioz dei et maxie apitur largitas dñi man
 in pmo aduentu. et h. est qd dicitur thi. 2. p la
 uaciz regeneracōis et renouacōis spū. sancti.
 quem effudit in nos abunde tē. Verū
 p baptis. hō libet ab oī pena. R. qz sic pñ
 qm a pena stracta. Vñ ambrosij sup illud ro.
 2. sine pñtiā sūt dona dei et vocacō et habetur de
 cōse. di. g. sine penitēda. gradū inquit dñi in
 baptis. gratis omīa condonat. cum enim ve
 ait dñi. baptis. sit pñpiū vite spūalis eaz
 gracie quā glorie tollit illud qd retardat l. et
 eludit a vita. pena vero quedam est eterna que
 oīo excludit a vita. quedam temporalis assūp
 ta quam homo mēuit hēc retardat morietes
 nec excludit. quedam temporalis stracta hā
 vita non retardat nec excludit. ideo baptis.
 pñtiā tollit. sed secūdam et terciā non qz
 non opponitur effectui eius. Vtrum per ba
 ptis. auferatur ofcupiscēda. R. per baptis.
 mum ofcupiscēda extinguitur non vt nō sit
 nisi forte h. fiat miraculo vel dono dei speciali
 s. vt nō obsit quia ibi gradū infunditur qz su
 pari possit. hēc au. et habet de conse. di. g. c. i.
 Vnde concupiscēda inquit h. habet racōi cul
 pe extinguitur p baptis. inquit h. racōem
 vici siue pene manet. Verū p baptis.
 tollat irreglaritas. R. fm jo. si irreglaritas
 pueiat ex ofectu sacri n. tollit p baptis. vñ
 bigam. ante baptis. n. pē post baptis. pmo
 ueri. R. etiā corrupta ante baptis. pē post bap
 tis. velari. quia vgo velata significat ecclesiā
 triūphātē in qua non est macula neqz ruga. d.
 his duobz habet di. 26. c. 2. Si vero pueiat
 ex delicto tollitur p baptis. vñ si quis an ba
 ptis. hoies occidisset volūtarie post baptis. po
 moueri posset. Si aut pueiat ex institucōne
 ecclesie nō tollitur p baptis. Vñ de iudex exen
 tor testis aduocatus in cā sanguinis non pñt
 post baptis. ordinari. hēc iohes. di. 26. de iudex

Et eiusdem sententia ē bar. Sed gōf. et host. et hu. dicit qd baptisim⁹ etiam tollit hanc irregularitatem quia nō debet melioris conditionis esse peccans qm nō peccās. di. 4. si qd viduā. et di. 3. ecce in glo. Sedz aut exologos aliquos nulla irregularitas tollit p baptisimū. p baptisimū enī solū tollitur peccata et ea que sequuntur ex ipis sō rōe qua peccata sūt irregularitas aut nō est peccatū qz qnqz nō sequit ex peccato s; ex ope meritorio vt cū qd occidit hoīez zelo iusticie l' in iudicio iusto. ex quo sequit qd irregularitas nō tollit p baptisimū. Nō ei videt rōabile qd baptisim⁹ tollat penā ex cā meritoria stractā. Si dicat qd saltē tollat irregularitatē ex causa culpabili stractam. Rē qd nō est vez quia et si cōē hāc ex culpabili causa aliquando. nō contrahit tamē sub illa pōtēte qua est culpa s; sub ratione alia. Et ad hoc est auctoritas aug. li. de bono cō. in et habet in glo. sup illō ad tytū pmo. vnius vxoris vir. habet et in decretis di. 36. acutus in que intelligit qui nec enī qui cathecumen⁹ aut paganus habuerit alterā. ordinandū censuerit quia de sacramento agitur non de peccato. Sed obidē qd hiero⁹ sup eplam ad tytū dicit. qd si quis ante baptisimū ples. vel vnā ante et alterā post habuerit nō est bigam⁹. Rē qd in h nō tenet eius opinio. s; opi. aug. hēc rich. et euz eo cōuenit p. Scdm aut sco. per baptisimū tollitur irregularitas hoīadi cuiuscūqz nō autem bigamie sicut dicit opi. scōa. et h habet exp̄sse i glo. di. 11. si quis viduā. vbi sup illō verbum post baptisimū arguit glo. a strano sensu. g. si ante baptisimū fuit homicida nō nocet. Ratio hui⁹ diuersitatis est institutio ecclesie hoc volentis et hoc nō sine rōne. s. quia homicida nō est ad ordines inhabilis n. ppe horrozē sanguinis qd qdē tollitur in baptismo. quia supponit qd sit fact⁹ agnus de lupo s; i bigamo nō tollit defectus significationis ppter quem est ad ordines inhabilis. **U**trum quelibet infamia p baptisimū tollatur vel dimittatur. Rē qd sic de p se. di. 2. si n penitentia in glo. dicit enī qd p baptisimū tollitur peccata et ea que sequuntur ex peccatis sub ratiōe qua peccata sūt. vñ cū infamia psequit ex peccato sub rōe peccati tollit p baptisimū. **U**trum index secularis indulgebit illi penā qd misit maleficiū si baptisus. Rē in penis qd i iudicio humano inferunt. nō solū attenditur qd pena sit homo dign⁹ quo ad deum sed etiam in quo sit obligatus quo ad homines qui sūt lesi et scandalizati ppter peccatū alicui⁹ et ideo licet homicida libere p baptisimū a reatu pene quo ad deū remanet tamē obligat⁹ quo ad homines quia iustum est hoīes edificari de pena sicut sūt scandalizati de culpa. pie tamē princeps talibus poss; idulge penā. hēc tho. **U**trum p baptisimū conferant hoī gratia et vtutes. Rē qd sic vnde apostol⁹ ad tytū. saluos nos fecit p lauacry re: gniacōis. i. p baptisimū. et renouacōis spūssacti que effudit in nos abūdē. et ad remissionem peccatorū et copiam vtutū fm glosā ibi. Sed nōne p penitentia etā aliquis adultus ante

te baptisimū cōsequitur gratiā et vtutes. Rē qd sic fm qd habet baptisimū in voto implicite vel explicite postea vō in baptismo cōsequit maiorem copiam gratie et vtutū.

Arcū scdm scz impedimētū efficacie baptis: mi in adultis qrunē plura. s. vtz effectus baptisimi sit equalis in oibus. Rē duplex est effectus baptisimi. vnus p se. s. illō ad quod est institutus scz regeneratio hominis in spiritua lem vitam. et hunc facit eque in oñibz qui se habent equaliter ad baptisimū vt in puulis. ad: ulā vero quia quidā cum maiori deuotiōe ad baptisimū accedūt ideo quidā pl⁹. quidā mī⁹ de gratia nouitatis acapiūt. Alius est effectus baptisimi p accidens. s. illō ad quod baptisim⁹ nō est ordinatus. s; dīna vtus hoc in baptismo miraculose opat. sicut sup illō ro. 6. vt vltra nō fuam⁹ peccato dicit glo. non hoc pstat in ba: ptismo nisi forte hoc miraculo ineffabili creato ris vt scupiscentia que est in mēbris totaliter extinguat. et tales effectus nō suscipiūtur eqli ter a baptisatis etiā si cū equali deuotiōe accedāt s; dispensatur hui⁹ effectus fm ordinem diuī ne prouidentie. hēc tho. **U**trum fictio im pediat effectū baptisimi in adultis. Rē fictio dicit du: pliciter vel quo ad susceptionem vel quo ad co actionem baptisimi. quia. s. pcedit se velle su: sapere baptisimū vel cōferre et non vult vere s; simlitate tñ. vt i iocosa imerfide. vl quo ad di spositionē qz pcedit se dispositū esse ex cum sit idispositus intra. pma fictio impedit sacramen tum licz enī aug⁹ d dicit dōn. ppe finē nō deter minet vtz tales essent baptisati vel nō s; dicat dōmū iudiciū p alicui⁹ ruelacōis sup hoc esse ora culū implozandū qd etiā habet de p se. di. 2. so: let. videt tñ dicere qd nō recipiūt baptisimū sac: mentū. quod certū est. si baptisans non intende bat illā ablutionem facere vt sacramentum s; cā ludi vt dicit ibi glo. qd tñ dicit ibi glo. s. qd si baptisās intēdat baptisare qd cūqz intēcōz habe at baptisat⁹ recipit sacramētū nō est vez vt est ostēsi s; fm rich. Scda fictio impedit effm bapti smi qd est tñ res. s. gratiā et remissioz peccatorū nō tñ impedit effectū qd est res et sacramētū. i. ca ractarē de cōse. di. 2. ostendit. quia acutus actio 22 sūt in patiente pdisposito. hēc at indispotio seu straria dispositio pē esse tripliat. s. aut dis credendo quo ad racōz. aut iduote accedendo. s. cū pposito peccadi aut malū appetēdo quantum ad scupisabilem. aut sacramentum contemnē do. s. acapiēdo irreuerenter. pexigit enī fides et deuotio. s. volūtas abstīnēdi a peccato et reuerē tia sacramenti scdm bonū. et p. Si ergo querit quomodo sumit fictio que impedit sacramētūz dicendū qd fictio hēc qdāmodo includit omē pec catū mortale qd dīat gratie. hēc tho. **U**trum recedente fictione baptisim⁹ habeat effectū. Rē qd sic de cōse. di. 2. ostendit. in fi. Duplex est enī effectus baptisimi interior. s. character qui est sac: mentum et res. et gratia que est res. pimus nō opponit culpe aut fictioni s; 2⁹. ideo character cū ea recipit s; nō gratia. character enī quantū est

de se est dispositio immediata ad gratiā sic or-
ganisacō corpis ad aīe infusiōē s; impeditur
ppter stratiā sibi in eodē subiecto aīe conum-
ctam fictionē ideo illa stante gratiā n̄ infundit
recedente aut statim infundit sic dyaphaneitas
aeris impedit reape lumē solis ppter obscurā;
nubem qua resoluta statim reapiit lumē a so-
le. **¶** In au² li. de bapti. et habet de ose. di. 2. tunc
valere indpit ad salutem baptisimus cū fictio
illa veracē ofessioe recesserit. Et quia sacramē-
tum respicit culpam precedentem non sequen-
tem hinc est q; plenam facit gratia supinfusa
remissionē totā culpe et pene pcedentis et h̄ per
se. totius vero culpe sequentis per accidens q; n̄
potest vnā sine alia tollere. **¶** Unde tollit culpā
venialem sequentem si quā inuenit de qua ho-
minem nō peniteat ī generali et ī speciali. si tū
tollit. n̄ tollit etiā totā penam quia culpa et pe-
na sequens magis tollit in eo virtute peniten-
cie q; baptisimi. **¶** Unde etiā de fictione q; de peccatis
post baptisimū ppetratis ei est pnia inuigenda
s; boni. et pe. **¶** Unde si veniens ad baptisimū otera
ē de oībus suis peccatis mortalib; nisi de vno
solo qd est cā fictiois eius in baptismo oportet q;
vere peniteat de illo peccato et ī se et inqntū fuit
cā fictiois ei. quo facto deus ofert ei gratiā ba-
ptisimalē in remediū otera alia peccata que fu-
issent in baptismo deleta nisi fictio impediūss;
et ideo de illis alijs n̄ oportet habere veram peni-
tētiā nec forte attriciōem nouā pter illā quā
habuit an̄ baptisimū. **¶** Nec s; scoti oportet dicē
characterem in fictio aliquā opari s; solū ex eadē
pactone qua assistit ei qui baptisimū sine fictio-
ne suscipit. **¶** Assit etiā ei qui baptisimum susci-
pit qn̄ fictio recedit. **¶** Sed esto q; aliquis acce-
dat ad baptisimum cū motu peccati venialis.
nūquid talis consequit effectum baptisimi. **¶**
quidam dicunt q; est duplex fictio. s. simplex et
scdm quid. fictio simplex aufert totum effectū
baptisimi et h̄ ē cū voluntate mortaliter peccādi
fictio aut scdm quid h̄c est venialis et nō impe-
dit ingressū gratie s; supplementum. **¶** Unde in ta-
li nō habet pfectū effectum. quia nō delet venia-
le illō et etiam min² reapiit de gratiā quia mī²
est dispositus ppter illō. **¶** Aliter tamen potest di-
ci. s. q; motus venialis non facit fictum simpli-
citer sed ad tempus quia gratiā nō expellit s; i-
tardat dū homo nō eleuat se ad recipiendū di-
uinā gratiā. et quādo talis motus cessat statim
baptisimus habet plenū effectū et hūc motum et
alia peccata delet etiā si nō supueniat de illo cō-
triciō noua. **¶** h̄c boni. et pe. p̄mus modus dicēdi
magis placet et conuenit cum scoto. **¶** *Ar. iii.*

¶ Circa 3°. s. efficaciam baptisimi in paruulis
q̄runt plura. s. **¶** Vt p̄uli recipiāt sanctifi-
cationem ī baptismo. **¶** **¶** q; sic. Absit em̄ qn̄ p-
uulis misericors deus ad salutis remediū baptis-
imum pcurauerit. exē de baptis. maiores. s. cau-
te. **¶** Unde p̄uli in baptismo purgant a peccato
originali et hoc merito passionis xp̄i et aliene
fidei. s. ecclesie et virtute sacramenti. **¶** Vtrū;
p̄uli reapiāt in baptismo plene rē. i. gratiā cū

habitiis virtutū. **¶** **¶** q; sic. reapiūt em̄ scdm
oīes gratiam p quam iustificānt. cōuenit em̄
ut sic strahunt alio promerente culpam sic ē
alio pmerente reapiant iustificationis gratiā;
ut supra dictum est. **¶** De virtutib; vero sūt plu-
res opi. conuenientior tamē et verior est opi. m̄gi-
sen. li. 2. di. 28. q; p̄ulis dant virtutes in ba-
ptismo in munere siue in habitu pfecto sed nō
in vsu. ad vsū em̄ nō tātū requiritur pfectō ha-
bitus s; etiā potentie que deficiūt in paruulis. h̄;
em̄ habitus innatus et acquisit² pfectus esse n̄
possit āte pfectionem potentie. infus² em̄ potest
quia eius pfectio nō dependet nisi a creatore. **¶** Sci-
edū tū q; ī p̄ulo virtutes habet aliquos acc²
¶ Accus em̄ virtutū sūt quatuor. s. p̄ariū expel-
lere subiectū pficere. et ad vltimū finē ordiāre et
isti tres acc² cū habitib; oferunt. **¶** 2° est bonum
op² elicere et iste nō ofert p̄ulo nō ppter defe-
ctū virtutū s; ppter defectū potētiā et eo ē id bñ
dictū est q; p̄ulis nō dant virtutes in vsu. qā
ergo eūdem effectū habet baptisim² in p̄ulis et
adultis. ideo dicit aug² ad boīfaciū. regenerant
spiritus in maiorib; offerentibus et p̄ulis ob-
latis cōis est. **¶** h̄c givil. **¶** Vt in p̄ul baptis-
mus habeat equalē effectū. **¶** **¶** q; sic q̄ntū est de
lege cōi. equalē em̄ est ex pte dātis illud mediā
te quo dat gratiā. s. sacramentū equalis etiam
est ex pte recipiētis aggruitas vel dispositio. **¶** h̄c
em̄ nō attendit scdm naturalē capacitatem s;
scdm voluntariā pparacōem que nulla in eis p-
cedit. s; p di dispositione est eis ecclesie fidei. q; cōli-
ter respicit oīes p̄ulos qui baptisant. potest
tū deus magis dare de gratia vni qm̄ alteri d̄ p
uilegio spālī q; eius potentia n̄ ē sacramento al-
ligata. **¶** h̄c rich. **¶** Vt effect² baptisimi sit equa-
lis in paruulis et in adultis. **¶** **¶** q; nō. caracte-
ris em̄ imp̄ssio est equalis. s; restitutio innocen-
tie penes terminū a quo est iēq̄l. infusio ēē gra-
tie est inequalis. q; vnicuiq; magis p̄est fides
et dispositio ppria q; aliēa ceteris parib;. **¶** Aul-
ti ergo pl² reapiūt de gratiā ī baptismo q; par-
uuli. **¶** h̄c rich. **¶** *Ar. iii.*

¶ Circa 2°. s. de efficacia baptisimi ante passio-
nem xp̄i. sciendum q; baptisim² xp̄i habu-
it eandem virtutem ante passionē et post quia si-
cut post ita et ante passionē caractere imp̄ssit
oīem culpam deleuit gratiam aculit et p aūg²
scupiscētiā minuit. p̄babile tū est q; post pas-
sionem maior gratia oferat in baptismo q; pas-
sio xp̄i a qua baptisim² efficaciam habet maioris
debet esse virtutis exhibitā q; p̄usa. et opleta q;
mchoata.

De baptisimib; ti. 4.

¶ Osta considerandū est de ministris bap-
tisimi. **¶** Et p̄mo quis potest baptisare.
scdo de n̄io baptisantiū et baptisandū.
terco de intēcōe quā deb; h̄re baptisās. **¶** 2° de fide
ei. 4° de bonitate ei. **¶** Circa p̄mū q̄runt plā-
scz ad quē p̄mū ex officio baptisare. **¶** **¶** q; ad so-
p̄biterū de ose. di. 2. stat. vñ ēē dyacōes absq;
epo vl² p̄bitero n̄ audent baptisare n̄ p̄oicis or-
dinib; lōgi² ofitentiū n̄ itas extēna opellat. di.

93. dyacones. **V**tz laicus possit sacramentū baptisimi offerre. **R**e. vt habet de ofe. di. 2. c. stat et. c. in necessitate. t. c. sanctū est. baptizare ne cessitate inminuere laicos xpianis plerūqz ocedit. **R**acō hui⁹ est qz inter alia sacramēta maxie ne cessitatis est baptismus qui est regeneratio vite spiritualis hominis quia pueris aliter subueni ri nō potest. et a dultis nō pnt aliter qz p baptis⁹ remissionē ofsequi. s. quantum ad culpaz t qn tum ad penam. ideo vt circa remediū tam ne cessariū homo defectum pati non possit institu tū est vt materia baptismi sit cōis. s. aqua que a quolibet defualu haberi potest. et minister bap tisimi sit quicūqz etiā nō ordinat⁹. s. in necessi tate et h est vtz etiā in aq nō sanctificata si alia haberi nō possit alias nō. **S**i autē pter necessitatē baptizaret quis nō p̄biter siue laic⁹ peccatz mor taliter baptismi tñ sacramētum cōfert. h. tho. 2. q. 84. de de. n. 2. c. 1. dicit qz si nō ordinatus baptizauit vel aliud dñi officiū nō opetēs ex ercutit suple necessitatis articulo non exigēte ab ecclesia abici debet et nūquā ordinari. **V**tz nō p̄biter baptizā facere possit vl debeat sacra mentalia baptismi. **R**e. illa p̄tinet ad solēntia tem baptismi nō ad necessitatē. et ideo fieri n debent nec possūt a laico vel clerico s; solū a sac dote cō est solēnter baptizare. h. tho. 2. q. 84. **V**tz mulier possit baptizare. **R**e. qz sic necessitate in stante. 30. q. 3. sup quibus. alias baptizare p̄bi bet de conse. di. 2. mulier. quia tamē cap⁹ mu lieris est vir. et caput viri xpc. vt dicitur. 1. cor. 12. non debet baptizare mulier si assit copā viri. **N**ec laicus presenti clerico. nec clericus presente p̄bitero. qui tamē potest baptizare p̄nt te epi scopo. eo qz hoc p̄ntz ad officiū suū. **S**i tñ muli er p̄t necessitatē baptizatz rebaptizā? n̄ est; sic ē dñm est de laico. peccaret tñ ipa baptizans et alij qui ad hoc cooparent vel baptismū ab ea su sapiendo vel aliquē baptizādum offerendo. h. tho. 2. q. 84. **V**tz n̄ baptizā? possit baptizare. **R**e. qz sic dñmō formā ecclesie seruet de ofe. di. 2. c. ba ptismate. et ratio est quia sic ex pte materie qn tū ad necessitatē salutis sufficit quolibz aqua ita etiā sufficit ex parte ministri quicūqz homo ē ideo etiā non baptizā? in necessitate baptiza re possit. si vero extra articulū necessitatis hoc fieri vtz grauit peccatz. s. baptizās et baptiza t. et h̄ impeditz sacramētū effectū licet non tol laret ipm sacramētū. h. tho. 2. q. 84. **V**tz excoīca tus possit baptizare. **R**e. qz sic potestas enī mi nistrandi sacramētū p̄ntz ad spūalem caracte rē qz idēlibilis est sic patz ex supdictis. et ideo p h qz quis ab ecclesia suspēdit vel excoīcat⁹ vl ec de gradat nō ppter h̄ amittit p̄tate oferedi sacra mentū ofere quidē s; peccat oferedo n̄ in necessi tate baptizaret. s; etiā ille qui ab eo percip⁹ sa cramentū t sic n̄ papit rem sacramenti nisi for te p necessitatē vel ignorantia excuset. **T**enē dum est igit breuiter circa p̄dicta qz act⁹ baptis mi sicut et alicui⁹ alteri⁹ potestatis queit alicui duplici. s. vel ex offici⁹ autoritate sic cōuenit solis p̄biteris. vl ex ecclie pmissiōe. sic ē queit

alijs maxie in casu necessitatis. **V**tz qz possit baptizare seipm. **R**e. qz nō quia cum in forma baptismi expmā duplex persona. s. baptizans et baptizata alius debet esse baptizans a baptiza to. **E**t quod inno. papa dicit in quadam decre tali qz iudeus seipm in aquam merfit. de cōse. di. 2. dicens me baptizo in noīe pa. tē. si deces s; tūc ad patriam euolass; intelligendū est p pter vim cōtricionis ex c⁹ magnitudine hoc pro cedere videbat vt inter iudeos consistens quasi se offerret periculo mortis. **A**d ostendendū aut qz ali⁹ est baptizās a baptizato voluit dñs baptiza ri a iohē. m. 3. et ex de bap. debitū. **A**r. 4. **C**irca scdm. s. nūm baptizādū et baptizan tiū. querunt plā. s. vtz plures possint fil baptizare. **R**e. sacramētū baptismi papue ha bet vtutē ex forma quā apl's noīat verbū vi te ad eph. 2. t. id ofiderare oportet qz cū plēs fil vnū baptizāt qz forma vtant. si enī dicant nos te baptizā? in no. pa. tē. dicit quidā qz nō ofe rūt sacramētū baptismi. eo qz non hūaret for ma ecclesie que sic habet. ego te baptizo in no. pa. tē. s; hoc excludit p formā baptizādi quāz habent gred. possūt enī dicere baptizēt hū? de b. in no. p. tē. sub qua forma gred baptismū r̄ apiūt que tñ forma magis dissilis est forme qz nos vtamur qz si diceret nos te baptizam⁹. **I**do notandū qz sub tali forma nos te baptizam⁹ expmā talis itētio. s. qz plēs oueniāt ad vnū baptismū oferendū. qd quidē videt esse cōt rōz ministri. homo enī nō baptizat n̄ inquātū ē mi nister xpi et vicē eius gerēs. s; sic xps est vnus sic oportet esse vnū ministz qui ipm rēp̄ntet ppter qd signāter dicit apl's ad eph. 2. vn⁹ dñs vna fides vnū baptisma. et ideo straria inten tio videt excludere sacramētum baptismi. h̄ etiam sententie videtur esse sco. **S**i vero vterqz diceret ego te baptizo in no. pa. tē. vterqz exp meret suā intentionē qz ipē singularitē baptis mū conferret qd potest contingere in eo cāu qz o tentiose vterqz aliquo mō baptizare conaret. et tūc dicendū est qz ille qui p̄ vba pferret p̄us o ferret baptismi sacramētū ali⁹ vō qntūcūqz ius baptizādi haberet nichil faceret. **S**ed si ver ba p̄nūciare p̄sumeret puniendus esset tanqz r̄ baptizator. **S**i at fil ambo verba pferret t hōiez immergeret vel aspergeret esset puniēdi de ior dinato mō baptizādi nō de iteratiōe baptismi. qz vterqz intenderet non baptizatum baptizare et vterqz qntum est in se baptizaret. n̄ traderz aliud sacramētū s; xpc qz est vn⁹ interi⁹ bapti zans vnū sacramētū p vtrūqz confert. h. tho. 2. q. 84. **V**tz esset baptism⁹ si vn⁹ sol⁹ baptizatz di cens nos baptizam⁹ te tē. **R**e. sup pluralē nu mez nō fit vis aliq n̄ que fit scdm cursū solitū. s. fm qz papa de se vnico dicit nos diam⁹. et in vulgari hoc vtamur linguaio. ideo non di cit tunc forma mutata s; corrupta. sed si ver bum seriose diceret et cū pondere. cui⁹ sens⁹ ali um generaret intellectū non esset baptismus. h. tho. 2. q. 84. **V**tz vn⁹ possit siml baptizare plu res. **R**e. in casu necessitatis vnus potest simul

baptizare plures sub hac forma. Ego vos baptizo puta si imminet ruina aut gladi⁹ aut aliqd aliud hui⁹ qd nō pateret morā vt sigillatē oēs baptizaret. **N** p hoc diuersificaret forma ecclesie quia plale nō est nisi singulare geminati⁹ p⁹ p⁹ti. cū plale dicat m⁹. vlt. baptizates eos tē. nec est simile de baptizate et baptizato qz xpc qui principaliter baptizat est vn⁹ s; multi p baptizati mū efficiunt vnū cum xpo. hec tho. **V**trum si duo baptizaret vn⁹ mancus qui verba pferat et al⁹ mut⁹ qui immergat sit baptism⁹. **R** si cut supradictū ē integritas baptismi consistit in v⁹ boz forma et in vsu materie. et id nō ille q tū pferat verba baptizat nec ille qui tū immergit et ideo si vn⁹ pferat verba et alius immergit nō la forma verborū poterit esse cōueniēs. nō ei poterit dici ego te baptizo. cū ipse nō immergat et p oēs nō baptizaret. nec etiā poterit dici nos te baptizam⁹ cū neuter baptizaret. **S**i ei duo sūt quoz vn⁹ vnā prem libri scribat et al⁹ aliā nō est p⁹ria locutio nos scripsim⁹ istū libz s; synodoica iquantū totū ponit p pte scōz tho. bon. et rich. licet enī determinat⁹ modus exprimendi actum baptizandi nō sit dō necessitate efficacie facienti. exprimere tū actum esse ab eo a quo nō est. derogat efficacie sacramenti sic esset in hoc casu. **S**i enī ille qui verba illa ego te baptizo pferat non abluat. exprimit actum baptizandi esse a quo non est siue exprimat in singulari siue i plurali. quia dicit ego te baptizo. i. abluo. et tamen non ablueret p casu sed sozus suus vnde in illo casu de cō lege puer non esset baptizatus scdm rich. **C**onuenit cū p⁹dictis host. ti. de sacramentis. quia sacramenta ecclesiastica sūt sacramenta vnitatis et non puenit ea diuidi. de cō di. 2. quia passus. **E**t idem dicit si vn⁹ d⁹ vnāz partem verborū et alius aliam. **L**icet aut vt dēm est sup⁹ fm aliquos baptizans debeat esse vn⁹ al⁹ qui tū dicit q vnitatis mīstri vel baptizantis nō est de necessitate. dummodo quando plures baptizant quilibet intendat facere totum. et quando vn⁹ plures intendat baptizare vel omēs. est tamē de congruitate ppter maiore distinctōz. ideo nō debet fieri sine nēitate vñ siue vn⁹ sū pl⁹ dicat baptism⁹ te in baptizando vnū siue etiam vn⁹ dicat in baptizando plures vel vnū baptizo vos baptizati est quia modus exprimiendi actum baptizandi et exp⁹sio p⁹sone mīstri nō sūt dō substantia forme. sūt ei ex dōicōe ecclie et p istam additionē forma nō mutat cū nō sit additō corru⁹; pens s; saluās. **V**nde de necessitate vni⁹ actus baptizandi est vnitatis mīstri. solū ad vitandum peccatū baptizantis nō forte in casu pl⁹s esset necessarij ad puez abluendū. nō aut est de necessitate ad efficaciam sacramenti vnde puez simul a pl⁹ibz abluī nō videt⁹ efficaciam baptismi pugnare. et hec est opi. rich. et pe. **Q**uid si mōstruz natum sit cū duobz capitibz nūquid debet baptizari vt vn⁹ homo vel vt duo. **R**espondet tho. in quadā q⁹stione de quolibet q tale monstz aut ē cum est habere duas aīas rōnales puta si sint duo capita duo colla et duo pectora. quia per

cōsequēs erūt duo corda et in tali cāu baptizandi sūt ibi duo. et licz psumat q pl⁹s possint sūt baptizari. dicendū ego baptizo vos. tū⁹ tamē esset eos baptizare sigillatim. **S**i vero nō sit cōtū puta si nō sūt duo capita bene distincta vlt due ceruices fundate in eadem vitā siue i eod trūco tē p⁹ d; baptizari vn⁹ et postea debet alter sub dubio baptizari. dicēdo si nō es baptizatus ego te baptizo tē. **Artic⁹ 11.**

Arca 3⁹. s. intentio nē baptizatis plā querūtur. s. v⁹ intentio ministri sit dō necessitate baptismi. **R** q si dicit magister sen. li. 2. di. 6. in hoc et in alijs sacramētis sicut forma suanda est ita et intentio illō cōferendi. **R** nō est scdm sco. quia ille act⁹ ad quē quis obligat debet in eo esse human⁹ nō casualis vel fortuit⁹ in quibz nō cadit obligatio. **H**uman⁹ autē effectus est p⁹rie qui p intellectū et volūtatē causat ab hoīe. et ita est intent⁹ ab hoīe. ipa etiam obligatō est vt homo itēdat actū istū s; homo obligat⁹ ad actū offerendi baptismū p loco et tēpore. ergo obligat⁹ vt itēdat offerre baptismū p loco et tēpore. **V**trūq⁹ requirit⁹ mentalis intentō in ministro. **R** aliqui dicūt q non. qz mīster sacramētū in verbis que pferunt exprimit intentionē ecclesie que sufficit ad pfectionē sacramenti. nō vtrariū exteri⁹ exprimat ex pte ministri et ex parte recipiētis sacramētum. et h est opi tho. **A**lij vero dicūt q nō est sacramētū. licz ibi sūt vba nō sit ibi mentalis intentō i mīstro qz vt dicit grego. in mor. nō debet intentō verbis desinire. s; verba intēdō. et h maxie locū habet i sacramēto. et ideo nō baptizat quantū est p illō qd p hōies gestū est nisi assit intentō baptizantis.

Vtrūq⁹ aliter nō saluet⁹ nisi sit in tēcō i ministro. **R** si adule⁹ baptizat vt debet fides interior supplet. si puul⁹ piū est credere q sūm⁹ sacerdos suppleat. si tū nō faciat iuste facit. et nō incertos esse voluit de salute ad deponendā supbiām et exēctandā diligentiam vt attēti⁹ et a psonis dignioribus et senioribus requiratur. **C**endū tamen est vel q deus reuelat vel q integ⁹ supplet nō peccata nostra impediūt. h bon. **H**oc aut qd dictū est. s. si adule⁹ baptizat fides interior supplet si puul⁹ piū est credere q xpc supplet at aliqbus vt thome nō placet. dicit enī q et si hoc satis did⁹ possit quo ad vltimū effectū qui est iustificacō a peccatis tamē quo ad caracterē nō videt⁹ qz caracter nūquā impūit nisi p sacramētum. **S**i rñdē ei q vltimū effect⁹ bñ sufficit ad salutē. de⁹ et sū sacramēto bñ posset impūit⁹ caracterē. **V**trūq⁹ actualis intentō requirit⁹ i ministro. **R** scōz sco. q ppter intēcōz actualem et habitualement est ponere mediam. s. intentōz vltualē. p bacō. si quis i p⁹ncipio intēdēs dicere missā postea autē ad alia distrahatur tē nō habz intentionē actuālē dñ est distract⁹ nō tū habz itēcōz habitualement quia etiā dōmīnē talē habz. habet enī habitū inclinātē eū ad talem actū habet ergo se medio modo qui medi⁹ mod⁹ did⁹ p⁹ intentō vltualis. qz in vltute alicui⁹ intēctionis p⁹s habite actualiter facit oīa que facit tanq⁹ ex radice

Dicendum ergo quod in baptizante non sufficit sola intentio habitualis quia propter illam solam non dicitur accipere humanum nec requiritur semper intentio actualis quia non obligat de hominem ad impossibile vel nimis difficile cuiusmodi est non distrabi. quia secundum Augustinum. li. de li. ar. non est in potestate nostra quibus visis tangamur. si sufficit intentio virtualis. si quod aliquando habuit intentionem actuali ex qua descendit nunc actus ille baptizandi. siue in illo actu habeat intentionem actualem siue non et intelligo quod descendit ille actus sine omni motu voluntatis extra iteruente finem secundum. Secundum richardum. tamen si baptizans non sit diligens in applicando intentionem suam sed quod deest ad ipsum actum non excusat a peccato. Quid si quis putet baptizare puerum cui imponit nomen petri cum sit puella. Nunquid baptismus caret effectu. Respondeo secundum hostiensem aut intendit baptizare personam cuiusque sexus esset et sic esset baptizata aut intendit baptizare in aere tamen et non feminam et sic non est baptizata. Aut simpliciter baptizat et tunc est baptizata. Dicit tamen hostiensis quod in his casibus et si libere si adhuc vivat baptizari potest sine errore si in hoc non assensio sibi. Vnde ebrius possit baptizare. Respondeo differentia est inter ebriosum et ebrium. ebriosus dicitur actu ebriosus ex concussione et bene potest aliquis ebriosus ebriari aliquid esse sobrius in actu et tunc baptizat. ebrius vero si habeat ligatam rationem ita quod tollat intentionem. quia si nesciat quid faciat non baptizat. Si autem ratio libera est tamen saltem quod sciat quid faciat non tamen omnino est oppositum tunc tenendum est quod sit baptizatus etiam si lingua aliquo modo balbutiat quia illud non est semper sufficiens signum ligaminis rationis. Unde si forment verba intelligibiliter licet non omnino perfecte baptizat. Si autem ita corrupte quod non intelligi non possit est rebaptizandus postea. h. bonum. Vnde si quis aliquem iocose baptizaret vere sit baptizatus. Respondeo quod si baptizans et ille qui baptizatur intentionem baptizandi actu vel habitu in generali vel speciali habeat quod expressum est. i. q. i. spiritus sanctus. Ecce quando. Quid si sciat non possit certitudinaliter intentio ablucens vel ablucendo. Respondeo secundum Augustinum. li. de vii. ba. imploRANDUM est super hoc dominum spiritum quod si non reuelat de sub voce sic ablucens est baptizandus et habetur de se. di. x. solet. Vnde requiratur recta intentio ministri ad sacramenti perfectionem. Respondeo intentio ministri potest dici dupliciter. uno modo respectu ipsius sacramenti. puta cum quis non intendit sacramentum offerre sed delusorie aliquid agere et talis pueritas tollit virtutem sacramenti papue quoniam suam intentionem externam manifestat. Alio modo potest pueri intentio ministri quoniam ad id quod sequitur sacramentum puta si presbiter intendat aliquam feminam baptizare ut abutatur ea vel si intendat officium corpus christi ut eo ad veneficia utatur. et quia presbiter non operatur a posteriori modo est quod talis pueritas sacramenti veritatem non tollit. si ipse minister ex tali intentione grauius peccat. hec etiam. Vnde in offensionibus puulorum ad baptismum requiritur recta intentio. si quod regeneret. Respondeo quod non vnde Augustinus ad bonifacium et habet de consensu. di. x. non illud. si non eadem

fide ad baptismum puulos ferant ut ad vitam regnerent eternam. si eos putant huius remedio temporalem retinere vel recipere sanitatem non propterea illi non regenerantur quia non ab istis hac intentione offeruntur.

De vii.
Ira. x. f. fidem baptismi quoniam plura. scilicet vnde ad completum esse baptismi necessaria sit fides alicuius articuli. Respondeo fides necessaria est omnibus sacramentis quia omnia sacramenta habent virtutem a fide ut dicitur huius de sancto. vii. spiritualiter vero est in baptizato necessaria cum ambrosius dicat quod baptismus est fidei sacramentum et fundamentum et iam sacramentorum sicut fides est ianua virtutum de consensu. di. x. cum itaque et ex de presbitero. non baptizantur veniens gratia enim sacramentalis comparatur ad christi passionem sicut ad meritum et ad sanctam trinitatem sic ad principium effectuum et ideo in sacramentis ut in eis magis quam in alijs passio christi operatur et disponat et sancta trinitas influat necessaria est fides virtusque. scilicet passiois et sancte trinitatis. cum baptismus sit sacramentum non singularis hominis sed ecclesie sicut etiam efficaciam habet a fide ecclesie. h. bonum. Vnde recta fides requiritur in baptizante. si quod infidelis non possit tradere sacramentum baptismi. Respondeo quod non de se. di. x. romanus. et c. a quodam. et c. ecclesia. potest esse contingere quod aliquis patiat defectum fidei circa aliquod aliud et non circa veritatem sacramenti quod exhibet. puta si aliquis credat iuramentum in omni causa illicitum tamen credat baptismum efficaciam habere ad salutem et sic talis infidelitas non impedit intentionem offerendi sacramentum. Si vero patiat defectum fidei defectum contra ipsum sacramentum quod exhibet licet credat per illud quod agitur externum nullum interius rem sequi effectum non tamen ignorat quod ecclesia catholica intendit per huiusmodi quod externum agitur sacramentum prestare unde non obstat infidelitate potest intendere quod facit ecclesia licet estimet illud nichil esse et talis intentio sufficit ad sacramentum quia ut supradictum est minister ecclesie agit in persona totius ecclesie ex cuius fide supplet quod deest fidei in ministro. **Notandum** autem quod hereticorum quidam in collatione sacramentorum non seruunt formam ecclesie in his que sunt substantialia forme et tales nec sacramentum conferunt nec sacramenti rem quodammodo seruunt formam ecclesie et tales offerunt sacramentum ex de sancto. tri. firmiter. sacramentum quia licet non sint membra nec ministri ecclesie simpliciter tamen in his offerunt eam rem sacramenti nisi assit defectus ex parte baptizandi. baptismus enim datus in forma ecclesie a quocumque semper habet efficaciam nisi obice inueniatur ex parte suscipientis de se. di. x. romanus. et pleribus alijs. c. eius de di. Tunc autem habet obicem quoniam ille qui baptizat heresi assentit et hoc potest esse et pleriter. Aut quia est hereticus et fauet errori. Aut si non est hereticus vadit tamen ad hereticum predictum in ecclesie contemptum. Aut si non est hereticus vadit tamen ad occultum quem scit esse hereticum propter aliquod commodum vel fauorem et tunc nichil gratie recipit quia ab heretico ut est hereticus accipit. Unde Augustinus li. de fide ad petrum. nullatenus dubites ex ecclesia baptizatos si ad ipsam non redierit baptismum cumulari penam et. i. q. i. firmissime

et de cōse. di. g. q̄muis. vñ talis postea penitens
recōdliand⁹ est p̄ impositionē man⁹. licz em̄ ba-
ptism⁹ nō possit iterari impositio tñ aliqua ma-
n⁹. s. recōdliatoria p̄t repeti vt dicet infra. Tē
aut nō p̄sentit qñ habet impotentia discernendi
vt puer vel qñ iste heretic⁹ est occult⁹ et credit
esse catholic⁹. Aut qñ homo est in necessitate
p̄stent⁹ solū necessitatis intuitu. talis em̄ recō-
pit sacramentū et rē sacramēti qz dñ i mortis
piculo catholic⁹ non inuenit. s. act⁹ est ab here-
tico baptismū redpe qz in eternū p̄ire. di. q. p̄p̄
h. aut. s. p̄p̄ro. Vñ talis nō est recōdliand⁹
p̄ impositiōē mā. i. q. i. h. q. et. c. mā. Vñ
nota differētiā inter recipientes sacramēta ab
hereticis et schismaticis et recipientes a symoni-
acis et fornicatoribus notorijs. qz baptisati scien-
ter et p̄ter necessitatis piculū ab hereticis et sch-
maticis et etiā ordinati scienter ab eis dñ cū vei-
unt ad ecclesiā nō redpiuntur sine man⁹ im-
positione. Baptisati vero et ordinati p̄dicto modo
a symoniacis et fornicatoribus notorijs red-
piuntur sine man⁹ impositione. di. 22. s. vey. i. tex
et glo. Ad hec etiā nota qz illi qz baptisati sūt
ab hereticis in noīe trinitatis cū redeunt ad eccle-
siam sanctā recōdliant. qñqz crismatis vinctiōe
siue p̄firmatiōe qñqz man⁹ impositione. s. recōd-
liatoria. qñqz sola fidei. p̄fessiōe. p̄mo mō recō-
dliant arriani in ecclesia oriēti. 2. mō in ecclia
occidentali. 3. mō monoselite. et alij. de ose. di.
g. ab antiqua. monoselite aut sic dicti sūt a mo-
noso autore heresis eoz. isti sūt vt puto qz di-
cunt monosiac. de ose. di. g. h. qui. sed quidaz
libri habent ibi bonosiac p. b. isti nō credebant
xp̄m esse dñ filiū naturalem s; adoptiū. vt in
dicto. c. v. monosiac. hec autem diuersitas re-
cōdliationis hereticorū vt habet ibidem in glo. p̄-
ueniebat ex diuersis modis errorū ip̄orū heretico-
rū vel etiā ex diuersa p̄fessione ecclesiay. arriani
non crismabāt in oriēte. crismabāt aut in
occidente. vnde erat de diuersis sectis. ideo illi re-
cōdliabant crismate. isti vero man⁹ impositione
vt p̄stēderent esse de unitate ecclesie. de cōse. di.
g. man⁹. Vñ qñ aut fm̄ jo. qz sic habet i glo.
sa. impositio man⁹ quedā est p̄firmatoria et hec
non repetit. quedā p̄secratoria siue ordinatoria
et hec etiā nō repetit. quedā benedictoria. et hec
similiter non repetit. s; si omīssa fuerit supplē-
tur. ex de sacra. vn. c. i. vbi dicit. qz si man⁹ i-
positio omīssa fuerit in ordinatione subdyaco-
ni debet suppleri. quedā curatoria. m. v. l. sup
egros man⁹ impo. et bñ ha. et hec repetit quedā
recōdliatoria. et hec imponit excoīcatis et here-
ticis penitentibus. h. nō est sacramentum et re-
petit.

Artic. v.

Quia q. s. bonitatem posset queri vey boni-
tas requirit in baptisante ad h. qz possit con-
ferre sacramentū vel baptismi effectū. et veruz
melior mīster meliorē p̄ferat effectū. et vey ma-
l⁹ mīster peccet baptisando. et vey peccet recipiēs
baptismū a malo ministro. s; hōz respōsio ha-
bet sup in primo ti. hui. li. ar. 4. Vñ supposi-
tis illis que dicunt ibi et sp̄aliter qz mal⁹ mīstri

peccent baptisando. querere sufficit. vey mal⁹
mīster cui offert puer baptisand⁹ in piclo mor-
tis existens sit p̄plex⁹. vides qz sic. qz videt pecca-
re siue baptisando siue nō baptisando ip̄m. cū sit
in peccato. et cū ex officio suo facere teneat. de g.
se. di. g. oīs p̄sbi. R. aut mal⁹ mīster baptisat
cū solēnitare vt mīster ecclesie cui ex officio cō-
uenit. et tūc peccat mortalit⁹ si peccatū suū reco-
lit et nō p̄tetur vt habet in glo. sup illd lēni. 2. q.
accessit mūd⁹ ad mūdā accedendū. n. tñ talis
est simpliciter p̄plex⁹ qz potest de peccato penite-
re et hāc mīstrare. nō est aut inconueniens qz
sic p̄plex⁹ supposito qz velit remanere in peccato
Aut talis baptisat simpliciter in cāu necessita-
tis. i. quo etiā laic⁹ baptisare possit. et tē nō pec-
cat. Sec⁹ aut est de alijs sacramētis qz nō sūt tā-
te necessitatis siē baptism⁹. vt infra patebit. h.
tho. p. et rich. Aliiter potest dici. qz mal⁹ mini-
ster aut est occult⁹ aut notori⁹. et veyqz mō est
distinguenō. qz aut est necessitas et tūc scīda-
lū. et tūc nō peccat baptisando. s; in hoc qz negli-
git se p̄parare. et cū timore et reuerētia ad sacra-
mentū accedere. Aut nō est necessitas nec time-
tur scandalū. et sic nō debet baptisare. n. p̄ se p̄-
paret ad iustificationē. qd si nō facit nō tñ pec-
cat negligendo. s; et qñtū est in se cōsumētiā sa-
cramēto faciendo. et vñpādo id ad qd nō est ius-
tū. Si aut est notori⁹ peccat et scandalisado. id
dicit aug⁹ sup jo. c. 4. iustos oportet esse p̄ quos
baptisat. hec bñ.

De baptisandis ti. 6.

Deinde p̄siderandū est de baptisandis et p̄-
mo de eoz obligatiōe ad baptismum.
sdo de tpe et statu in quo debent bapti-
ri. 3. de his que requiruntur in eis ante baptismū
vel etiā dum baptisant. 4. de his qz requiruntur
post baptismū. Circa primū. s. obligatiōē ad
baptismū q̄rim⁹ plā. s. vey aliquis possit sal-
uari sine baptismō. R. qz nō jo. 3. nisi quis rin-
t⁹ fuerit ex aqua et sp̄itus scto. nō intrabit in
regnū celoz. et de ose. di. g. nēm. t. c. 3. et. g.
Cū aut vt habitū est sup p̄plex⁹ sit baptism⁹. i.
flumīs flumīs et sūgumīs. sciend⁹ qz baptism⁹
flumīs vel in re vl in p̄posito. si haberi nō pos-
sit in re. fit sal⁹ inquantū est de vte eius. Ba-
ptismo vō flumīs fit sal⁹ aduleo. dum tamen
baptism⁹ flumīs fit in p̄posito. de ose. di. g. ba-
ptism⁹. et ex de p̄sbi. nō bapti. aplica. vbi etiā
habet. qz credens se baptisatū. licet nō sit bapti-
satus. nichilomin⁹ si decedat. saluat. puulo aut
non fit sal⁹ p baptismū flumīs. n. de p̄uilegio
speciali. vey d. sacrificatio in vtero. qz non habet
vñ liberi arbitrii. Baptismo autem sanguinis
fit sal⁹ veriqz. s. aduleo et puulo et hoc si fit p̄-
pter dñm. Vey sanctificat⁹ in vtero teneatur
ad baptismū. R. qz sic. sic patet p jo. qui dicit
se a xp̄o debere baptisari. et hoc quidē non p̄pter
indigentia remedi. s; p̄pter im̄p̄sionē caracte-
ris. et hui⁹ i act⁹ caritatis. s. p̄pter bonū obediē-
tiē. qz de p̄cepit vt omīes qui nascunt renascant
Et p̄pter humilitatem. qz debet se reputare pec-
catore. et idigere xp̄i rōp̄cōe. et p̄pter p̄formitacē

ab ecclesia ordinatū differt accipe baptismū nī:
si ex cā necessaria t licēda platoz ecclie. liz h pec
catū deleri possit cū alijs p succedentē oricōnem
q supplet vicē baptismi vt dictū ē. **N**e ē pōda
i qd dcm ē. de ose. di. g. cathecumī. cathecumi
nū licz i bonis opibz defunctū. vitam habere n
credim. excepto dūtaxat nisi martiri sacra
mēti opleat quia scdm regulam ibidem intelli
gitur de eo qui baptisari non querit vel alias in
aliquo peccato consistit. **V**tz pueri sint bap
tandi. **R**e idistice q sic. indistincte ei vox euā
gelica intonat nisi quis renatus fuerit ex aq et
spūs acto. nō intra. in reg. dei. hac generalita
te nec sexū nec etatē excludens. ex de bap. maio
res. **R**atio hui est. quia morbus est cōis puul
et adultis. et mediana ē cōueniēs istis et illis
Est aut vtili et securi statim puulo baptismū
cōferri qz differre vsqz ad etatem adultam. tū
ppter periculū mortis et dānationis. de conse.
di. g. venerabilis. in glo. tū ppter infestatiōes
demonū qmī possūt in baptisatis ceteris pi
bus. tū qz dū hō est parul certū ē i eo nichil
esse qd impediat effectū baptismi. tū ppter bonū
asuefactiōis et quasi educatiōis in his q sūt re
ligiōis xpiane. et hac racōem assignat dyonisi
us vlē. c. celestis ierarchie. **S** obidē quia lega
tus nō debet excedere fines mādāt. s; commus
mandat m. vlē. edentes baptisari. ergo puuli
non sūt baptisadi. **R**e l; illd mandatū scd; for
mam mādātī spēcialiter ligz adultos tū ex alio
eius mandato. jo. 3. n qd renat; fuerit tē. fue
rit etiā ad puulos scd; intētiōem mādātī extē
di. **V**tz pueri hereticoz vel iudeoz et alioz
infidelū sūt baptisandi inuitis parentibz. **R**e
filij infidelū aut habēt vsū ratiois aut non. si
habent iam tū ad ea que sūt iuris dīni vl na
turalis inapiūt sue potestatis esse. et ideo ppria
volūtate etiā inuitis parētibz pnt baptismū su
scipe sic et matrimonioū contrahere. et id tales licē
te pnt induci ad suscipiendū baptismā. **S**i vō
nō hnt adhuc vsū ratiois vl liberi arbitrii. sm
ins naturale sūt sub cura parentū qndiu sibi
puidere n pnt vñ etiā d pueris antiquoz dī q
saluabamē in fide pēntū. et id extra iusticiam na
turalē esset si tales pueri inuitis pēntibz bap
tisarent. sic ē si aliquis habēs vsū racōis inuit
baptisaret. **E**sset etiā periculosū taliter filios in
fidelū baptisare qz defacili rōirēt ad infidelitatem
ppter naturalē affectū ad parētes. et id n habz
h ecclie consuetudo q filij infidelū baptisent inui
tis parētibz. fuerūt enī retroactis temporibus
multū catholicū pncipēs potētissimi vt ostent
t theodosi quibus familiares fuerūt sacrosimī
epi. **V**t siluester cōstantino t ambrosi theodosio
qui nullo mō ptermisissēt h ab eis impetrare si
hoc fuisset ssonum racōi. hēc tho. **E**cdm at sco.
si pncipēs aliqz puulos infidelū pēntibz inuitis
baptisari faceret cū bona cautela. s. ne paren
tes pus agnoscerēs h futuz occiderēt eos. et fa
ceret eos educari religiose laudabiliter faceret.
Et idem dico etiā si cogāt parētes minus et ter
roribus ad baptismū suscipiendū et seruandū

susceptū. et hoc videt posse pbari. quia sile cō
mendat. de ose. di. g. pleriqz. **P**reterea dato q
nō esset omēs vere fideles in corde. tū mīn; ma
lū esset eis non posse impune legē illictā serua
re qz posse. et etiā eoz filij in scda et tca genera
tiōe essēt forte vē fideles. **V**tz infidelus pēnt
baptisari debeat statim baptisari. **R**e fm hosti.
aut est in periculo ne. s. alij infideles enī interfici
ant si h pēndāt. et tūc ei statim fides debet expo
ni t baptisari. de conse. di. g. ne q absit. **A**ut
nullū piculū imminet et tūc vel p octo mēses
vel arbitrarie debet inter cathecumīos retineri.
sic intellige illd. de ose. di. g. iudei. et. c. se.
Vtz in vtero existētes possint baptisari. **R**e q
nō. de ose. di. g. si a matris. et plumb; alijs. c.
oportet enī q caro ei qui baptisat scdm totū vē
scdm prem immediate lauet vnde si puer inuo
lut; totaliter in vno corio in aquam immerge
ret sub debita verborū forma ppter hoc nō bap
tisaret. hēc rich. **V**tz vter; matris debeat ape
riri vt puer extrahat et baptiset. **R**e nō sic fa
ciēda mala vt eueniāt bona vt dicit ad ro. 3. t
ideo n debz hō occidere matrē vt baptiset puulū
si tū mortua sit viuētē ple in vtero debet apiri
vt puer baptiset. hēc tho. **V**tz debeat expe
ctari oīoda egfio pueri de vtero atēq; baptise.
Re q sic n mors imminet. si tū pmo caput e
grediāt in quo oēs sens; fūdant debet baptisari
piculo imminente et nō est postea rebaptisand
si atingat eū nasci pfecte. vñ etiā reputat esse
hoīs sepultura vbi sepultū est eius caput. ff. d
reli. et sup. fu. l. cū in diuersis. et post caput pe
ctus qz sedes cordis est quasi in pectore. et cū abo
ista non possūt abluī magis debet abluī caput
maxie facies qz ibi magis patz aīe opacōes. **H**o
etiā videt faciendū quēcūq; alia pars egrediāt
piculo imminētē. quia tamen in nulla exterior
pntū integritas vite ita consistit sic in capite. vi
det quibusdā q ppter dubiū quacūq; alia par
te corporis abluta puer post pfectam natu
ritatem sit baptisand; sub hac forma. si non es ba
ptisat; ego te baptiso tē. **A**liquis tū videt q
puer etiā tūc esset baptisat; quia aīa est tota in
qualibet pte corpis. et h; sētētiē ē gual. in. g.
sen. eo q nō est pceptum magis q caput im
gatur qm aliud mēbz et ideo nō magis est ne
cessariū licet sit rationabile. **E**iusdem sētētiē ē
glosator. de cōse. di. g. pprie. ar. e. di. n. qz qz
primū cōmuni; tenet vt dicit rich. **Q**uid
fiet de tali cui; alia pars qm caput abluta est si
decedat ante pfectā natuiritatem. **R**e pie pē ta
lis puer reputari baptisat; si fuerit mortuus.
vñ est in cimiterio sepeliend; fm gual. **V**tz
puer existēs adhuc in vtero matris regenerari
possit baptismō sāguinis. **R**e quidā dicunt q
nullo modo nec p effusiōē sanguinis nec p aliā
viā de lege cōi pē puer in vtero matris a pēto
purgari. **A**lijs aut videt pie dicendū q liz puer
in vtero matris baptismō aque baptisari n pos
sit. quia non potest ipm sensibile sacramentū
suscipe et ecclesie ignor; est qz tū ad ipz effusio
sāguis puenire pē et deo notus est q pncipaliter

baptizat. ideo p infusio sanguinis illatam p fide potest ab originali peccato purgari. unde illud aug. li. 2. de baptismo p uulor. q nat? no fue: rit n p renasci. itelligendu est d regnacoe bapti smi aque dicit rich.

Quia 3° articulu. s. cea ea q requirunt in ba: ptisandis ante baptismu vel e d u baptisat tur querunt pla. s. vey in adultis ante bap: smu penitentia requiratur. **R**e in adultis baptis? pcedit pnia nctio quatu ad attritio: quia vo: luntas semel fixa in peccato remanet sp i eo fixa actu vel habitu n p actuali dissensu euellatur ab eo in speciali. vel saltu in generali. et quatu ad hoc dicit aug. li. 1. de penitentia q nullus sue voluntatis arbitrio constituit nouam vitam p inchoare n eu peniteat veteris. quatu aut ad coterionem pcedit pnia baptismu de ogruo ra tione huiusmodi et instructiois. s. quantum ad absolutionem et satisfactionem neutro mo. i. nec de nctio nec de ogruo pcedit. qz sacramen tu pnie opletu est in absolutione et in pnia fm qd est ecclie sacramentu. id sequitur q no pcedit ba ptismu cu baptismus sit ianua sacramentor.

Sed obiat qda pdicta quia iudeis venietibz ad baptismum indicenda est pnia ac abstinen: tia. qd dicitur. quia copleta sut baptisadi. ve ha: bet de se. di. q. ne q absit. **R**e q illa pnia no indicat iudeis ppter sacrameti inefficacia s. ppter e? reuerentiam. et iudeor recipientu baptismu pbatione vni eis no indicat post susceptione baptismi s. are. qmuis sic obseruaret tu modo no oportet h obfuar fm qd videt dicit glo. ibi dem quod intelligo vbi no est osuetudo straria hec rich. **U**trum in adultis requiratur vs? ra tionis ad suscipiendu baptismu. **R**e ad suscipiendu sacramentu baptismi et rem eius non est ne cessaria p se aliqua actio ex parte suscipiens. s. sufficit q in eo no sit aliquid phibens pdictoru susceptionem phibens at no est nisi ptem mor tale de quo ho no est attrit? nec serit. et ideo hz aliqui adultu fiant carctes vsu rationis. anteqm mortaliter peccauerint si baptisat reapiunt sa cramentum et rem sacramenti etiam si tunc coe dicant quia illa stradictio non pcedit a volu tate rois scdm qua sut capaces gratie baptisma lis. **S**i aut anteq fiant furiosi vl obdormiant mortaliter peccauerint comittendo vel omittendo et no fuerint de illo peccato seriti nec attriti. ee si baptisantur non suscipiunt rem sacramenti. licet sacramentu suscipiat tpe quo furiam itra nunt vel obdormierint intentione suscipiendi sacramentu actu vel habitu. tamen quantum cuqz ostaret q talem intentione habuisset non debet aliquis baptizare dormientem vel furiosu habentem lucida interualla du actu est in furia s. expectandu est furiosi lucidum interuallu et dormientis vigilia. et qui facit strariu peccat n s? suu iudiciu pbabiliu immet piculu si talu differat baptizare. quatu aut ad furiosu n o habentem lucida interualla nulla est dilaco fa ceda. et hoc habet. ex. de bap. maiores. hec rich. **N**ull? ergo debet baptizare aliquem dormientem

nisi psumat q non euigilet an morte. q n psumat de eius pnti voluntate p verba vel saltu si: gna q de xpianis sit nat? et in hoc cau his co: currentibus baptisari debz sic etiā aug? narrat in 2° li. p fessu. de quoda amico suo q baptisatus est nesciens ppter piculu mortis. et idem dicend est de furioso. hec bon. **S**z quare adultis amē tibz et dormientibz qui non consentiebant du essent in vsu rationis. baptizare non pdeset ad tollendu peccatu originale sic pdeset p uul. **R**e quia vt habet. ex. de ba. maiores. s. vey. domim? qui totum hoiem sanu fecit in sabbato op? im pfectionis no vult et ideo peccata no ex pte sed ex toto tollit qd faceret si baptism? originale d leret q no actuale qd sine osensu deleri n potest. **S**ed ponat q dormientes exatati ratu habeant q sunt baptisati licet nollant prius baptisari. **R**e no pdeset quia nichil recipiunt. et id no e vti le q ratum habeat s. itey debent baptisari. ex. de baptismo maiores. s. item querit in glo. h.

Utrum in adultis habentibz vsu ratiois quado baptisat requiratur intentio ad hoc q recipiant sacramentum baptismi. **R**e q in talibus d coi lege ad hoc q recipiat caracterē baptismalem re qritur intentio actu vel habitu tam in illo qui cōsentire potest qm in illo qui cōsentire no potest ad suscipiendum sacramentu. p susceptione ei caracteris baptismi intrat homo eccliam milita tem et ascribitur exercitui ecclie militantis. ad h aut obtinendu requirunt eius consensus actu vl habitu si est in statu in quo cōsentire posset. pbabile eni est q ab illo plus requiratur qui cō sentire potest qm ab illo qui cōsentire non po test sicut videt in cathexismo. respondent p p uulo patini. et si adultus est debet respondere p seipo. d cose. di. q. p paruulus. **A**d hoc aut no est semper necessaria determinata intentio i actu quia quadoqz sufficit intentio in habitu. si eni aliquis catheximinu no actu cogitante de susce ptione sacramenti baptismi s. de re alia abluet sub forma verborz debita intedens sibi mstrae sacramentu baptismi. iste catheximin? reaper baptismalem caracterē. qmuis eni intentio in ha bitu no sufficit ad causandu effectū. potest eni esse sufficiens dispositio ad suscipiendu. maior eni actualitas requiritur in agente q in patiete. cum res agat p sua actualitate et patiatur p sua passibilitatem. qnqz tamen intentio in actu de c minime requiritur p accedens. s. l ad remouendu phibens. vel qn no cōsentire in actu et non cōsentire i habitu se ocomitae. si eni i accedente ad baptismu est actu vel habitu intentio no recipi endi sacramentu baptismi. huius intentio phibet sacrameti susceptionem. et tunc necessariu est illam intentionem expelli p strariam inten tionez in actu ad h vt ille recipiat sacramentu baptismi. si ee accedens ad baptismu admonet diligenter vt actu cōsentiat requirere q cōsentiat i actu ad h vt tunc vere recipiat sacramentum qz si tunc ibi no cōsentiret in actu. tunc ee no cōsentar; in habitu. sic enim accipimus cōsentire in ha bitu in aliquam rem. quando ho sic dispositus

est qd si actualiter et deliberate cogitarz d illa re
q actu cōfēret in illā. hēc rich. **Q**uid ergo
de adulto in quo tū in actu qm in habitu non
est intentio suscipiendi sacramentū. nūquid est
rebaptizandus. **R**e q sic. sed vbi hoc nō gstarz es
set dicendū si nō es baptizatus ego baptizo tē.
Nec debet teneri glo. de cōse. di. 2. que dicit. so
let eē dīc q si baptizās baptizare intendat qua
lēcūqz intentionē habeat baptizāre suscipit sac
mentū. **V**tz ad recipiendū sacramentū ba
ptismi requiratur volūtas libera vel sufficiat coa
cta. **R**e cū quis cogit ad baptismum aut cogit
coactione absoluta siue sufficēte quia. s. violē
ter eo renitente manibus et pedibus immer
gitur et tunc non recipit sacramentum nē rē
aut coactione conditionata siue inducente vt
minis et flagellis ita qd pōus vult se subi
cere sacramento ecclesie qm morte pīre et tunc
aut intendit alios illudere et morte euadere et
tūc etiam neutz suscipit. qz tū ecclesia psumēt
sensisse talem interiō ppter sensū exteriorē ta
lis deberet cogi ad fidē xpiane obfūacōz. **A**ut
vult potē arca se fieri qd facit ecclesia qm pīre
et tūc recipit sacramentū. et hēc fere oīa patēt
ex d baptismo. maiores. s. item querit in tex. q
glo. g. **N**ota igit breuiter qd suscipiendū ba
ptismū quidā nūquā habuerūt vsū ratiois vt
pūli et ppetui furiosi et naturaliter stulti. et
i his volūtas nō requirē. quidam autem aliquā
do habuerūt hēc tunc nō habeāt et in his volū
tas antecēdēs requirē licet nō ocomitās. qdam
vero habent tūc cū baptizant. et in his cū vōicō
coz ibi meliores sufficē volūtas cōditionata.
Vtz fides requirē ex pte baptizati. **R**e in p
uulis qui p se non possūt credere sufficē fides a
liena. s. ecclesie que est. vī si hēc deficeret sufficē
meritū fidei que fuit in ecclesia. dīc em aug. ad
bonifaciū cū offerunt pūli ad papiendā grati
am ab oībus offerri intelligunt quibz placz q
offerunt fides tū ecclesie militātis nūquā deficiē
vniuersaliter nec deficiē scdm illud m. vī. ec
ce ego vobiscum sū vsqz ad cōsumationem se
culi. et h dīna puidētia faciente. nec vnquam
fuit nec erit qm semp esset aliquis qui deo place
ret. In adultis vero requirē fides ppa nō qdē ad
susceptionē sacramēt. i. characteris. qz sacra men
tū nō pfiat p iusticiā hoīs dātis vel suscipien
tis baptismū s; p vītutē dī s; requirē ad susceptio
nē rei sacramēt. i. gratie. **S**ed oīa h vīdēt esse
illō hīerōi. fides in aquis baptismi gignit et nu
trit. non habent etā dāt et habent augetur.
Re q fides pūlis i baptismo dāt s; adultis au
get vel informat si erat informis. vnde fides i
formata pexigē s; formata ibi dāt adultis. hēc
pe. **V**tz sine recta fide possit haberi intentio
suscipiendi baptismū. **R**e q nō habens rectam
fidem circa aliquos articulos potest habere rectā
fidem circa sacramentum baptismi si tūc ē arca
hoc sacramentū nō recte sentiat sufficē ad pce
ptionē sacramēt. generalis itentio qd intendat
susape baptismum sic xpc instituit et sic ecclesia
tradit.

Actus. iij.

Circa 2. s. circa ea que requiruntur ad bap
tismū post baptismū. querunt pla. s. p que
opa nūp baptizati sunt exerceandi ad iusticiā
Re nō p opa penalia sed p opa facilia vt quasi
quodā lacte facilis exercitū p moneant ad pfecti
ora vt dicit glo. sup illō ps. sic ablactat ē sup
matre sua. vnde etiā dñs discipulos suos de no
uo puerfos a ieiunio excusauit vt patet m.
9. et hoc est qd dicit pma pe. 2. sic modo genit i
fantes lac scu. vt in eo crescat in salutem.
Vtz teneant restituere illis quos leserūt. **R**e
restituere ablata et satisfacere de iniurijs illa
tis est cessare a peccato et hoc ipm nō facere est
detinere aliena. et pxiū lesū nō placare est pec
catū. et ideo peccatoribz baptizatis est iniungen
dū qd satisfaciāt pxiis sic etiā qd a peccato desi
stant. hēc cho.

De sacramento confirmacōis. 1.

Deinde cōsiderandū est de sacramento cō
firmationis. et pmo de ei⁹ institutiōe
scdm de ei⁹ necessitate. 3. de ei⁹ matia
2. de forma. 4. de efficacia. 6. de mīstris ei⁹. 1. de
suscipiētibz ipm. 8. de ritu et celebracōe hui⁹
sacramēt. **C**irca pmi. s. institutiōe h⁹ sac
menti sciendū qd hoc sacramētū xpc instituit h⁹
aliquos apostolis exhibendo. licet h nō sit sci
ptū. s. alios pmittēdo. jo. 10. si aē abiero mī
tā eū ad vos. et h iō qz in h sacramēto dāt plū
tudo spūālīti que nō erat dāda ante resurrexi
onē et ascēsiōe. fm illō jo. 1. nō dū erat spi
rituālīti dāt qd xpc nō dū fuerat glorificat.
et hēc est opi. pe. 2. vero alios instituit h sacra
mentū pueris man⁹ imponendo et eos benedicē
do. m. 19. et hēc est opi. rich. **A**lij dicūt qd fuit
institutiō ab aplīs qui leguntē sfirmasse ac. s.
Alij dicūt qd ab ecclā q pmo legē ipius ritum
solēni gilio instituisse et pcepisse. hēc vīdēt esse
opi. bon. **A**lij dicūt qd xpc instituit figuratiue
scz imponēdo man⁹ pueris m. 19. et spūālīti
inspiratione et auctoritate aplī traditiōe et ecclē
siastica approbatione. **E**st em institutiō duplex.
scz expōsiōe facti vel pcepti. ergo xpc instituit in
spirādo. aplī faciendo. et ecclesia papiēdo. et h⁹
h oēs supdicte opi. vere sūt in pte. et h ē dictū
pe.

Act. ij.

Circa scdm. s. necessitatē sfirmatiōis scdm
dū qd gratia que dāt in sfirmatiōe est ne
cessaria. non quia sine ea simpliciter nō sit sal
sed quia sine ea vel p sacramentū vel alias acce
pta. pugnādo nō pueniē ad salutē. ideo dīc
melchīades papa dī. 4. spūālīti in bap
tismo regeneramur ad vītā in cōfirmatione
confirmamur ad pugnam. et licet continuo
transituri sufficē regenerationis beneficium
victuri tamen sūt necessaria sfirmacōis auxi
lia. **E**x institutiōe ac ecclesie est qd null⁹ ab hoc
sacramēto exapiē vt sit quilibet stranu⁹ pugna
tor. ideo si quis cū habet locū et opīs oportunitatē
negligēdo pceptū pīcō se expose. et sic debz in
telligi illō hu. li. de sacra. pte. A. c. 3. amēduz
est de his qui p negligentiam amittūt epī pson
tiam et non suscipiūt manus impositionem ne

forte p^{ro}pterea d^{ic}ant^{ur}. s. nisi peniteant q^uia festi-
re debuerit d^{ic}u potuerit

Arca t^{er}cia. s. materia affirmatiois sc^{ilicet} d^{ic}endi
q^u materia hui^{us} sacram^{enti} est q^uo p^{ro}ponitur
ex oleo et balsamo. et h^{ab}et b^{ea}t^um s^uu^ue significatioⁿ
effectus hui^{us} sacram^{enti} qui est duplex. quoru^m
p^{ri}mus est nitor fidei in vera credulitate cordis
et est odor fame in s^{an}cti^{fic}atione. p^{ri}mus signat^{ur} iⁿ oleo
et iⁿ balsamo q^u papue est odorifer^{us}. **O**portet aut^{em}
q^u crisma q^uo est hui^{us} sacram^{enti} materia p^{ro} fue
rit ab ep^{iscop}o s^{an}ctificat^um. Sacram^{enti} aut^{em} q^uo s^unt
necessitatis. et licet in his requiratur s^{an}ctificatio
materie ad sol^{em}nitatem. n^{on} eni^m ad necessitate^m
ut iⁿ baptismo. qued^{am} s^unt p^{er}fectiois. et ideo iⁿ his
requirit^{ur} s^{an}ctificatio materie ad sol^{em}nitatem et ne-
cessitate^m ut iⁿ hoc sacram^{ento} et extrema vincti-
one. h^{ec} p^{er} s^{an}cti^{fic}ationem de co^{lo}re. di. 2. o^{mn}i t^{em}p^{or}e. i.
o^{mn}i aⁿno ut exponit glo. licebat crisma s^{an}ctificare. q^u
t^uc sol^{em}nit^{er} baptis^m ad que^m requirit^{ur} crismatis
v^{er}us iⁿ vigilia pasce celebra^t ideo s^{an}ctificatio ordiⁿat^u
est ut p^{ro}bidu^m aⁿi ab ep^{iscop}o crisma b^{en}edica^t ut pos-
sit p^{ro} p^{ro}cessum destinari. d^{ic}es eti^{am} ille satis s^{an}ctificat^{ur}
ad materias sacram^{enti} b^{en}edicas in quo
fuit eukaristie sacram^{enti} iⁿstitu^tu ad q^uo o^{mn}ia alia
sacram^{enta} q^uo s^{an}ctificatio ordiⁿant^{ur}. Debet aut^{em} ep^{iscop}us qu^{ia}
do vult crisma s^{an}ctificare miss^{am} celebra^t et h^{ab}et iⁿ ec-
clesia cathedr^{ali} n^{on} ex iusta c^{au}sa impedi^{at}ur. ex. d^{ic}o ce-
mis. referente. Singulis aut^{em} annis debet iⁿ c^{on}gre-
gatione noui crisma s^{an}ctificari et vetus iⁿ ecclesia crema-
ri. de co^{lo}re. di. 3. literis. Non debet etiam crisma
accipi nisi a p^{ro}p^{ri}is ep^{iscop}is. de s^{an}ctific^{atione}. di. 2. p^{ro}b^{ib}iteri.
et quilibet p^{ro}b^{ib}iter debet ill^{ud} accipere quolibet an-
no vel p^{ro} se vel p^{ro} p^{ro}conu^m. di. 24. p^{ro}b^{ib}iteri. v^{er}o ab-
bates peccat qui accipiunt ill^{ud} ab alijs n^{on} sine p^{ri}-
uilegiati q^u possint accipere a quib^{us} velint ut d^{ic}it
glo. ibid^{em}. Quid si aliquis s^{an}ctificat^{ur} oleo p^{ro}-
crismate esset vinct^{us}. **R**es^{pon}dit n^{on} esset sacram^{entum}
s^{an}ctificatiois iterand^{um}. s^{ed} esset caute supplend^{um}
q^uo esset omiss^{us}. ex. de sacra. i. te. pastoralis. In
no. et hosti. ex. de sa. vnc. c. 1. d^{ic}it^{ur} q^u qui co^{lo}re
matus est oleo debet iter^{um} crismate liniri et debet
illa oratio iterari signo te signo cr^udis. **A**lie aut^{em}
orationes que p^{re}cedunt et que sequunt^{ur} non
iterant^{ur}.

Arca 2^a. s. forma affirmatiois sc^{ilicet} d^{ic}endu^m q^u
forma verbor^{um} hui^{us} sacram^{enti} est s^{an}ctificatio te sigⁿ
cr^udis. confirmo te crismate salutis in no. pa.
te. Aliqui d^{ic}unt signo te et aliqui d^{ic}unt crisma
te s^{an}ctificatiois s^{ed} p^{ro} hoc n^{on} corr^upt^{ur} substantia
forme p^{re}d^{ic}te cu^m ead^{em} res verobiq^{ue} significet.

Arca 4^a. s. efficacia affirmatiois sc^{ilicet} d^{ic}endu^m
q^u iⁿ s^{an}ctificac^{ione} imp^{er}mit^{ur} character ut etiam
habitu^m est supra ti. de sacram^{enti} in co^{lo} art^{ic}ulo.
2. p^{ro}supponit aut^{em} character confirmatio-
nis characterem baptis^mi. sic augmentum p^{ro}sup-
ponit generationem. conferet eti^{am} iⁿ co^{lo}firmatio-
ne gratia grat^um faciens vnde d^{ic}it rabanus q^u
p^{ro} impositionem manuum pontificis spiritus s^{an}cti
et^{er}nas dat^{ur} baptisato.

Arca 6^a. s. mistros affirmatiois sc^{ilicet} d^{ic}endu^m q^u
ex ordinata potestate soli ep^{iscop}o possunt con-
firmare ip^{si} eni^m s^unt successores ap^{osto}lo^{rum} de quib^{us}

solis legi^t in actibus q^u p^{ro} impositionem man^{uum}
dabant spiritum s^{an}ctum. ex. de sa. vnc. 5. p^{ro} fron-
tis. **E**x om^{is}sione t^um pape posset eti^{am} simplex
p^{ro}b^{ib}iter s^{an}ctificare. q^uo p^{ro}b^{ib}et di. 24. p^{ro}uenit. vbi
p^{ro}b^{ib}iter ex om^{is}sione beate gregori^{um} s^{an}ctificab^{at} ad
typ^us p^{ro}pter scandalu^m euitand^{um}. potestas eni^m co^{lo}-
firmadi ut d^{ic}it quid^{am} fundat^{ur} sup^{er} dispositioⁿe
vicarij xpi. h^{ec} rich. sup^{er} h^{ab}et eti^{am} s^unt p^{ro}les alij mo-
di d^{ic}endi quos omitto gratia breuitatis. **V**er^o
ep^{iscop}o de gradati possint s^{an}ctificare. **R**es^{pon}dit
aliqui d^{ic}unt q^u cu^m potestas s^{an}ctificadi f^undetur
sup^{er} dignitate que ep^{iscop}o s^{an}ctificatur iⁿ sua s^{an}ctificac^{ione}
et illa dignitas ab eo auferri n^{on} possit p^{ro} ho^{mo}ne^m
q^u dignitate apl^{us}atus om^{es} apl^{us} quoy successo-
res s^unt ep^{iscop}o immediate acceper^{unt} a xpo. ep^{iscop}o de
gradati s^{an}ctificare poss^{unt}. licet hoc facere non de-
beant quia eis p^{ro}hibitus est simpliciter illius po-
testatis vsus. Alij d^{ic}unt q^u ep^{iscop}o de gradati s^{an}ctificare
n^{on} p^{ro}nt nec de iure nec de facto. quia vi-
cario xpi concessa fuit a xpo potestatis plenitu-
do ordinandi de corpe xpi mistico q^uo est ecclesia
et eius m^{em}bris s^um q^uo exigit ratio recta. super
aut^{em} suu^m vez corpus nullam sibi s^{an}ctificac^{ione} potesta-
te. n^{on} eti^{am} sup^{er} illos qui sacram^{entu}m baptis^mi
non receper^{unt} q^uo est ianua qua intra^t iⁿ eccl^{esi}a
militante^m s^{an}ctificac^{ione} aliqui a potestate directe. v^{er}o
apl^{us} p^{ri}mo cor. 4. quid^{am} d^{ic}it his m^{em}bris qui foris s^unt
iudicare. et ideo quia potestas ep^{iscop}alis dire-
cte respicit corpus xpi misticu^m et eius m^{em}bra.
potestas aut^{em} sacram^{enti} eukaristie directe respicit
vez corpe xpi. et potestas baptisandi n^{on} t^um re-
spicit illu^m solu^m qui est ecclesie m^{em}br^{us}. s^{ed} eti^{am} illu^m
qui nec est nec fuit ecclesie militantis m^{em}brum
ideo vicari^{us} potest ab illo auferre dignitate ep^{iscop}o
scopale n^{on} t^um ab ho^{mo}ne potestatem baptisandi nec
a sacerdote potestate s^{an}ctificadi. **S**ec^{un}d^o aut^{em} est de su-
spensioⁿe q^u p^{ro} p^{ro}uacoz seu d^{ic}gradatione tollit pote-
stas s^{ed} p^{ro} suspensione p^{ro}hibet p^{ro}uacoz vsus. et iⁿ o^{mn}i
ep^{iscop}o suspensus s^{an}ctificat vere s^{an}ctificatu^m est s^{ed} co^{lo}fir-
mado mortaliter peccat. quia v^{er}us potesta te c^{on}-
v^{er}us est sibi p^{ro}hibet. h^{ec} rich. **V**er^o n^{on} p^{ro}b^{ib}iter
ex om^{is}sione pape possit s^{an}ctificare sacram^{entum} co^{lo}-
firmac^{ione}is. **R**es^{pon}dit s^{ed} b^{ea}t^um ex. de s^{an}ctific^{atione}. qu^{ia}to. i. glo.
1. quilibet eti^{am} clericus ex om^{is}sione pape posset s^{an}ctificare
d^{ic}u^m ip^{se} s^{an}ctificatus esset. **S**ed videtur
aliquib^{us} p^{ro}b^{ab}iliter q^u n^{on} iⁿ sol^o p^{ro}b^{ib}iter. gratia
en^{im} descendit iⁿ corpus xpi misticu^m cui^{us} caput
est xpc p^{ro} ip^{so} xpi merit^um. et ideo ordinauit xpc
ut potestas s^{an}ctificadi sacram^{entum} confirmatiois
eo q^u p^{ro} p^{ro} suspensione digne ip^{so}m suscipienti co^{lo}-
feret abundanter augmentu^m gratie ad confiten-
dum co^{lo}stanter crucifixione^m veri corpe xpi. de-
pendeat ex potestate co^{lo}firmadi corpus xpi veruz
qua^m potestatem non habent nisi sacerdotes. v^{er}o
eti^{am} d^{ic}it ja. 4. inducant p^{ro}b^{ib}eros te. **N**ec te mo-
ueat ad discredendu^m q^uo d^{ic}it^{ur} est q^u iⁿ sacra scri-
ptura n^{on} inueni^{unt} exp^{re}ssum. quia sicut d^{ic}it d^{ic}am.
2. li. c. 2. apl^{us} multa n^{on} scripta tradider^{unt} nob^{is}
h^{ec} rich. **Q**uid si papa post concessionem su-
am crismare p^{ro}b^{ib}iter p^{ro}hibet. **R**es^{pon}dit p^{ro}b^{ib}iter ille
nichil s^{an}ctificat si postea crismar^{et}. ex. de s^{an}ctific^{atione}. qu^{ia}to.
i. glo. A. **V**er^o alij ep^{iscop}o l^{it} archiep^{iscop}o crismare possit

in dyocesi alteri episcopi. **R**e q. sic d. licencia alteri episcopi. **E**pi eni ea que sunt iurisdictionis ut iudicare. excoicare et filia pnt alijs committere etiam no habentibz iurisdictione. que uero sunt ordinis et episcopi auctis no pnt demandare vel etiam delegare alijs q. sunt gdo inferioris. ex de cose. eccle. aqua. hoc notat in glo. supradicta. **Ar. vii.**

Quia A. s. suscipientes confirmationem scilicet. dñ q. oibz cōpetit hoc sacramentū q. caracē ei est signū distinctū in militia spūali que immet oibz licet eni hęc militia nō queat pueris p statu illo tñ p statu fufo. **V**erū eniat morientibz. **R**e q. sic q. q. quis subtrahant eis p. lia tñ p. gunt p. pmiū militantiū ideo omuiter acapiūt militie xpiane signū. **V**el opetit eis p. pter obedientie meritū et gratie augmentū. id dicit hu. q. oio piculosū esset si ab hac vita sine confirmatione migrare otingeret nō q. damnares alijs n. forte ppter otemptū s. q. detrimentum p. fectionis pateret. vñ et pueri confirmati decedentes maiorē gloriam consequuntur sicut et hic maiorē obtinet gratiam. **S**ed obicit illud melchias pape dicentis. licet p. nue trāsituris sufficiat re generationis beneficia. victuris tñ confirmationis bñfida sūt necessaria. **R**e illud intelligit quantū ad h. q. morientis n. ē necessariū h. sacramentum ppter pugne pñcis piculū. **V**erū debeat dari peccatoribus. **R**e q. nō q. h. sacramentū dat ad confirmandū gratiā quā p. uenit et id n. debet dari n. his qui habent gratiā et ppter h. sic n. dat nō baptisatis sic non debet dari adultis peccatoribus n. p. pñam pparatis. vñ dicit in aurelian. g. alio ut ieiunū ad confirmationem veniant et moneant confessionem facere. ut mundi dñū spūssācti valeant recipere. et tñ p. h. sacramentū pñcis pñe effectus sic et baptisati. quia per gratiā collatā in h. sacramēto sequitur penitens pleniorē remissionē peccatorū. et si quis adultus in peccato existēs cui? o. dñcia nō habet vñ si eē non pfecte o. riet? accedat ad sacramentum dñ. mō nō fictus accedat. p. gratiam collatam in hoc sacramēto sequitur remissionē peccatorū. **hec tho.**

Ar. viii.

Quia s. s. ritū et celebrationem confirmationis queritur p. a. s. in qua pte debeat fieri inunctio in hoc sacramēto. **R**e q. in fronte inunctio eni fit ad significandū illud qd cōferē in sacramēto. vñ q. in confirmatione o. fert audacia confessionis cui? oppositū. s. timor vel erubescētia pmo euident? in fronte manifestat. ideo fit inunctio in fronte. qui tamē crismatus non fuit i baptismo debet in confirmatione crismari ab episcopo pñis in vertice postea in fronte. de cose. di. g. nullus. debet autē frons confirmati ligari donec exicet ne frons inuncta contrahat aliq. sordes. **E**t etiā fm hu. li. g. de sa. pte. A. c. vñ. cōfirmati nō debent lauare caput vsq. ad. A. di. es. ppter septem dona spūssācti. ecclesia eni septem diebus celebrat aduentū spūssācti. **S**ciendū autē q. pannus ille quo caput pueri cōfirmati tangit vñ quo vertex crismati inuoluitur p. alteri cōfirmando vel baptizando itez arcū.

ang. d. o. se. di. g. si quis voluerit. **N**otandū ergo q. inunctio crismatis triplex fit in tribz sacramētis quoz diuersitas ex fine accipit quia in baptismo fit in vertice ad significandū si dei susceptionem quia vertex est loc. cellule rational. **I**n confirmatione in fronte ad significandū audaciā o. fessiois cui? impedimentū. s. timor et verecūdia magis manifestat in pallore et rubore frons ex p. p. nate cellule imaginatie. **I**n ordine vero in manibz ad significandū potestatem o. secradi dominici corp. **h**ec p. et ita ponit q. man? p. s. b. i. inungunt crismate. hoc idz scri. p. sit. g. o. f. in sū. **S**ed hoc nō est vñ fm hosti. sed inungunt oleo benedicto. et hęc p. bant in ordinatio. di. 23. papa. vbi hęc n. o. hu. **V**trum ille qui confirmat debeat ab alio teneri. **R**e cū hoc sacramentum deat ad robur. eo ipso q. homo ad susceptionem eius accedit ostendit q. sufficiens robur stadi p. se habere nō p. sumit. et ideo ad h. significandū institutū est ut ab altero teneatur. **S**i vero aliq. confirmat absq. hoc q. ab alio teneatur. sacramentū suscipit licet hoc fieri nō debeat nisi necessitas aliqua exigit hoc. **Q**uo et a quibus debet teneri ille qui crismat. **R**e q. in institutū fuit q. n. tenere nisi ab vno eo q. agnationes spūales matrimonio impediūt. vñ de cose. di. g. nō p. les ad suscipiendū infantē in baptismo q. vn? accedat siue vir siue mulier. **I**n confirmatione idipz fiat. tñ vbi est o. s. uetudo ut p. les teneat nō est p. hibitū si hoc p. cooperari ad amicitie nutrimentū. **N**ō autē debet teneri ab illo qui non est confirmatus sicut nec in baptismo debet teneri ab illo qui non est baptisatus. de o. se. di. g. in baptisate. si tñ o. rariū fiat licet fieri nō debeat cāu. necessitatis excepto nichilomin? ille q. baptisat vel confirmat vere suscipit sacramentū et nō debet teneri a monacho. nisi sit necessitas. **vñ de o. se. di. g. nō licet abbati vel monacho de baptismo suscipe filios n. cōmatres habere.** **P**er sacramentū autē confirmationis spiritualis agnatio o. rariū ē. 30. q. g. si quis vn? tamen p. o. rariū ad necessitatem sacramētū nō referunt. **P**otest autē teneri vir a muliere et econuerso licet magis debeat vñ a viro teneri. magis etiā o. ruit q. tenentes et ille qui tenetur sint eiusdem sex? ppter periculū affinitatis ut scribit boni. **I**n cāu autē necessitatis potest teneri ab illo qui tenuit in baptismo. vñ de o. se. di. g. in cathedismo. **I**n cathedismo baptismo et confirmatione vn? patn? p. fieri si necessitas cogat. non est tñ o. s. uetudo romana. s. p. singula singuli sufficiūt. ad h. etiam ut in plibz amicitia contrahat. **V**trum certum tñ sit determinatū in quo dat hoc sacramentū. **R**e sic melchias pape dicit ita coniuncta sūt hęc duo sacramēta. s. baptisus et confirmatio ut n. morte p. ueniente nullaten? possint ab invicem segregari et vnū sine altero recte p. fia n. potest. et ideo eadē tpa sūt p. fixa baptismo solē niter celebrādo et huic sacramēto s. quia hoc sacramentū a solis epis dat q. nō sūt semper p. f. tes vbi p. s. b. i. t. r. i. baptisat. oportuit quātū ad cōmūez vsū sacrm o. firmacōis eē i alia tpa o. f. f. r. i.

Vt confirmatio et confirmatio debeat esse ieiunii
 sic quod sic. unde dicitur de. di. 2. ut ieiuni. Ieiuni ad
 confirmationem veniat perfecte etatis et moneantur
 facere confessionem prius. hoc autem non refertur
 ad sacramenta necessitatem sed ad reuerentiam
 et ad hoc ut suscipiēs sacramentū melius sit di
 spositus ad recipiendū rem sacramenti. i. grati
 am. di. 2. etiam dicitur ut epī ieiuni p. impositione
 manuū spūsancti gratiam tradat. si hoc nō p
 tinet ad sacramenti essentiam sed reuerentiam
 Ab illa vero prohibitione exapiuntur infirmi et
 morte pēdentes ut legitur ibidem et ideo ppe mē
 titudine fidelū et ppe pēcula imminētia susti
 netur ut hoc sacramentū qd nō nisi ab epīs da
 ri pē et etiā a nō ieiunis dē et accipiat. qz vñ
 epō maxie in vna magna dyocesi nō sufficeret
 ad tot hoīes confirmādos si ei tpus artaret unde
 hoc multi episcopi d. facto nō seruāt. vbi tamē
 agrue seruari potest. ouenientē est ut ibi a ie
 iunis dē et accipiat. hēc tho. scribit etiā rich. qz
 si epus nō ieiun. hoc sacramentū tradat pē ne
 cessitate peccat.

Ar. ix.
 Circa 9° qd est d. vinctioe sacra. scēdū qd du
 plex ē vinctio. s. exterior i corpore et interior
 in corde. et hēc. s. exterior est signum interioris
 vinctiois et signū gratie inuisibilis quā vinctō
 visibilis auget et agit si digne sumatur. Vñ
 gē autē pontifex crismate cū cōsecrat in capite
 et in manibus et vngitur solus pontifex in ca
 pite quia psonam capitis xpi significat. vngi
 tur etiā princeps nō crismate s. oleo. ut ostēdatur
 quātū differt potestas pontificis a pēate regali
 Item vngit princeps oleo ut dicitur est nā in vete
 ri testamēto reges vngēbant. di. 44. c. 1. s. tūc
 vngēbāt i capite nūc autē vngi debet i brachio
 humero vel armo. Consuetudo tū aliq. ut dicit
 host. sua. unde rex frācie et rex anglie vngun
 tur in capite. Inungit autē imperator a papa l
 alio de mādato et. ex. de elec. venerabilis. Alij
 vero reges a suis metropolitanis. Si autēz ve
 lit inungi de nouo osueuit a papa petere. sicut
 rex aragonie fecit ut dicit hosti. potest tamē pa
 pa si vult sup. h. aliquā ecclesiā priuilegiare. Iē
 inungitur p̄biter cū ordinat i manib. oleo be
 nedicto sicut patet i ordinar. di. 23. papa. vbi
 hoc vocat hu. Item vngitur q̄libz xpian. bis an
 baptismū oleo benedicto. primo in pectore. 2° i
 ter scapulas. et bis post baptismū p. p̄biterū
 pmo statim post baptismū crismate in vertice.
 2° in confirmatione crismate etiam ab episcopo
 in fronte. In lege enī veteri inungebant sacer
 dotes reges et pphete. in lege atē noua qz xpia
 nos fecit in sanguine suo reges et sacerdotes. iō
 agrue inungit q̄libet xpian. Iē vngit ecclia cris
 mate cū dedicat altare. pmo oleo. 2° crismate.
 calix et patena crismate. Vinctio etiā principi
 patriarcharū. p̄biteroy. ecclesie. altaris. calicis
 et puuloy. signatio post baptismū in fronte ad
 ad epōs p̄anz. puuloy. vñ vñcō an baptismū et
 post ad p̄biteros. De oib. p̄cis vñcōib. et qd
 significet habet ex de sa. vñc. p. totū

De sacramento eu karistie u. 5.

Consequēte considerandū est de sacramen
 to eu karistie. et primo de ipso sacramē
 to. 2° de eius materia. 3° de forma. 4°
 de ouersione que fit ad. plationē forme. s. ver.
 boz. 5° de accidentib. manentib. ibi. 6° de mini
 stro hui. sacramenti. 7° de ritu celebrādi h. sac
 mentū siue de celebracōe missay. 8° de defectib.
 contingētib. in celebracōe. 9° de missay. auditi
 one. 10. d. suspēsiōne hui. sacramēti. 11. de his q
 habēt retrahere vel impedire ab hoc sacramēto
 12. de efficacia eius. Circa p̄mū p̄mo dicendū est
 de hui. sacramēti institutione. 2° de eius signi
 ficacōe. 3° de p̄figuracōe. 4° d. eius notatiōe. 5°
 de eius necessitate. Circa primum scēdū
 qd sic fm. p̄mū duplex est opatio vite corporalis
 scz generare et alimēto vti. ita p̄portionabiliter
 oueniebat duplex esse opus vite spūalis. ideo
 xpc pater et magister vite spūalis p se psonali
 ter et exp̄sse instituit baptismū p quē filij dei ge
 nerant. et eu karistia p quā reficiuntur. Fuit autē
 oueniens sacramentū eu karistie institui in cēa
 dñi ppter spirituale refectiōne que est in hoc sa
 cramento. et in cena vltima ppter corporalis pre
 sentie subtrahētiōem et ppter maiorē recōmen
 dationē ut. s. i. recessu traditū aplis diligentē
 retinerēt. de. d. 3. liquido.

Ar. ii.
 Circa 2° s. significacōne eu karistie scēdū
 qd in hoc sacramento sūt tria. s. species vi
 sibilis corp. xpi vez. et corp. xpi mistici. s. eccle
 sia. Et fm. qd dicit hu. p̄mū est signū scōi et ter
 cij. 2° est res et signū. et causa tercij. et tercij d
 res scōi et veritas p̄mi. de h. ex de cele. mi. cum
 marthe. s. distinguendū est. Ad cui. euidentiam
 scēdū qd species visibilis. s. panis si cōparetur
 ad materiam fit ex granis purissimis adinui
 cem vñtis et sic habet similitudinē cum corpo
 re xpi vero qd stat ex puris humoribus et mē
 bris. et cū corp. xpi mistico qd stat ex fidelib.
 puris fide et caritate copulatis. Si autē opare
 ad effectū qui est cibare tūc habet similitudinē ad
 corpus xpi vez. qd est vere cib. Si obids q. spe
 cies non omediē nec reficiat. hēc q. retinet ideo
 mata vel p̄prietates speciei que p. ibi fuit et
 rōe illi. ē sig. oueniēs. Si atē opet spēs visibil
 ad mediū. s. corp. xpi vez. nō habet racōz cau
 sandi illō n. adiuncto verbo. ut patet in aqua
 respectu caracteris. sic etiā est de specie respectu
 corpis. licet enī nō efficiat illō simpliciter tū fa
 ct esse illō s. illa specie. Si vero cōpet ad 3° ha
 bet rationē efficiēdi mediāte scōo sicut ablutio
 exterior cū caractere. similē he spēs exteriores
 sūt cā corpis mistici ratione corporis veri. inte
 ri. grēti qd vñit et coopt ipas. q. aut vez xpi
 corpus signatū et res sit respectu speciei panis
 patet ex p̄dictis. q. etiā signū et cā sit respectu
 corporis mistici patet quia sic corp. xpi cōstat
 ex purissimis mēbris. sic corpus xpi misticum
 stat ex hoībus per fidem et caritatem purifica
 tis et ita est eius oueniens signum. etiam est
 causa eius quantū ad formā. i. vñionē qua per
 fidem et caritatem adinuiem copulāt. et racōe
 hui. vñionis corpus mistici est res et effectus

huius sacramenti. Et quod dictum est de sacramento corporis intelligitur similiter de sacramento sanguinis. **Q**ueritur autem utrum hoc sacramentum. scilicet eucharistie sit unum sacramentum. **R**espondeo quod sic ab una perfectione finis ut habitum est supra de unitate sacramentorum in communi. unde licet sint plura materialiter est tamen unum simpliciter. propter quod Gregorius in quadam collecta que dicitur post sumptionem sacramenti primo dicit pluraliter. purificent nos sacramenta que sumpsimus. et post singulariter subdit. et postea ut habet tuum sacramentum non sit nobis reatum ad penam.

Ar. iii. **Q**uia 3. scilicet per figuracionem huius sacramenti secundum quod conueniens fuit hoc sacramentum perfigurari et ratione dignitatis ut famosi ostendunt et ratione difficultatis cum sit inter omnia credibilia difficilius ad credendum ut homines assuescerent quadam figuram manu ductam. **F**uerunt autem huius sacramenti quatuor figure secundum magistram 2. li. scilicet di. s. f. scilicet ficiu melchisedech. manna. agnus paschalis. et sanguis qui perfluxit de latere christi. **P**atet autem hanc sufficientiam habito respectu ad perfigurata. eius enim quod est in hoc sacramento sacramentum tantum scilicet forme visibilis panis. figura fuit sacrificii melchisedech. eius autem quod est res et sacramentum siue rei stante et significate. scilicet christi passio. agnus paschalis. rei tamen significate. scilicet gratie et corporis christi. mistic. manna quod reficiebat. omnem saporem suauitatis habes. virtutis vero dantis efficaciam sanguis qui magis tenet rationem carnis. nichilominus tamen habet rationem figure. pensatis additiobus. scilicet quod de ista passo et mortuo fluxit.

Ar. ii. **Q**uia 2. scilicet notacionem huius sacramenti scilicet quod hoc sacramentum secundum quod est signum rememoracionis passionis christi. que fuit sacramentum verum. dicitur sacrificium. secundum vero quod est signum demonstacionis ecclesie unitatis cui aggregantur homines per ipsum dicitur cōio. secundum autem quod est perfiguratiō dñe fructus omnis que est in patria dicitur viaticum. quia perbet nobis viam pueniendi ad illam. vel etiam quia datur transiens tibus de hac vita ad ipsam. secundum vero quod continet realiter christum qui est plenaria gratia dicitur eucharistia. bona gratia ab eo quod est bonum et karis gratia.

Ar. i. **Q**uia 1. scilicet necessitate eucharistie. nota quod si cut ad salutem vite corporalis ita et vite spiritualis est aliquod necessarium dupliciter. scilicet vel sine quo non est salus vel quo salus procuratur melius. primo modo eucharistia regulariter non est de necessitate salutis sed in casu in quo ecclesia statuit. 2. modo est de necessitate salutis sic et quolibet aliud sacramentum. sed magis istud. quia licet omne sacramentum sit signum et causa gratie. non sit impedimentum ex preiudicio illud tamen cum sit maxime perfectio iter sacramenta habet plures utilitates ut patebit infra de eius effectu. **S**ed obicit illud 10. 6. caro non predest quicquid spiritus est qui vivificat ergo inutilis est manducatio carnis christi. **R**espondeo loquens ibi de carne christi secundum intellectum estimatum eam visibiliter non sacramentaliter manducanda. **O**bit autem etiam illud augustinus. **U**t quid paras dente crede et manducasti. secundum enim hoc videtur quod sufficiat manducatio

spiritualis. **R**espondeo quid paras dente supple tamen. vel loquens de manducacione spirituali per modum meriti. de hac etiam questione vide infra. tit. de usu huius sacramenti. articulo. 3. questione utrum liceat oīo cessare a communione.

De materia eucharistie. tit. 9.

Deinde considerandum est de materia huius sacramenti. et primo in generali de materia corporis et sanguinis scilicet. 2. in speciali de materia corporis. 3. de materia sanguinis. **C**irca primum sciendum quod panis et vinum sunt materia huius sacramenti. cuius causa est institutio divina. **I**nstituit autem dominus in his potest quod in alijs obis. tamen propter communem usum refectiois quia panis et vinum est refectio hominis non brutorum. magis consueta minus fastidiosa. tamen etiam propter proprietatem significacionis et a parte materie. quia panis significat ex pluribus granis et vinum ex pluribus racemis. quod convenit ad significandum corpus christi verum et mysticum. **E**t a parte preparationis quia panis in fornace et vinum in torculari paratur quod dicitur ad representandam passionem christi. **A** parte effectus quia ut dicitur in glo. 1. cor. 12. panis pro ceteris obis sustentat corpus et vinum letificat sic hoc sacramentum magis sustentat et letificat caritate inebriatos quam alia sacramenta. **D**ebuit autem hoc sacramentum esse de duplici materia quia materia sacramenti convenit significationi et usui. et secundum utrumque modum duplex existit materia in hoc sacramento. videlicet enim huius sacramenti est refectio que ad sui integritatem debet et potius requiritur. **S**ignificatio vero duplex est una est passio christi in qua sanguis fuit separatus a corpore. **A**lia est ordinatio ad salutem corporis et anime. propter hoc oportet ibi separatim utrumque significari. **R**atio ergo huius duplicis materie est significatio nostre perfecte refectiois spiritualis per meditationem domine passionis que fuit in multiplici afflictione sui benedicti corporis et effusione sui preciosissimi sanguinis ad nostram redemptionem anime et corporis reficit et delectat mirabiliter viros sanctos meditatione talis.

Ar. ii. **Q**uia 2. scilicet circa materiam corporis in speciali querunt plures. scilicet utrum requiratur panis triticeus. **R**espondeo quod sic secundum communem doctorum sententiam. de 2. di. 4. c. 1. et c. non oportet. et c. se. et c. sacramentum. tamen quod dominus apparuit se grano tritici. 10. 12. tamen quod creditur celebrasse in pane triticeo et instituisse ut sic celebraret quod patet quia panis de frumento dicitur anthonomastice panis. **U**nde cum dicitur quod ihesus accepit panem hoc dicitur pane triticeo debet intelligi. tamen quia usus ecclesie ab apostolis qui principes fuerunt traditus habet celebrare in hoc solo pane. **R**atio vero huius est quia magis convenit huic sacramento panis triticeus. tum quia in natura siue in specie dignior. tum quia in effectu refectiois utilior. tum quia in communi usu hominum visitatior. licet enim non in omnibus terris nascatur triticeum vel vinum. tamen defacili ad omnes terras potest deferri quantum sufficit ad usum sacramenti. nec propter defectum alterius est unum sine altero consecrandum quia non esset sacramentum perfectum. **U**t possit confici de pasta triticea

Respondet sco. q. nō quia xpc instituit de pane
triticco vsuali vt sic fm dām. li. g. c. 6. illō qd
solz cōiter esse nutrimentum corpale ipm vl si
mille esset nob sacramētalit nutrimentū spm :
uale. Si dicat q. panis sit pasta si digitis sp :
ma. ergo post huiōi spressiōne non poterit cō :
secrari. dicendū q. panis ex quo est semel coctus
nisi manifeste recedat a rōe panis vsualis nō re
cedit a rōe panis ofsecrabilis. hec sco. **Verū**
possit ofici in pane et farre et huiōi. **Rē** quidaz
dicūt in pane et farre et spelta ofia posse. quia ē
eiusdē speciei cum pane triticco licet differat dif
ferentijs accidentibus. Aliquibus vero videt
magis strariū. generans enī licet generet sibi
simile in specie. sit tñ aliqua dissimilitudo ge
neratis ad generatū quātū ad accidentia vl pp
ter materiā vel ppter debilitatē vtutis generati
ue. et iō siq. frumēta sūt q. ex seie etiā gñari pos
sūt sūt ex tritico seminato in malis terris nascitur
siliago. ex tali frumēto panis ofsecutus potest esse
materia hui⁹ sacramēti qd tñ nō videt habere lo
cum in ordo nec in spelta. nō in farre qd inter
oia est grano triticco silius i figura. silicudo aē
figure in aliquibz magis videt significare pp :
quitatē qz idēpitatē speciei. sicut ex similitudi
ne figure manifestat q. canis et lopus sūt pp
que speciei nō aē eiusdē. **Un** ex talibz frumentis
que nullo mō pnt ex semie grani tritici gene
rari nō pē ofia panis q. sit debita materia hui⁹
sacramēti. et hec est opi. tho. Quibusdā aē vi
det q. poicea ratio nō sit sufficiens. s. q. ideo far
in ē eiusdē speciei cū tritico. qz nūquā vnū gñat
ex altero. quia quedā sūt accidentia inseparabilia
cōcomitātia gñationem vt nigredo corruū. h
pe. **Sed** aut albertū in 2° sen. frumentum est
gen⁹ ad triticiū et speltam. vn̄ hec duo sūt speciei
frumenti valde vicine. et parz distāt in spicariū
formatiōe. et quasi nichil distāt i forma gra
noz et colore et sapore panis. et iō de spelta pē
ofia fm eū. **Atz** ofia possit in pane pmix
to de tritico et alijs granis. **Rē** aut est tanta p
mixtio q. trahit triticiū ad speciem alienā. vt qz
virtus extremi est pdominans. vel ad medium
vt qñ est equalis et tñc in eo non potest confici
Aut manet spēs paīs etici vt quādo vire⁹ tri
tici pponderat et tñc potest. quādo aē ita sit ex
accidentibz. s. ex sapore pāpue pē agnosca qz ac
cidentia magnā prem oferūt ad agnoscendum
qd qd est. **Vt** possit ofia in pane corrupto
Rē aliqn est tāta corruptio panis q. soluit spe
cies panis sic qñ stantitas soluit et sapor et co
lor et alia accidentia mutant. vn̄ ex tali mate
ria n̄ potest ofia corp⁹ xpi. aliqn vero nō est tā
ta corruptio q. speciei soluat. s. est aliqua dispo
sitiō ad corruptionē quā declarat aliq. immuta
tio saporis. et ex tali pane potest ofia corp⁹ xpi.
s. peccat ofiēs ppter irreuerentiā sacramēti. **Et**
quia idem est ex tritico corrupto nō videt q. pa
nis ex eo ofsecutus possit fieri corp⁹ xpi licz quidā
strariū dicūt. hec tho. **Sed** aut sco. est dubiuz
de amido an sit materia oueniens ad faciendū
panē ofsecrabilē et cū multo sit pbabili⁹ q. nō

iō nō exponit se aliqs sine peccato tali dubio
et maxime ille q. pparat hostias ofsecrandas. qz
certus est q. pparat de materia tali. ofsecrans aut
forte magis excusatur ab illo peccato. quia sup
ponit illam materiam esse bene pparatam. **Si**
aut illa nō sit materia debita nō ofsecrat nē tñ
ydolatrat nec ydolatrare facit quia quantū est
in se materiam esse idoneā et ab alijs adorandā
suppoit. hec sco. **Atz** ofia debeat in pane azi
mo. **Rē** q. sic. ex. de cele. mis. lras. et de ofe. di
2. in sacramēto. nō est tñ de necessitate sacramē
ti. sicut enī dicit ans. in eplā de azimo. fermēta
tū et azimū nō variāt specie panis cū sint acci
dentia. **Un** in vtroqz ofia pē de facto. vnde hu
didit vt habet ibi in. c. pōicto. literal. in glo.
bñ. q. i ecclesia occidentali si quis de fermēto
oficeret nichil faceret. oueniēs aut est vt vn⁹
qzqz fm ritū ecclesie sue se habeat in celebratiōe
sacramēti. **Sup** hoc aut sūt diuerse ecclesiaz of
fuetudines. vn̄ dicit grego. in registro. roma
na ecclesia offert azimos panes ppterea qz dñs
sine vlla omixtione suscepit carnē s. cetē eccle
sie offerūt fermentū p eo qd verbū patris indu
tum est carne sic fermentū omisceit farine. vñd
sic peccat sacerdos in ecclesia latinorū celebrans
in pane fermentato ita peccaret sacerdos in ec
clesia grecorū celebrās in azimo quasi puerens
ecclesie sue ritum fm tho. **Sed** vō sco. forte gre
ci quē peccāt qz se romāe ecclesie nō offormant
Nichilomin⁹ tñ ofuetudo celebrandi in azio pāe
rōnabili⁹ est. pmo ppter institutionē xpi q. h
sacramentū instituit pmo die azimorū. **Et** habe
tur m. 24. et m. 1. q. 2. q. die in domibz iudeorū ni
chil fermentatū esse debebat. exo. 12. 2. qz panis
est ppē sacramentū corpis xpi qd sine corruptio
ne ofceptū est. magis qm ipi⁹ deitatis vt ifra pa
tebit. 3. quia magis ofpetit sinceritati fideliū q. i
qritur ad vsū hui⁹ sacramēti scdm illud pri
ma corinth. 4. pas. nō. imo. est xpc. itaqz epu.
in azi. sin. et veri. **Habet** tñ ofuetudo grecorū ali
quā racōem. et ppter significatiōē quā tēgit
grego. vt dictū est sup. et ppter detestatiōē he
refis nazareorū qui legalia et euangelica misce
bant. **Sciendum** etiā q. a pñcipio tota eccle
sia oficiebat in azimo. s. postea tpe leonis pape
ppter hereticos ebyonitas dicētes legalia ob
seruari debere cū euāgelio et in azimo oficiendū eē
ppter pceptū legis. ecclesia instituit ad tpus cō
fici in fermentato. cessāte vō cā ecclia occidental
rediit ad ritū antiquū. orientalis vero illū ret
nuit et vltiori⁹ addidit nō posse ofia n̄ in fermē
tato. et ad h. pbandū asserbat dñm in fermēta
to confecisse. et quia tres euangeliste contradi
cunt dicentes pma die azimorū xpm instituisse
hoc sacramentū quidā ex eis i tantā insaniā. p
ruperūt vt dicerent euangelistas illos falsū di
xisse et scripsisse et a jo. correctos fuisse qui an
diem pasce dicit dñm cenasse cū discipulis suis
Sz q. jo. nō stradicat alijs euāgelistis oñdiē ex
multiplici acceptiōe pasce. pasca ei dē aliquādo
agn⁹ pascal. m. 26. qñ necesse erat occidi pasca
aliqn hora imolacōnis. s. v. pa qrtē lune qua

agnus comedi debuit et festum inapebat. **Mc. 9.**
erat pasca et azima post biduum. aliqui dies i
vespera imolatur agnus. **Luc. 22.** appropinquabat
dies festus iudeorum qui dicitur pasca. Aliquando
prima dies azimorum post imolationem agni celebr
rima. **Jo. 13.** ante diem festum pasce. Aliquando
panes azimi. **Jo. 18.** et ipsi non introierunt in
pretorium ut non contumeliantur. **1. Mc. 12.** pasca. Et
hos quique modos potest innotare libro de officio mis
se. Aliquando Christus dicitur significatus per agnum pa
scalem. **1. cor. 5.** etenim pasca nostra immo est Christus.
Aliquando tota septimana azimorum. que. **1. Mc. 12.** inapi
ebat. **12.** die aprilis in vespere et durabat a die
octavo ad 21um diem aprilis. Et patet **Leui. 23.** et
act. **23.** volens post pasca adducere eum populo. Ali
quando festum epularum. **Mat. 26.** non fuit phase
simile huic. **Mat. 26.** versus. **Ecce mas. hora. dies.**
epule. pecus. azima. Christus. Septem autem dies suppo
nitur azimorum omnes erant dies festi. **1. Mc. 12.** et de illo dicit
iohannes ante diem festum pasce. post illum autem in
maiori excellentia erat dies festus sabbati. quia
erat inter illos dies festos in quibus nichil de
bebat parari. tunc propter suam celebritatem. tunc propter
azima. et sic patet quod iohannes non contradicat
alijs euangelistis quia aliter accipit pasca quam ipsi
sicut enim legitur **exo. 13.** sollemnitatis pascalis in
cipiebat a vespere. **12.** lune. et tunc Christus post im
molationem agni pascalis sacramentum hoc in
stituit. unde hec dies dicitur a iohanne precedere se
quentem diem pasce. a tribus autem alijs eu
angelistis dicitur prima dies azimorum. quando. **1. Mc. 12.** fer
mentum non inueniebatur in domibus iudeorum. Sed vi
detur esse contra predicta quod Christus prout dicitur azi
morum. figure enim debet veritas respondere. cum **g.**
agnus qui erat figura Christi imolaretur. **12.** luna
Christus fuit crucifixus. **14.** luna. **15.** ante diem crud
fixionis confectus. ergo in fermentato confectus.
16. quod passio eius statim inchoata fuit post cenam
quando fuit in agonia et fuit apprehensus. **17.** optie
est factum quia agni immolatio et ipsius immolatio fa
cta est. **18.** luna. non quia consummata sed quia in
choata et sic patet quod non prouenit. **19.** quod ma
gis attendit in hoc sacramento discretio inter pa
nem azimum et fermentatum quam in baptismo ar
ca aqua. **1.** vix calida sit vel frigida. **2.** quod ferme
ntum aliquid habet corruptionis. et ex pane corru
pto non potest officium hoc sacramentum ut dictum est
posset enim tanta corruptio esse fermenti quod ex eo
non posset confici sacramentum. **1. Mc. 12.**
13. vix posset officium de pane facto de aqua rosacea
14. secundum innot. **3.** in quadam decre. vere aque ad
mixtio est de necessitate huius sacramenti ut pote
stituentis substantiam panis. Et ideo si farine admi
sces aqua rosacea vel quicunque alius liquor quam
aqua vera non posset ex eo vere officium sacramen
tum quia vere panis non esset. panis etiam de quo
Christus dicitur erat factus ex aqua naturali. et ideo non
potest officium corpus Christi de alio pane secundum the. **1.** rich.
2. Sed aliquos tamen per. quod aqua ipsa non requiritur ut
manet in specie propria immo in natura alia etiam
antequam fiat panis transmutatur et huius sententie

est per. **Ar. 11.**
Quia tertia. **1.** materia sanguinis sciendum quod
de solo vino vitis potest officium sanguis Christi
et hoc primo propter institutionem Christi qui in vino vi
tis hoc sacramentum instituit. ut patet de eo quod di
citur **Luc. 22.** circa institutionem eius. amodo non
bibam de genimine vitis. donec red. **2.** quia sic dictum
est super ad materiam sacramentorum assumitur illud
quod proprie et suiter habet illam formam. propter autem vi
num dicitur quod de vite sumitur. alij autem liquores vinum
dicuntur secundum quandam similitudinem ad vinum vitis
3. quia vinum vitis magis competit ad effectum
huius sacramenti qui est spiritualis leticia quod scri
ptum est quod vinum letificat cor hominis. in psalmo. Et
quia omnia vina vitis sunt eiusdem speciei secundum doc. **10.**
officiu per de quolibet vino vitis dummodo remaneat
in specie vini. Accetum autem perfectum non est vinum cum
differat a vino secundum philosophum. **1.** metha. ideo de eo co
ficia non potest. In vino tamen quod accedit ad accedi
nem manente adhuc forma substantiali vini
potest officium. et per talis vino sumitur accetum immo de
officiu. **1.** mis. cum dicitur quod potest de aceto officium aliter in
diceret vix secundum per. et rich. **2.** Quid ergo fiat si
vini species acescat. **3.** non manet ibi sanguis
Christi sicut nec corpus Christi quando corrumpitur species
panis. Sicut secundum albertum de missa si vinum sit pue
rum perfecta putrefactio quod redire non possit ad co
pletionem vini. de eo non potest officium si vero sit
in via ad corruptionem de eo potest confici sed
non debet propter reuerentiam sacramenti si potest
aliud haberi defactum. si autem sit in vino cum sapore
vinoso sapor aromaticus vel ponticus vel stupi
cus vel acerbus ex immo perfecta digestio vini
potest de eo officium quod remanet species vini. Non pe
etiam officium de agresta quod non est in termino generaco
is quod est immaturitas ostendit. unde non est vinum quod
nichil recipit speciem nisi in termino sue generaco
nis. In musto autem officium potest quod habet speciem vini
quod attestat maturitas eius et dulcedo. si non con
uenit de ipso officium antequam sit defecatum. unde per
hibet ne mustum de vna in calice statim expressum
offeratur propter indecentiam impunitatis musti propter
quod de ose. **1.** di. **2.** omne enim in illis papa reprehendit sa
cerdotes hoc facientes. potest tamen hoc fieri in neces
sitate quia dicitur ibidem cum necesse fuerit bonus
in calice expressum. **1.** an. **2.** se. **3.** an. **4.** se. **5.** an. **6.** se. **7.** an. **8.** se. **9.** an. **10.** se. **11.** an. **12.** se. **13.** an. **14.** se. **15.** an. **16.** se. **17.** an. **18.** se. **19.** an. **20.** se. **21.** an. **22.** se. **23.** an. **24.** se. **25.** an. **26.** se. **27.** an. **28.** se. **29.** an. **30.** se. **31.** an. **32.** se. **33.** an. **34.** se. **35.** an. **36.** se. **37.** an. **38.** se. **39.** an. **40.** se. **41.** an. **42.** se. **43.** an. **44.** se. **45.** an. **46.** se. **47.** an. **48.** se. **49.** an. **50.** se. **51.** an. **52.** se. **53.** an. **54.** se. **55.** an. **56.** se. **57.** an. **58.** se. **59.** an. **60.** se. **61.** an. **62.** se. **63.** an. **64.** se. **65.** an. **66.** se. **67.** an. **68.** se. **69.** an. **70.** se. **71.** an. **72.** se. **73.** an. **74.** se. **75.** an. **76.** se. **77.** an. **78.** se. **79.** an. **80.** se. **81.** an. **82.** se. **83.** an. **84.** se. **85.** an. **86.** se. **87.** an. **88.** se. **89.** an. **90.** se. **91.** an. **92.** se. **93.** an. **94.** se. **95.** an. **96.** se. **97.** an. **98.** se. **99.** an. **100.** se. **101.** an. **102.** se. **103.** an. **104.** se. **105.** an. **106.** se. **107.** an. **108.** se. **109.** an. **110.** se. **111.** an. **112.** se. **113.** an. **114.** se. **115.** an. **116.** se. **117.** an. **118.** se. **119.** an. **120.** se. **121.** an. **122.** se. **123.** an. **124.** se. **125.** an. **126.** se. **127.** an. **128.** se. **129.** an. **130.** se. **131.** an. **132.** se. **133.** an. **134.** se. **135.** an. **136.** se. **137.** an. **138.** se. **139.** an. **140.** se. **141.** an. **142.** se. **143.** an. **144.** se. **145.** an. **146.** se. **147.** an. **148.** se. **149.** an. **150.** se. **151.** an. **152.** se. **153.** an. **154.** se. **155.** an. **156.** se. **157.** an. **158.** se. **159.** an. **160.** se. **161.** an. **162.** se. **163.** an. **164.** se. **165.** an. **166.** se. **167.** an. **168.** se. **169.** an. **170.** se. **171.** an. **172.** se. **173.** an. **174.** se. **175.** an. **176.** se. **177.** an. **178.** se. **179.** an. **180.** se. **181.** an. **182.** se. **183.** an. **184.** se. **185.** an. **186.** se. **187.** an. **188.** se. **189.** an. **190.** se. **191.** an. **192.** se. **193.** an. **194.** se. **195.** an. **196.** se. **197.** an. **198.** se. **199.** an. **200.** se. **201.** an. **202.** se. **203.** an. **204.** se. **205.** an. **206.** se. **207.** an. **208.** se. **209.** an. **210.** se. **211.** an. **212.** se. **213.** an. **214.** se. **215.** an. **216.** se. **217.** an. **218.** se. **219.** an. **220.** se. **221.** an. **222.** se. **223.** an. **224.** se. **225.** an. **226.** se. **227.** an. **228.** se. **229.** an. **230.** se. **231.** an. **232.** se. **233.** an. **234.** se. **235.** an. **236.** se. **237.** an. **238.** se. **239.** an. **240.** se. **241.** an. **242.** se. **243.** an. **244.** se. **245.** an. **246.** se. **247.** an. **248.** se. **249.** an. **250.** se. **251.** an. **252.** se. **253.** an. **254.** se. **255.** an. **256.** se. **257.** an. **258.** se. **259.** an. **260.** se. **261.** an. **262.** se. **263.** an. **264.** se. **265.** an. **266.** se. **267.** an. **268.** se. **269.** an. **270.** se. **271.** an. **272.** se. **273.** an. **274.** se. **275.** an. **276.** se. **277.** an. **278.** se. **279.** an. **280.** se. **281.** an. **282.** se. **283.** an. **284.** se. **285.** an. **286.** se. **287.** an. **288.** se. **289.** an. **290.** se. **291.** an. **292.** se. **293.** an. **294.** se. **295.** an. **296.** se. **297.** an. **298.** se. **299.** an. **300.** se. **301.** an. **302.** se. **303.** an. **304.** se. **305.** an. **306.** se. **307.** an. **308.** se. **309.** an. **310.** se. **311.** an. **312.** se. **313.** an. **314.** se. **315.** an. **316.** se. **317.** an. **318.** se. **319.** an. **320.** se. **321.** an. **322.** se. **323.** an. **324.** se. **325.** an. **326.** se. **327.** an. **328.** se. **329.** an. **330.** se. **331.** an. **332.** se. **333.** an. **334.** se. **335.** an. **336.** se. **337.** an. **338.** se. **339.** an. **340.** se. **341.** an. **342.** se. **343.** an. **344.** se. **345.** an. **346.** se. **347.** an. **348.** se. **349.** an. **350.** se. **351.** an. **352.** se. **353.** an. **354.** se. **355.** an. **356.** se. **357.** an. **358.** se. **359.** an. **360.** se. **361.** an. **362.** se. **363.** an. **364.** se. **365.** an. **366.** se. **367.** an. **368.** se. **369.** an. **370.** se. **371.** an. **372.** se. **373.** an. **374.** se. **375.** an. **376.** se. **377.** an. **378.** se. **379.** an. **380.** se. **381.** an. **382.** se. **383.** an. **384.** se. **385.** an. **386.** se. **387.** an. **388.** se. **389.** an. **390.** se. **391.** an. **392.** se. **393.** an. **394.** se. **395.** an. **396.** se. **397.** an. **398.** se. **399.** an. **400.** se. **401.** an. **402.** se. **403.** an. **404.** se. **405.** an. **406.** se. **407.** an. **408.** se. **409.** an. **410.** se. **411.** an. **412.** se. **413.** an. **414.** se. **415.** an. **416.** se. **417.** an. **418.** se. **419.** an. **420.** se. **421.** an. **422.** se. **423.** an. **424.** se. **425.** an. **426.** se. **427.** an. **428.** se. **429.** an. **430.** se. **431.** an. **432.** se. **433.** an. **434.** se. **435.** an. **436.** se. **437.** an. **438.** se. **439.** an. **440.** se. **441.** an. **442.** se. **443.** an. **444.** se. **445.** an. **446.** se. **447.** an. **448.** se. **449.** an. **450.** se. **451.** an. **452.** se. **453.** an. **454.** se. **455.** an. **456.** se. **457.** an. **458.** se. **459.** an. **460.** se. **461.** an. **462.** se. **463.** an. **464.** se. **465.** an. **466.** se. **467.** an. **468.** se. **469.** an. **470.** se. **471.** an. **472.** se. **473.** an. **474.** se. **475.** an. **476.** se. **477.** an. **478.** se. **479.** an. **480.** se. **481.** an. **482.** se. **483.** an. **484.** se. **485.** an. **486.** se. **487.** an. **488.** se. **489.** an. **490.** se. **491.** an. **492.** se. **493.** an. **494.** se. **495.** an. **496.** se. **497.** an. **498.** se. **499.** an. **500.** se. **501.** an. **502.** se. **503.** an. **504.** se. **505.** an. **506.** se. **507.** an. **508.** se. **509.** an. **510.** se. **511.** an. **512.** se. **513.** an. **514.** se. **515.** an. **516.** se. **517.** an. **518.** se. **519.** an. **520.** se. **521.** an. **522.** se. **523.** an. **524.** se. **525.** an. **526.** se. **527.** an. **528.** se. **529.** an. **530.** se. **531.** an. **532.** se. **533.** an. **534.** se. **535.** an. **536.** se. **537.** an. **538.** se. **539.** an. **540.** se. **541.** an. **542.** se. **543.** an. **544.** se. **545.** an. **546.** se. **547.** an. **548.** se. **549.** an. **550.** se. **551.** an. **552.** se. **553.** an. **554.** se. **555.** an. **556.** se. **557.** an. **558.** se. **559.** an. **560.** se. **561.** an. **562.** se. **563.** an. **564.** se. **565.** an. **566.** se. **567.** an. **568.** se. **569.** an. **570.** se. **571.** an. **572.** se. **573.** an. **574.** se. **575.** an. **576.** se. **577.** an. **578.** se. **579.** an. **580.** se. **581.** an. **582.** se. **583.** an. **584.** se. **585.** an. **586.** se. **587.** an. **588.** se. **589.** an. **590.** se. **591.** an. **592.** se. **593.** an. **594.** se. **595.** an. **596.** se. **597.** an. **598.** se. **599.** an. **600.** se. **601.** an. **602.** se. **603.** an. **604.** se. **605.** an. **606.** se. **607.** an. **608.** se. **609.** an. **610.** se. **611.** an. **612.** se. **613.** an. **614.** se. **615.** an. **616.** se. **617.** an. **618.** se. **619.** an. **620.** se. **621.** an. **622.** se. **623.** an. **624.** se. **625.** an. **626.** se. **627.** an. **628.** se. **629.** an. **630.** se. **631.** an. **632.** se. **633.** an. **634.** se. **635.** an. **636.** se. **637.** an. **638.** se. **639.** an. **640.** se. **641.** an. **642.** se. **643.** an. **644.** se. **645.** an. **646.** se. **647.** an. **648.** se. **649.** an. **650.** se. **651.** an. **652.** se. **653.** an. **654.** se. **655.** an. **656.** se. **657.** an. **658.** se. **659.** an. **660.** se. **661.** an. **662.** se. **663.** an. **664.** se. **665.** an. **666.** se. **667.** an. **668.** se. **669.** an. **670.** se. **671.** an. **672.** se. **673.** an. **674.** se. **675.** an. **676.** se. **677.** an. **678.** se. **679.** an. **680.** se. **681.** an. **682.** se. **683.** an. **684.** se. **685.** an. **686.** se. **687.** an. **688.** se. **689.** an. **690.** se. **691.** an. **692.** se. **693.** an. **694.** se. **695.** an. **696.** se. **697.** an. **698.** se. **699.** an. **700.** se. **701.** an. **702.** se. **703.** an. **704.** se. **705.** an. **706.** se. **707.** an. **708.** se. **709.** an. **710.** se. **711.** an. **712.** se. **713.** an. **714.** se. **715.** an. **716.** se. **717.** an. **718.** se. **719.** an. **720.** se. **721.** an. **722.** se. **723.** an. **724.** se. **725.** an. **726.** se. **727.** an. **728.** se. **729.** an. **730.** se. **731.** an. **732.** se. **733.** an. **734.** se. **735.** an. **736.** se. **737.** an. **738.** se. **739.** an. **740.** se. **741.** an. **742.** se. **743.** an. **744.** se. **745.** an. **746.** se. **747.** an. **748.** se. **749.** an. **750.** se. **751.** an. **752.** se. **753.** an. **754.** se. **755.** an. **756.** se. **757.** an. **758.** se. **759.** an. **760.** se. **761.** an. **762.** se. **763.** an. **764.** se. **765.** an. **766.** se. **767.** an. **768.** se. **769.** an. **770.** se. **771.** an. **772.** se. **773.** an. **774.** se. **775.** an. **776.** se. **777.** an. **778.** se. **779.** an. **780.** se. **781.** an. **782.** se. **783.** an. **784.** se. **785.** an. **786.** se. **787.** an. **788.** se. **789.** an. **790.** se. **791.** an. **792.** se. **793.** an. **794.** se. **795.** an. **796.** se. **797.** an. **798.** se. **799.** an. **800.** se. **801.** an. **802.** se. **803.** an. **804.** se. **805.** an. **806.** se. **807.** an. **808.** se. **809.** an. **810.** se. **811.** an. **812.** se. **813.** an. **814.** se. **815.** an. **816.** se. **817.** an. **818.** se. **819.** an. **820.** se. **821.** an. **822.** se. **823.** an. **824.** se. **825.** an. **826.** se. **827.** an. **828.** se. **829.** an. **830.** se. **831.** an. **832.** se. **833.** an. **834.** se. **835.** an. **836.** se. **837.** an. **838.** se. **839.** an. **840.** se. **841.** an. **842.** se. **843.** an. **844.** se. **845.** an. **846.** se. **847.** an. **848.** se. **849.** an. **850.** se. **851.** an. **852.** se. **853.** an. **854.** se. **855.** an. **856.** se. **857.** an. **858.** se. **859.** an. **860.** se. **861.** an. **862.** se. **863.** an. **864.** se. **865.** an. **866.** se. **867.** an. **868.** se. **869.** an. **870.** se. **871.** an. **872.** se. **873.** an. **874.** se. **875.** an. **876.** se. **877.** an. **878.** se. **879.** an. **880.** se. **881.** an. **882.** se. **883.** an. **884.** se. **885.** an. **886.** se. **887.** an. **888.** se. **889.** an. **890.** se. **891.** an. **892.** se. **893.** an. **894.** se. **895.** an. **896.** se. **897.** an. **898.** se. **899.** an. **900.** se. **901.** an. **902.** se. **903.** an. **904.** se. **905.** an. **906.** se. **907.** an. **908.** se. **909.** an. **910.** se. **911.** an. **912.** se. **913.** an. **914.** se. **915.** an. **916.** se. **917.** an. **918.** se. **919.** an. **920.** se. **921.** an. **922.** se. **923.** an. **924.** se.

Et ratio habet de ose. di. 2. c. 1. 3ª quia queit ad significandū effectum huius sacramenti q̄ ē vñio ppli xpiani ad xpm et hec ratio tangit ex. d. ce. le. mis. cū marthe. q̄. q̄. huius. et de ose. di. 2. cū 3ª omne crimē. Nō sufficit autē in solio apponere aquā. admixtio enī aque sacramentalis et vñi nō est cātū sacerdotis et est ad significacōem. et idē tunc poni debet etiam si alias posita fuisset quādo sacra misteria ichoanē s^o boni. Licet autē ap. positio aque sit de necessitate pcepti nō tū est d. ne cessitate sacramenti. q̄ aqua referē ad significandū p̄parationē huius sacramenti a fidelibz quātū ad hoc q̄ p aquā vñio mixta significat ppli adu. nat. xpo. S; fm hocipm q̄ ex latere xpi pendē tis in cruce aqua finxit ad idē referē. quia p aquā significabat absolutio peccatorū que fie. bat p xpi passionē. Dicitū est autē q̄ hoc sacra mentū p̄ficiat in osecracōe materie vsus autē fide liū nō est de necessitate sacramenti fm aliq̄d oīs sacramentū. et ideo osequens est q̄ appositio aq̄ nō est de necessitate sacramenti quia est ppter si gnificacōem que sequit sacramentum ppter qd̄ etiā dī q̄ gred non apponunt aquam. vñ de ose. di. 2. scriptura dicit. si quis de antecessoribus nostris vel ignoranter vel simpliciter non obf. nauit vt. s. aquā vñio misceret potest eius sim p̄liatū venia cōcedi. Nec obstat illd de cose. di. 2. sic. vbi dicit sic in sacrificiō calicem dñi offerri sola aqua nō potest sic nec vñio solum q̄ intelligit ibi oprian^o nō posse fieri qd̄ nō p̄ be ne vel de iure fieri. vñ vbi oprian^o dicit. e. di. c. 1. potest. Alex. dicit debet. tñ qui ex heresi et cō tēptu apponē ibi aquā omittit vel etiā ex negli gētia ex hoc q̄ nullā diligentia adhibet mortā lter peccat. Et sic intelligi p̄ illd q̄ aquā nō ap ponit vñio i sacrificiō debet p̄tuo p̄uari officio et beneficio. ex. de cele. mis. licet. q̄ aē omittit ex negligētia ex h̄ q̄ habuit diligentia semiple nā venialiter peccat grauitē q̄ hoc sacramentū est cū magna diligentia osecrandū. Et q̄ntū il. lud sacramentum p̄cellit alia sacramēta. topa tñ in eo in alijs negocijs p̄ponerat negligē tia fm boni. Debet autē solū aqua naturalis appo ni in osecrando q̄ tñ admixtio aque ad vñū nō est de necessitate sacramenti idō nō refert q̄ntū ad necessitatē sacramenti quecūq; aq̄ misceat vñio siue naturalis siue artificialis siue rosacea licet quātū ad cōueniētiā sacramenti peccet q̄ aliā aquam admiscet nisi naturalem vel verā q̄ de latere xpi pendētis in cruce vera aqua pflu xit nō humor flegmaticus vt quidā dixerūt ad ostendendū q̄ ei^o corpus erat vere op̄positū ex q̄ tuor humoribz. Et quidē ex elementis aq̄. ex hu moribus magis sāguis pfluxit q̄ magis mi sterio erat agrua. Nam duo maxima sacramē ta fuerūt in eis figurata. s. redēptionis i sāguī ne et regenerationis in aqua. vt habet ex. de ce. le. mis. in quadam. Debet autē modica aqua apponi. Nam circa aquā mixtam fuerūt opi. p̄les. s; p̄babilior est opi. eoz fm immo. 3° q̄ dī cit aquā p̄ueri in vñū. hoc autē fieri nō posset nisi adeo poneretur de aqua modicum. q̄ in

vñū cōuerceret. et ideo tuti^o est semp parum de aqua apponere maxime si vñū est debile quia si tanta fieret appositio aque q̄ solueret spedes vñi nō posset p̄fici sacramentū. vñ de etiā hoc habet ōsuetudo ecclesie general. ex. de cele. mis. p̄niciosus. Si autē tñ de aqua adderet q̄ tolle ret vñositatem vñi nō posset de eo ōfici. quia tūc nō esset vñū s; aqua vñata. vñ nō p̄ cō fici de vappa que est aqua p̄fusa nec de aqua ef fusa sup. aanos vñaz postq̄m est vñū exp̄ssu s; fm alber. in 2° nec etiā fm tho. de aqua rubea in qua est lor^o pām^o vñio rubeo intance. d. cose di. 2. cum omne. Quid fiet ergo in illis terris in quibus nō potest vñū haberi. R. fm alber. de missa. sup. hoc papa esset ōsulendus et videē q̄ cū eis dispensandū esset vt corp^o xpi sine san guine ōficere ne ppter defectū sacramēti maxi mum damnū incurrerent. Sed nūquid omix tum equialter ex aqua et vñio cōuerceretur in sanguinē. R. q̄ equa omixtio ex vñio et aq̄ dupliciter potest fieri. aut fm mixtoz equalita tem molis. aut scdm eqlē p̄portionē vtutis. p̄ mo mō aqua nō solueret spedem vñi. magis enī est vñū actiū q̄ aqua. nec generaret natu ra terda ex duobz. nec vñū posset cito aquam cōuercere in sui naturā licet satis cito alteraret se in excellētijs suaz qualitātū accidentalū. et sic dico q̄ p formā osecracōis vñi sola suba vñi trāsubaret in sanguinē. 2° mō gharē na tura terda ex duobz que nec esset vñū nec aq̄ s; nō statim opacōes enī nature nō fiūt i instā ti. q̄muis eaz termi in instanti sint et ideo tam cito posset sacerdos ōficere post talē vñi apposi tiōnē q̄ illd qd̄ fuit i vñū. cū adh^c nō esset trā s mutatiū ad op̄positionē nature terde cōuerceret i sanguinē. Si tñ ātequā p̄ferret verba osecraciōis esset ex illis duobz natura terda ōstenta ex illa nō posset ōfici sanguis xpi. quia spedes componentū ex quibz p̄essentiam constituitur vñū. in cōposito nō remanent fm essēdas nī si forte diminute vel scōz qd̄. qd̄ dico p̄t opi. illoz qui dicunt eas remanere incōpletas. hec nich.

De forma osecrationis eu karistie et. 10.

Ostea ōsiderandū est de forma sacramē ti eu karistie. et p̄mo de quibusdā que cōiter pertinent ad formā osecracōis panis et vñi. 2° in sp̄iali de forma vñi. 3° d. v tute forme. Circa p̄mum sciēdum q̄ forma huius sacramenti est illa que habetur in canone misse. s. hoc est corpus tē. et hic est enī calix tē vñ ex d. cele. mis. cū marthe. q̄. ex eo dicit. credi mus q̄ formā verboz sicut in canone reperit a xpo apli et ab illis eoz receperūt successores. Circa p̄dictam autē formam possūt plā queri. s. vñ xpc p̄us osecerit q̄m verba p̄tulerit. R. co munitoz et verioz opi. est q̄ illi^o verbis tantuz semel dictis xpc cōsecrauit et formā osecrādi d dit. licet enī posset cōficere sine verbo debuit tñ ōficere verbū dicēdo. vt aplis osecrādi traderet formā. Sed p̄tra q̄a dicit m^t. 26. cenantibus aē illis accepit ilx^o pa. benedixit et fregit deditq;

discipulis suis dicens accipite et post hoc est corpus meum. In his verbis patet quod per benedixit et fregit quoniam verba proferret. sed benedictio ista fuit consecratio ut videtur quia fractio consequitur consecrationem. quare videtur quod prius consecraverit quod verba protulerit. **R.** illa benedictio non fuit consecratio sed boni. sed quedam gratiarum actio in qua ostendit quod benedictio promitti debet ante cibum. De fractione vero distingue quia fractio potest esse vel ad figurandum. et sic presbiter frangit post consecrationem. vel ad distribuendum. et sic Christus ante consecrationem fregit ut inter apostolos distribueret.

V. et hanc verba. s. accipite et comedite vel bibite sint de substantia forme. **R.** quod non significat usum materie consecrate quod non est de necessitate sacramenti. **V.** et solis verbis supradictis que sunt in canone misse presbiter consecrat. **R.** quod dicitur quod non. et hoc operi videtur esse secundum in 2o. Sed contra eos videtur esse quod canon misse non est idem apud omnes nec secundum omne tempus et ideo secundum hoc si presbiter sola illa verba cum intentione consecrandi proferret consecraret. quia intentione faceret quod hec verba intelligerentur quasi ut in cruce persona platea. sic tamen officium grauitur peccatum quod ritum ecclesie non seruaret. Quid demonstrat in forma panis vel vini. promittit demonstratum hoc vel hic. **R.** circa hoc fuerunt etiam plures modi dicendi quibus dimissis cum benedictionis dicendum quod ritus de sancto. vic. l. de tri. dicitur quod ibi est dimensio mixta. s. primum ad sensum et primum ad intellectum sub hoc sensu. illud quod hoc transmutabitur est corpus meum. sic si de cibo quem adhuc comedit dicitur hoc est corpus meum. illud quod iste cibus est transmutatus est corpus meum. hec autem locutio adhuc esset verior et magis propria si virtute eius in plateis terminis. ille cibus fieret corpus meum. in proposito autem sic est quod ibi virtute verborum et supplemento et termino ipsius orationis panis fit verum corpus Christi. **V.** et hec coniunctio enim sic de substantia forme. **R.** quod non. sed addit ibi ad denotandum ordinem consecrationis ad usum materie consecrate qui tamen non est de necessitate sacramenti. unde nec coniunctio similiter. scilicet tamen omitti non debet ubi usus antiquus ecclesie illi hoc habet. Secundum vero scriptum li. ei ponitur ad coniungendum ne. s. verba forme sine precedentibus proferantur.

C. circa 2o. s. formam vini in speciali sciendum quod hec est recta forma consecrationis vini que ponitur in canone misse. s. accipite et bibite ex eo omnes. hic est enim calix sanguinis mei. et usque in re peccatorum. et hoc patet per hoc quod eam tenet romana ecclesia que fuit a principibus apostolorum edocta. unde inno. romana ecclesia illud semper integra fide seruauit quod ab ipsis apostolis qui eam principaliter sacris documentis ecclesiasticis ritus docuerunt accepit. Ab ipsis igitur apostolis per et paulum. quod viuos auctores habuit et defunctos custodit. hunc ritum sacrificij accepit. quem accensus immobili culeu seruauit. **C.** circa predictam autem formam consecrationis vini quod plura. s. vix predicta forma habeatur ex aliquo euangelio. **R.** quod non. ratio est secundum aliquos quia euangeliste non intendebant tradere formam sacramentorum quam in primitia

ecclesia oportebat esse occultam ut dicitur dicitur in fine ecclesiastice gerarchie. sed intendebat historiam de christo texere. unde omnia verba illa vere ex diuersis scripture locis sumi possunt. Nam quod dicitur hic est calix habetur luc. 22. ubi dicitur sic. hic est calix. non tenet in sanguine. quod per vos effusum. habetur etiam prima cor. 11. ubi scribitur hic est sanguis. non tenet. quod per multos effusus. in re peccata. quod autem addit eterni et iterum misterium fidei habetur ex traditione domini que per apostolos ad ecclesiam peruenit secundum illud. 1. cor. 11. Ego accepi a domino quod et tradidi vobis. sic enim habetur ex de cele. mis. cum martine. multa tam de verbis quam de factis dominicus inuenimus ab euangelistis omnia. quod apostoli suppleuissent verbo. vel expressisse facto leguntur. et ponitur ibi exemplum ubi dicitur ibidem. Ipe etiam euangeliste inter se mutuam suppleuissent leguntur que ab eorum aliquo vel aliquibus sunt omissa et ponitur exemplum ibidem. **V.** et consecraret in forma euangelistarum vel etiam pauli prima cor. 11. **R.** per aliquos quod non. per eos quod euangeliste vel etiam paulus non intendebant ut dicitur tradere formam sacramentorum sed intendebant historiam texere de christo. et hec est operi. **C.** secundum alios vero quilibet forma tradita ab apostolis et euangelistis est forma bona. ita quod si ecclesie placeret in ea consistere posset. quia omnes idem dicunt. et eadem forma est in sententia cum forma supradicta. sed propter ecclesie consuetudinem et traditionem non debent. et hec est operi. per et ritus. **C.** secundum vero aliquos melius est de hoc pie dubitare quam presumptuose aliquid diffinire cum nesciamus an ipsi intenderint formam describere aut verba narrare. credunt tamen quod si quis offendet in forma euangelistarum vel pauli non esset puniendum. imo esset honor et reuerentia exhibenda huiusmodi sic consecrate propter periculum quod maius periculum est occidere hostiam consecratam quam illi reuerentiam exhibere. Et si commisceretur aliis consecratis a quibus non posset discerni. melius esset totum venerari quam recipere aliquam ex eis cum non posset agnoscere. Siquis tamen formam ecclesie ex certa scientia mutaret grauitur peccat. et hec est opinio bonauenture. Unde accipi debet forma tradita ab ipsis apostolis secundum quod est in canone misse. non ab euangelistis quia apostoli ecclesiam instituerunt secundum quod a deo acceperunt. Euangeliste vero dominica verba et opera narrauerunt attendentes ad intellectum. non ad ad vocem ideo nec in forma conueniunt quod forte non intendebant formam tradere sed conueniunt in sensu quem volebant narrare. unde in canone traditur per modum institutionis. in euangelistis vero per modum narrationis. hec boni. **V.** et greci offendant quod videtur tali forma. s. hic est sanguis meus novi testamenti. per vobis et per multis effusus in re peccata. creditur ab aliquibus quod sic quod illa ab apostolo paulo accepta est et est eadem cum nostra intelligibilis licet non sensibilis. hec per. **Q.**ue sunt de substantia forme predicta. **R.** secundum aliquos in forma predicta ista que dam ponitur que sunt de substantia quedam vero non sed pertinent ad ornatum et ad ostendendum usum vel dignitatem vel effectum. Ad substantiam pertinent ea que exprimit conuersio vini in sanguinem. s. hic est calix sanguinis mei. ad usum vero. accipite et bibite. ad effectum

aute no. et eterni testamēti tē. et hēc ē opī. bon. et p. Scdm vero alios cū hēc verba no. et eterni tē. sūt quedā determinacōes pōicāi. i. sang. cri. sti panēt ad integritatē eiusdē locutiois. et idō dicit q. oīa sequētia sūt de substācia forme vs. q. ibi quodēscūq. fe. tē. que nō sūt de substan. tia forme s. pēnēt ad vsū hui. sacramēti et in. de est q. p. s. b. i. ter eodē ritu et modo. s. tenēdo cali. cē in maibz p. fert oīa hēc verba. luc. etiā. 22. in. terponunt hēc verba sequētia verbis p. mis. di. cūt ergo q. oīa pōicāta verba sūt de substācia for. me. s. p. p. ma verba cū dicit. hic est ca. s. a. m. significat ipa p. uersio vīni in sāguinē. eo modo quo dictū est in forma p. seccationis panis. p. v. ba vero sūq. n. t. a. s. no. te. designat virtus san. effusi que opat in hoc sacramento. q. eū vt di. cūt est sāguis seorsū p. seccat. exp. s. se passionē re. p. s. e. t. a. t. idō pōi. fit ibi mētio de effectu passio. nis q. in cōsecratioe cor. p. is qd est passiois s. b. i. e. c. t. a. et hēc est opī. t. h. o. Scdm autē scotū rō pōce opī. non p. cludit. possibile eū ess. multa addi in aliqua orōe p. seccatā sine q. b. z. t. n. tota p. secca. tio habet. sic x. p. e. dicere potuit. hoc est cor. p. meū sūptū de virgine suspendendum in cruce sic di. xit de sāgne q. p. vobis tē. et tunc illa verba essent dicenda p. p. ter deuotionē non tamē fuis. sent necessaria simpliciter ad formā q. n. t. i. cūq. p. anēt ad eīdē orō. p. l. a. etiā alia adducit con. tra rō. istā. s. m. ipm tū nō est nobis traditū p. certo an ad formā p. seccatōis sang. nis p. n. e. a. t. aliqua verba post li. s. a. m. m. idō p. i. c. u. l. o. s. u. s. t. h. a. s. s. e. r. e. r. e. de quo sufficiens auctoritas nō habetur neq. est p. i. c. u. l. o. s. u. s. h. o. c. i. g. n. o. z. a. r. e. q. z. i. g. n. o. z. a. t. i. a. e. s. t. i. u. i. n. a. b. i. l. i. s. Post h. notāda est expositio et ra. tio eoz que ponunt in hac forma. a. c. a. p. i. t. e. i. n. q. u. e. et bibite ex eo. Ex eo dicit et nō ex h. ad deuotam dū p. i. t. a. sāguinis ante p. e. c. e. d. e. n. t. e. sub altero sig. no. s. panis. Sequitur. hic est calix. m. h. est locu. tio figuratiua. Et potest dupliciter itelligi vno mō scdm methonimiā qua ponit panēs p. p. tē. to vt sit sens. hic est sāguis me. p. e. n. t. in cali. ce de quo sit hic mētio. q. z. sāguis x. p. i. in h. sacra. mento p. seccat in quātū est pot. fideiū. qd non importat in rōe sang. nis. idō oportuit hoc desi. gnare p. vas hui. vsūi accommodatū. Alio modo potest itelligi scdm methaphorā. put p. calicez s. i. t. u. d. i. a. r. e. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. passio x. p. i. q. ad similitu. d. i. n. e. z. calicis inebriat. s. m. illō t. r. e. n. z. r. e. p. l. e. t. m. e. a. m. a. n. t. u. d. i. b. u. s. i. n. e. b. r. i. a. u. i. t. m. e. a. b. s. i. n. t. h. i. o. v. n. d. e. i. p. e. d. i. s. passioē suā vocat calicē q. d. 26. vt sit sensus. hic calix est sign. ū passiois mee de qua sit mētio in sāgne seorsū a corpe p. seccato. q. a. sāguis fuit a corpe sepat. p. passioē. Et itel. lige q. l. i. sāgnis p. s. t. r. u. i. t. i. t. r. a. s. s. i. c. i. e. cū l. calix sic cū dicit creatura salis. Sequit noui et eter. testa. i. quibus verbis notat virtus sāguinis x. p. i. in. quātū ordiat ad tria. primo ad acq. r. e. n. d. a. eter. nam hereditatem s. m. illō h. b. i. s. habam. fidu. ciā in introitū sācto. z. in sāguine eius. et h. nō. tatur ibi no. t. eter. testamēti. sicut eū habetur ex. de ce. m. i. s. cū marthe. q. verum. l. i. eterni dicit. tur. tū quia promittit regnum etnū. cum q. d. u.

rat impetū. vnde dicit ibi nouū. i. v. l. a. m. ū. e. s. se describit. idēo eternū. i. p. p. e. t. u. ū. p. p. b. a. t. n. o. u. i. s. simū eū testamēti hōis immobile p. seuerat q. a. testamēti obitu p. s. i. r. m. a. t. 2. o. r. d. i. n. a. t. ad colla. tionem gratie que est p. fidem s. m. illō rō. z. quē p. p. o. s. u. i. t. d. e. p. p. i. d. a. t. i. o. n. e. m. p. fidem in sāgne ei. vt sit ipē iust. t. i. u. s. t. i. f. i. c. a. s. eū qui ex fide est ihesu x. p. i. et quātū ad hoc subdit misterū fidei. n. ex. cludit autē misterū rei veritatem s. ostendit oc. cultationē. quia et ipē sāguis x. p. i. occulto modo est in sacramento et ipa passio x. p. i. fuit occulte figurata in veteri testamēto. et dicit misterū fi. dei quasi fidei obiectū. q. a. q. sāguis x. p. i. vere sit in hoc sacramento sola fide tenet vt eū dicit in p. d. i. c. t. o. c. s. ex eo autē. aliud ibi credit q. m. c. n. a. t. ipa eū passio x. p. i. p. fidem iustificat. Baptism. autem dicit sacramentum fidei. q. z. q. d. a. ē fidei p. testatio. hoc autē sacramentū est caritatis qua si figuratū et effectū. 3. o. r. d. i. n. a. t. ad remouendū impedimentū veriusq. p. d. i. c. t. o. z. s. p. e. c. c. a. t. a. s. m. illō h. b. i. s. sāguis x. p. i. emū. p. s. i. d. e. n. t. i. a. s. v. e. s. t. r. a. s. ab opibz mor. i. a. p. e. c. c. a. t. i. s. et quātū ad h. addit q. p. vob et p. m. l. t. i. s. effū. in re. p. e. c. sāguis ei pas. siois x. p. i. habz efficacā n. t. n. in iudeis s. etiā in gentibz nec tū i p. s. b. r. i. s. q. h. sacramētū p. s. i. a. u. t. l. i. alijs q. sumūt s. etiā i illis p. q. b. z. offeret. et id si gn. a. n. t. e. r. d. i. p. vob. s. i. u. d. e. i. s. et p. m. u. l. t. i. s. s. g. e. n. t. i. b. u. s. vel p. vobis m. a. d. u. c. a. n. t. i. b. z. et p. m. u. l. t. i. s. p. quibz offeret. Nō dicit autē p. oībz. q. z. licz sāguis x. p. i. sit effus. p. oībz quātū ad sufficiētiam n. t. n. omēs reapiūt eius efficacāz p. p. t. e. r. e. o. z. i. o. i. s. p. o. s. i. t. i. o. n. e. m.

Act. 19.
Ar. 3. s. v. t. u. t. ē. f. o. r. m. e. s. a. c. r. a. m. e. n. t. i. e. u. k. a. r. i. s. t. i. e. q. r. u. t. e. p. l. u. r. a. s. v. t. z. p. s. b. i. t. q. u. a. t. i. cūq. m. a. t. e. r. i. a. m. cōu. e. r. t. e. r. e. p. o. s. s. i. t. R. e. d. i. c. i. t. a. l. i. q. q. nō. cū. d. e. i. t. e. g. r. i. t. a. t. e. s. a. c. r. a. m. e. n. t. i. s. s. i. c. i. n. t. e. n. t. i. o. i. m. p. l. i. c. i. t. a. v. e. l. e. x. p. l. i. c. i. t. a. f. a. c. i. e. n. d. i. q. d. f. a. c. i. t. e. c. c. l. e. s. i. a. s. e. u. i. l. l. o. q. d. f. a. c. i. m. e. n. t. ū. i. n. s. t. i. t. u. e. n. s. f. a. c. e. r. e. i. n. t. e. n. d. e. b. a. t. s. nō. i. n. t. e. d. e. b. a. t. e. c. c. l. e. s. i. a. v. e. l. x. p. e. t. r. a. s. s. u. b. a. c. i. o. z. p. a. n. i. s. n. a. d. cō. m. u. n. i. o. n. e. f. i. d. e. l. i. ū. et r. e. m. e. m. o. r. a. d. ū. x. p. i. p. a. s. s. i. o. n. e. z. I. d. e. o. s. a. c. c. o. s. t. i. n. e. t. n. p. l. p. e. t. r. a. s. s. u. b. a. r. e. d. e. p. a. e. q. n. tū. r. e. q. r. i. t. a. d. cōi. d. z. f. i. d. e. l. i. ū. et a. d. r. e. m. e. m. o. r. a. n. d. c. r. i. s. t. i. p. a. s. s. i. o. z. v. n. v. b. i. e. s. s. e. t. t. o. t. f. i. d. e. l. e. s. a. d. cōi. c. a. n. d. p. v. n. ū. s. a. c. e. r. d. o. t. e. q. t. o. t. p. a. n. i. s. d. e. f. o. r. o. r. e. q. r. e. r. e. t. a. d. h. u. c. i. s. t. e. s. a. c. e. r. d. o. s. t. o. t. ū. p. a. n. ē. d. e. f. o. r. o. p. o. s. s. e. t. t. r. a. s. s. u. b. a. r. e. s. i. v. e. r. o. s. a. c. c. o. s. v. e. l. l. e. t. t. r. a. s. s. u. b. a. r. e. a. d. h. t. n. v. t. p. a. n. ē. i. n. l. u. c. ū. p. r. i. c. e. r. e. t. v. e. l. v. t. a. l. i. q. d. a. l. i. u. d. d. e. d. e. e. f. i. e. r. e. t. s. a. c. r. a. m. e. n. t. o. d. i. c. i. t. q. t. a. l. n. t. r. a. s. s. u. b. a. r. e. t. q. z. n. e. s. t. v. e. r. i. f. i. l. e. x. p. z. p. e. a. t. e. z. d. e. d. i. s. s. e. s. a. c. c. o. t. i. i. n. p. i. u. t. d. i. c. i. t. u. t. i. r. r. e. u. e. r. e. n. t. i. a. s. a. c. r. a. m. e. n. t. i. n. e. c. t. a. l. e. q. u. a. l. e. m. s. a. p. i. e. n. s. d. i. c. t. a. r. e. t. n. o. n. e. s. s. e. d. o. n. a. d. a. et h. e. c. e. s. t. o. p. i. p. e. et b. o. ū. Cōtra h. e. c. a. ū. t. a. r. g. u. ū. t. a. l. i. j. s. i. c. s. i. a. b. l. u. e. n. s. p. u. e. z. s. u. b. f. o. r. m. a. v. e. r. b. o. z. d. e. b. i. t. a. i. n. t. e. n. d. e. n. s. f. a. c. e. r. e. q. d. f. a. c. i. t. e. c. c. l. e. s. i. a. q. m. u. i. s. i. n. s. p. e. d. a. l. i. i. n. t. e. d. a. t. s. a. c. r. a. m. e. n. t. i. d. e. d. e. t. et c. r. e. d. a. t. d. a. n. a. r. e. i. l. l. ū. q. u. ē. b. a. p. t. i. s. a. t. a. d. h. u. c. v. e. r. e. o. f. e. r. t. s. a. c. r. a. m. e. n. t. ū. b. a. p. t. i. s. m. i. v. e. z. e. x. s. u. p. i. u. s. d. i. c. t. i. s. d. e. b. a. p. t. i. s. m. o. I. g. i. t. s. i. l. i. t. e. r. s. i. s. a. c. e. r. d. o. s. s. u. p. d. e. b. i. t. a. m. a. t. e. r. i. ā. d. i. c. a. t. v. e. r. b. o. z. f. o. r. m. ā. a. d. t. r. a. s. s. u. b. a. n. d. i. n. s. t. i. t. u. t. ā. i. n. t. e. d. e. n. s. i. m. p. l. i. c. i. t. a. t. e. v. e. l. e. x. p. l. i. c. i. t. a. t. e. p. h. o. c. i. b. i. e. s. s. e. c. o. r. p. u. s. x. p. i. l. i. c. z. v. l. t. e. r. i. i. b. i. i. n. t. e. n. d. a. t. s. a. c. r. a. m. e. n. t. i. i. r. r. e. u. e. r. e. n. t. i. a. m. et d. e. d. e. c. u. s. n. e. c. i. n. t. e. n. d. a. t. i. l. l. o. s. a. c. r. a. m. e. n. t. ū. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. r. e. f. i. d. e. l. i. b. z.

nichilomin⁹ vere fiat ut videt. Ille em̄ intēti
ones sequētes. s. intentio rememorādi passiōez
xp̄i et cōicādi fideles nō sūt necessarie ad essen
tiā sacramēti. videt g⁹ alijs dicēd⁹ q̄ sacdos
tū p̄ d̄ pane trāsūbare quātū trāsūbare intē
dit dū tū illō p̄ns sit corā ip̄o. existēs em̄ in cā
po nō posset trāsūbare panē in ecclesia quia ad
hoc nō extēdit se forma sacramēti. qd̄ patet
p̄ p̄nomē d̄mōstratiū faciēs aliquo modo d̄mō
strationē ad sensū qd̄ est respectu rei p̄ntis ip̄i
d̄mōstranti. h̄c rich. scd̄e aut̄ positionis videt
esse th̄. in scripto et in sui. p̄ma magis n̄ pla
cet. **V**tr̄ v̄tute verbor̄ sacerdos possit vnam
ptem eiusdē hostie cōsecrare sine alia hostia cōt̄
nua remanēte. **R̄** q̄ aut̄ sacerdos intēder̄ cō
secrare alterā ptem hostie d̄termināte v̄tute d̄t̄
mināte illā que esset ad dexterā vel illā q̄ esset
ad sinistrā. aut̄ intēderet cōsecrare vnā mediet̄
tatem nō tū ferendo intētionē suā ad vnā si
gnatā. p̄mo mō credo q̄ possit v̄tute sacramē
ti cōsecrare vnā medietatē hostie sine alia. q̄ cū
ad cōsecracōz materie debite nō tātū requir̄t or
do in cōsecracōe et forma verbor̄ debita. s. etiā in
tētio faciēdi sup̄ illā materiā qd̄ facit ecclesia
n̄ opabūtur verba n̄ sup̄ illā medietatē hostie
ad quā p̄se fert̄ modo sup̄dicto intētio cōsecrā
tis. **2⁹** mō dico q̄ nō cōsecraret vnā p̄tē sū alia
quia virtus sacramēti nō pl̄ respiceret vnāz
ptem q̄z aliā quia vtrāqz medietas cōsecrāē q̄a
tūc cōsecraret̄ tota hostia. **E**t ego pono q̄ nō in
tēdat cōsecrare totā hostiā s. medietatē tū. id̄
videt q̄ in cāu p̄dicto nulla ps̄ hostie cōsecraret̄
reales ei opacōes nō sūt circa singulāria vāga
s. circa d̄termināta. et ideo oportet q̄ intētio ad
quā sequit̄ realis d̄terminātio aliquid d̄terminā
tum et d̄termināte respiciat. h̄c rich. **V**tr̄
vna forma opetur sine alia. **R̄** q̄ sic. cū q̄libet
ip̄az habeat virtutē p̄priā. cōpletā significatiōz
et p̄priā d̄terminatā materiā. **V**tr̄ si aliq̄
hostie ex obliuione in altari cū p̄sbyter cōfide sit
posite nūquid et ille hostie sūt cōsecrate. **Q**uid
etiā si aliq̄e gutte vini adherēt pedi calias dū
p̄sbyter cōfide. **R̄** scd̄m alb. li. de mis. nec ille
hostie nec gutte iste cōsecrant̄ q̄ de eis nichil in
tēdit.

De cōuersiōe q̄ fit in eukāstia et
quō corp⁹ xp̄i ē i p̄ q̄uōz ti. 11.
Em̄de cōsiderandū est de cōuersiōe que
fit in hoc sacramēto p̄ virtutē forme
verbor̄. et quia p̄ h̄c cōuersiōe fit p̄
sens corp⁹ xp̄i sub hoc sacramēto. id̄ p̄nter d̄
cendū erit de modo quō xp̄i corp⁹ existit in h̄ sa
cramēto. **C**irca p̄mū firmiter tenendū est q̄ i
hoc sacro est vere corp⁹ xp̄i. vñ sup̄ illō luc. 22.
h̄ est corp⁹ meū qd̄ p̄ vob̄ tradet̄ dicit̄ arill⁹. nō
dubita an hoc sit ver⁹. cū em̄ sit veritas p̄ferēs
nō mentit̄. et idē intellige de sanguine xp̄i.
substātia em̄ panis cōuertit̄ in substātiā corp⁹
xp̄i. et suba vini in sanguē. vñ in canone mis
se de pane et vino d̄. fiat nobis corp⁹ et sanguis
dñi nostri ih̄esu xp̄i. **P**reterea de sacramētis te
nendū est qd̄ tenet romana ecclesia. c̄. de h̄re.

ad abolendā. ip̄a aut̄ tenet panē trāsūbari i cor
pus xp̄i et vinū in sanguē xp̄i. c̄. de si. tri. fir
miter. **S**. vna. **E**t h̄c it̄lectū ip̄a romana ec
clesia nob̄ tradidit directā ut credet̄ a spiritu
veritatis. **V**nde aliter credere nō licet. h̄c sco. **C**ō
uertit̄ aut̄ totū op̄ositū ex materia et forma exi
stēs actu in totū corp⁹ xp̄i actu existēs ita q̄
materia in materiā et forma in formā. s. cor
porē solis accidētib⁹ remanētib⁹. **C**ū em̄ sp̄c̄
es panis sit signū corp⁹ xp̄i debet ip̄m imme
diatē resp̄ctare. si aut̄ remaneret aliquid de pa
nis substātia resp̄ctar̄ illō immediatē q̄ corp⁹
xp̄i. et id̄ nichil debz ibi de sba p̄ns remanere.
s. tota debet cōverti. **F**it at̄ p̄dicta cōuersiō in in
stātū v̄tute d̄i. inexistēte forme verbor̄ et quā
tente cōpleta or̄de. nec est in sp̄c̄e aliq̄ mutati
onis naturalis s. p̄prio nōte trāsūbacō d̄id p̄
h̄c aut̄ cōuersiōz nō erit cūqz difficile credere si
cōsiderat v̄tutē inferioris nature q̄ in stomacho
hoīs panē quē accipit in carnē viuā et vinū in
sanguē cōuertit̄. **S**i aut̄ q̄rat v̄tr̄ vinū cōuer
tat̄ in sanguē pur⁹. dicendū q̄ sic. nō em̄ est in
telligendū vinū cōverti in sanguē inquantū
sanguis d̄icit̄ aliq̄d cōfusū ex quatuor humorib⁹.
s. inquantū d̄icit̄ humorē q̄ est vn⁹ ex quatuor.
aliq̄ at̄ humores sūt ibi p̄ cōmitantiā. vñ c̄.
de cele. mis. in quadā d̄icit̄ q̄ jo. exp̄lit̄ ex ele
mentis aquā. et ex humorib⁹ sanguē. ex quo
patz q̄ sanguis q̄ fluxit de latere xp̄i fuit vn⁹
ex quatuor humorib⁹. et p̄sequēs vinū nō cō
uertit̄ n̄ in humorē sanguineū. h̄c rich.
Ad h̄c nota q̄ in h̄ qd̄ sup̄ dictū est. s. q̄ i h̄c
cōuersiōe materia cōuertit̄ in materiā et forma
in formā cōueniūt in g⁹ sup̄ sn̄as rich. th̄. bon
pe. et cōuiter doctores aliq̄. **S**co. aut̄ dicere vide
t̄ q̄ ibi nō est cōuersiō sube in subaz quāntū ad
eē subale simpliciē s. quā tū ad eē hic q̄ corp⁹
xp̄i nō acq̄rit̄ simpliciē esse. s. esse hic. s. sub spe
de panis. vñ acq̄rit̄ nouā p̄ntiā nō amittendo
antiquā. panis vero d̄finit̄ esse ibi nō acq̄rēdo
aliq̄ā p̄ntiā alibi. vñ licz illa d̄finitō panis s.
se cōsiderata sit. **A**nichilatio ip̄a tū cōuersiō n̄llo
modo est anichilatio quia ei⁹ termin⁹ nō est ni
chil. s. noua p̄ntia corp⁹ xp̄i sub sp̄c̄e p̄ns
h̄c sco. **Q**uerit̄ aut̄ h̄ v̄tr̄ sub hoc sacramē
to sit vere corp⁹ xp̄i quando apparet ibi mira
culo se caro vel puer vel aliquid tale. **R̄** talis
apparitiō p̄tingit q̄nqz p̄pter solā immutacōez
videntiū. q̄nqz manentib⁹ p̄orib⁹ hostie dimensio
nib⁹ p̄pter immutacōez circa alia accidētia
ut figure coloris et hui⁹. et v̄troqz mō reman
z ibi vere corp⁹ xp̄i q̄z ibi ratio sacramēti manz
v̄troqz etiā modo fit miraculū ad ostendendū q̄
in hoc sacramēto est vere corp⁹ xp̄i et sanguis. et
ideo nō est ibi deceptio. h̄c th̄. **S**cd̄m vero p̄
sub figura illa que apparet latet sp̄c̄es sacramē
ti sub qua cōuertitur corpus xp̄i nulla immuta
tione facta circa ip̄az. et ip̄a sp̄c̄es tantum cō
funditur quib⁹ sdam accidētib⁹ carnis vel pue
ri q̄ non sūt p̄pria accidētia vel liniamenta
corp⁹ crist̄. **E**t h̄c in sequenti articulo pate
bunt.

Quia 2°. s. modū quo existit corp⁹ est sub
hoc sacramēto est firmiter credēdū q^o tot⁹
est in hoc sacramēto. Nam in sacramento
corporis est i. sub specie panis est totū corp⁹ cri
sti ex vi sacramēti siue quērionis. Substācia ei
panis quētur in solam subāz corporis et in
telligo hic noie corporis pneri nō tū carnes.
s; etiā neruos et ossa et alia hui⁹ sanguis vō
est ibi racōne pmiſtionis. pmiſtus enī et dif
fus est in corpore. et iō vbiq; est corp⁹ cri
sti ibi est sanguis. cui⁹ vero aīa est ibi. racōne
stūctiōis. s. cū corpore. Est enī inseparabilē cor
pori pūctā. qūctas aut et alia accidēcia sē ibi
rōe isepacōis a corpore. dimitas aut est ibi rōe
vniōis dīne nature cū hūana. Est autē totū
corp⁹ est ita in hostia tota q^o est in qūlibet ex⁹ pte
in qua saluatur racō tot⁹. cū enī sit totū hōge
neum nō est maior racō q^o vna ps quētur
in vna pte qm in aliam. vñ hēc fuit posicō hi
larij. hu. de sancto vic. et cōir tenē. Est etiam
sub hostia corp⁹ xpi qūctū s; nō mō qūctatūo
qūctat sit ibi corpus qūctum nō tamē opae ad
spēs vē qūctū. sicut ēē quāuis sit ibi clarū non
tū vntur clareate sua illuminādo mediū. ita
qūis sit ibi qūctū nō tū vntur qūctate occupan
do locū. sicut deus potest facere vt hic sit ignis
nō exercendo obustionis actū. Est et corpus c;
sti sub hoc sacramēto siue sub specie non locali
ter ppe loquēdo. quia esse localiter ppe est esse
dimēsiue siue cōmensuratiue est tū corpus est i
loco speciei pūctaliē. Et ex hoc sequit⁹ q^o corpus
est in plibz locis simul secūdū esse sacramē
tale. quia vere et realiter pneretur sub diuersis
spēbus que sūt in diuersis altarijs. Racō hui⁹
est dīna institucō que oīa pē. Racō vero hui⁹
institucōis est quia est abus spūalis cōis ad abā
dū ples in plibz locis. s; fm ēē suū naturale ē
cūctū in vno loco. s. i. celo. fm aut esse psonale
nō est in loco. Est etiā corpus est in hoc sacmē
to immobile localiter et p se loquendo. licet sit
mobile p accidens. s. ad motū hostie sic aīa mo
uetur moto corpe. mouetur et et quiescit sil p
accēs corp⁹ est mota vna hostia et qūctēte alia
sic hō sup scānum in nauī p qūctem scānni qū
sat et p motū nauis mouetur. Corp⁹ et est p
accidens sil mouet sursum et deorsū. mota vna
hostia sursum et alia deorsum sicut homo existēs
sup equū i nauī mouet motu equi ad cūminum
oppositū tūmo ad quē nauis tendit. h. rich. **A**
S; nūq^o versa hostia corpus est vertitur sicut
mota mouetur. **R**e q^o n. qz liz ptes ordinē ha
bēt i ipo corpore absolute nō tū p opacōz ad spe
ciē. vñ dīd nō pē q^o pedes habeant i vna pte ho
stie et caput in alia et sic dī membrīs alijs quia
omēs ptes sūt sil sub qualibet pte hostie vt sup
ius est ostēsi. hēc rich. Nūquid mutata ho
stia vel fracta vel passa aliq^o corpus est patē
sicut mota mouetur. **R**e q^o n. n. enī est silē qā
immutacō et passio inuouat i cōto aliquid ab
solutū s; motus localis p accidens n. hēc f^o pē.
rich. et sco. Est etiā corpus est pemeus inuisi
bile oculo corporali fm rich. et sco. ita. s. q^o nō

pē videri ocl^o corporeo nec p naturā nec p glo
riam nec per miraculum sicut nec existēcia s;
stāndē spūalis in loco ad cui⁹ instar corpus cri
sti est sub sacramento inqūctum est ibi psen s;
p se racōne substācie et qūctitas nō est ibi nisi
p xcomitandā vl fm rich. si aliqū apparēt ibi
spēs puuli vel frustū carnis nō est corpus xpi
maiores ei sūt dimēsiōes corporis est qz illa
que ibi apparent et si apparēt ibi vere corpus ē
sti non apparēt vt sub sacramento. vñ de credo q^o
illa apparenda puuli que aliqū ibi visa est vel
delēbiē in imaginacōe vel in sensu cōi videntis
vel etiā si est realiter ex. non credo q^o ille dimē
siones fundēt in dimēsiōibz speciei panis. liz
tūc appareāt. hēc rich. de hoc sup i pcedenti ar
ticulo arca finē. **S**ed nūquid corpus est vi
deri potest sub specie panis ab oculo suo ppro.
Re q^o sic non potest tamē videri ab ipso mod⁹
quo corpus est existit sub sacramento. h. enī p
tinet tantū ad intellectū nec est silē de alio ocl^o
glōso. qz ipe ocl⁹ est sub hoc sacramento i q^o
nō pformat et ali⁹ ocl⁹ glōso et hui⁹ sūe ē tho.
Alii vero dicūt q^o forsan xpus put est ibi nō
videt a se ipo mō corporali s; spūali. et hui⁹ sē
tendē est pē. Est etiā fm rich. corpus est in hoc
sacramento inuisibile visione intellectuali oī i
tellectui p naturā visibile tū p glām non tū
in verbosed etiam in ppro genere. Secūdū aē
scotum visibile est etiā p naturā oī intellectui
non alligato sensibus in intelligendo siue an
geli siue aīe septe. Est etiam agnoscibile a no
bis dum sumus in via q^o ibi est corpus cri
sti non quidem p naturam s; p fidem et doctrinam
dīct enī intellectus. q^o veritas non potest dice
re falsū. si fides asserit quod veritas dixit. hoc ē
corpus meum et pcepit q^o dicētur. ergo ver⁹
dixit. Est etiam corpus cri⁹ vt est sub sacmē
to intāgibile immediate ab alio sic nec substā
cia spūalis tangitur a loco nec a corpore ali
quo. vñ quantumcūqz aliquis speciem pene
traret est corpus tangere non posset fm rich.
Premissa ad hunc titulum pertinēcia breuiter
transcūdo gradā continuacōis materie teri
gi et eoz declaracionem pīdōribz reseruauī.
quā siquis pfundissime et realissime videre de
siterat in 2° scoti requirat.

**De accidētibus remanētibus
in eucharistia c. 12°**

Postea considerandū est de accidētibus re
manētibus in h sacramento de quibus
hoc firmiter tenendum est q^o om
nia accidēcia sūt ibi sine subiecto. pmo salic
sine substācia. et hoc virtute diuina. Et h est
cōgruum duplici racōne. vna quo ad signifi
cadōne quia species sine subiecto existēs exps
suis dūct intellectum fidelis credent hoc in cor
pus cri⁹ contentum sub speciebus. cum non
habeant stabiliens per naturam. Altera vero
quo ad abacōne quia hoc sacramētum ab ē fi
delium spūtualis. vñ de non decet vt sit ibi ali
quis abus corporalis. sed sensus eleuet per fidē
et voluntas per caritatem. sicut etiam species

sacramētales virtute diuina retinent esse quod habebant prius ita et agere. Unde possunt exteriora corpora et sensus immutare non possunt tamen alia in sacramentum conuertere quia in hoc sacramento fit trans substantia quod non fit sine verbo. Si dicatur quod aqua modica convertitur in speciem vini. Dicitur aliqui quod ibi forma substantialis aque non soluitur sed alteratur quod mutatur color et sapor et odor et sensus papit proprietates vini. et ideo quantum ad sensum convertitur. Alij vero dicunt quod aqua conuertitur in vinum et hoc virtute specierum illarum non inquam in vinum quod sit vinum secundum speciem sed est vinum secundum materiam tamen sicut caro secundum speciem conuertitur in carnem secundum materiam. Vterque modus dicendi secundum bonum est satis probabilis. et sic patet quod neutro modo sequitur quod aqua iuncta vino fiat sacramentum licet autem sit miraculosum quod sic per se sine substantia maneat accidentia naturale tamen est quod sic manenda agant. Unde si securis per se incidit ligna ipsa per se moueri esset miraculosum sed incidere naturale ita est hic. Dicit etiam ipsa accidentia nunc corrupti sunt potest prius sub panis et vini existente. Circa quod distinguo. quod si fiat immutatio ex parte accidentium que non sufficit ad corruptionem panis vel vini propter tale immutacionem non desinit corpus Christi aut sanguis esse sub hoc sacramento. Si autem fiat immutatio ex parte quantitatis. sic cum diuiditur panis vel vinum in tales partes quod non possit in eis saluari natura panis vel vini non remanet corpus aut sanguis Christi sub hoc sacramento. Et si per ex parte qualitatis ut cum ita immutatur color et sapor et alie qualitates panis et vini quod nullo modo posset copari natura panis vel vini hoc est. Non sic autem corrumpuntur species sacramentalis ut annihilentur sed eis aliquid sensibile in instanti succedit. et ita necesse est dicere quod ex eis aliquid generetur. quod quidem videtur quod fiat est difficile. Unde circa hoc fuerunt et sunt diuersi modi dicendi quos etiam scotus recitat et reprobatur quibus ommissis causa breuitatis dicendum est secundum scotum quod desinente ibi esse eucharistia redit sub panis opposita cui talia accidentia conueniunt quia etiam afficiuntur et hoc etiam in instanti corruptionis et immediate a deo. prima pars huius sententie probatur quod deus statuit illas species manere secundum subiectum tamen in eucharistia. ergo statuit quod non stante eucharistia non sit accidentia sine subiecto. et per consequens in instanti illius corruptionis fit aliqua substantia. Secunda pars probatur quia si redit aliqua substantia non est alia quam illa que per illis accidentibus afficitur quod alia substantia non esset coram capax. Tercia pars. scilicet quod non redit nisi immediate a deo patet quod nullum aliud agens habere posset hoc scilicet. Dicit etiam species sacramentalis nutrire quod per eandem rationem quia possunt conueniri in corpus humanum per quam possunt conueniri in animum et vermes. possunt et iste species diuidi. diuisio enim est passio quantitatis ut est quantum tamen in hoc vero sacramento est aliquid quantum per modum quantitatis ut species est aliquid quantum non per modum quantitatis ut corpus Christi. ideo diuisio fit in speciebus non in corpore Christi. Queritur autem utrum illis speciebus possit aliquid promisceri ut vinum vel aqua. Respondeo quod sic

Distinguit tamen per quod aut apponitur vinum a alio liquor. si vinum additur aut est quantitas maioris aut equalis aut minoris. si maioris tunc ad omnes dimensiones speciei conuenit. et eius similitudo totaliter tollitur soluit. et etiam aliud vinum nouum quo ad actum esse incipit. et sanguis Christi ibi esse desinit. Si equalis similitudo contingit. Si autem minoris tunc usque ad omnes dimensiones speciei non conuenit. sub panis ergo illis ad quas conuenit. sanguis Christi esse desinit. cum ibi iam non sint accidentia sine subiecto. et continuas speciei que sine subiecto erat soluta sit. sub panis vero illis ad quas non conuenit. sanguis Christi manet. Puto tamen quod si additum non sit notabiliter excelans. propter dubium toto liquore ipso tanquam sacramento utendum esset. Si vero addatur liquor alius a vino in minori quantitate transmutatur in naturam speciei tamen sub panis illi ad quas liquor additus penetrat. cum non sint ibi accidentia sine subiecto desinit esse sanguis Christi.

De ministro eucharistie. c. 11.

Deinde considerandum est de ministro hoc sacramenti scilicet eucharistie. Et primo in eo. 2º in speciali de ministro inchoat ex parte corporis. et ideo de ministro indigno ex parte mentis. Circa primum scilicet quod solus presbyter potest offerre corpus et sanguinem domini ut habetur de. 24. per lect. et ex de. 11. c. 1. firmi. C. 1. vna. Nam hoc docet fides nostra quia ab apostolis accepit et ipsi a domino unde etiam ordinauerunt ecclesiam secundum dei institucionem. Et quia apostoli et eorum successores preerat confidendi personis spiritualibus secularibus quos etiam presbiteros vocauerunt. ideo tamen eis ut tenet fides licet conficere. Et secundum scilicet ecclesia accepit fundamentum huiusmodi sententie ex illo verbo. Mat. 24. huiusmodi cunctis fecerunt in me. memo. fact. ubi loquitur Christus apostolis vel admodum non in discipulis quibus non succedunt nisi presbiteri. ut habetur de. 21. Respondeo ad quare dominus sic instituit est. quia illud sacramentum in magna reuerencia debet haberi et ideo specialibus personis debuit committi. aut ergo ratione scientie aut auctoritatis. si ratione scientie ut dicunt heretici. tunc non esset quis certus utrum officium sit et salus nostra ex aliena bonitate dependet. si ratione auctoritatis cum auctoritas possit committi bonis et malis constat quod omnes et soli presbiteri habere possunt. Et hanc vocamus ordinem sacerdotum. Quid ergo si quis daret se presbiterum esse cum tamen non sit et celebraret missam. Respondeo non officium in veritate. sibi enim dominus alias bonum sit. et est alijs quod credunt ipsum presbiterum audientibus eius missam vel et recipientibus ab eo eucharistiam perficit tanquam si verum officium sacramentum ex deo presbitero non baptizato. applica in glo. c. Soli est presbitero conuenit dispensare corpus Christi ut habetur de. 1. c. 2. conuenit. Nam in reuerentiam et a nulla re tangitur consecrata unde corporale calix et patena consecrantur et sicut manus sacerdotis ad tangendum hoc sacramentum unde nulli alij tangere licet nisi in necessitate. ut si caderet in terram vel in aliquo alio casu. nec etiam diaconus de. 9. diacones. Nota tamen quod cum dicitur. 9. diacones. quod diacones sub conspectu episcopi

vel pñt nifi hñs abfentibus corp⁹ dñi dare nō
debet a dño fenfu colligitur qd illis abfentibus
pñt dare nō tñ debet nñ in extrema neceffitate
abfentibus vel eē pñbiteris vt habet ibi dñs eē
di . q . 2 . dyaconi . pñte pñbitero dyacon⁹ eukari
ftiam pplō fi cogat neceffitas in ill⁹ eoz qz . Ne
ceffitas eē cū pñbiter eē feffus vel alias impo
tens hñ facere hñ notauit ibi hu . Et fi tanta ne
ceffitas ibi qd iuffio pñbiteri non poteft expe
ctari nō eē expectanda . nifi pñbiter hñ in neceffita
te pñbiter ex cā expñffa qz forte eē vñfurari⁹ vel
impenitens qd cōioem petat qz tñc obediendū ē
et alias nñ . vt ibi notauit hu . La pñs at nullo
opere difpenfare hoc facramētū dñs cō . di . 2 . pue
nit . Difpenfatio fanguis non pñnet tantū ad
pñbiter qd ad dyaconem quia continetur in
vafe . tñc non tangitur a difpenfante ficut cō
pus crifti . ideo magis cōnemt et difpenfatio fā
guinis .

Circa 2⁹ qd eē de mñfro inepto ex pte corpo
ris queritur pl'a . f . vñrū defectus corpo
ralis i pñfro impedit a celebracōe miffe . Rñ
debilitas vel egritudo fupueniens ordini sacer
dotali nō tollit ordiēz ipedit tñ ordiēz executōez
qd ad pñcōz eukariftie . qñz qd pñt impossibili
tate executōis vt fi pñet oculis l' digitis l' vñ lo
quide . qñz at pñter vñā nāte vt fi patiatur
morbū caducū l' eē aliqz mentis alienacōz qñqz
pñt abhoiācōz . vt pater de leprofo qd non dñ pñ
biter celebrare tñc eē vñz quo ad fanos . poteft
tñc dñc miffam occulte tñc celebrare leprofo . nñ
tñm inualuerit l' pñt pñ corrofiōem membrorū
ad hñ redit eū impotentē . Huioi autē pñbri qui
bus pñt aliqō pñcōz nō pñmittitur celebrare
oīa alia penencia ad facdōtale officiū pñt face
re de cler . egro . c . 2 . Quid de pñbitero qd ou
os digitos l' eē vñū de illis cū qd hñ hñ a leuare
pñdit . Rñ talis celebrare non pñt . ar ibidem .
Dicat tñ hñ . et inno . e . ti . c . 1 . q . 1 . qñz tñc
pñdit de digito qd non pñt celebrare fine fca
dalo pñt epus difpenfare qd celebrat in occulto nñ
in publico . Quid de pñbitero dñmoniaco Rñ
demoniac⁹ aut ē ex toto libat⁹ tñc pñt celebrare
fm hu . fm alios vñ celebrare non debet a nō ē
ex toto libat⁹ tñc nñ dñ celebrare don⁹ fuerit liba
t⁹ pñt di . 31 . cōir vñqz adeo . Quid dñ furiofo
l'macis tñ epilectis fñ caducis . Rñ fi fit ex to
to libat⁹ pñt celebrare . Si vñ fepe accidit eis hñ
mōi pñffides oīo cessare debet a celebracōe miff
se . A . q . 2 . ex literis . Si at raro tñ fine electōe spu
me tñ emissioe ofufe voīs accidant nō pñbiter
eū dñ tñ habeant iuxta fe aliū pñbiter qd offi
cia cepta fuppleat fi deficiant vel colludant ad ē
ram . A . q . 1 . illud qñto aut tñ pñbri debeāt et
qñter vñrū liberate fñt dicte pñone habet di .
31 . cōir et . A . q . 2 . f . vñ . Et poteft dñ qd tñpuf
pñbiter eē arbitrarīū penfatis circumftācijs
pñone l' dignitatis tñ alijs hñi⁹ dñ . Alia de hac
matia vide in fra . li . 6 . de corpore vidatis .

Circa 3⁹ . f . dñ mñfro indigno ex pte mētis qd
queritur pl'a . f . vñz malus pñbiter pñt eū
kariftiā ofecrare . Rñ qñc . tñc patet ex fupra

dictis in pñma queftōe hñ ti . tñ in ti . de facramē
tis in cōi . articulo de cā admñftrante facramen
ta . q . 1 . tñ 2 . Licet autē pñt non tamē debet qd
peccat . ex . de cele . miff . de hñe in tex . et glo . g .
tñ di . 2 . quondie . tñ 1 . q . 1 . sacerdotes . talis em
fufpēfus ē qd ad fe . ex . de co . cle . tñ mu . c . vñtio
Vñz qñbz pñbiter qñtūqz mal⁹ pñt hñ
facramētū ofecrare . Rñ hñ dupliciter pñt intelligi
aut de iure aut de facto . Si pñt nō oīs facdōs
poteft hoc facramētum conficere qz nec irregu
laris nec interdictus nec fufpēfus ab executō
ne eoz qd fñ ordinis . nec exdicator⁹ . nec symoni
acus . nec fasmaticus . nec heretic⁹ . nec degra
datus fñe fufpēfus fñe depofitus . nec fornic
tor notori⁹ hñ facramētū poteft de iure ofecrare .
quia cuilibet pñcōz pñbiteris eē vñs po
teftatis facdōtal' . tñ hoc pñbri pñt pñt mñtos
canones . fed hñ omitto gracia breuitatis vñ cō
ficiendo grauiffime peccat . 2⁹ mō quilibet sacer
dos pñt hoc facramētū conficere qz nñl⁹ sacerdos
qñtūqz nephari⁹ amittit caracterē facdōta
lem fup quē fundat pñas confidendi . vñ hñs
pñcōz fup materiā debitā dicat formā vñbo
rū pñcōz debitā cū intecōe faciendi qd facit ec
clefia vere conuertit fubaz panis in corp⁹ crifti
et fubftandam vñi in fanguinē . Rñ nich .
Nec obftat pñdictis qd dñ . 1 . q . 1 . alibi . f . qñ nñ
ecclefia nec eē vñz corpus xpi nec vera sacer
dōcia nec vera facrificia . qz illud et oīa alia in
ra filia debent intelligi de veritate fruct⁹ nñ dñ ve
ritate facramēti . Nec etiā illud qd dñ ibi
dem . f . qñ heretic⁹ folū baptisma ratū eē pñmitti
m⁹ . intelligit em qd licet eis in neceffitate bap
tifare fñ i nullo cā pñt licite eukariftiā ofecrare
vel alia facramēta cōferre . Nec eē illud quod
dñ . 1 . q . 1 . quidam . f . qñ dñ dñat⁹ licet habeat po
teftatē baptifandi nō tamē confecrandi . qz de
bet intelligi inquitue non affertue vt ex ar
cūftācia poteft haberi . Scandū tamen qd licet pñ
ctus ab ecclefia vere confecret fm pñcōz nñ tñ
eē efficac⁹ oīo eius c⁹ ratio eē quia pñbiter in
miffa et orōnibus loquitur in pñona ecclefie i
cui⁹ vñitate manet tñ ideo fi feparet ab ea oīo
nes eius non valerēt . fñ in confecracōe loquit⁹ i
pñona crifti c⁹ vicē gerit in hñ pñ ordiēz et caracterē
pñtatem . et id fi pñctus ab vñitate ecclefie miff
sam celebrat quia poteftatez ordinis nō pñdit
confecrat verum corpus et fanguinem crifti hñ
tho .

De celebracōe miffe ti . 1 . q . 2 .
Ostea pñfiderandū eē de ritu celebrandi
hoc facramētū fñe de celebracōe miff
se . Et pñt de ipa celebracōe in cōi . 2⁹ i
fpedali de celebracōe pñbiteri mali . 3⁹ de tñp cele
bracōnis . 4⁹ de loco et vafis . Circa pñmum
queritur pl'a . f . vñrū liceat pñbitero penit⁹ a
pñcōe eukariftie abftinē . Rñ circa hñ ē duplex
modus dicendi . vnus eē qd pñbitero liceat
oīno a confecracōe abftinē nifi teneat ex cura
fibi omiffa pplō celebrare et facramēta pñbere
puta fi fit pñbiter pñochialis vñuens de altari
dñ fñire altari fi at de altari nñ vñuat fñ i libtate

sua remaneat non tenet magis q̄ alius d̄ debi-
to sed magis de bono et equo .et hui⁹ s̄cēde est
bon⁹. Sed contra hoc obiicitur quia p̄bitero im-
positū est sacrificandi officiū s̄z officiū sine vsu
est odiosū. Et etiā q̄ habet talentū eo vti tenetur
ne cū suo nequā damnet. ḡ tenetur sacrificare.
R̄z officiū sacrificandi non imponit vt i⁹
hō n̄cō exequat s̄z p̄loco t̄ tpe vt expedire si-
bi videbit. et i⁹ si p̄scedēda dicat q̄ ob sui in-
dignitatē t̄ sacramēti reuerendā abstinēat
non peccat. **h̄c bon⁹.** Alius modus dicendi est
q̄ q̄libet tenetur vti grāda sibi data cū fuerit
oportunitū. s̄m illud. 2. cor. 6. hortamur vos ne
inua. grādā dei red. oportunitas aut̄ conse-
crandi non attenditur tantum per compācōe;
ad fideles c̄sti quib⁹ oportet sacramēta m̄stra-
re. sed p̄ncipaliter p̄ opacōz ad d̄m cui in conse-
cracōe hui⁹ sacramēti sacrificiū offertur. t̄ i⁹
n̄licz p̄bitero c̄ si n̄ habeat curā aīay oīo a ce-
lebracōne cessare. s̄z saltem videtur q̄ tenetur
celebrare in p̄puiis festis t̄ maxime in illis in
q̄bus consueuerūt cōicāre fideles et hui⁹ s̄m ē
rich. et t̄ho. vñ p̄biter qui hac grādā siue po-
testate loco t̄ tpe debitis t̄ p̄ueniēti habitā op-
tunitate t̄ disposicōe non vult vti sed notabi-
liter negligit peccat. Et m̄ltū timē debet ne sic
su⁹ neq̄z q̄ d̄m sui p̄cūā abscondit et eam oīo
sam dimisit iudicetur a d̄no n̄ se corrigat p̄-
ter q̄d c̄x de cele. m̄s. dolentes. s̄. sūt et aliq̄. p̄p-
henduntur qui missay solēnnia vix celebrāt q̄t
in anno. **h̄c rich.** Vt p̄biter p̄secrās te-
neat sumere hoc sacramētū. R̄z q̄ sic. tam cor-
poris q̄z sanguis. t̄ hoc habet de ose di. 2. platū
Nam vt sup̄ dictū est eucharistia non tantū
est sacramētum. s̄z etiā sacrificium. quicūq̄z ac-
sacrificiū offert debet esse sacrificij p̄nceps. quia
exteri⁹ sacrificiū q̄d offertur est signū interioris
sacrificij quo aliquis se deo offert. vt dicit au. 2.
io. d̄ a. dei. Vñ p̄ hoc q̄ p̄ncipat sacrificiū exteri⁹
oñdit se ad sacrificiū interi⁹ p̄tinē. s̄l̄r per h̄ q̄
sacrificiū p̄lo dispensat oñdit se esse dispensa-
tozē d̄moy quoz i p̄oy ipse p̄ debet p̄nceps c̄.
vt dicit d̄o. i. ecclesiastica gerachia. t̄ i⁹ d̄o p̄
d̄z sumē q̄z p̄lo disp̄sare. Nam p̄ h̄ fit p̄nceps
q̄ de sacrificio sumit. 1. corin. 10. Mōne qui e-
dūt hostias p̄ncipes sūt altaris et i⁹ necesse est
q̄ p̄biter q̄ncūq̄ celebrat h̄ sacramētū itēgre
sumat. Quid si quis infra missā infirmaret
ad mortē. t̄ p̄biter non haberet aliā hostiā p̄se-
cratā quā illam q̄m p̄secrauit. nūquid p̄biter il-
li debet hostiā dare et a susp̄cōne abstinē. R̄z q̄ n̄
s̄z p̄ci⁹ illam hostiā diuidēt t̄ p̄t sumet sibi
t̄ alterā dabit illi. Vtrū si corpus c̄sti appa-
reat miraculose in altari sub specie carnis l̄ s̄a
guinis sit sumendū. R̄z ab eo sumi non debet
cū in tali specie apparet. q̄z non apparet sub spe-
cie p̄ueniēti hūane refectōi. dicit em̄ hieron⁹
sup̄ leuic. de hac quidem hostia que in c̄sti com-
memoracōem mirabiliter fit. edē licet. de illa
vō quā c̄st⁹ in ara crucis obculit s̄m se nulli e-
dere l̄z nec p̄p̄ h̄ p̄biter transgredit q̄z ea que
miraculose sūt legibus non subdunt. p̄sulen

dū tñ esset p̄bitero. q̄ iterato corpus et sangui-
nem d̄ni p̄secraret. t̄ sumēt. **h̄c t̄ho.** Vñ
p̄libus sacerdotibus eandē hostiam liceat p̄se-
re. R̄z de lege cōmuni non debet nisi vn⁹ p̄bi-
ter eandē hostiam consecrare. Ex cā tamē spe-
dali sup̄ eandē hostiam possūt p̄les p̄biteri
consecrāre verba p̄ferre. nō tñ quilibz n̄ se
mel tantū. S̄z em̄ sup̄ dictū est p̄biter cū ordi-
natur in ḡdu eoz p̄stituitur qui acceperūt in
cena a d̄no potestatem consecrandi. et ideo i⁹ q̄
busdam ecclesijs sicut apli cōicauerunt c̄sto ce-
nanti. ita ad representandū h̄ p̄biteri noui or-
dinati p̄celebrant ep̄o ordinati. dicit em̄ inno. d̄
officiō m̄sse p̄te. 3. c. 12. consueuerunt p̄biteri
cardinales romanū circumstare pontificē. t̄ cū
eo pariter celebrare. cumq̄z consumatū est sacri-
ficiū de manu eius cōionem accipere significan-
tes ap̄los qui cū domino discubentes. sacram-
de manu eius eucharistiam acceperunt. Et si-
cut dicit idem ibid siue prius siue postenus q̄z
ep̄us p̄ferat vba p̄secrācōis p̄biteri nomē ordia-
ti. referri debet eoz intencō ad instans. placōis
ep̄isopi cui p̄ncipaliter celebrant p̄celebrāt t̄ tūc oīs
p̄ficiūt s̄l̄. Alijs vero videtur q̄ concelebrantes
ep̄o non debent illa verba dicē intencōe p̄secrā-
di s̄z tātūmō materialiter recitare vt. s̄. p̄p̄en-
tēt q̄ q̄n discipuli a c̄sto potestate acceperūt cō-
secrandi formā dedit eis p̄ficiendi. Si ei alij sa-
cerdotes ab ep̄o illa verba p̄ferret intencōe cō-
secrandi incōueniens semp̄ accidē posset siq̄s di-
ligenter p̄sideret. **h̄c rich.** tñ hoc non explicose
p̄zudēt lectori grā b̄uitatis relinq̄. Ecōz aut̄ al-
ber. li. de cele. m̄s. p̄les p̄biteri nō debent vñq̄
hostiam p̄secrē. q̄z s̄m aug⁹. iniuria fieret sac-
mēto. q̄z p̄les p̄biteri assistūt pape h̄ fit. p̄p̄
obsequium s̄z ip̄i signa non faciūt nec verba di-
cūt nec facē vel dicē debent. p̄biteri vō d̄ nouo
ordinati assistūt ep̄isopo ordinati p̄p̄ reuerēdā
am sacramēti t̄ p̄p̄ doctrinā. t̄ i⁹ signa faciūt
ad exēplū ep̄isopi t̄ vt sūt i exercitio officij sul-
cepti. tñ verba p̄secrācōis non dicūt. Ad hoc
nō q̄ s̄m p̄ueniendā diez sūt celebranda ouen-
tialiter solēnnia missay. quotidie em̄ d̄id p̄it
missē defūctoz d̄mō missa d̄icā p̄p̄ens n̄ o.
mittat. ex. de celebracōe m̄s. cū creatura. M̄
t̄ oēs missē celebrantur p̄ salute viuoz t̄ mor-
tuoz. e. ti. quidā. Vnde male faciūt quidā qui
postposito officio feriali celebrant missā de sc̄is
quoz non sūt tūc festa vt ibidez dicitur. Et si
q̄n missē peculiāres. i. speciales siue votue di-
cantur in diebus solēnib⁹ a p̄sbris n̄ debent
ita solēniē celebrari q̄ p̄eas a missay solēnib⁹
que canonicē sūt hora terda popul⁹ abstrahat
de conse. di. 1. et hoc attendendum. Itē i missa
debent esse p̄les adm̄ duo qui respondēt
p̄bitero vt habetur de conse. di. 1. h̄ quoq̄z q̄
vt ibi dicitur cum p̄l̄riter a sacerdote dicatur
d̄ns vobiscuz. et orate p̄ me. hoc quoq̄z ap̄ssi-
me p̄uenit vt eius salutacōni respōdatur. vñ
etiā ad maiore solēnitatē ibidem statutū legit
q̄ ep̄s q̄n celebrat solēniorib⁹ festis tūc debent
eum circumstare septem l̄ q̄nq̄z a tres op̄acom

qui eius oculi dicunt. et subdiaconi et reliqui ministri de consue. di. i. epus et c. se. In missis vero primatis sufficit vnu habere ministrum qui gerit personam totius populi. in cuius persona presbitero rñdō sine ministro aut sibi respondente nūquā missā nec alia diuina officia celebrabit. A. q. i. illud. et de conse. di. 2. et si statutum. et c. nemo. et ex. d. si. psbi. ponit in si. Epus vero sine dyacono celebrare non potest nisi necessitas cogat. di. 94. dyaconi in glo. Item psbiter potest i. sic missa dare benedictionem simplicem etiam pñte epo. di. 94. ecclesie. cū solēnitate vero illa. s. sic non mē dñi benedictū. vel humiliare vos ad benedictōem tē nō debent dare nisi episcopi. n. debent i. quam alij nisi teneant calicem aut aliquid else. et ita possunt intelligi contraria iura di. 21. denique. q. 6. q. 6. ministrare. l. dic q. psbiter dū celebrat pñte epo sibi debet innuē vt ipse velit bñ dicere quod si velit psbiter non benedicit. di. 21. denique. finaliū psbiter supplet benedictionem pñtam. et sic loquitur illud. c. ecclesie. di. 94. ar. de vñ. di. i. cum ad celebrandas. Nec erit necessaria alia licenda epī exp̄ssa. ex hoc em̄ solo q. pñtē eum missam celebrare intelligit per consequens omnia que spectant ad missam pñtē ar. ex. de offi. dele. pñtea. h. c. r. a. y. Abba tē cū qui pñt ex pñlegio pape solēniter benedicere pñt in suis ecclesijs qñ celebrant officia diuina. post missā vesp̄as et matutinas. solēniter pñt benedicere. Alij vero abbates non pñt hoc facere n. si sit gessū exp̄sse. ex. de pñt. qñ. Item licet aliquis sit boni meriti nō em̄ potest benedicere nisi fuerit ordinatus ad exhibendū benedictionis misterium. dñi aut est tribuere bñdictionis effectū. i. q. i. dicitur est. Nec debet inferior bñdictionem petat benedictionem. di. 21. denique. ubi notauit jo. q. alicubi episcopo volē legē lectionem et dicent. in te domine benedicere. r. spondetur. ora p nobis sancte pater. vt misereatur nostri deus noster. alicubi inferior dicit. in te dñe benedicere. et ipsemet epus benedicit. Item n. licet celebrare sine igne. pmo ppter ecclesie rñdōem fm̄ quā si quis contrariū faceret officio bñdictionis pñt debet ex. de cele. mis. c. vltio. 2. ppter ipsi ignis significacōne. significat em̄ feruorem dilectōis. ppter quem cristus hoc sac̄mentum instituit et pro nobis passus fuit. si significat etiam q. sacramētū illud opatur i. digne celebrante et suscipiente augmētum illumina cōis in intellectu et feruore caritatis i. affectu. ppter figuracōem. hoc em̄ pfiguratum fuit p ignem d quo dñs leuit. 6. ignis in altari meo sepe ardebit. et per ignem qui vixit s. b. aqua animis. A. o. vt habetur in glo. decretalis p̄allegata. Item papitur sacerdotibus q. frequēter doceant plebem vt cum in celebracōne missarum eleuatur hostia salutans se reuerenter inclinēt genibus flexis. Item facient etiam cum portat psbiter ad infirmū. ex. de cele. mis. sane. cum qualibet vero solēnitate debeat eam eg. deferretur ibidem. Item quandoquē in missa re

colitur nomen domini debent fideles flectere genua cordis. quod saltem testantur inclinacōe capitis. extra de emu. ec. decet. Item presbiter visitans infirmū debet esse munitus pluribus hostijs sacratis ita q. in reditu populus non p̄olatret orando. si aut omēs expenderit faciat cessare sonū cāpane vñ faciat aliud signū qd homines n. adorēt. ex. de ce. mis. sane. Exp̄siccōem et rñdōem eorū que dicunt in missa dimitto ḡcia breuitatis. et si vis inuenire quere in libro de sacramētis.

Sequitur videre de 2. s. de celebracōe psbiteri mali. circa qd qñtur pla. s. vt rñ missa mali sacerdotis valeat mñ qm boni. R. i. missa est duo cōsidrari. s. ipm sacramētū qd ē pñapale. et ofones que sūt pro vñis et mortuis. qñtū ad pñm non mñ valet missa mali psbiteri qz boni. vñ aug. li. de corpore cristi et habet. i. q. i. intra. in misterio corporis et s. gñis domini nichil a bono magis nichil a malo mñ pñtē sacerdote. Oro aut que sit ibi dup. potest considerari. vno. i. quātū habet efficaciam ex deuocōne psbiteri orantis. et sic missa melioris sacerdotis est fructuosior. Alio mō in quantū pferē in persona totius ecclesie cui psbiter est mīster. et quo ad hoc est fructuosa n. tantū of. o. peccatoris sacerdotis in missa. sed etiam omēs alie oracōnes quas facit in officijs ecclesiasticis in quibz gerit psonam ecclesie. Oracōnes aut eius puate non sūt fructuose. fm̄ illud eccl. 28. qui declinat aurem suam ne audiat legem oracō eius erit execrabilis. vñ de si quis audiat libentius missam sacerdotis boni qz mali vel deuocōis qm mñ deuoti. credo q. bñ faciat dñm em̄ i. substantialibz excedere peccatōem non credat. aliter piculose erraret. his concondant bon. p. cho. rich. et sco. Vñ psbiter qui scienter ē malus teneat celebrare. R. psbiter peccatōr si p sñam sit ordi. ex. de pñt. vel simp. vel ad ty. redditus est impotens ad sacrificiū offerendū. et iō obligacō tollitur. hoc aut cedat sibi in detrimētū spūalis fructus magis qm in augmētū. Si vero nō sit puate potest celebrandi non soluit obligacō n. em̄ ē perplexus quia potest de peccato penitere et celebrare. h. c. cho. Quid si talis psbi nō hz copiaz ofessoris. R. h. z. questiōis habet infra in rñpōsione illi. questiōis. quid de psbi cū postqz ē indut. occurrit tē. vt infra ti. de defectibz emergentibz in celebracōe. Quis magis peccat s. psbiē mal. qui se ofice fingit et nō ofice. vñ ille qui ofice. R. ille qui oficere fingit et nō ofice. falsa em̄ sūt abolenda remedia que sūt veris grauioza picul. ex. de cele. mis. d. homie. qd tan. sic intelligit et bene vt dicit in glo. quia g. m. peccat psbiē criminosus qui se celebrare simulat et non celebrat qm si celebraret. quia in pñmo cau. in pl. ib. dñquit. dñm em̄ offendit et populū decipit vt dicit ibi litera. In 2. tantum dñm offendit. vñ talia remedia nullus debet inuenire quia falsa sūt ex eo qd nō ofice et videtur ofice et iō grauioza sunt qm vera picula

peccatoris qui conficit. Quis magis peccat. utz malus pſbiter qui ofiſcit et nō sumit qz ille qui utrūqz facit. Quis etiā magis peccat vel ille q sumit corp⁹ et sangnem vel q sumit alterū tñ. Rē graui⁹ peccat q cōfiſcit et nō sumit qz qui utrūqz facit. et qui sumit alterū tantum qz qui utrūqz. Rācō hui⁹ est quia irreuerentia duplici⁹ fit sacramēto. vno⁹ cū minister est indignus. Alio⁹ cū nō solū est indignus s; etiā nō suat rēū quem debet. et tūc n̄ tantū nō exhibet sacramēto reuerentiā quā debet s; etiā facit contumeliā qz sacramentum nō pſiſcit s; in cōpletum dimittit et incurrit etiā inobedientiam qz ptra statutu⁹ ecclesie omittit quod. s. est ut qui sacramētū ofiſcit sumat. et utrūqz. s. corpus et sanguinem sumat. de cō. di. 2. placū. hec bonū. Quid de illis q scienter legunt. p viuis defūctoꝝ missam. Rē tales si faciāt ppe o: diū puatū grauiſſime peccant. et n̄ p legitimā penitentiā se purgaauerint si detecti fuerint idistincte depōni debent. Et ad agendam penitentiā tam ipi pſbiteri qm q eos ad hoc incita: uerunt debent exiliū ppetui ergastulo seu monasterio relegari. h̄ totū habet. 26. q. 2. quicūqz

Sequitur vidē d 3. s. d. tempe celebraciōis. Et arca hoc querūtur pla. s. utrū missa debeat quotidie in ecclesia celebrari. Rē i missa recolitur passio cſti fm quod eius effectus ad fideles deriuatur. s; tpe passionis recolit tantū fm quod in cſto capite nostro fuit pfecta. qd quidē factum est semel. quotidie vero fructum passionis papiūt fideles. et ideo illa omemoziō fit cātū semel in anno. h̄ aut continue et ppter fructū et ppter memoriā iugem. Exapiē aut dies veneris sacra et sabbatū sanctum in quibus nō debet missa celebrari. de conse. pi. 3. sabbato vero. Illa vero que in sabbato celebratur nō ad sabbatū sed ad noctem paschalis festiuitatis ut in eius oraciōe patet noscē p nē

Sed quare in die veneris nō celebratur. Rē veniente veritate cessat figura. h̄ aut sacramētū est figura qdam et exēplū dñice passionis ut dictum est. et iō in die quo passio cſti. pte est gesta recolitur h̄ sacramenti minime ofsecracō celebratur. Quare suat corpus cſti ofsecratum in die iouis sancto sumendū in die veneris sancto. Rē ne eē illo die ecclesia sit sine fructu passionis exhibite nobis per hoc sacramentum. Quare etiā nō refuat sanguis. Rē ppter pſclm effusionis. Quare in natali domini ter celebrat missa. Rē ppter ēplacē natiuitatē ipñtādā. s. etnā. tēpalē et spūalē que oritur tanquam lucifer in cordib; nostris ut dicit. 2. pe. 1. Siliter ppter representandū temporale et corporale. Mā ut dicit d conse. di. 1. i nocte sancta in glo. tres misse natal die dñi celebrant vna ante diē i nocte que significat tēp ante legem qñ eram⁹ in tenebris. Secūda cū dicit. et significat tempus sub lege qñ nōdū plena agnitiō habebatur. Tercia. s. i die plena. et significat tempus gracie qñ iam plena cognitiō habet. Celebrantur etiā tres misse pōictis temporibus

ideo quia mlti homines etiam tēpore pſiſti natiuitatem corpalem saluantur. hec nich. **U**tz debeat tñ de die celebrari. Rē q sic. qz ipe cſtus est pſens in hoc sacramento. q die jo. 9. me oportet opari opēra eius qui misit me donec dies est. venit nox qñ nemo potest opari quādiū sum in mūdo lux sum mundi. debet inquam celebrari in die ita tamē q pñcipiū diei sumatur qñ auroza incipit apparē. tunc em qd amō sol dicitur orē. inqñtū claritas radiōꝝ apparet. spēdali⁹ tam in nocte natalis domini missa celebratur. quia nocte dñs est nāt de cōse. di. 1. nocte. et silr i sabbato sancto solebat antiquit⁹ celebrari arca pñcipium noctis. quia dñs nocte surrexit. i. cum adhuc essent tenebre ante manifestum solis ortum. Nota igitur se cundū rōd. q q scienter ante diem celebrat cum sit cōtra ofsecudinem generalem ecclesie peccat mortaliter. n̄ sup h̄ p episcopū. l. supiorē dispē sareē in casū ut si aliquē vel aliquos ad mortē ptingeret infirmari n̄ eucharistia posset haberi n̄ ofiſcitur ante diem. Item dicendum est de celebrantibus matutinis nondum dictis cum id etiā sit contra ofsecudinem generalem et approbatam. hoc etiā vult hosti. in summa. qui ante celebrat antequā pñam dicat nō peccat mortaliter n̄ sit contraria ofsecudo. aut faciat contra statutu⁹ synodale vel pñdicale. hec rōd. **N**otandum etiā q hosti. dicit titulo de sacmentis. q clerici pēgini dicere possūt omnes horas suas. s. pñam tērdā sextam nonā et vespēras. et postea facere iter suū quod etiā de curialibus icellagi pōest. ar. ad h̄ ex. d. cele. mis. c. 1. **Q**ua hora diei debet celebrari. Rē in celebraciōe hui⁹ misterii attenditur q representetur dñice passionis modus. et pñcipacō fructus eius. et fm utrūqz oportuit determinari temp⁹ agruū et aptū ad celebraciōē hui⁹ sacramēti qz ei fructu dñice passionis indigē. quotidie ppter quotidianos defect⁹ ideo quod die h̄ sacramētū reglariter offertur unde etiā dñs petere docet luc. 11. panē nō. quoti. da nō. hō. quod aug⁹. exponens libro de verbis dñi. ait si quodiam annus est panis cur post annū illū sumas qdam mod⁹ greci in oriente cōsueuerūt. acapē qñ die qd qñ die tibi pſit. Sic vine q qñ die meraris acapē. Quia vero passio dñi celebrata fuit a ēdā hora vsqz ad nonā. iō regulariter h̄ sacramētū i illa pte diei solēniter celebratur i ecclesia. **U**trū in sero possit celebrari. Rē sicut dictū est cſtus voluit h̄ sacramētū tradē vltimo pñcipulis ut foras eoz cordibus imprimetur. et iō in sero ofsecranit post cenam et eis tradi dit. **N**obis autē celebrat hora passionis dñi ce. s. i dieb; festis i tērdā qñ fuit crucifix⁹ in guis iudeoz. ut dī. m. 24. et qñ spūssance de scendit sup discipulos. In diebus vero nō festis ā ferijs hora sexta quando fuit crucifix⁹ manibus militū. ut habet jo. 19. In dieb; autem ieiunioꝝ in nona qñ emisit spiritū. ut habet m. 29. de conse. di. 1. solent. **P**ē tñ tardari maxie quando debent ordines tradi qz panet ad dñicā

sequente di. *At.* fm qd a patribus. et pcpue i sab
bato sancto quia missa pmet ad noctes sequen
tem. *Pnt* tamen missa celebrari in pma parte
diei ppter aliqz necessitate. de con. di. i. nocte.
Vn qd dicit q ante horam tertia nō est celebra
ndū n in nativitate domini de ose. di. i. nocte.
intelligit de missa ppetuali in qua est concursus
ppli que debet hora tertia dici. *Attendēdū* tñ
qsi pbititer solus sit in ecclesia non celebrat vñ
qz ad horam tertia s; vsqz tñc suabit ieiuniū
ve necessitatibus pgrinoz et hospitiū siue di
uersoz cōmētiū infirmoz atqz defūctoz succ
rere possit. ex de cele. mis. c. i. In ecclesijs autez
eventualibus siue collegiatis. et si missa cātē
pma hora diei vt dictū est. nichil dī in tertia
cantari solenni debet et sic intelligo de conse.
di. i. nocte. vbi dicit. reliquis vero temporibus
missay celebracōes ante horā diei tertia min
ime celebrantur subaudi solemnes. hec goff. *¶*
Verum pbititer possit eadem die plies celebrare
vt habet de cose. di. i. sufficit pbititero i die
semel celebrare quia cristus sel est passus et to
tū mūdum redemit et valde est felix qui semel
in die digne celebrare potest. Quidam tam vñ
missam pdefūctis dicūt et aliam de die si est ne
cesse. Qui vero pro pccātia vel adulacōibz secu
larium vna die psumit plies celebrare n̄ esti
mo dānacōz euadere. Item extra de cele. mis. cō
suluit. dicitur q ppter natalem domini nisi
necessitas suadeat pbititero sel in die sufficit ce
lebrare. de hoc etiā habetur ibidem. c. referentel
Ex pōictis patet q in duobz casibus licet vñ
pbititero plies eadem die celebrare vnus est de
die nativitate domini. alius est pro defūctis
si sit necesse. quē casū intelligo fm rod. nō tā
tum qñ funus est pñs vt quidā dixerūt. cum ca
non nō distinguit vñ pñte fune fieri debeat.
aut i āniversario aut p deuocōe. dñm tñ itēcio
nō sit corrupta. nec contra loci cōsuetudinē ap
pbatam vel contra cōstitucōes synodales fiat.
Quidam etiā moti de verbo dicti canonis. s. n̄
cā necessitatis suadeat addūt cum ray. alios q
tuoz cas. s. pgrinoz necessitate. vel hospitiū cō
meantū vel infirmoz vel nupczay. vbi tēp
labetur. Supōictis etiā cōsonat bñ. in glo. sup
illud. c. con suluit. dicens q pbititer potest i
eadem ecclesia eadē die celebrare plies. vñ ppter
necessitate vt qñ celebravit missam de die po
stea moritur aliquis. vel ppter honestatem seu
voluntatem. vt si dicta missa supuentat aliqua
psona magna que velit audire missam ar. ex
de celebracōe mis. c. i. et 2. alias suffi vñā dicē
n̄ pbitet ex hoc ex pñte quia dicit plies celebra
re. hosti. vero addit dictis casibus septimum
casum. s. quando ppter paupertatē clericozum l
paupertatem ecclesiaz due ecclesie vñi pbititero
cōmendantur. ar. ex. de cele. mis. cum crea. a.
et c. con suluit. et de conse. di. 2. sufficit.
Nota tamen q qñ pbititer debet aliam missay
celebrare non debet vinū pfusionis sumere seu
non debet manus vino perfundere in pma qz
illud celebracōem aliam impediret. ex. e. a.

ex parte.

Actus iij.

Sequitur vidē de g. s. de loco et vasis cele
bracōis. et circa h̄ querūtur pla. s. vñ ce
lebrari debeat in vasis sacratis. *Rē* q sic. *¶* *¶*
In his que cōcurrūt ad hoc sacramentū duo g
siderant. vñ pmet ad representacōem eoz q
arca passionem dñi sūt acta. Aliud ad reuerē
ciam huius sacramēti i quo cristus vere continet
vñde etiam cōsecracōes his rebus adhibent q
veniunt in vsu huius sacramēti. cum ppter reue
rendam. tñ ad rēpēctandum sanctitatis effe
ctum q ex cristi puenit passione. fm i^o heb. vl.
vt sanctificaret p suū sanguinē populū tē.
¶ Vñ debeat missa dici tantū in domo. *Rē* q
sic regularit̄ fm i^o. i. tñ. 2. scias quomō opoz
teat te puerfari in domo que est ecclesia dei vi
ui. extra em ecclesiā non ē locus veri sacrificij
vt dicit au. et qz ecclesia non erat recludenda
s; finibz iudeoz s; i vniuerso mūdo diffūda
iō est passio ē s; dñio celebrata vt sic totū mū
dus se habeat ad estī passionē vt dom. *¶* Et tñ
vt dicit de con. di. i. circa fi. et c. cōcedi. In itnē
positis si ecclesia defuerit subdūo seu tentorio
si tabula altaris cōsecrata cetera qz misteria sac
ad istud officiū pmetenda ibi affuerint missay
solennia celebrare pcedim. Idem intelligit fm
ray. de possit in exercitiū honesto vel sili. n̄ tam
potest celebrari in nauī de mari vel flumibz ne
ea nutante sanguis effusio vel corporis indebi
ta cōmōcō fiat. *¶* Vñ dom? in qua celebra
debeat esse cōsecrata et sili altare. *Rē* dom? in
qua celebratur h̄ sacm̄ nōiatur ecclesia. h̄ ac g
grue cōsecratur. tñ ad repēctandā significacōz qua
ecclesia cōsecrata est p estī passionē. tñ etiam ad
significandū sanctificacōez que requirit̄ i his q
h̄ sacramētu rāpe debēt. p altare vñ sigē est? d
q hab. vl. per ipm offeramus hostias laud deo
Vñde et cōsecracō altaris significat sanctitatez
cristi. vñde de ose. di. i. altaria placuit nō tñ
vñctōne crismatis. sed etiam benedictōe sacdo
tali sacari. Et sic regularit̄ n̄ licet h̄ sacramē
tum celebrari n̄ in domibz sacratis. vt habetur
de conse. di. i. null. ppter qd etiam qz infideles
n̄ sūt de ecclia ibidē legit̄ etiam in qua cadaue
ra mortuoz infidelū sepeliūtur sanctificare n̄
liz s; si apta vt ad cōsecrandū euulsis inde corpo
ribz et rasis pietibz vt tignis eius loci. reedi
ficē. reedificē diē non qz fabrica sit destrūda
fm glo. s; supfides pietū rāsoz in formam p
stinam restauret. postea sequit̄. s; si hec prius cō
secrata fuit missas in ea celebrare licet. si tam
fideles fuerit qui i ea sepulti sūt. ppter necessi
tatē tñ potest sacmētu h̄ pagi in domibz non
cōsecratis. et h̄ de cōfessu epi vt ibidē legitur. c.
missay. Casus necessitatis est si ecclesie in pa
tria sint destrūcte de conse. di. i. pcedim. *¶* Et si
militer fm sco. si quis in via positus accedere
non possit ad aliquā ecclesiam cōsecratā. qd
regularit̄ est vñ d̄ nauigantibz et ceteris h̄
mōi n̄ ē ei verisile q obfuantiam pcepti de san
ctificacōe sabbati quod ecclesia est interpretata
in hoc quod est audire missam in die domica

de cose .di. 2. missas . ecclesia voluerit impedire papiendo q non celebret missa n in domo cōsecrata cū non debeat aliquis retrahi a magis nccio ppter min⁹ necessariū. hxc sco. nō tam debet celebrari sine altari portatili cōsecrato siue tabula pua cōsecrata. vnde ibidem legit conce dim⁹ si ecclesie fuerint cōbuste etiam in capell cū tabula cōsecrata missā interim celebrari. Capelle dicebantur antiquis tuguria capzū pelibz recta. qz em est sanctitas est fons tot⁹ ecclesia stice sanctitatis iō in necessitate ad pagend⁹ h⁹ sacm sufficit altare cōsecrū. ppter qd etia nūqz ecclesia sine altari cōsecrū tū sine ecclesia qnqz cōsecrū altare cū reliqui ijs scōz qz vita absco dita est cū cōsto in deo. alias nō. vñ ibidem legit placuit. vt altaria in quibz nullū corp⁹ aut reliquie martiris condite pban⁹. ab epis q locis eis dē p̄sūt si fieri p̄t euertant⁹. Intelligendū aut q tabula illa pua debet esse lapidea que cōsecrari nō debet n capsulā habeat cui cōpaginet⁹. d capsula at n refert. vtrū lignea l lapidea vl de alia materia solida fuerit. **S**z nūquid celebrans sup altare non cōsecratū vl fractum ē irregularis. **R**e q non quia irregularitas est de iure positio h aut non est de iure positum. sciēter tamen celebrans sup altare non cōsecratum grauiter peccat. etiam si hoc faciat ex ignoranda crassa. quāuis min⁹ qm si hoc faceret scien ter quia contra ordinacōem ecclesie facit. de cōse. di. 1. ecclesie. t. c. cōcedim⁹. et duobz. c. se. **S**up vero enoam iter fractū celebrās esset irre regularis. ex de cōse. di. 1. ecclesie. **A**d h nota q in oratorio puato alicui⁹ missa celebrari nō debet n de cōfessu epī t ppter necessitatem. et ita q nō fiat p̄iudiciū saltem enoz me prochi ali ecclesie. qui at sine epī autē celebrareit. vt dicitur ibidē deponi debet. de cōse. di. 1. vnicui qz. et. c. si quis. et. c. sanam⁹. **S**anamus ei mis sam non canere vel audire eam vbi non oytz canere vel audire. de conse. di. 1. sicut. **P**redica toribus tamen et minoribus cōceditur vt vbi cūqz fuerint sine prochi al iur⁹ p̄iudiciō celebrare valeat cū altari viatico. ex de p̄uif. in his que ad cultū. **N**ec p̄nt al. nisi de licēcia epī. **N**ec nullus in ecclesia cōsecrata erigat aliquod alta re n de licēcia epī. d conse. di. 1. null⁹. sed atē qz sit cōsecrata erigē p̄bitero licet. fm jo. di. 8. quāuis. **I**tē in altari in quo missā cātā ep⁹ eo die p̄biter n eius cōfessu non p̄sumat aliā ce lebzare. de cōse. di. 2. c. vlē. vel n nccitate vrgen te. A. q. 1. null⁹ us. **E**andem tū missā p̄t p̄ficere si epus defecit vt dī ibidem. forte vero potest ra donabilē dīd. q huic iuri derogatū est p̄r cō trariā cōsuetudinē p̄scriptā que dōgat iuri scri pro. **I**n romana cū curia sepe celebrat a plibz ante et post in altari vbi celebrant epī cardia les scētibz i p̄is et papa. et non cōtradictū et iō videntur illud approbasse. **N**ec ep⁹ ex tne⁹ i aliena p̄ocesi p̄t celebrare de licēcia dioecani l p̄bzi prochi alis dūmō sine pontificalibz cele bret vt dīat ino. **H**ostī. vō ex. d autē. c. vlē. dī qz etia cū pontificalibz et sine lūia potest so

lēmter celebrare. et fuit gñalis cōsuetudo. **D**e quo debet esse altare. **R**e ante tēpus siluestri pa pe celebrabat sup altare lignēū qd cito poterat trāsferrī. qz ppter p̄secucōz nō erat certus locus fidelibz ad manendū. s; postea statuit ecclesia vt tū sup altare lapideū celebraret vñ de cōse. di. 1. altari a. si nō sint lapidea cōfirmatis vñcōne non cōsecrentur. qd ouenit signacōi hui⁹ sacra mēti. tum quia altare signat xpm. i. cor. 1. pe tra aut erat cōstus. tum quia corpus est. in se pulcro lapideo fuit reconditū. **C**ouenit et vñū sacri. **L**apis em est solidus nec defacili moueri p̄t qd n erat necessariū in lege veteri vbi fie bat i vno loco altare d ēra l d lapidibz insecē. fuit ad remouendā ydolatriā. **D**e q debet esse calix et patena. **R**e sicut ibidē loquit⁹. c. vasa. t. c. vt calix. p̄biteri nō aureis s; lignis calid bu s utebantur. **C**epherm⁹ autē papa i patenis vitreis missas cōstituit celebrari. dēinde vbi oia argentea fedē. postea statutū est vt calix ē patena siue ex auro oino siue ex argēto fiat vl saltē de stāno. sub q etia intelligit⁹ plumbū fm rod. de ere aut siue auricalco non fiant quia vi ni vt ncc in ficiūt erugine p̄terqz puocant vo mitū. **N**ll⁹ aut in ligneo seu vitreo calice p̄su mat cantare. qz. s. lignū est porosū t sanguis cōsecratus in eo remaneret. **V**itrū aut ē fragi le t fractōis p̄iculū immineret et eadē rō est d la pide. et iō ppter reuerēciā sacri. statutū est vt ex p̄dictis materis calix nō fiat. **D**e q debet eē corpale et palle altaris. **R**e vbi p̄t fieri sine p̄iculo ecclesia semp statuit. arca h sacramētū iō qd mag⁹ ip̄neat passiōis est. n erat at tū pi culū arca corpus est qd ponitur i corpali sic or ca sangnē qui in calice p̄neat t iō licz calix nō fiat d petra. corpale tū sic d lineo p̄ano qz corp⁹ est fuit p̄ano lineo inuolutū. **E**t debet esse cor pale ab epō cōsecratū. de conse. di. 1. ex cōfulto. **C**ouenit et p̄anus line⁹ ppter sui mūdiciā ad signādū cōfē puritatē t ppter mltiplicē laborē q p̄an⁹ hui⁹ paraē ad significādū est passionē. **V**tz liceat celebrare sine vestibus ab epō bñdictis. **R**e q n tū p̄t ecclie cōfē. vñ de cōse. di. 1. vestimēta. dīatur q vestimēta ecclie qbz dñō mīstrat sacra debet esse t honesta q bz in alijs vsibz nō est vtrē qz ecclie a sē. t deo dignis officijs. tū p̄t vestimētoz sigēz et al ppter eoz p̄figuracōz q p̄cessit in vestibz legalū sacdotū i mltis tū loc inualuit cōsuetudo q sign lum n benedicatur. **R**onabili⁹ tū esset ipm be nedici spūalē em bz significacōz vt patebit infra s; h nō cōcludit nccitatē. caldānta tū sacerdo tis spēalē habēt sigēfic acōz. ncc tū seculares bñ dīcitur. **V**tz celebrās sine vestibus bñdī. et ad celebrandū deputatis sic irregularis. **R**e q nō siue h faciat scēnter siue ignoranter. qz h n inuenitur i iure positū tū scēnt siue ex ig norācia crassa celebrās aut sine manipulo bene dicto ā lū scola et sic de alijs gñie peccat. **V**bi tū cōsuetū ē sigl'm n bñdī d n credo q peccet ce lebās sine anglo benedicto. hxc ncc et sco. **D**e defectibz cōgētibz in missa. i. 14⁹

D Eince consideratō est de defectibus s-
tingentibz in missa celebracōe. arcā
qđ scđōū qđ huius defectibz duplīter
occurri potest vno mō pueniendo ne. s. defectus
accidat. alio mō subsequēdo. s. ut id qđ accidit
emendat vel adhibendo remedium vel saltem p
penitendam eius qui negligenter h egit. Et
ad maiore euidentia queritur hic pla. s. Quid
fiet si p̄biter impeditus fuerit aliqua infirmi-
tate vel morte. R. si nesciatur vbi p̄m? sacer-
dos defierit tūc debet hostia cū reuerentia r̄f̄nari
qđ nescit vtr sit s̄secrata vel non. et alia accep-
ta hostia debet alius sacerdos misterium a capi-
te inchoare. Si autē certū sit vbi defierit. aut de
fiet ante s̄secracōz et tunc non oportet qđ per ali-
um suppleatur. aut post consecracōz. aut ergo
post s̄secracōz corporis et sanguis. et tūc alius
p̄biter possit vbi ille defecit inape missam et p
ficere nec optet a capite incipere. et sic intelli-
gitur illud. A. q. 1. nichil. aut post s̄secracōnem
corporis et ante s̄secracōz s̄guinis. et tūc debet
alia hostia accipi et totū a capite inchoari. qđ s̄-
secracō corporis et sanguis ad vñū p̄tinet s̄c̄:
mentū quod ab vno debet p̄fici. Et hostia p̄ pri-
mū sacerdotē s̄secrata cum sub illa vere sit cor-
pus c̄sti. cum s̄secracō corporis consecracōne.
sanguis non expectet debet solemiter referua-
ri ac p̄ scđm sacerdotē sumi. h. ec. rich. Et vt dicit
eur. A. q. 3. illud. et c. se. Vbi temporis l. loci l.
cleri copia suffragat quilibet p̄biter celebrans
debet habere post se qui missam s̄pleat si cū cō-
tingat deficere. et hoc intelligit de infirmo. Ne-
tamē vt dicitur in dicto. c. nichil qđ nate lan-
guoris cā s̄sulit. s. in p̄sūpcōis p̄nitiem s̄uer-
cat. nullus absq; patenti p̄uentu molestie. mi-
nister vel p̄biter cum cepit. imp̄fecta officia
p̄sumat oīo relinq̄re. si quis autē hoc temerarie
p̄sumpserit facit excoīcatōis sententiam sustine-
bit. Quid de p̄bitero cui postq; est indutus
occurrit remissus de aliquo mortali. R. quid
desistat aut procedat. R. aut non tenetur cele-
brare et tunc non debet accedere n̄ prius s̄ctus
etiam cōfessus. Aut teneat et tūc a habet copi-
am sacerdotis et sic tenetur p̄us s̄cti et s̄fiteri.
Aut non habet et sic teneat se p̄parare p̄ s̄cticōz
et habere p̄positū confitendi. et hoc sufficit ad h
qđ non peccet si accedit cum verecūdia et reue-
rentia. h. ec. bon. et etiam bñ. ex. de cele. mis. de
hoc in glo. g. ar. de s̄u. tri. de cetero. et c. q̄uis
et c. 16. q. 4. qui recepit. Si autē nō p̄paret se et
cāter peccat peccato omīssōis cum omītat cō-
teri de alio etiam p̄cto si est occultus. si autē est
manifestus dico qđ scandalizat. si autē ab ec-
clesia prohibitus peccat oībus his modis et
peccato trāsgressōis. h. bon. Quid faciet p̄-
biter qñ celebrādo recoleret se comedisse l. etiā
alicui mortali peccato subiace l. etiā excoīcatō
ēē cui prius nō erat mēor. R. qđ vbi difficul-
tas occurrit semp acapiendū est id qđ mō habz
de piculo maxie aut circa ecclesie sacramētum
h. est piculosū qđ est contra p̄fectōz eius. quia h
sacrilegiū est immane. mī aē est illd qđ p̄mz

ad qualitatem sumētis. et ideo si p̄biter post cō-
secracōz inceptam recorder se aliquid comedi s̄se
l. bibisse. nichilōi debet p̄ficere sacrificiū et su-
mere sacramētū. Si l. si recorder se peccatū ali-
qđ cōmīssisse. debet penitere cū p̄posito confitēdi
et satisfaciendi. et sic indigne non celebrat sed
fructuose sumit sacramētū. Et eadem ratio ē
si se meminit excoīcatū debet enī assumē p̄posi-
tū humiliter absolucōnem petendi. et sic p̄ iui-
sibilem pontificem c̄sti consequetur absolucō-
nem quantū ad pagendū dīna misteria. Si vō
ante consecracōnem p̄dictorum meminit tuc
ēē maxie in cāū s̄mestis et excoīcatōis mī
s̄a iceptā deferē n̄ scandalū ḡue timet. h. ec. tho.
Aliqui vero distinguūt de eo qui meminit ante cō-
secracōz. quia aut habet copiam sacerdotū et
debet s̄fiteri. aut non habet. et sic dixerūt aliq.
qñ populū assit contritio cū p̄posito confitēdi
sufficit quia scandalizaret populū si dimitteret
si autē non timet scandalum consulit qđ dimit-
tat maxime cum nichil cogat. credendū tū est
qđ sine peccato quod inchoatū est potest p̄ficere si
habet p̄positū confitendi et cū cōtriciōe totum
suppleat nec videat ibi esse contemp̄. h. bon.
Quid faciet ille cui accidit in missa remissus
de irregularitate tūc enī non est remedium cō-
triciōis nec etiam confessionis. Ad h̄ r̄ndent ali-
qđ qđ cū irregularis sit p̄hibitus h̄ sacramētūz
p̄ficere et irregularitas solū deleatur p̄ dispensa-
cōne. qñtū cūq; assit populū et scandalū timeat
cum non sit faciendum contra veritatem vite
et contra p̄ceptū p̄pter scandalū. teneat aut d̄po-
nere cōsciam irregularitatis aut dimitte mis-
sam. hoc aut dico ante consecracōz maxime an-
te inchoacōnem canonis. Alij vero dicunt qđ p̄-
hibitio p̄pter irregularitatem non extendit se
ad eum maxime cum accessit sine cōscia irre-
gularitatis. Vnde p̄pter reuerentiam sacramē-
ti et scandalū populū dicūt. qñ dolet et libenter
faceret qđ in se esset a dño esse dispensatum p̄-
tunc. h. ec. bon. Quid de illo qui incipit i mis-
sa s̄scia h̄re qđ non sit p̄biter. R. qđ aut debz
dimittere missam ante consecracōz. aut s̄c̄dē
cā deponē a fungē infirmitatē. ideo sanum s̄fi-
liū est. qđ hō aē diligenter se p̄paret et in mis-
sa n̄ cogitet de se. s̄ magis de sacramento. h. bon.
Quid faciet p̄biter si post s̄secracōz musca l.
aranea vel aliud aīal venenosū cadat vel cogno-
scat inimicū esse venenū calidā causa occidēdi
eum. R. si aliquid tale ante consecracōnem ac-
ciderit tūc d̄z effūdī et abluto calice denuo aliud
consecrandum poni si vero post consecracōnem
debet caute animal capi et diligenter lauare et
s̄buri et ablucō cū cineribz in sacrarium mitti.
De veneno autē dicendū qđ nullo modo sumē de-
bet nec aliē dare ne calix vite v̄eat in mortē s̄z
bet diligenter s̄uari i vasculo aliquo ad hoc ap-
to cū reliq̄is alijs. Et ne sacramentum rema-
neat imp̄fectum debet in calice aliud vinum po-
nē et denuo s̄secracōne s̄guis resumere et sacra-
mentū p̄ficere. h. ec. tho. Et qđ nichil abhoīabile
debeat fieri huius sacramēti occasione est ar. d. cō.

di. 2. si p negligenciā in tee. et glo. **Q**uid de
bet facē sacerdos si postq̄ incepit canonē misse
pendat esse materiā indebitā ministratā. **R**e
si pendat hostiam esse indebitā. aut pendit an
te consecracōz et tunc debet accipe hostiam debitā
et canonē a capite ichoare. **A**ut post consecracōz
et ante vini consecracōz et tunc debet accipe aliā
et inape canonē a capite et illam consecrare. **E**t
alia hostia debet reuerenter reseruari aut a de
ricis aut a sacerdote sumi post corporis et san
guis suspensionem nō ante quia post eius sum
ptionem nō esset ieiunus. **S**i autē pendit post il
li hostie suspensionē et sanguis nō debet illa die a
liā hostiā consecrare quia ieiunus non esset. ut di
citur de ose. di. 2. relatiū. s; debet de sua negligē
cia peltare et confiteri. **S**i autē pendit hoc post sus
pensionem hostie. tū ante suspēz sanguis videtur
aliquibus q̄ non debeat sanguinem sumi q̄ iei
unus non ēet s; sanguis reseruari debet aut ali
cui ieiunio dari. **A**liis autē videtur strariū. q̄a
quā est casus necessitatis nō ieiunus potest cōtare.
Si autē pendat in calice non esse ministratā obi
tam materiam aut hoc perpēdit ante consecra
cōz panis aut post ante tamē placōz verborū q̄
bus consecracō est vinū. aut post placōz eorum
an tū corporis suspēz. aut post oīa pōicta. s. ver
ba consecracōis sanguinis et suspensionem corporis. p̄
mō debet ministrare materiam debitam et inape
canonē a capite. **S**i autē non posset habere ma
teriam debitā nō d; vltimū pcedere q̄ ut dicit
de ose. di. 2. sperim? aut integra sacramēta per
cipiant. s. efficiētes aut ab integris arceantur
q̄ dīfio vni? et eius oīe misterij sine grandi sac
legio puenire non p̄. **S**cdo modo debet mate
riā debitam accipe si potest habere aliā sublata
s; nō credo q̄ deat canonē a capite inape q̄ iam
consecracō panis p̄cessit s; debet reimape a verbo i
mediate sequēte panis consecracōnem. **S**i autē
haberi non potest materia debita non p̄p̄ h de
bet omittere corporis suspēz. serie? tamē cū p
posito ostendit de sua negligēcia. **T**ercō d;
accipe materiā debitam alia reuerenter in aliq̄
vase reposita et reimape ab isto loco. sili modo
p̄ea q̄ ce. 7c. et p̄gere misteria vsq; i finē. **E**t
tutum est q̄ post suspensionem corporis et sanguis
aliā materiam sumat anteq̄ accipiat vinū;
q̄ accipitur post sanguinis suspēz. b rich.
Scōm vero tho. d; apponere aliā hostiā iēm se
craciā cū sanguine. et hoc iō quia si dicēt sola v;
ba consecracōis sanguinis non fuaretur debitus
ordo consecracōis et sicut dicit. A. q. 1. nichil. p̄fēta
nō p̄nt videri sacrificia nō p̄fecto ordine p̄ple. **E**t
Si vō inape a consecracōe sanguis et oīa verba o
secracōis repetēt nō p̄peterēt oīa verba nō hostia
consecrata adesset cui in verbis illis occurrāt
quedam dicēda et faciēda non tantum a
sanguinem sed etiam arca corpus. **E**t oportet
in fine sumē hostiam consecratam itez i sāgui
ne nō obstat si ē pri? suspēz aquā que erat in
calice. quia p̄ceptū de p̄fectōne sacramēti ē ma
ioris pōderis q̄ p̄ceptū q̄d sumat a ieiunis. b
tho. et cū eo ēt puenit sco. q̄ ad vltimū. **S**ecun

dū immo. vō si p̄p̄z p̄ suspēz corporis dephēre
tū aq̄ esse i calice vinū infūdat et totā sāgui
nis consecracōz repetat. et si scandalū de mora ti
meat tū consecracōis verba dicat. s. similia mō
tē. **S**ed si aquā habuerit in ore nō debet eā emi
tē q̄ p̄pter p̄claz corporis q̄ fuit in aqua posita
est custodienda ne viliter tractet q̄si aqua de
gludat tūc officē nō d; q̄ non est ieiunus? b immo.
Quid si p̄ verba consecracōis sanguinis pendat
q̄ aqua defit. **R**e nichilōi? p̄cedē debet quia ap
positio aque non est de necessitate sacramēti ut di
cū est sup. tū puniri debet ille ex cō negligēcia
hōitit. **A**llo autē mō d; aqua apponi vino iā
consecrato. q̄ sequeret iō p̄ aliqua p̄te corrupē
sacramēti ut dictū est. **Q**uid si p̄p̄z nō reco
lat se dixisse vba consecracōis vel ē alia verba q̄
dicuntur ibi. **R**e non debet de hoc mente ehan
nō em̄ qui mltā dicit recolit oīa que dixit ni
si forte in dicēdo apprehēderit aliq̄ sub rade iā
dictū sic em̄ sit aliq̄ mēorale inq̄nē sumi p̄
rōne p̄eriti ut dī in li. de memoria. **S**i tū p̄p̄i
tero. p̄babilit̄ ostet aliq̄ omisisse liquet nō sume
de necessitate sacramēti nō estimo q̄ p̄pter h de
at resumē immutando ordīz sacrificij s; d; vl
teri? p̄cedē. **S**i vō certificē se omisisse aliq̄ eoz
q̄ sūt de necessitate sacramēti. s. formā consecracōis
idē vidē faciēdū sic dictū ē i defectu materie ut
s. resumat a forma consecracōis et cūta p̄ordīz
reatent ne sacerdotij ordo mutet. b tho. **Q**uid
si p̄p̄ frigus q̄d p̄p̄biter patitur i manib; vel
ex negligēcia hostia dilabit in calicē. **R**e fm̄
tho. q̄ nō est necē p̄p̄ h aliquis circa celebracōz
huius sacramēti iterari. **Q**uid si vinū i cali
ce congelat. **R**e si p̄p̄z dephērent ipm cōcongela
tum ante consecracōz resoluat iō anteq̄ p̄p̄et
ut habeat actualē rōem potus. si tū nō resoluat
nō huc officē q̄ vinū congelatū a nō congelato dif
fert tū quāitate accitab. **Q**uid si p̄ negli
genciā p̄p̄z xpi sāguis effūdatur vel sacramē
tum suspēz euomat. aut ē hostie consecrate cā
diu fuēt q̄ putrescant. vel etiā si a murib;
rodant vel q̄lteratū p̄p̄antur. **R**e sicut legē d
cōse. di. 2. ex decreto pij pape. si p̄ negligēciā
stillauerit de sanguine in tabula radē si vō nō
fuerit tabula tra radē et igni cōbure et amīs
intra altare condet. et p̄p̄biter. 20. dies p̄teat
h decretū itellige fm̄ rod. cū nō dicat. 20. dies
peniteat in pane et aqua suffit ieiunare i obo
cōi vel etiā sic solet sexta feria ieiunari. **S**ed
postea de dicto decreto. si s; altare. s. nō incorpo
rata palla stillauerit calix mister. et p̄p̄biter
sorbeat stillā et tribus dieb; peniteat si sup̄ lin
theū altaris p̄p̄ et ad aliud stilla puenit q̄a
oz diebus peniteat si vsq; ad terciū nouē dieb;
peniteat si vsq; ad tabulā. 20. dieb; et linthea
mīa q̄ tetigit stilla ter mister lauer calice sube
posito et aqua ablucōis sumat et in tra altare
recondatur. **N**ota ex hoc q̄ fm̄ jo. si quid eur
pe ceciderit i calicē non teneor sumē. posset etiā
sumi in potū nisi p̄pter ablucōz dimittet. **A**li
edam qui sup̄ his habent aliq̄ p̄ceptū synoda
le formā eis traditā sequi debet ut dī ibi. am

Sequitur ibidem de penitentiā huius p[re]biteri. si quis
propter voracitatem vel ebrietatem eu[cha]ristiā euo-
muerit. 30. diebus peniteat si laycus est. Cleric[us]
autē vel monachi op[er]ationi vel p[re]biteri. 40. diebus
Epi. 50. Si autē infirmitatis cā enomuerit. 40.
diebus peniteat. Debet et in h[uius] casu ultimo si cō-
casu supradicto summi vomit[ur] ille. et diligenter
cremari et cineres iuxta altare recondi. Et dicit
glo. sup. c. si quis. q. p[ro] casu infirmitatis peniten-
tiā imponitur ad cautelā. vt. 38. q. 2. in lectu[rum].
et quia summe non debuit cum infirmo esset i[n] deo
in culpa fuit. Sequitur etiam ibidem ex cōsilio
aureliani. qui non custodierit bene sacramentū
et misit vel aliquod ad animā illud in ecclesia co-
miserit. 10. dies peccat. qui autē p[er]didit illud
in ecclesia aut p[er] eius ceciderit et non inuenta
fuerit. 30. diebus. Et fm̄ t[er]tio. hac penitentiā vel
dignus p[re]biter p[ro] negligentiā hostie cōsecra-
te putrefuit. Ad hoc nota q[uod] in p[re]dictis penitē-
tijs debet ieiunare et a cōmunionē cessare p[re]sbi[ter] p[er]
sacra cōmunionib[us] negat[ur] et p[er]sone potest mi-
nui et addi fm̄ 30. Obf[er]uandū autē est q[uod] ubi-
q[ue] inueniuntur integre hostie vel species sūt re-
uerenter seruandę quia manentibus speciebus ma-
net ibi corpus c[risti] vt dictū est. Ea vero in q[ui-
bus inueniuntur si cōmode fieri potest sūt cōbu-
renda cinere in sacro recōdito. vt supradictū
ē de rasura tabule. h[uius] t[er]tio. Item statuit ecclesi-
a vt in cūctis ecclesijs c[rist]ma et eu[cha]ristia sub
fidei custodia clauibus adhibitis cōseruetur ne
posset ad illa temeraria man[us] extendi ad aliq[ui-
d hominib[us] vel nephariis exercenda. Si vero is
ad quem spectat ista custodia ea incaute reli-
quit tribus mensibus ab officio suspēdatur. et
si p[er] eius incuriam aliquid nephariū contigerit q[uod]
mori sibiaceat vlc[us] ei[us] de custo. eu[cha]ristia. statuit[ur].
Item districte p[re]cipitur. q[uod] a p[re]biteris eu[cha]ristia
in loco singlari mūdo et signato semper honorifice
collocata deuote ac fideliter cōseruetur. ex d[omi]no cele-
stis. sane.

De audicōe missę c. 16.

Postea cōsiderandū est de audicōe missę
rū. Et circa hāc queruntur pl[ur]a. s[ci]l[icet].
Vt[rum] seculares teneantur in die d[omi]ni-
ca missam audire. R[es]p[ondetur] q[uod] sic p[re]cipitur em̄ secula-
rib[us] et m[ult]o fort[ius] clericis q[uod] in die d[omi]nica totas
missas audiant ita q[uod] ante benedictiōē p[re]biteri
nō recedant. supple fm̄ 30. nisi necessitas cogat
q[uod] si fecerit ab ep[iscop]o publice cōfiteamur. d[icitur] conse-
di. 1. missas. qui vero vsq[ue] in finē non p[er]seue-
rauerit supple. ex consuetudine vel sup[er]stitione
vt dicit glo. vel qui recedit q[uam] p[re]biter in eccle-
sia verbū dei p[ro]ponit. supple fm̄ glo. eum quasi
m[in]or[em] literatū cōtēnens excōmunicet. di. 2. omnes
fideles et. c. se. qui etiam die solenni p[re]missis
ecclesie p[re]senti ad spectaculum vadit excōmunicet
ibidem. qui die. Cleric[us] v[er]o districte p[re]cipit in v[er]-
tute obediētię vt omniū officii nocturnū p[re]t[er]q[ue]
diurnū q[ua]ntū eis deus dederit studiose celebret p[re]-
ter et deuote. ex. de cele. mis. dolentes. s[unt] et
ali[us]. Si vero queratur v[er]t[us] seculares qui nō
audiūt missam in d[omi]nica mortaliter peccent di-

cēdū est q[uod] nō audire missā in die d[omi]nica secula-
ri aliq[ui] potest esse peccatū mortale aliq[ui] venia-
le aliq[ui] nullū peccatū. tūc ei est peccatū mōde-
q[uam] omittit h[oc] ex p[re]cepto vero vel interpretatio.
voco autē p[re]ceptū interpretatū q[uam] sine cā legitima
missā nō audire in diebus d[omi]nicis assuescit puta
vt ad spectacula iret nō audire missā assuesce-
ret. Causam legitimam voco q[uam] detinetur corp[us]
ali infirmitate vel inimicor[um] timore vel aliquo
alio fili quod fm̄ rectū iudiciū excusatio le-
gitima debeat reputari. Et talis. s[ci]l[icet]. p[ro]p[ter] ab ep[iscop]o d[icitur]
p[re]fati vt dicitur de cōse. di. 1. missas q[uod] a tal[is]
mortaliter peccet p[ro]batur p[ro] hoc q[uod] talis excōmuni-
cari debet vt d[icitur] p[ro]p[ter] d[icitur]. 1. q[uod] die. excōmunicatio ei nō d[icitur] fie-
ri nisi p[ro] peccato mortali. Tūc autē est ei peccatū
veniale cū h[oc] omittit nō ex aliqua cā legitima
s[ed] ex aliqua mentis infirmitate sicut ex aliqua
passione vel ex aliq[ui] pigritia si tamen ad h[oc] non
fuit assuescit. Tūc autē est ei nullū peccatū cū h[oc]
omittit ex aliqua cā legitima. vñ glo. sup. 1. d[icitur].
c. missas dicit sic h[oc] d[icitur] p[re]ceptū esse. vñ de p[re]tra-
p[re]ceptū faciūt qui diebus d[omi]nicis non audiūt n[isi]
necessitas aliqua cogat. Sed obiicitur q[uod] p[ro]p[ter] p[re]sue-
tudo est in p[re]senti quia m[ult]i seculares in d[omi]nica
missam non audiūt nec tamē ab ep[iscop]o p[re]fati
tur. R[es]p[ondetur] q[uod] p[ro]p[ter] p[re]suetudo que est ad irreuerētiā dei
quanto est diu[n]ior tanto est detestabilior et tā-
to magis debent eam supiores conari cōdus ex-
tirpare. vñ talis p[ro]p[ter] p[re]suetudo non excusat sequē-
tes ei a peccato mortali. hec r[ati]o. Ut d[icitur] de p[re]se.
di. 1. ep[iscop]us d[icitur]. n[isi] ep[iscop]us p[ro]hibeat intrare ecc[lesi]ā
et audire dei v[er]bū siue gentile siue hereticū siue iu-
dē vsq[ue] ad missam cathecumino[rum]. vsq[ue] ad p[re]se-
cracōē. S[ed] contra di. 24. circa p[ri]mū. vbi dicit[ur]
q[uod] hostian[us] debet fideles cōt[ra] d[icitur]. 28. q. 3. cleric[us]
et. 1. q. 1. non liceat. Ad q[uod] dicit[ur] quidā. q[uod] illud
c. ep[iscop]us non tenetur. Vel dicit[ur] q[uod] ibi audire
verbū dei ponitur p[ro] eo q[uod] est audire predicacō-
nem verbi dei. potest em̄ p[ro]lat[us] in ecc[lesi]a p[ro]uo-
care excōmunicatos ad audiendū predicacōne q[uod] si
m[er]ita statim exire debent ex. de sen. ex. r[ati]o. hec
host[us]. Quam missā debet quis audire. R[es]p[ondetur] mis-
sā dicit. p[ro]p[ter] missā p[er]iculare de aliq[ui] sacro vel
de mortuis non debet quis dimittere q[uam] audi-
at missam de die. ex. de cele. mis. quidā. hec a[utē]
quidā intelligūt q[uam] dies p[ro]p[ri]am habet missam
et de illis q[uod] quot die tenent audire missam et
intelligit r[ati]o. vñ p[ro]hibetum est in dicto. c. q[uod]dā
audire missas p[er]iculares nō quia malū sit ta-
les missas audire. sed quia malū est p[ro]p[ter] illas
missas canoice institutas dimittē et c[on] q[uod] ma-
lū est credē q[uod] iste sint meliores quā ille. alias si
fiat ex reuerētiā licite audiūt[ur]. hec habent in
glo. sup. d. c. quidā. Vt[rum] possit missa ma-
lor[um] p[re]biteror[um] audiri. R[es]p[ondetur] q[uod] sic aliquor[um] et aliq[ui]
rum nō. illi quor[um] missa licite audiri non p[otes]t
sūt illi a quib[us] alia sacramēta licite nō possūt
recipi. s[ci]l[icet]. qui scūt eos esse tales. quales sunt he-
retici schismatici excōmunicati interdicti ab officio su-
spensi depositi siue degradati irregulares Et hoc
dico siue tales sint occulti siue manifesti. om-
nes em̄ tales sunt p[ro] sententiā ecclesie executōe

puati di. 32. §. vey. 7. §. porro. ex. d. de. ex. mī.
 siquis epus. 7. c. siquis p̄biter. 7. c. clerici au
 tem. **S**ilr simoni ad q̄dū ab ecclesia toleratur
 ex. de symo. tanta **S**ilr fornicatores notorii.
 sec. ē si sint occulti. di. 22. null. licet em̄ forni
 catio nō sit ḡuioz ceteris peccatis ad eam tñ ho
 mīes sūt p̄uiores p̄pter p̄tum adā carnis. et id
 ecclesia p̄hibuit specialit̄ nequis audiat missā
 concubinarij notorij. In alijs vero criminibz
 expectada est sententia ecclesie etiā si sint noto
 ria. 14. q. vlt. **O**im igit̄ p̄biteroz sup̄dictozū
 misselidte non p̄nt audiri quia sūt suspensi q̄
 ad se ex sententia dei. et quo ad alios ex senten
 tia ecclie. et id peccant quicūqz missam eoz au
 diūt vel ab eis sacramēta suscipiūt qz conē sta
 tu tñ ecclesie p̄mittūt. **S**edū tñ q̄ baptis̄m
 articulo necessitatis lidte dari et recipi p̄t ab oī
 bz sup̄dictis vt ec̄ h̄itū est sup̄. **V**idec̄ ec̄ q̄ euka
 ristia lidte recipi posset i articulo mortis a simo
 niaco et etiā a fornicatore notorio non tam
 ab illis sup̄dictis. di. 32. §. porro. **E**t sic fm̄ h̄ si
 moniaco et fornicatori notorio licet eukaristi
 am tangere in h̄ casu. non tñ conficē. h̄c io. et
 hosti. ex. de h̄re. fraternitatis. et bñ. ex. d. co. de
 r. 7. mu. c. vlt. 7. de p̄scrip. cū nō liceat. **V**n̄ v̄
 sus. **S**imon suspensus anathema d̄positus qz. n̄
 celebrant h̄resis sc̄ismatic. qz mech. **Q**ūqz la
 uat simon mech. a bluet atqz ababit. **O**m̄ v̄o
 alioz p̄bboz maloz siue sint peccatores occulti
 siue manifesti q̄ non sūt p̄ sententiam ecclie exe
 cutoe p̄secrandi puati. misselidte p̄nt audiri
 vsqz ad ecclesie sententiā 7. ab eis lidte sacramen
 ta recipi. quia licet quo ad se sint suspensi ex se
 tentia dei n̄ tñ quo ad alios ex sententia ecclie.
 ex. de coha. de. 7. mu. vestra et. c. quesitum.
Vey aliquis a missis 7. alijs officijs p̄biteroz
 peccatoz qui ad h̄ ab ecclesia toleratur abstine
 lidte possit. **R**ē q̄ sic. si bono zelo hoc faciat. s.
 vt p̄ h̄ p̄biter p̄fusus a peccando sibi caueat et
 peniteat. non licet aut̄ abstine ex p̄ceptu quia
 si ipse p̄biter in fornicatioe iaceat eius ministe
 ria non sūt p̄tēnenda q̄dū ab ecclesia tolerat̄
 ex. de co. de. 7. mu. uia. vbi. ad h̄ in tex. 7. glo.
Quone q̄ p̄biter p̄cubina teneat in domo et
 p̄ochiani videāt eū inducū ad missam dicēdā
 quid facient. si em̄ audiāt missam eius faciant
 d̄sc̄iaz que dicat eis p̄rariū 7. ec̄ p̄tra p̄hibi
 cōz nicolai. 7. alex. di. 32. nullus. vbi d̄c̄ nll̄
 audiat missam p̄biteri quē sc̄t p̄cubina in do
 mo h̄re. si aut̄ n̄ audiāt remanet sibi scrupu
 l̄ in p̄sc̄ia que p̄apit q̄ p̄apiatur coīo a sacer
 dote q̄uis polluto vsqz ep̄oz iudi. 7. p̄b̄. 14.
 q. vlt. **R**ē ad maiore euidentiam h̄ questiois
 p̄ de notorio est dicendū deinde ad questū r̄sp̄d
 edū. **C**irca p̄mū sciendū q̄ d̄ra est iter famā.
 manifestū. notoriū. rumorē oīno occultū. 7. pe
 ne occultū. fama em̄ fm̄ hosti. duplex est. vna
 que habetur de hoīe. 7. sic describitur. fama est
 illese d̄ḡtatis stat. vita et moribz p̄bat. ff. d̄
 va. et exord. cogni. cogitacō. §. exerdō. 7. q̄
 talē famā negligit. est crudel. 12. q. 1. nolo. et
 p̄neit ista descriptio tñ fame bone **V**n̄ p̄oppo

stetū p̄t describi mala fama. vñ infamia ē lese
 d̄ḡtatis stat. vita et moribz reprobat. **A**lia ē
 fama que habet̄ inter hoīes et h̄ sic describitur.
 fm̄ hosti. **F**ama est publica siue famosa infu
 ado siue p̄clamacō 7. coīs ex sola suspicioe et
 incerto auctore pueniens. et h̄c descriptio coīue
 nit coīter bone fame et male. sed h̄c fm̄ bñ.
 ex. de co. de. et mu. vestra. et ḡuil. dur. in spe
 culo nō p̄cedit. qz fm̄ eos fama q̄nqz p̄ced̄ ex
 sc̄ia. q̄nqz ex suspicioe. **V**t dicit ḡuil. ibidē. de
 conse. di. 2. sanctum est. **P**otest aut̄ describi fa
 ma p̄ut se habet coīter ad famam bonā et ma
 lā fm̄ ḡuil. ibidem h̄ modo. fama est videntis
 vulgi siue maioris p̄is ei op̄inio rei de qua q̄
 ritur p̄sentens ar. 2. q. 4. p̄biteri si. h̄c autē
 s. fama p̄ se non p̄bat. **V**n̄ d̄c̄ fama volat iō
 n̄ ē defacti credendū. 14. q. 1. siq̄ de q̄nqz. d̄m̄
 ei vñ facile seq̄tur m̄ltitudo. ex. d̄ purga. ca.
 cū in iuuentute. §. 1. et vane voces p̄li non sē
 audiende. C. de penit. l. deurionum. **S**i tamen
 fama deurrat cū vno teste bñ p̄bat sic nōm̄
 ḡuil. i. speclo ar. ex. d̄ p̄ba. sic. 7. C. d̄ re. re. bo
 ne. **E**t vñ q̄ magis valet q̄ vñ testis. vt ex.
 de consang. et affi. sup̄ eo. **E**t vbi in x̄ d̄ fama
 dubitat a vianis vbi p̄uersus est reus m̄q̄
 rat. ex. d̄ elec. postqz. **E**t ad hoc sufficiūt duo te
 stes. ex. de accu. in q̄sc̄dis. §. si. **L**icet aut̄ fama
 p̄ se n̄ p̄bet. fm̄ tñ qd̄ notat hosti. iudat pur
 gacōz si viciis frequens sit et scandalū iudat
 ex. d̄ co. de. 7. mu. tua i. si. **I**mpedit ec̄ m̄fio
 bend̄ ne deter. inde p̄ngat. ex. de consang. et
 affi. sup̄ eo. **E**t forte p̄bacōz induc̄ vbi nō pa
 tur alijs p̄indici. ex. d̄ de. p̄sal. p̄. c. 1. fama
 etiā p̄sentens. s. cū assercō. p̄is p̄bat vt ali
 q̄n est in aliquibz ar. ex. d̄ testi. p̄sona. et. §. q̄
 3. vbi. **I**tem sepe p̄bat adeo q̄ etiā aliq̄ p̄t ea
 lez famā diuorzi celebratur. 34. q. 6. si duo. q̄
 bet etiā fama p̄supcōz induc̄. ff. de eo p̄ que
 factum est. l. de m̄iore in si. **C**ivil. autē i spe
 culo notat. q̄ dicendū est fm̄ **M**artini. de fa
 ma. famāz p̄bare 7. ei stare don̄ cōtrariū p̄bet.
 sup̄ eo aut̄ qd̄ d̄c̄ in p̄dicto v. **I**tem sepe veluti
 fama p̄sentens tē. distinḡt sup̄ quo consēnat
 hoc mō. s. q̄ si peto a te h̄editatē petri 7. tu affir
 mas eum viuere sola fama p̄bat q̄ sic more u
 us et aufert ibi excep̄onem. **S**i autē dico te a
 liquo michi vendidisse vel hoīez occidisse 7. h̄
 mōi n̄ suffic̄t m̄ famā p̄bare. 7. racō est quia p̄
 mū. s. mors nēcio q̄nqz p̄ngit. secundum v̄o
 forte non. 7. sic cū alijs p̄bat **P** aut̄ ff. d̄ testi.
 l. 3. §. verba. nōc̄ q̄ fama induc̄ semiplēam
 p̄bacōz. d̄ic̄ hoc debere intelli i ciuilibz quia
 sec. est i c̄mialibz. C. de p̄ba. l. fi. 7. 2. q. 8. sc̄at̄
Manifestū ē publica siue famosa infinuacō
 siue p̄clamacō 7. coīs ex certa sc̄ia 7. certis aucto
 ribz paucis tñ pueniens. vñ d̄ic̄ qd̄ ē ma
 nifestū p̄bat debet 7. p̄t a teqz alijs p̄dēt. ex.
 de p̄sang. 7. affi. sup̄ eo. qd̄ audiri p̄t etiā si ma
 nifestū iudici 7. certū sit. 2. q. 3. d̄ om̄p̄. **E**t
 tale manifestū d̄ic̄ pu blūcū ex fama q̄ est fa
 ma 7. quia est famosū et certū. ex. de co. de. et
 mu. tua. §. si vero publicū. s. fama ḡ ex sola

suspicioe oriatur manifestu ex opinione cōi et sc
 eda paucoꝝ. **S**i i qd̄t cōis opio a fama. **R**e
 spōdet gwil. in speclo q̄ ois opio facit ius et p
 bat et sumitur p veritate vt. **C**. de testi. l. i. **T**.
 ff. de offi. p. barbar. et. 3. q. 4. §. tria. si fama
 n̄ facit ius ei tñ stāf donec strariū pbeē vt ha
 bitū est. **T**amē cōis opio vianoy n̄ pbat vt
 in pōicta. l. barbar. si bonoy. sic em̄. **C**. d. epi.
 an. aut. si p̄ses. **N**otoriū aliud est iur. aliud
 est facti. notoriū iur est de quo aliquis canoni
 ce p̄sententiā ē gōnat. l. in iure spōte. p̄fess. li
 cet em̄ quis falso p̄fiteatur l. iniq̄ p̄demne. tñ
 p̄gōnatōz l. p̄ sēcēdā illā factū illud habet de
 iure p̄ notorio donec strariū oñdāt. **E**x. d. epi.
 or. c. fi. et d. re iudi. sicut. **E**t hoc est vey de p̄fess
 so. dūmō p̄fueret in p̄fessioe aliē n̄. ff. de q̄sti.
 l. i. §. questiōz. **N**otoriū facti est. **T**estis ē p̄l.
 et dissilacōi et inficiacōi n̄ est loc. vt cū exhibz
 se p̄spectui hōiz ita q̄ nll'a p̄t ēgūi sacōe celari **E**x
 de co. cle. et mu. v̄stra et. c. tua. et. c. quesituz.
Et intelligit p̄l. esse testis siue crimē notū s̄
 oibz qui sūt in loco illo. s. in villa vl' prochia
 siue maiori p̄t. s. in inno. 2. q. 1. scēl. et. c. ma
 nifesta. **S**i etiā villa vel prochia non h̄z n̄. x.
 prochianos sufficēt crimē ēē notū illis. x. s. vt
 sic dicētur notoriū p̄. 10. quia dēē hōies faciūt
 p̄lm siue prochia. 10. q. 2. vmo. et testimoniu
 vni. prochie facit crimē esse notoriū. vt **E**x. de
 purga. ca. cū dilect. **S**i aut prochia h̄eat ml
 eos prochianos ēē mille et tñ ex eis. x. scanda
 lisentur qui sint ḡues et honeste persone d̄ for
 nicario sacerdote. fieri pōt s̄m rod. interpreta
 do q̄ p̄l. scandalisē. maxie cū. x. hōies faci
 ant p̄lm vt dictū est. sicut duo congregacōez.
Ex. de dec. c. i. et tres collegiū. et. xij. vel. 20.
 turbā. et. g. p̄orā. vel. x. oues gregem. ff. de v.
 sig. neraq̄. **N**ō tñ dīd p̄t vt notat gwil. in
 spe. notoriū aliq̄ in vico vl' villa vbi tñ duo
 vel tres vel q̄qz h̄icant. qz secretū d̄ qd̄ sit co
 rā q̄qz. de p̄. di. l. i. §. h̄ ḡ secreta. v̄si. nō sūt
 b̄. **Q**uidā etiā distinguūt et forte n̄ male. vt dī
 cēt idē q̄ reliquieat arbitrio iudicis q̄c homies
 faciūt notoriū cū in iure non sit exp̄ssū ar. **E**x.
 de offi. dele. de caus. **I**tem notoriū facti ali
 ē facti p̄manētis actu vt cū quis publice teneat
 scubimā l. m̄liere suspectā in domo vl' alibi v.
 bi forte argumēta apparēt. s. aſalia sup̄ trā. ḡ.
 diēda et de huiōi notorio cred̄t simpliciter assercio
 ni official. g. q. g. §. aliq̄. **V**n̄ si p̄fiter aliq̄ ē
 habere secū in domo suspectā mulierē coipso fō
 nicacō p̄bata v̄. **E**x. de co. cle. et mu. si quisq̄m
 et. c. clericos. et si publice teneat eam coipso
 ē cōuice. vt in. c. clericos. aliē em̄ non p̄t esse ē
 tñ n̄ p̄ huiōi p̄sūpōz. **E**x. de p̄sūpōibz literis. et
 c. 3. h̄ebū. **E**x. de co. cle. et mu. tua. **V**nde s̄m
 gwil. in spe. tale notoriū potest dīd noto. fēti
 a iure p̄sūpti qz ius sic ado p̄sumit q̄ iō noto
 riū esse reputat. et sic talis p̄sumpō p̄ notorio
 habet vt in. c. tua. clericos. literis. **A**liud ē fa
 cti trāsmis actu. vt si quis publice occidat ho
 minē vel faciat fornicatū vel filie. vt **E**x. d. test.
 co. p̄ueit. **A**liud est notoriū facti interpolati vt

id qd̄ sic sit publice qd̄ aliq̄ tēguet sacōe celari n̄
 p̄t et qd̄ sepi. itā n̄ sit tñ p̄manēt. huiōi est cū
 mē vsurariū manifesti. et de hoc habet **E**x. de vsu.
 cū tu manifestos. et notorios. hoc membrum no
 torij ponit gwil. in spe. **A**liud est facti p̄sump
 ti vt cū aliquis est habitus publice p̄ filio con
 sangneo l. affine alie. **E**x. de fi. p̄lbi. cōquerēte.
Cōsanguinitas em̄ p̄sūpta d̄ notoria **E**x. de di.
 uoz. p̄orā. §. i. qz q̄ aliq̄s sit filius alie. v̄e p̄ba
 ri n̄ p̄t s̄ tñ p̄sūptie. **E**x. de co. cle. et mu. v̄ra.
 in glo. e. **T**ale ēē notoriū p̄t dīd crimen m̄fa
 mati deficientis in purgacōe. vt in. c. tua. §. fi.
Scēdō atē q̄ in notorio iuris requiritur q̄qz
 p̄baco p̄tra negantē. p̄baco em̄ d̄ ipm̄ redp̄t
 si in dubiū reuocet. **E**x. de sen. et re. iu. sicut.
In notorio vō facti. vt no. ray. n̄ requiritur oꝝ
 do iuris q̄ ē alias reglarit̄ obf̄uand. **E**x. de iure
 iu. ad nostram. **E**uidenda em̄ p̄petrati sceleris
 clamore nō indiget accusatoris **E**x. d̄ accu. em̄
 dēda. **A**liq̄ tñ vt no. gwil. in spe. distinguūt
 dicētes. q̄ in notorio facti p̄manētis nllus oꝝ
 do requirit. **V**n̄ nll'a p̄baco est nēcia. vt **E**x. de
 appella. dilectis. et. 2. q. 1. de manifesta. **I**n noto
 rio aut facti trāseuntis n̄ iterati nēcia est p̄ba
 plena vt **E**x. de elec. bone. §. licet autem. **I**n no
 torio vō facti transeuntis interpolati vt est i
 cepcō vsuray requiritur semiplena p̄baco. **E**x. de
 vsu. cū in diolesi. tñ ray. dīd indistincte q̄si
 forte iudex velit talē. i. notorie siue euidenter de
 linquētē s̄. q̄ ius exigat corrigere. i. punire. et
 ille appellet non est appellacōi huiōi deferendūz
Ex. de appel. p̄terea. **D**e. vō de fam. dīcēt gwil.
 in spe. cū cōfēt. q̄ i qu alibz specie notorij facti
 est distinguendū. qz quedā sūt notoria iudici
 et alijs. s. que facta sūt coram eo et tot alijs q̄c
 sufficiūt ad faciendū notoriū. quedā alijs tñ
 sic distinguūt. 2. q. 1. §. si scēdū. et. §. q̄n aut. **I**n
 p̄mis nll'a requiritur p̄baco nec iuris oꝝdo sua
 ri d̄ in aliq̄ n̄ q̄ reus debet citari et interrogari
 de tali eo p̄nte. vel p̄tumatē eo absente debz s̄
 tēda p̄mulgari ar. 2. q. 1. de manifesta. vbi dīd
 tur q̄si n̄ citetur s̄mā n̄ valebit. s̄m tan. **E**x. de
 testi. ecclia. et. 2. q. 1. nos iqz. nec tñ purgacō ei
 debet iudici nec eius appellacō admitti s̄ tantū
 sentenda p̄ferri. **E**x. de appel. cū sit rōna. in fi.
 et **E**x. de purga. ca. cum dilectus. **I**n notorij
 vō alijs tantū et non iudici officialis denūciās
 audiet sine isēpcōe vt. **C**. d̄ accu. ea q̄p̄. et habet
 g. q. g. §. aliq̄. et in his requirē p̄baco. vt **E**x. d̄
 elec. bone. §. licet. et d̄ vsu. cū tu. **N**ō est tñ suā
 dus iudicari oꝝdo reus tñ p̄t interrogari an crī
 mē p̄miserit qd̄ si neget p̄nt testes sine lite al q̄
 p̄estari et sine iuramēto aliquo recipi. et p̄t in
 huiōi notorij appellari. **E**x. d̄ appel. romana. §.
 si autem. **A**d p̄bandū aut notoriū sufficiūt du
 o testes. **E**x. de elec. bone. i. quo p̄bato et pronū
 ciato q̄ sit notoriū si n̄ appellet decetere sine so
 lennitate iuris tanqz sup̄ notorio p̄cedē. de hac
 materia m̄tū plene et bñ tractat gwil. i spe.
Nota tñ q̄ aliq̄d crimē potest esse notoriū i v
 na trā et n̄ notoriū in alia. et iōdo corā iudice
 extraneo requirit p̄bacio et sic potest intelligi

xi. q. 3. cor. q. accusant. et ex de pñi. pñe qñ dñ.
m. qñ cau. spaciū octo diez vñ dand. tñ si infra illō
tñus pñetur notori⁹ iudicat. ex. de accep. pñi.

Ad hoc notat gwil. in spe. qd aliud est opinio
opinio quā notorum quia communis opinio
est tantū de longe pteritis et que non pnt pba
ri p testes de visu. **R**umor autē est pclaris ifi
nuacō ex sola suspiciōe et incerto aurore pueni
ens. ar. ex. de eo q cog. cō. vxo. sup eo. et hic n
pbat s; solū p̄sūpdonē inducīt. **V**n n ē mltū
psequēd qz vane voces ppli nō sūt audiende.
C. de penis. decurionū. et ex de elec. ofi. h em loq
tur de rumore. i. clamore. **O**nde illud audistis
āurus est clamor ppli. ex. de excels. p. ex literis.

Occultū oīno est qđ nlla rōne pbari pē de qđ
nll' loquit̃ quia nescitur. qđ vindictā ī h' secu
lo n̄ hz. 32. q. 4. xp̄iana. suspendit tñ hoīez qđ a d
se et quo ad deū. ex. de co. cle. et mu. c. vlti. et
di. 6. testamētū. **P**ene occultum est qđ scitur
ab aliquibus. s. duobz l' tribz. **V**n̄ est singula
ris τ puata infinuacō ex scia et certo aurore p
ueniens τ tale occultū pbat. C. de appel. eos q
s. si quis aut. s. donec. pbatū sit nō p̄iudicat.
ex. de co. cle. et mu. v̄ra. s. s. cēm. τ qz n̄ ma
nifestū qđ maius est p̄iudicat ante pbatōez vt
sup̄ dictū est s; ip̄o facto suspendit. quia etiam
occultū qđ mī⁹ est h' facit. vt etiam p̄dictū est.

Licet autē iura pleyq; veantur vno p̄dictorūz
vōbulorū p̄ alio. ex p̄dictis tamē intelligi p̄t ve
ra ⁊ nāl̄ eorū sigcō. **S**i autē inueniat q; maife
stū n̄ egeat p̄bacōe. maifestū pont̄ p̄ notorio
ex̄. de v. sig. cum clerici. **E**x p̄missis patet q; qd
qd est notoriū est manifestū. et qd qd est mani
festū est famosū. s; nō ouertit̄. **E**x p̄dictis etiā
p̄t r̄sio ad q̄stionē p̄positā. sicut em̄ ex p̄habi
tis colligi p̄t i sūma. p̄tor famosus. maifest
rumore p̄dicat̄. pene occult̄. nūquāz vitari d̄
bz q̄dū ab eccl̄ia tolerat̄. 14. q. vl̄. et. c. vl̄.
et ex̄. de co. cle. v̄ra. r̄sio. 1. et p̄batur. 3. q. 1. i
ministerium et. c. oīa sacra. nisi forte ex rubore
sfusus a p̄cto retrahatur et ceteri terreantur.
di. 3. s. verū. vt etiā dictū est sup̄. et tunc in oc
culco n̄ in publico. ex̄ d̄ sen. ex. cū non ab hoīe
sic intelligi illō. c. vestra. s. pl̄. **O**ino vero oc
cult̄. n̄ p̄t vitari qz non possum̄ d̄mare. ex̄ de
epi. ordi. c. vl̄. h̄c oīa sup̄dicta. s. ab illo. s. nō
tū q; aliq̄d crimē t̄c. dicta sūt fm̄ hosti. p̄ter
s. illum ad h̄ no. wil. **S**i ḡo non sit notoriūz
p̄sbz fornicariū h̄re ocubinā licet sit maife
stū qz est publicū ex fama tū n̄ ex euidēcia fa
cti non debet talis vitari q̄dū ab eccl̄ia tole
ratur nec ad eius p̄denacōz sola testiōnia suffi
ciūt cū non sit testiōnijs s; testibus iudicādū.
s; si de illo talis suspicō h̄at vt ex eo scandalū
oriat̄ in p̄lo. licet cōt̄ eū accusator nō appareat
erit ei canōica purgacō iudicōda i q̄ si d̄fecerit l̄
se purgare noluerit puniri d; aiadūsiōe cano
nica ex̄ de co. cle. et mu. tua nos. **E**t ibidē inui
tur in glo. q; testiōnia sunt sine iuramento. te
stes cū iuramēto. **E**t h̄c q; ibi d̄ scandalū. v̄
fm̄ glo. q; p̄p̄ solā suspicōz l̄ infamiā nō ē in
dicēda purgacō nisi scandalū de infamia ori

actur ap. 2. q. 4. p. 12. et ex de accu. qualis p. et
 glo. i. bi. testioia valēt ad infamia. alicui. ar.
 de ofe. di. 1. v. idem. **N**otori? vo fm hosti. i. di
 stincte. i. siue sit notori? iuris siue facti. vitari
 debet a subditis in omnis officiis et sacramentis
 qz vterqz notori? suspensio est q ad se et q ad a
 lios di. 22. null? . et. c. p. r. b. et. ex. de co. cleri.
 et mu. v. f. a. 7. c. v. l. e. g. g. qd vez est n post lon
 ga p. m. az et laudabile vitā dispenset cu eo p
 epm suū. ex de iudi. acti clerici. Et licet post pe
 nitentiam solā accusari possit. 33. q. 2. admonē
 tū p? p. m. az et dispensacōz n p. ex. de s. s. ma.
 fraternitati. h. ec. hosti. **N**ūq? g? est mortale
 peccatū missā notorij fornicatoz audire. Re
 q? n laycis. qz excusātur p ignorāciā iuris posi
 tiui qz milites magis arma 7 rusticos magis
 rura scire legillatoz estimat. C. de iur. l. faci?
Si nūq? p. fessor teneat eis ius i? dice. Re b? nō ē
 cautū qz tale ius ignorācie non est eis p. culus
 cū non teneantur illud scire. debet etiā talis. f.
 notori? qui iā est suspēd? ipso iure ab officio q
 ad se et quo ad alios admoneri ab epō. vt se cō
 rigat et si se corrigē noluerit d? suspēd? ab offi?
 ecclesiastico vsqz ad satisfactōz. agruā. Et si ad
 h. f. post hui? suspēsiōz. pseuerauerit d? imppe
 tuū remoueri. ex. de co. cleri. et mu. sicut ad ex
 stirpandam. h. ec. ray. **Q**uidā autē dixerunt
 q si sit notoriū facti. moneri debet ab epō vt se
 corrigat et si infra. 30. dies pputandos a tempore
 admoitōis se corrigē noluerit. extunc suspēdus
 erit ab offi? et vitabit a subditis in factis 7 su
 spēdē ab offi? ecclesiastico. Et si ad h. pseuerauerit
 imppetuū remouebit vt in. c. sic ad extirpāda
 7 sic intelligunt i. di. 22. null? . et. c. p. b. 7 di.
 18. si q siit p. b. 2. et. ex. de co. cleri. et mu. v. f. a.
Hui? op? fuerūt 10. 7 laur. s. p. m. am opioet re
 puto tutiozē f. q? etiā notori? facti statim ē ipso
 iure suspēdus et q ad se et q ad alios. et vitari
 debet a subditis in omnis officiis 7 sacramentis.
 et eam tenuerunt. hosti. vt p. r. ex p. o. i. c. 7 t. a.
 goff. et b. i. i. glo. sup. i. d. c. ad extirpāda. 7 sup.
 i. d. c. q. sic. que h. n. t. ur. ex. de co. cleri. et mu. 7 c.
 rich. **D**e usu eukanstiet. 1. A

Deinde consideradū est de vsu siue sup
cōne eukaristie. Et pmo de ipsa supcō
ne siue manducaōe. 2° de mō sumē
di seu manducandi. 3° de frequētiacōe h^usacmē
ti. 4° de quibus dz dari. 5° de vsu estī. ¶ Circa p
mū q̄rit. Vtz est m b sacmēto vē māduccur
R^o f m rich. q̄ in supcōe h^usacmēti ē quodā
māduca^o cālis q̄ cōmestum masticat et in sto
machū ēhicē et postea digerit et vlc. in sūam
manducātis pūtitur. et sic vē manducat illa
spēs sub qua realiter ptenet vni corp^o estī. Et
t alia sacralis qua corp^o estī vtz realit sub spē
panis ptenētū sumit s; sic supcōi corpaliē n ma
sticat et si spēs sic in ore mastitentur q̄ p di
gestōz ibi factā n corūpat i eis forma. p̄ia s; d
scēdāt i p̄ia forma i stomachū. dscēdit corp^o
estī i stomachū p descēsi spēi s; q̄ ptenē. sub q̄
tādū ptenē q̄dū i ead spē forma. p̄ia spēs sal
uat. S; si spēs tādū i ore masticat q̄ p digerit

one ibi facta corrupta ē eis ppria for-
tē i stomachū tē nec corp⁹ estī descēdit in sto-
machū. Et p vntē māducās n vnt corp⁹ estī
māducātī. s. p ipz māducās vnt spūalī estō ca-
pit si digne māducāt. Est eē māduca spūalī
q dī māducari corp⁹ estī misticū. q nichil aliū
ē q spūalīē icorpari corp⁹ misticū p fidē t cari-
tatē l mag icorpari p augmētū fidei t caritatē q
māduca n gūit idigne suscipiētibz sacmētū
Nec ob qd de ose. di. 2. berēgarī. dī vnt corp⁹
et sūgnē dñi nri ihu estī i veritate maibus
sacmētū ēctari t frāgi t fideliū dētibz atteri. qz
illa actiō t fractio dī rferri ad spēs n ad vez
corp⁹ cristi. s. qz ille berēgarī fuerat ifamatus
q n crederet corp⁹ estī realitē gūneri s. spē. ideo
ad suū purgacōz p vba excessiua gūnū asseruit.
Qd aē de ose. di. 1. tāta dī qdāto spēs dētibz at-
terit. tā dēo in celū rapl. s. corp⁹ estī. icelligit
q spēs tādiū masticat q p digestiōz q fit i ore
nō remanē i sua fōz. h. rich. et cū eo gūit bonū.

Quid si spēs iste euomeretur. Rē aliq dī xē
rūt q rō sacri tādiū ibi saluat qdū ē spēs ha-
bil ad refectōz hūanū. iō ei statuta ē t ad h. oz
diat t h. habz cū ē ex stomachū t in stomacho
qz ibi refic. vnt corp⁹ estī in vētrē vadit et ibi
morat donec refectōis opacō ppleat. t hui⁹ sē-
tēde vī fuisse nich. Et patz ex dictis qz in solu-
cōe pcedētis qstōis t fm bonū. h. posī ē multū
pbabil. fm igit hāc p. dicēdū. qz si ille spēs ē
uomāt euomī eu kanstia. t si spēs possit dī scē
ni ab alijs sumēda ē. si aē spēs ille trāscāt p sto-
machū idigēte ppē aliqz ifirmitatē tē sē ex. ppē
etate rfectōis t iō si vadāt in secessū n ē ibi cor-
p⁹ dñi. secūz tñ vī. qz qd euomat spēs pcepti-
biles mag reuēda sit eis exhibēda t mag dī
ligēda adhibēda neqz euomat. Et pīclm ē ei
dare q psumit q n possit tenere. h. bonū.

Et qd vīcē dī. s. dī mōis sumēdi sū man-
ducadi corp⁹ estī. Circa qd scēdō ē sic iā pz
ex pōitē i articlo pcedēt. duo sē mōi mādu-
candi corp⁹ estī. s. spūalī t scfaliē. t h. ē habē
in glo. sup. i. co. xi. q māducāt t bibit indi-
gne tē. habē eē dī cōse. di. 2. q ē. de spūali eē mō
māducadi dī. 10. 6. q man. me. car. t bi. me.
s. i. in me ma. tē. dī sacfali dī. 1. co. xi. q mā.
et bi. indigne. indi. si. man. et bi. tē. De
his igit mōis querūt plā. s. Quid est mandu-
care spūaliter. Rē h. māducacō spūalī trans-
lata est a corpali b. et iō sic in māducacōe cor-
pali sē duo pīcipalīē. s. masticacō t incorpacō
sic t in spūali duo sē suo mōdo. Est aē spūalis
masticacō rēcogita abī. s. carnis estī p nob ex-
posite in pōitē in cruce ad redimēdū vbi fuit q
h. eius decetō facta t mīstrat in abū in hoc sa-
crāmēto ad reficēdū vbi est plena refectō. pa-
tis em qnē suūm in mīsterio manu spūalī sacfī
format ē in vīetro vīgnis t in igne passiōis
decetōis in ara crudis de ose. di. 2. oīa. Incorpo-
rado vō est dū rēcogitans ei quē rēcogitat iūgit
cantatis ardore. t ita ei incorpatur t p gūis re-
ficiat t assilat. Incerepū tñ inter hanc t illā

qz in corpali māducant gūerit in se abū sua
vīte. qz ē dignior abo. In spūali est ecōuer-
so qz abo est nobilior t plectōz māducante
ppē qd dīcē ad se māducantē. non tu me mu-
tab in te. s. tu mutabis i me. Est igit masticā-
cō rēcogitacō p fidē. refectō vō per caritatē et
cōicacō est incorpacō et ex his duobz integrat
māducacō spūalis et ita ad eam rēqrit fides
opans p dilectōz. Nec dīcē au. t habē de ose.
di. 2. vī qd. qui credit i eū māducāt eū. t ite-
rū. spūalīē māducāt q in vīitate estī t ecēie
manet qd scfī signat. h. bonū. Quid ē man-
ducare sacramentalīē. Rē q sacramentalīē man-
ducare est māducare sacramentum vt sacra-
mentum. qm em sacramentaliter est dispositio
actus māducandi. ideo ad h. q actus sit sac-
mētalīē necē ē q rēpīdat ipm sacfī vt sacmē-
tum. Ad h. aut q aliquis māducet sacramē-
tū māducando spēs duo exigunt. s. abī exn-
da t ei⁹ ad abātū nālīs gūeniēda. p. exigitur
qz si n pcesserit sacramēti ofsecracō n pē seq mā-
ducacō. scdm exigit qz abī ille solū hōibz ē cō-
cessus. Vn sic hō sol⁹ suscipit sacfī m bap. ita
sol⁹ hō suscipit sacfī m eu kanstia. Ad h. aut vt
māducet vt sacfī m neciā ē intēdā t intēdōis
regulacō. Intencō inqz est neciā. qz si quis iret
ad mensā t intēdēt corp⁹ reficē et aliquis p
pane cōi sacfī m sic panē offerret. et ipse oīo iten-
deret abū sumē nō dicēm eū sacramentalīē mā-
ducasse. Necm est eē vt illa intencō dirigatur
fm fidē que est in ipso l in altero qz optz q cre-
dat qz s. illa spēde aliqō spūale lateat qd sumē
intēdat vī optz q saltē sumē intēdat qd alios
credē estimat licet ipse non credat. et sic patz p
qnto quis dīcāt sacramentaliter māducare qz
s. q sacramētū vere ibi existat t ipse q mādu-
cat i⁹ vt sacramētū sumē intēdat siue qz cōit
esse vez sacramētū siue qz estimat alios credē.
h. bonū. Vt quis possit māducare spūalīē
non māducando etiā sacramentalīē. Rē q sic
Nam vt supōitū ē. effect⁹ sacramēti pē ab aliq
pīpi si sacramētū hēatur i voto licet non ac-
cipiatur in re et iō sic aliq baptisat bap-
flamis ppter dēdētū baptisatū anteqz baptisat
baptismo aque. ita eē aliq spūalī māducāt an-
teqz hoc sacramētū sacmētalīē sumant s. h. gūi-
git dupl. pmo. ppē dēdētū sumēdi ipm sacra-
mentū et sic dīcūt baptisari et māducare spi-
ritualitē t non sacramentalitē q dēdētū sumē
h. sacfī iā instituta. Alio. ppter figurāz sic dīcē
ap. 1. co. x. q antiq patres baptisati sūt i nu-
be t in mari t escā spūalē māducauerūt t po-
tū spūalē biberūt. Nec tñ frustra adhibēt man-
ducacō sacramentalis qz plenius iduat effectūz
sacramēti ipa suscepō sacramēti qm solū dē-
dētū sic s. circa baptisatū dēm est. h. tho. Vn
nō q cū spūalīē māducare sit cōto t ecclēsie in
corpari hoc potest esse dupl. s. vel p modū me-
riti credēdo. vel p vīte sacramēti credēdo t per-
cipiēdo. pmo. sumē māducare spūalīē cōi.
2. mō magis pprie. pmo. mod⁹ potest alicui
sine sacramēto cōuenire s. secūdo non. h. pe.

Verz soli? hois sit sume hoc sacramentu spiri-
tuali. R? q? sic na in hoc sacrameto gnet
ipe crist? n? qd? in spe ppa s? in specie sacri. dup?
g? gnet ipz spualiter m? duca? vno m? ipz
xps put in sua spe ofistit t? hoc m? angeli man-
ducant spualiter iphi estu inqntu ei vniunt i fru-
idone caritatis pfecte t? vifide maifesta. n? p fi-
de sic nos hic vtimur. Alio? p? gnet spualiter m? du-
care estu put est sub spibus hui? sacri inqntu-
tu. s? aliquis credit i estu cu desiderio sumedi h?
sacramentu. t? h? non solu est sum? manducare
s? spualiter manducare h? sacramentu. qd? non
oueit angel. Et id angeli q? spualiter m? du-
cant estu. n? t? gnet eis spualiter manduca-
re hoc sacramentu. h?c t?o. **V**tru mali sume
corpus cristi sacramentaliter. R? q? sic sic ei dicit
gg. Est quide in pcorib? t? indigne sume h?
va est caro t? va? est sanguis s? essenda n? sa-
lutis efficacia. sume i gne mali vni corp? est
ex eius dignacoe et huilitate. s? non eius esse.
etum ex ei? iusticia et eitate. vni imudida m? du-
cantis corpus estu no repgunat spei exte-
riori nec corpi estu. s? vnitati corpi estu iusticia
id mal? recipit sacramentu et rem in eo p? tam
s? non rem? gntam. Vn mal? et si redpit sac-
mentu acqrit tam magnu tormentu. de cose.
di. z. que est. **V**tr? infidel manducet estu sa-
cramentaliter. R? q? sic. si sacramentaliter dicat
modu rei manducate. s? si dicat modu m? du-
catis distigue. Aut em nlla? habet inecoz i?
sumedi tanq? sacm aliqd ecclesie. t? sic non su-
mit sacramentalr q? n? sumit vt sig? s? vt re. **A**ut
h? inecoz q? quis no credat estu ibi esse et tunc su-
mit sacramentalr vt h?c t?o. h?c p. **V**tr? aial
bzuu possit sume corp? estu sacramentalr l? q?c
q? m? aliter. R? qdam dixerut q? q?dm e in spe-
ciebus illis salua forma panis etia in modica p-
te t?dm est ibi sacramentu. t? p gns corp? cristi
vni. Vn vbiq? ponat sps ille e in loco im-
mudo l? in ventre muris ibi est corp? estu. t? h?c
p?lico v? e t?o. et p. **S** certe pie aures albor-
ret h? audire. t? intelligedu e sm predictos. q?
aial bzuu sacramentalr corpus estu no man-
ducatur q? non est natu vti eo vt sacro. Alij dix-
erut q? corp? estu nullo? descendit in vteru? m?r
quia estus non est sub illo sacrameto n? eaten?
q?ten? est ordiabile ad vsu huanu. s? ad manu-
cacione s? sic t? q?cto mus rodit ita et t?cto i
habile facit et sacm e? definit et corp? estu e? o-
finit t? h?c opi. coioz est t? certe honestior et ra-
tionabilior fm bon.

Ar. iij.

Sequit viere de 3o. s. de frequentacoe hui? sa-
cramenti. t? arca hoc querit pla. **V**tr? lee-
at h? sacramentu quod die suscipe. R? arca vsu h?
sacri duo pnt ofiderari. vnu ex pte ipi? sacm-
cui? vt? est hoib? salutans. id vtile est ipz quo-
todie suscipe vt ei? fructu ho quod die papiat.
sic ei pl? pdest baptism? flammis cu baptis? flu-
mis q? sol? sic pl? pdest m?ducacoe spualr e? sa-
crali q? qn e sola. Inest e? vis ipi? sacrali m? du-
cacoi q? in bñ disposito m?ducacoez efficit s? u-
ale. Vn amb? li. de sacra. si quodenscuq? su-

mitur sanguis est in remissione pcor sume
debeo semp acipe. q? semp pecco debeo sp acipere
medianā. de ofe. di. 2. quodenscuq? aliq? tamē
exponit ibi semp acipere. p acipe qib? anno.
Aliud p? ofiderari ex pte sumentis in q? regit
vt cu mag? deuocoe et reuerēcia ad h? sacramentu
accedat. Et id siqs se quod die patu inueniat
laudabile e? vt quod die sumat. Vn cu au? di-
xiss? in li. de vbis dñi. iste panis quod die
acape qd? tibi pfit quod die. subdit. sic vine vt
merearis quod die acape. de ofe. di. 2. n? iste. **S**
quia m?lociens in plib? hoib? hui? deuocois
impedimenta occurrut ppter indisposicōz corpi
vel aie. n? est vtile oib? ad h? sacramentu qd die
accedē. s? quodenscuq? se h? inueniat ad illud
pparatu. Vn h. d. ecclesiasticis dogmatib? di-
aug? quod die eukaristie coioz sume n? laudo
nec vitupo. oib? tñ dñas coicandum horoz si
tñ mens non sit in affectu peccandi. de conse-
di. 2. quod die maiorē efficacā rapit h? i vna
missa l? manducacoe cum bona ppardone q? i
multis si se n? pparet diligenter h?c bon.
Vtr? ad reuerēcia sacri p?neat q? h? aliqui ab-
stineat ab eo. R? reuerēcia hui? sacri h? timo-
re amoris p?uctu. Vn timor reuēde a doctoz
di? ei? filial? ex amore aut p?uocā desideru su-
medi. ex timore v? surgit huilitas ifugiedi id
vtrq? p?neat ad reuēcia hui? sacramenti. s? q?
qd die sumat. t? q? aliqui abstineat. Vn ait au?
dicit aliqs non qd die eu karistia assumenda?
Al? aasserit qd die sumeda? faciat qib? qd fm
fide sua pie credit esse facendu. Neq? em iter-
se ligauerit zachet et ceteris. e? alē gaudis rece-
pit dñm. alter dixerit. dñe n? su dign? vt in-
tres sub tectū meū. ambo salua toz honorifica-
tes. licet non vno modo. de ofe. di. 2. qd die. **D**
cit em aug?. amor tñ et spes ad quā scriptura
nos semp inducit pferet timori. Vn e? cu p?r?
dixisset exi a me dñe q? peccator su. R? p?dit
ihus noli timere. Siqs i? expimentaliter cog-
noscat q? ex frequēti suscipiē hui? sacramenti for-
uor caritatis in eo augē. t? reuerēcia ad sacm
n? minuit frequēti coicare debet si aē sedat p m-
tā frequētiacoe reuerēcia ad sacm minui t? for-
uorē n? mltū augeri interdu abstineat q? vt
ea cu maiori reuerēcia t? deuocoe accedat.
Vtr? fideles possint siue debeant plies i anno
municare. R? fm diuersū statū ecclie. de h? di-
uersa statuta fuerut. Nā m ecclia p?micia qn
deuocō magis vigeat fidei xpiane statutum
fuit vt fideles quod die coicarent vt pater ac-
g. et habē de ofe. di. 2. p decretū anacleti pape p-
acta. postea v? dñmto fixi feruore fabianus
papa indulxit vt si n? frequēti? salte? ter i an-
no coicarent omes. s? in pasca. pent. et natali
dñi. Sothet etiā. papa dicit in cena dñi esse co-
candu. vt habē de ofe. di. 2. in cena. s? illud est
cōsiliū. Postea v? ppter iniquitatis abūidit?
refrigescēte caritate multoz statuit innoē. q?
vt saltem semel in anno. s? in pasca fideles co-
cent. consilietur vero in li. de ecclesiasticis dog-
matibus oib? communis esse comunicandu;

Vtrū possit homo plies i die cōicāre. **R**e
q̄ nō ar. de conse. di. 2. suffiat. qz enī dñs dīc.
panē nō. quoti. da. nō. hō. nō. plures in die ē
cōicandū. vt saltē p hoc q̄ aliquis semel in die
cōicet repitē veritas passionis cristi. **V**trū
liceat cessare oīno a cōione. **R**e. arca hoc est du
plex modus dicendi. vn⁹ est q̄ hoc sacramētū
nō est de necessitate salutis q̄ntū de sua istōne
si ē hoc est ex assūpto officio q̄. s. quis neces
sario tenet exēq̄ vt p̄sbi p̄ochial vel ex māda
to ecclesie supaddito. s. vt fideles cōicent semel
in anno. s. in pasca. ex. de pe. 7 re. oīs. **V**n si q̄s
tē negligit nō est sine scēptu 7 idō peccat mor
taliter q̄ntū talis catholic⁹ reputari nō debet
ar. de p̄se. di. 2. seculares. quod itelligit si omne
tē ex scēptu et post moicōz vt patz ibidē. c. se.
7 filr i p̄cl'o mortis. de p̄se. di. 2. p̄sbi ter. **R**acō
aut quare h ecclia instituit est qz h sacramētū
est salubre et mlti negligebāt suā salutē. Et p̄
hūc modū dicendi i⁹ jo. 6. n. man. car. fi. ho. 7
bi. a. s. n. ha. ni. in vo. intelligitur de mādu
cōe spūali q̄ est p fidem 7 caritatē sine qua nll⁹
adulter saluatur. 7 h etiam est i puulo aliquo
modo q̄ntū ad incorpācōz et hēc est opi. bon. **A**
lius modus dicendi est. q̄ cū sit duplex mod⁹
sumendi hoc sacramētū. s. spūalis et sacralis.
oēs tenent saltē spūaliē manducare qz h ē cōto i
corpan vt dictū est sup. manducacō aut spūal
includit votū sine desiderū papiendi sacm vt
dictū est sup. et id sine voto papiendi h sacra
mētū nō pōest hōi esse salus. **F**rustra autem
ēē votū nō impleret q̄n oportunitas adesset. et
id tenet homo hoc sacramētū sumē non tātū
ex statuto ecclesie s; ex ex mandato dñi jo. 6. ni
si man. car. fi. ho. 7 c. 26. h facite in meaz
commemoracōz. **E**x statuto autem ecclie sunt
epa dēmiata exēq̄ndi cōi pceptū et hēc est opi.
cho. **V**trū h sacramētū debeat in vtraq;
spede p̄lo dari. **R**e. p̄plus h sacramētum reci
pit ad efficacā que est eque in altera spē sic in
vqz. eo q̄ tot⁹ est sub vtraq; et hoc volūt
bon. et rich. et id sufficit q̄ dē sibi in altera spē
tū p̄ter p̄clm erroris qz forte non crederēt a:
lq̄ simplices totū xpm reape in altera spē si eis
daret in vqz. sic patet de eo cui exiuit sanguis
de hostia quia non credebat q̄ sanguis ibi esset
Dāc ēē p̄lo in spē panis 7 nō vini. p̄p̄ p̄clm
effusiois vitāde. **A**d signū vō sufficit p̄lo q̄
officiatur sub vqz spē in cō p̄nā. **C**haicib; tū
de quib; nō timet p̄clm effusionis n̄ erroris pos
set sub vqz spē dari vt dicit rich. **N**ō tamē
fm bon. 7 sen. di. 19. q. 122. vqz spēs sit de ite
gitate sacramēti. q̄ hoc sacramētum est eq̄
efficax in altera spē sicut in vtraq;. **P**ostea sup
litera dicit q̄ ipse credit q̄ sanguis addit ad ef
ficacā aliquo mō. **D**icit etiā mmo. q̄ ipse non re
pbat s̄uetudinē asserdensū 7 quozūdā aliorū
qui post sūp̄cōz corpis et sanguinis dimittunt
ibi aliq̄ de sanguine vt infundatur vinū purū 7
postea cōicantes aliquid inde possint sumē. ego
aut puto q̄ nō sit faciendū quia vinū additū;
fm aliquos ad min⁹ illius spēciā p̄muitatem

soluēt 7 sic cōti sanguis desineret ibi esse vt ha
bitū est sup. **S**i obidatur q̄ p̄dicta illud jo.
6. n. man. car. fi. 7 c. dicendū q̄ sub vtraq; spe
de corpus manducatur et sanguis bibit i re
licet non in signo exp̄sso. **V**el dicendū q̄ illō
intelligitur de māducacōe spūali. **S**i dicat ēē q̄
in ecclesia grecoz instituta p paulū tradit sub
vtraq; spē dicēd q̄ liz ille bñ faciat. latī tū me
li⁹ faciat rōe sup̄ dicta. **V**trū hostia itē
cta in sanguine debeat p̄lo dari. **R**e. q̄ nō. de cō.
di. 2. cū oīne. cui⁹ rōz tangit hu. li. 2. d. sacra. p
te. s. c. 8. quia inq̄t dñs traditorū suo bucellā
intinctā ad notādū eū dedit. h; s̄uetudo vt cor
pus cōti fideles intinctū nō accipiat. **N**ō tū est
intelligendū q̄ cōtus illā bucellā in sanguine in
tinxerit s; in vino lactucay agrestiu cū quibus
edebat agn⁹ fm legē. **Utrū iij.**

Sequitur vidē de. 8. s. quib; dari debeat cor
pus cōti. 7 quib; nō debet dari. **C**irca qd q̄
runt p̄la. s. **V**trū p̄sbi ter peccz q̄ sciēt dat cor
pus cristi exnti in mortali peccato. **R**e. aut tal
non petit eu karistia sibi dari et tūc p̄sbi ter pec
cat in dando. **A**ut petit et tūc aut suū peccatū
mortale est manifestū aut occultū. si manifestū
tūc p̄sbi ter dando sibi peccaret. quia extra ip̄sū
excepōz legitimā h; quā sibi publice obicē p̄.
Accipio atē hic manifestū n̄ p eo qd p̄bati pōest
qd p̄p̄ie magis manifestabile dī q̄ manifestū.
Vn si sacdos sciz p̄ochianū suū esse i crimē
qd tēme posset q̄ eū p̄bare ita q̄ id crimē nesci
rent n̄ duo vel tres testes p̄ q̄s h p̄bare. n̄ p̄p̄
h d; illi eukaristiam negare in publico petenti
qz iā inferret sibi penā ante criminis p̄bacōz qd
fieri nō d; xi. q. 3. eoz qui. s; accipio hic mani
festū p notorio. qd aut dicat notoriū. dēm ē s
Si aut p̄cīm suū est occultū. aut petit in occul
to et tē sacerdos sibi dando peccaret. qz habet q̄
eum leimā excepōz quā sibi in occulto obicere
p̄ et ip̄m debet monē ne petat in publico. vt
habetur de cōse. di. 2. ne p̄hibeat qd petit. **A**ut
petit publice. et tē sacerdos debet sibi dare. quia
contra eū non habet legitimā excepōz quam
ei in publico obicere possit ex de offi. iudi. oz. si
sacdos. hēc rich. **E**t h itelligo vey esse q̄n ille q̄
petit ē p̄sbi teri subditus sec⁹ credo esse si sit ext
neus quia cōtra talem legitime exapere potest
q̄ ei dare non debeat. de conse. di. 2. tribus vbi
papiē q̄ extraneo non detur eukaristia. de c⁹
ofcia nichil stat. **V**trū sacerdos peccz dā
do sacm hystriōib; **R**e. solucō hui⁹ q̄stiois q̄i
ex solucōe p̄cedentis manifesta est. tales enī du
cūt illud vitā vñ de talib; dī de cōse. di. 2. p
dilectōe. puto nec maiestati dñe nec euange
lice discipline aggruē. vt pudor et honor ecclie tā
curpi et infami cōtagione fedē. vñ nec talib;
nec cuiq; infami notorio manifeste danda ē
eukaristia. fm eē glo. ibi dē. si tamē vt dī ibi
dē in seq̄nti. c. tales reuertant ad dñm eis cōio
l' recōdā cō n̄ negat. **N**ō ē tū h sic intelligēd
q̄ statim debeat eis dari eukaristia qz p̄p̄ reuerē
ciāz sacri 7 vt p̄bet eoz gūfio ēē n̄ ficta n̄ deb;
eis dari vsq; post pactā p̄m am n̄ aliq̄s articū

necessitatis vel pietatis aliqui alii fieri sua det.
Sed none est pei sume corp^o xpi qz infama
 ri a sacerdote negando eucharistiā. **R**e q^o licet sit
 pei^o peccatori peccare mortaliter sumendo corp^o
 est qz infamari in sacerdote mīstrāti corp^o est
 peius est peccare mortaliter infamando iniuste
 peccatorem occultum quam q^o ille mortaliter
 peccet quia nullus debet peccatum committere
 ut aliū liberet a peccato. **V**n au^o i. h. q^o 110. su
 per gen. pīculosissime admittit h^o spēs acō vt nos
 faciamus aliquid mali ne ali^o graui^o malū cō
 mittat. peccator tam occultus potius debet eli
 gere infamari qm indigne ad mensam est ac
 cede. h^o cho. **N**ūquid meli^o esset dare talibus
 hostiā non osecratā. **R**e q^o non. nam hostia nō
 consecrata nullo mō debet dari loco consecrate
 quia sacerdos hoc faciens qntū est i se facit ydo
 latrare illos q^o credunt esse hostiam consecratā
 siue alios pntes siue eē ipm sumentē quia vt
 ait aug^o. **τ** hētur d^o cōse. di. 2. accesserūt. nemo
 carnē est māducat nisi p^o adorēt. **V**n mmo
 tera^o. ex de cele. mis. c. de hoīe. licet is q^o p^o sui
 cūinis oīa reputat se indignū peccaret graui
 ter si se ingeret qm tū vidē offendē qui frau
 dulenter psumpsit i^o simlāre. prozsus quidem
 falsa remedia sunt abicienda que sūt vers pī
 culis grauiora. **V**trū corpus cristi dandū
 sit suspectis de crimine. **R**e sic d^o in glo. super
 illud. c. 32. q. 1. dixit dñs. triplex est suspicō. s.
 temeraria. pbabilis et violēta. **T**emeraria su
 spicō est qñ ex irrōnabili cā oīurgit. cuiusmōi
 ē illa q^o oīicta ē rumoribz iēdoz hoīz et abstra
 ctioz. xi. q. 3. in cūctis. et p tali suspicōe non d^o
 sacerdos dimitte dare eucharistiā suspecto. **P**ro
 babilis est que con surgit ex pbabili bz signis et
 ppter hanc suspicōnem nō debet etiā sacerdos di
 mittere eucharistiā dare. vnde. 2. q. 1. deus. m a
 la audita nullū moueāt n^o passim dicat abs
 qz certa pbacōe qñz crebat. sed āte audita di
 ligenter inqzrat nec spāpitānter quis aliquid a
 gat. **τ** infra. nullū ante verā iustamqz pbacō
 nem iudicare et dammare debem^o. **V**iolēta est
 que surgit ex psumpōibz violentis. vt si inue
 niatur suspectus cū suspecta nud^o cū nuda sol^o
 cū sola in eodē lecto loco et tpe suspectis et oīa
 suspectos tales iudicandū est sic iudicaretur de
 facto. **V**n sicut publice criminoso sacerdos non
 debet dare eucharistiā. ita nec suspecto de crimie
 modo isto. **S**ed m em iura quatuor mōis quū
 dicitur homo de crimie. s. vel iure. s. instrumēt. s.
 vel a testibus vel facti euīdēcia. ex. de co. cle. **τ**
 mu. tua et 2. q. 1. scelus. qd loebat^o. **A**ut iuris
 interpretacōe. vt qñ aliquis sepe dicitur et mo
 neē nec se purgat n^o opar. 3. q. 9. decernim^o.
 vbi sic dicitur manifestū est oīiteri de crimine
 eum qui inuileo et todens oīegato iudicio pur
 grandi se occasione non vntur. **A**ut violenta
 suspicōe. 32. q. 1. dixit dñs. **τ** hec notatur. 2.
 q. 1. c. 3. in glo. **V**trū corp^o cristi dandū sit
 suspectis de crimie ad eoz manifestacōez vidē
 oī q sic legiē ei. 2. q. 1. sepe oīngit vt i mona
 sterijs mōchoz furta ppetrentur. idarco statui

m^o vt qñ fratres de talibus se purgare debent
 missa celebre ab abbate vel aliq^o ex presētibz
 fribz et sic expleta missa oēs cōtēne i h^o vba.
 corpus dñi sit tibi ad pbacōz. **R**e decretum il
 lud est abrogatum per contraria documēta ro
 manoz pontificum dicit em stephanus papa
 ferri candentis vel aque feruentis exanimacōe
 oīessione a quolibz. sacri canonē nō oēdūt spō
 tanea em oīessione vel testū approbacōe publi
 ca delicta oīmissa sūt nostro regimū iudicare.
 occulta vero et incognita illi sūt relinquenda
 qui solus nouit corda filioz hoīm. 2. q. 4. con
 suluisti. **τ** idē d^o ex de purga. ca. ex tuarū.
In oībz em talibus esse videtur dei tēptacōvī
 sine peccato fieri nō posset. **E**t qñ peccati esse
 vt si m h^o sacramēto qd ē insticuū in remōiū
 salutis aliqz inqzret iudiū mortis. **V**trū cor
 pus cristi sit dandū suspendendis p suis malef
 cīs. **R**e hui^o si peniteāt et pure oīceatur vel
 cupiant oīiteri nō est in fine negāda eucharistia
 nec sepultura et missa p eis pē celebrari et ob
 lacō offerri. 23. q. vlt. c. vlt. **τ** di. 40. penitēs.
Vn. 13. q. 2. d^o vīaticū oībz digne penitēti
 bus in morte positīs non est negandū n^o eia
 his q^o i paubz p suis sceleribz suspendūtur
S3. 2. q. 2. si quis epm dicitur q^o his q^o defecē
 in accusacōe clericoz non est danda eucharistia
 in fine. **R**e hoc dictū ē ad terroē. vel loqzre de
 non digne penitētibz. alia vero. c. 1. loquē d^o
 digne penitētibz. hec jo. **V**trum nō ha
 lentes vsū racōis debeant hoc sacramētū perē
 pere. **R**e aliqui dicūt non habere vsū racōis
 dup^o vno^o qz habēt debilem vsū racōis sic dicit
 nō videns q^o male videt et qz tales pnt aliq^o de
 uocōz hui^o sacramēti oīape non ē eis h^o sacm^o
 negandū. **A**lio^o qz vsū racōis totalit carēt. et
 h^o pē esse dup^o. aut em nūqz habuerūt vsū racō
 ms s; a natūitate sic pmanerūt et talibz nō est
 h^o sacramētū exhibendū qz nullo modo pēssit in
 eis hui^o sacri deuocō. ā nō carneē sp vsū racōis
 et tē si p^o qñ erāt sue mentis oīpotes apparuit in
 eis hui^o sacri deuocō d^o eis i articlō mortis h^o sa
 cāmētū exhiberi nō forte timeat pīclm uonient
 l' expūcōis vel alceri^o irreuerēce. **V**n d^o 26. q.
 6. is q^o is q^o in i firmitate pīnāz pnt si dū ad oī
 sacerdos inuitat^o veit oīp^o i firmitate obmu
 tuit l' i frenesi ouer^o fuerit dicit testio^o q^o audi
 erūt et accipiat pīnam. i. absolucōne fm glo.
 cui^o fo^o h^o bibe. ex de sen. ex. a nob. et si oīnuo
 erod^o morietur^o recōaliet p man^o i pōicōz et m
 fandat ori eius eucharistia de h^o mde infra tra
 ctatu de pīna. **V**trū arrepticijs q^o energum
 dicitur debeat dari corp^o est. **τ** vī q^o nō qz et ta
 les arcēnt ab inspectōe hui^o sacri fm d^o 11.
 ecclī astice ger. **R**e d^o 11. loquē ibi d^o energum
 nōdū baptizat^o i qbz. s. nōdū est vis demonis
 extincta q^o uiget i eis p originale peccatū sed d^o
 baptisatis qui cor palter uexantur a spiritibz i
 mūdis ē eadē racō sicut de alijs amentibz. **V**n
 ca lian^o dicit eis q^o ab i mūdis vexantur spī
 tibz cōioz sacri scām nūqz a senioribz nris me
 mīm^o iēdictā. hec cho. **A**ūq^o pūens d^o par

Ecce est raco d pueris recent natis . et de a
mentibz qui nuqm habuerut vsu ronis . vn ta
libz n sit sacra misteria danda . licet quida gra
ci seraru faciat . ppter h^o q dyo^o . 2 . c . ecclⁱasti
ce gerarchie dicit baptizatis esse sacraz coione
dandaz non intelligentes qd dyo^o loquit de ba
ptismo adultoz . Nec en aliqd dementu vite e
terne patitur . ppter hoc qd dñs dicit n man
car . fi . ho . et bi . eius san . et . quia sicut aug^o . sc
bit bonifacio . tuc vnusqzqz fidelis corpis et san
guis princeps sit spualiter qñ i baptismo mem
bru corpis xpi efficit . s . qñ pueri sapit aliqz
rois vsu habere vt possint dape deuocone h^o sa
cramti tuc p eis h^o sacm offerri . vnde si puer
est i etate apta ad diuindicadu et reueredu corp^o
xpi i pte etate adultu . s . ano . x . l . 12 . tuc si ap
paret in eo signa discrecionis et reuerentie p^o su
mere alias non . hec tho

Artic^o v

Equie videre de q^o . s . de vsu xpi . h^o e de v
su hui^o sacramti quo xps vsus est hoc sac
mento in pma sui mstione . Et circa hoc querut
pla . s . Vtz xps sumserit corpus et sanguine
suu . **R**e tenet coiter q sic . hoc en expsse dicit
sancti . vñ sup i^o ruth . 3 . cuqz comedit et bi
bisset . et . dicit glo . q xps in cena comedit
et bibit cu corpis et sanguis sui sacm discipu
lis edidit . vñ quia apli coicauerut carne et sa
guine et ipe pcepauit cu eis . vñ et antiq metce
dixerut . Rex sedet in cena turba cunctus duode
na . Setenet in manibz se abat ille cibus . **N**o
aut supsit vt essequet aliquet effectui s . vt alijs
sumedi pbet exemplū . vñ crisost^o . pus bibit ne
ali pecti sanguinis abhorreret . Cu en d^r i euā
glio q xps accepit panē et calicē . nō est intelli
gendū qm accepit in manibz vt quida dicūt
sico mō accepit q alijs accipiendū dedit . vñ dī
xit discipul . accipite et comedite . et iem . accipi
te et bibite intelligendū est q ipe accipit come
dit et bibit . licet en in māducaōe corpali opor
teat differre essentialiter māducañte et ill^o qd
manducaē nō en in sacramtali quia sicut ibi
est abus spualis p accidens . s . specie mediante
sic p accidens quod manducaē debet differre es
sentialiter a manducante . sic illud qd p se mo
uet opoz essentialiter differre a mouēte vt cor
p^o ab aia . n tñ i^o qd p accidens mouē vt aia
a se . **V**tz xps supserit spualiter . **R**e . dea h^o e
duplex mō dicēdi . vñ est q n qz vbi ē spual
manducaō ibi est vnio . vbi aut est vnio ibi
est diuersitas . cu ergo xps nō differat a se n co
medit spualiter . et h^o mod^o ē fm bon . et pe . **A**lius
mod^o dicēdi est q sic . sicut en dicet infra ef
fecus hui^o sacramti est nō tñ augmentum
spualis grē . s . etia quedā actualis refectō dulce
dis spualis . licz autez non fuerit xpo grada au
gmentata ex hui^o sacramti suscepōe . habuit
tñ quandam dulcedinem spualē i noua et
stutue . vñ luc . 22 . desiderio desiderauit h^o pas
man . vo . qd eusebius expōit de sacramento
h^o qd discipulus tradebat . et iō spualiter mandu
cauit . manducauit etiā sacraliter inqntū corpus
suum sub sacro supsit . et sacm hoc intellexit qd

disposuit . alie en qz ceteri spualiter et sacraliter su
māt qui augmētū grē suscipiūt et ad veritatis
pceptōem signis sacralibus egent . et h^o mod^o di
cēdi est fm tho . **V**tz xpc corpus suū dede
rit iude . **R**e hylari^o dicit sup qd . q nō . et que
mens quidē fuisset cōsiderata malicia iude . **S**i qz
xpc debuit nobis eē ex^o iusticie n queniebat ei^o
magisterio vt iudā occultū pētoz sine accusa
cōne et euidenti pbacōe separet ab alioz cōione
ne darē platis ex^o filia facēdi et ipe iudas ex
aspac^o ex h^o sumeret occasiōez peccādi . **E**t iō
dicēdū ē q xpc iude sic et alijs discipul dedit
corp^o suū et sangnē vt dīc dyo^o . li . de ecclⁱastica
gerar^o . et alan^o s^r jo . habet eē . i . q . i . xpc . et . 21 .
q . 4 . adūscitas . **V**tz xpc corp^o suū iude dedit
cū bucellā intinctā ei porrexit . **R**e q n s . sim
plicem panē . vt en dīc aug^o sup jo . dñs p^o di
stribuerat oibz discipul corp^o suū vbi et ipe in
das erat sicut lucas narzat . et p^oea p bucellā
intinctā atqz porrectā pōitōz suū expsit . sigē
aut vt aug^o dicit ibi p panis intinctōne fictio
iude vt en infidantē fila tinguētur . **V**l forte sigē
dulcedo dīne bonitatis . quia ex intinctōe sapi
dior reddet panis qd bonū . ppter sui ingratitu
dinē factū est ei malū . quia introiuit in eū sa
thanas

De impedimento eucharistie . ti . 18 .
Ostea cōsiderandū est d his que habet
impedire vl retrahere a supde eu ka
ristie . Et pmo de his q hnt impedire
ppter indignitatē vt sūt pēta . 2° de his q ppter
feditatē vt pollucō nocturna vel alie pollucōes
3° de his q ppter statuti agnitatē vt qd l po
t^o passūpt . **C**irca p^o querut pla . s . **V**tz pec
cator hñs oīcia pēti mortal^o sumat corp^o xpi
damnabiliter . **R**e q sic . et hoc ppter indignita
tē q est in ipso p opacōez tā ad sacm exteri^o qd
est sacm qz ad rē ptenā interi^o q ē sacm scōz
qz etiā ad rem significatam tñ q est sacetas cui
obicē ponit . vñ . i . cor . xi . q man . et bi . indi
iudi . sibi man . et bi . i . edemmacōez . Quidam en
distinguit q pēti mortal^o oīcia asurgit in aliq
aut ex certitudine sufficienti vt qz sct se forni
catū . aut pbabili vt qz morose delectatus est et
timet fuisse mortalē ofensum . **A**ut leui vt hō
scrupulosus q timet de leui delectacōz ne fuerit
mortalis . in p^o cau peccat mortaliter et silr in
2° s . nō in 3° . **T**ā in pmo ptenit . in 2° dīc
mini se exponit . in 3° non . et ita distinguit pe
.
Sz esto q sit pasca cū pētoz tenet coicare . vt
q tūc n peccet coicando . **R**e talis in eo q facit
i^o qd tenet nō peccat s . qz malo mō facit . vñ
in coicando et omittendo peccat s . tñ magis cō
mūcando qz coicare in pēto est malū de se sed
omittere coicacōez fit malū ex pcepto ecclⁱe . vñ
poci^o debet excoicacōez ecclⁱe sustinere qz in pec
cato coicare . nec tñ pplexus est qz pē penitē . h^o
pe . **Q**uo pēto peccat sumēs corp^o xpi cū con
scia peccati mōz . **R**e pēto omīssiois et negli
gentie dū . s . se ad tñ hospitē suscipiendū spara
re p sui excoicōez omittit et negligit et etiā pec
cato ptempe^o et irreuerētie dū . s . dominū suū in

eam fecit dñi hospitiū introduit. et gradam libi
ab eo oblatam in sacro respuit. ac pñ qñtū ē
in se ipi dñi otumeliā facit. **hxc bon.** **Vt**
aliqñ exñs in peccato mortali ofciā tñ eius n̄
habens sumendo corpus cñti mortaliter peccet.
Rē qñ aliqñ non habeat ofciā peccati mortalis
aut h̄ est qñ sp̄parauit se et discussit preparacōe
sufficiens ofciā diligenti s̄s examini s̄o
et peritos ofulendo. aut p̄abili ofciā suā p̄
babiliter examinando et ofciedo. aut negligēti
In p̄mo casu non peccat sed remissione pecca
torum etiam si qua latent accipit et merec̄. **In** 2°
s̄l̄r non peccat mortaliter. **In** 3° aē peccat mor
taliter et demētur maxie si negligēcia sit mag
na. **hxc pe.** et cōuenit cū eo s̄o. **Sed** ob idetur
quia cū nemo sit certus an sit in peccato mor
tali ā n̄ si mortaliter peccat qñ accedit qñbz qui
accedit discrimi se exponit. **Rē** qñ non req̄r̄t
ad cauendū p̄d̄m d̄s̄m̄ certitudo ofcie. s̄ p̄
babilis diiecture qñ p̄ h̄i s̄ h̄i p̄ q̄tuor s̄ ḡ. p̄
mū ē cū qñ deuote v̄bū dei audit. 2° cū qñ se a o
bene opandū p̄mptū muenit. 3° cū quis p̄posi
tū habet abstinenti a peccato. 4° cū de p̄eritis
dolet. h̄ pe. **Vt** qñ accedit contrit̄ et n̄ ofes
sus peccet. **Rē** p̄tor p̄r̄t̄ an ofessionē quā do
vult cōicare aut potest h̄re coplā ofessoris p̄o
nei et t̄ps sufficiens et loquelam libā et t̄c peccat
cōicando sine ofessione qñ ad sacm̄ eccl̄ie req̄r̄
tur recōaliacō ē s̄m̄ indiciū eccl̄ie et sic itelliḡ
hu. de san. vic. cū d̄c̄ l. de p̄tate ligādi atz sol
uenoi. **Audacē** dico si an̄ absolucōez sacerdotē
criminosus ad cōioz corpis cñti accedat. p̄o certo
indiciū sibi manducat et bibit etiaz si euz ante
multū peniteat et si vehementer doleat et inze
muscet. **Aut** nō h̄z et tūc aut immet aliqñ necc̄
sitas celebrandi et cōicandi vt qñ timet sc̄d̄ illū
p̄sone sue n̄ cōicet aut p̄l̄i vel iam incepta sa
crāmēti mysteriū vel amiserit loquelaz et tūc nō
peccat cū p̄posito ofitendi qñ poterit. **Aut** non
immet necc̄itas et tūc peccat. **hxc rich. pe.** et s̄o.
Vt p̄tor peccet vidēdo corp̄ cñti. **Rē** per
visū nō attingit corp̄ x̄pi s̄ solū sacm̄ eius
qñ. s̄. visus nō attingit ad subām corpis x̄pi s̄
solū ad sp̄s sacrales vt sup̄dictū est s̄ ille qui
māducatur nō solū sumit sp̄s sacrales s̄ etiam
x̄pm qui est sub eis. et iō a visione corpis cñti
null̄ p̄hibet qui sit sacm̄ p̄mū cōsecut̄. s̄. ba
ptis̄. **Vñ** nō baptisati n̄ sūt admittēdi ad vi
dendū corp̄ x̄pi. vt ē patz p̄ dyo. li. eccl̄iasti.
ce jerar̄. s̄ ad māducacōez nō sūt admittēdi n̄
soli illi qñ nō tñ sacralit̄ s̄ etia realit̄ x̄po sunt
ōm̄cti. **Vt** p̄tor peccet tāgendo corp̄ cñti
l̄s̄ qñ necc̄itas v̄get vt quia corp̄ cñti cade
ret in locū imūdiū n̄ colligēt tūc non peccat al
peccat p̄pter irreuerēciā. **S̄** cōtra p̄dicta v̄
qñ sp̄ peccat p̄tor tāgēdo et vidēdo. qñ bebsam̄
te vidētes archā dñi sūt interfec̄ti. 1. reg. 6. et
s̄l̄r oza p̄u s̄ est qñ ipaz archā tetigit. 2. reg. 4.
Ad qñ d̄icēdum qñ iō nō fuit figa tāgēdi et ui
denā x̄pm. s̄ bebsam̄te figurā gerūt simpli
ciū h̄ sacramēti archana vidē volētiū qñ p̄pter
timorē frequēt p̄uēt et moriuntur. et oza figurā

gerit sacerdotū carnaliū qñ in peccatis exñtes ad
ofciendū accedūt. **Nam** aliqui dicūt qñ illa no
ere cū vxoze iacuerit. **Realis** v̄o rō quare illi sūt
infec̄ti est quia cōtra mandatū dñi fecerūt qñ
dñs p̄cepit. vt nll̄ de plebe eā detec̄ā vidret.
Vñ hoc vt d̄ic̄t glo. ibi licebat soli pontifici.
p̄cepit etiā vt sacerdotes eam ferrēt et ideo v̄eqz
p̄ p̄ceptū fecerūt et iō p̄u s̄i sūt. h̄r̄o. et bon̄.
Vt aliqñ p̄ciendo corpus cñti in lūcū ḡm̄
peccet qñ sumendo ip̄ cū ofcia mortalis peccati
Rē qñ sic p̄mo quidē qñ ille h̄ faceret ex intēcō
ne fadenō inuiriā sacm̄to qñ n̄ intēdit p̄tor
indigne h̄ sacramētū suscipiens. 2° qñ h̄ p̄tor
capax est gracie. vñ magis est ap̄ ad suscipiē
dū h̄ sacm̄ qñ qñqz alia creat̄a irrōnalis. vñ
maxie morumate vtētur h̄ sacro qñ p̄icet ipsuz
camibz vel p̄icet ipm̄ i lūcū ad conculeandum
h̄c r̄o. **Ant̄. y.**

Sequitur vidē de 2°. s̄. de his qñ h̄nt rēb̄
ab h̄ sacramēto p̄p̄ feditatē vt est pollū
cō nocturna et s̄l̄a Circa qñ qñtū p̄l̄a. s̄. **Vt**
pollucō noctūna et qñ pollucōes habeāt rēb̄ a
sup̄cōe eucharistie. **Rē** in somnis non potest ed
p̄tem p̄ ēē tñ effectus p̄c̄i v̄l signū et ideo ofici
r̄da ē cā nocēne pollucōis. **Sciendū** igitur qñ
pollucō qñqz puenit ex p̄cedētibz cogitacōibz
carnalibz. **De** aut qñz p̄nt esse sine peccato oīno
vt cū qñ cā lectōis l̄ disputacōis cogit̄ de talibz
cogitare. et si hoc sit sine ōcupia et delectacōe n̄
erūt cogitacōes immūde s̄ honeste ex quibz tñ
pollucō sequi potest. vt patz p̄ aug. sup̄ gen̄.
ad l̄am. li. 12. ipa inquit fantasia qñ sit in cogi
tacōibz s̄m̄ocianans cū exp̄ssa fuerit i uisione
somniañtis vt int̄ illā et oīumcōem corp̄m̄ n̄
discernat oīumcōe mouē caro. et sequit̄ qñ cū mo
tus sequitur. h̄ tam sine peccato qñ cū p̄to a vi
gilantibz d̄c̄ qñ vt d̄icēret. p̄culōubio cogitatur
ē. qñqz v̄ro sūt cogitacōes p̄cedētes cū ōcupia
et delectacōe et si assit ofens̄ erit p̄c̄m mortale
sin aut veniale. **Qñqz** pollucō puenit ex super
fluitate obi et potus. et h̄ ē potest esse veniale
l̄ mortale. qñqz puenit ex infirmitate nase qñ
n̄ ē p̄c̄m. **Vñ** ēē quidā vigilando sine peccato
fluxū semis p̄ciatur qñqz ex sup̄fluitate nase
qñ etiam ē sine peccato. puta qñ semē qñ fluit ē
sup̄fluitas sāguinis s̄m̄ pl̄m̄. **Qñqz** ex demo
nū illusione qñ fantasimā mouē p̄nt ex qñ ap
paricōe pollucō sequit̄. h̄ aut qñqz puenit ex p̄
cedēti negligēcia preparacōis ad d̄ucēdū l̄ ofo
nē qñ p̄ ēē veniale p̄c̄m v̄l mortale. qñqz ēē ex
neq̄cia demo. impedire volētiū a recep̄cōe h̄ sa
crāmēti. **Si** igitur pollucō noctūna pueniat ex ali
qua p̄dictaz cāz qñ sit cū mortali peccato p̄c̄o
l̄ p̄babiliter timē ēē. **Dicendū** est qñ impedit ne
cessario sup̄cōz h̄ sacramētū. qñqz ipa s̄m̄ se nō
possit ēē mōde p̄c̄m. h̄z tñ mōde p̄c̄m. anenū
rōe sue cāe. **Si** v̄o pueniat ex cā qñ sit tñ p̄c̄m
veniale n̄ iped̄ necc̄io ita. s̄. qñ h̄ sumēdo sit ro
us corpis et sāguinis dñi. impedit tñ d̄ ōgruo
p̄pter duo qñz vñ sp̄ accōdit. s̄. feditas corp̄al̄
cū qua p̄p̄ reuerēciā sacri non decet accēde ad
altare. **Vñ** et volentes tangere aliqñ sacm̄cū

manus lauant nisi forte talis immundicia sit ppe
tua vel diuina vt est lepra vel flux' sanguinis l'
aliquid aliud. **Secundū** est euagatio mentis q'
sequitur pollucōz noctūam papue qñ cū turpi
cogitacōne vel imaginacōne cōtingit. **De** pol
lucōe vō que puenit ex crapula veniali distin
guē in decreto. quia aut sentit in somnis ima
ginacō turpis et sic impedit de agruo eaz a sūp
cōne hui' sacramēti qz a cōfectōne. **Aut** nō se
ntur t sic non impedit a sūp cōne hui' sacramen
ti. impedit tñ de agruo a cōfectōne. **Si** vero pol
lucō pueniat ex cā q' sit sine peccato vt ex nate
supfluitate vel infirmitate non est timēda qā
vt dicit g'g. hāc aīm' nesciens pēlisse magis
dolendū est qm fecisse. vñ a neutro impedit. **Et**
idē dicendū est qñ pollucō puenit ex cogitacō
ne q' fuit oīo sine peccato. **Pollucō** vō q' pue
nit ex dyabolica illusione si sine peccato sit im
pedit tamē de agruo. vñ ysidor'. quicqz noctūa
illusione polluitur hz extra memoriā turpiz
cogitacō' se putat. inquit tñ vt hic tēptare
tur culpe sue attribuat suāqz immundiciā statē
flectit tergat. **Si** tamē euidenter appareat q' dya
bol' conat' auferre fructū eukaristie pē cōicere
si nō deit cām pollucōni s; magis cām sūā et
h sepe accidit in festis qñ est cōicandū. **vt** legi
t collacōibz p'm. q' cū quidā frāe pollucōnem
pateret semp in festis qñ erat cōicandū. seniores
operto. q' ab eo nulla pcesserat causa decreuerūt
q' ppter h nullo mō a cōione cessaret ita cessā
sunt illud d'mō. **Intelligendū** tñ qd' impedi
mētū qd' ex cōmēitate puenit postponi debet
ppter aliquā necessitatē puta vt g'g. dicit et
bēdī. 6. testm. cū forsā alī dies fest' exigit i
q' p'at' celebrare consuevit aut exhibere misterii
um p eo q' ali' p'sbiter deest et necessitas cogit
t ille mō dīcēdi psonat verbis g'g. t ysi. que
bēdī. 6. testm. t. c. nō est p'ēm. **Si** g' q'rat
vex semp qñ qz polluitur cessare debeat. **Dicē**
dū qñ sēndat inq'nacōz illam inclina sse m'ltū
alam gl'ulendū esset ei q' faceret sacramēto r'ue
rendā si aut magis expediat nāsam sēndat t
vltim' deuocō vel solennitas l' aliud qd' m'ltū
rēpēdit ad sūmēdū ēbat. tē arbitroz ipsū sū
remozu s'cie accēde posse. **h'c** bon'. **Itē** s'm tho.
in. 2. suo pollucō tali pollucōe q' nō impedit
necessario. debet celebrare p alio q' i peccato mor
tali esset ne celebrādo mortaliter peccaret.
Vt pollucō que i sōno inapit t in vigilia de
finit p'ēm sit. **Itē** s'm tho. pollucō qñtū ad me
ritū t demeritū magis iudicat s'm pñ' qz b' finē
q' corpal mor' non p'tinet ad meritū t demeritū
tñ s'm q' a voluntate cātur ex q' aut ille mor'
est exat' in dormiendo nō subiacet vltim' vo
lūtat vigilantis. **Nec** reputatur euigilasse dor
miens qulqz recuperauerit vbi aut vsū pē tamē
seigē q' in ipā euigilacōe p'ēm oriat'. s. si pol
lucō placeat ppter dlectacōz q' qdē s'placēda si sit
ex sūp cōne erit venial'. **Si** ac ē s'ensu delibera
tūo t papue cū appetitu fūti est mortalis. **Ille**
tñ s'placēda nō facit p'ēm t pollucōz esse pecca
tū q' nō est eius cā s; ipā in se ē p'ēm. si ac pla

reat vt est nate exonacō nō est p'ēm. **Vt** tñ
pollucō s'ingal' deat rēbē a sūp cōne eukaristie
Itē coit' s'ingal' si sit sū p'cō vt si fiat cā pro
lis generande vel debiti reddendi. nō alia rōe re
f'bit ab h' sacramēto qz pollucō noctūa q' accēdit
sine p'cō. s. ppter immundiciā corpis et distractio
onem mentis. rōe c' dicit hiero' sup. 17. et ha
betur. 23. q. 2. sciat' si panes p'p'is ab his q' vxo
res tetigerāt comedi nō poterant qñtomagis
panis q' de celo descendit nō potest ab his q' s'ui
galibz paulo ante adxerūt amplexibz violari.
nō qz nuptias odēnem' s; quia eo tpe q' carnes a
gni pascal' māducatur sum' a carnalibz opī
bus vacare debem' s; quia h' s'm s'gruitatē non
s'm necessitatē est intelligendū. id dicit g'g.
t hēf. e. q. vir cū p'pā. q' talis est suo iudicō re
linquēd'. **Si** aut voluptas dñetur i ope carnis
vt ibidē g'g. subdit. tunc phiberi debet ne acce
dat ad h' sacramētū nō p'us fuerit loc' aq. s. pē
tēde. **Aliq'** tñ distiguit q' voluptas potest dñā
ri dup'. s. ā ita q' moueat ad agnoscendū p'pē
fornicationē vitandā et sic debet abstine de cō
gruo. ā ppter explendā libidīnez t sic abstine dē
necio qñ agnoscat vxorē vt meretrices. 23. q. 2.
vir cū p'pā i tex. t glo. **Itē** nō qd' d. 9. di. 2. t oī
homo. dī q' qui vult cōicere dē abstine ab vx
ore p'pā tribz aut. 2. aut. 4. diebz. et itelligit b'
10. q' debet abstine qñtū est in se t nō dē exigē
s; exat' teneē reddē. s; id nō est p'ceptū s; s'iliū
Vt m'lier menstruata arceat a p'ceptōe cor
poris cōi. **Itē** q' nō nec ē m'lier statī post parē
quia illa immundicia est pure nālis si tñ ex reue
rendā reape non p'sumit vel qd' plus est ab in
grūssu ecclie abstine uoluerit est laudāda si tamē
r'cepit nō ē iudicanda. dī. 40. c. 1. et. c. ad ei' et
ex. de purifi. c. 1. **Silr** dīc' pē de illa infirmita
te q' dī leuīe. 14. semis flux'. **Vt** sōmū ho
mīdij impediāt. **Itē** sōmū hūidū nō inducāt i
mundiciā corpis nē tantā distractōz m'itis sic sō
mū fornicacōis ppter intēsiōz dlectacōis si tñ
sōmniū homīdij pueniat ex cā que est peccatē
mortale impedit rōe sue cāe a sūp cōne sacramen
ti. **h'c** tho.

Equē vidē de 3. s. d' his que hñt retraxe
re a sūp cōne eukaristie ppter statuti cōgrui
tatē. t arca h' querūtur pl'a. s. vñ abo l' potius
passūptus impediāt sūp cōz hui' sacramēti. **Itē**
q' sic. ex. de cele. mis. ex. pte. in tex. t glo. d. **Et**
hoc triplia rōe p'mo vt aug'. dicit ob honorez
sacramēti vt. s. p'us in os meret nōdum infe
ctū aliq' abo vel potu. d. cōse. di. 2. liquid'. 2. p
ter significacōz vt. s. deē intelligi q' cōtus qui ē
res hui' sacramēti. et caritas eius p'mo fūdari
dē in cordibz n'ris s'm i d. 6. p'mū qñte r'g'
dei. et ppter p'clm vomit' vel ebrietatis que quā
doqz s'ingit qñ hoīes inordinare potibus vl' a
bis vtūtur. sic apl' dicit. 1. cor. xj. alius quidē
esurit alius aut ebri' est. **Exapiūtur** tñ infirmi
q' statim sē cōicandi ē post abū si de eoz p'iculo
timē ne sine cōide decedat qz necitas legem nō
habz de cōse. di. 2. p'sbiter. p'sb' infirmū statim
cōicet ne sine cōione decedat. **Capitulū** aut i d'

quod habetur de coſe. di. i. ſacra. ſacra inſe altaris n̄
niſi a ieiunio celebrantur p̄ter diē q̄ cena dñi
celebrat. loquitur de oſuetudine alii apud aliq̄
obſuata ad reſp̄tationem cene dñi die illa. ſ.
iouis facit. ut a non ieiunio corp⁹ eſti ſume
reſ ſ; h̄ modo eſt abrogatū ut enī dicit aug⁹.
c. p̄dicto p̄ vniuerſū oib⁹ mos ille ſuaſ ut. ſ.
corp⁹ eſti a ieiunio ſumaſ. **S**obri⁹ q̄ dñs dedit
h̄ ſacramētū aplis p̄ cenā. jo. 13. **R**e q̄ illa ho
ra ſuueniens fuit p̄me inſtituēdi ut dictū fuit
ſupra. ſ; non ſuuenit n̄ro vſui quia inſtitudo
reſp̄cit effectū ſacri. ſ; vſus vltim⁹ p̄conſecratē
ſuſcipientis ut quia hō plen⁹ nō eſt ap̄ ad pa
gēdū ſp̄alia iō hoc ſuare non d̄ eccl̄a. **T**ec e
ſile de aplis q̄ ip̄i ſobrie omederāt exēplo eſti ⁊
omederāt abū paſcalē q̄ q̄dā mō ſp̄ual erat q̄n;
tū ad rōz ſignādi. **V**trū ſūp̄co aq̄ v̄l alteri⁹
pot⁹ vel abi i mīia q̄ntitate. l̄ eē reliq̄ay abi
i ore remanēdū ſpediat. **R**e duplex ē ieiunū.
ſ. naſe qd̄ dicit p̄uacōz cūq̄z paſſūpti p̄ mod⁹
abi l̄ pot⁹ ⁊ t̄le ieiū⁹ reſq̄t ad h̄ ſac̄z p̄p̄e p̄dēa
⁊ iō p̄ ſūp̄coz aq̄ l̄ alteri⁹ abi l̄ pot⁹ l̄ medicie
eē i mīia q̄ntitate nō licet ſumē h̄ ſac̄z ⁊ q̄ conē
fecerit excōicacōi ſbiacebit alias bñficio erit p̄
uandus. ar. extra de accu. ſi conſtit. t. 4. q. 1.
nichil. vbi dicitur nichil refert vtrum aliq̄
huiusmodi nutriat per ſe vel cū alijs dūmodo
ſumaſ p̄ modū abi l̄ pot⁹. ſiquie tū abi ſma
nentes in ore ſi caſualiter degluciant n̄ impedi
unt q̄z non trahūt p̄ modū abi vel pot⁹ ſed p̄
mod⁹ ſaline. **E**t eodē mō eſt d̄ reliq̄is aque ⁊ vi
ni q̄b⁹ os abluuntur dūmō nō trahant in maḡ
quātitate ſ; p̄mixta ſaline qd̄ vitari nō p̄t hec
tho. **S**cōm eē rich. ſi p̄ſbit ante miſſam os ſuū
p̄ter reuerenciā ſacri aqua lauet ⁊ a caſu aliq̄
gutta aque illius ſtomachum intrat non p̄p̄e
h̄ renetur miſſam dimittere celebrare. maxie i
die ſolenni. quia hoc non videtur impoſire di
gnam ſp̄arationem p̄ſbiteri nec reuerendam
ſacri. **E**t de ſilibus iōe iudiciū h̄eāſ. **E**t euſdē
ſine eſt hoſti. **S**c̄ eſt ſi ex p̄poſito illam gutta;
deglutiret ſm vtrūq̄z eſt ar. 14. q. 6. c. 1. **A**liud ē
ieiū⁹ eccl̄e qd̄. ſ. ſtaruē ad carnis maceracōez.
⁊ iſtud non impediſ p̄pter p̄dicta quia p̄dicta
nō multū nutriūt ſ; magis ad alterandū ſu
mūtur. **V**trū abo vel pot⁹ paſſūpti i nocte
p̄funda impediāt. **R**e l̄z p̄m⁹ diei ſc̄ diuerſos
diuerſimode ſumaſ. eccl̄a tū ſm curā romanā
diē inap̄t a media nocte ⁊ ſinit in medio no
ctis ſequētis cū de offi. iudi. dele. conſuluit. et
ideo ſi poſt mediam noctem aliq̄s aliq̄ ſūp̄ſer
p̄ modū abi vel potus non p̄t eadē die h̄ ſac̄;
mētū ſumē poteſt vero ante mediā noctē. **T**e
refert vtrū p̄ abū vel potū dormierit aut eē ſi
abo digeſtus ſit q̄ ad p̄ceptū. refert autē q̄ ad ē
bacōz mētis quā hoies paſcitur p̄pter inſōnei
tatem vel indigeſtionē in quib⁹ ſumēs pertur
bat iō ad ſūp̄coz hui⁹ ſacramēti ineptus reddiſ
hec tho. hoſti. aut dicit q̄ p̄ſbiter abo v̄l potū
ſūp̄to p̄ mīia ſua celebrare poterit ſi cāto cēpe
dormierit l̄ eē ſine dormicōe q̄ueit q̄ abo dige

ſtus eē poſſit ſ; ego non edo ſibi q̄ q̄ntuncūq̄
dormieret de mane vſq̄ ad nonam nō poſſ; di
ci q̄ ieiun⁹ eſſet. loquendo de ieiunio qd̄ reſq̄t
ad h̄ ſac̄m. **V**trū h̄ ſac̄o ſūp̄to liceat ſtati a
bū ſumē vel potū. **R**e maria deuocō reſq̄t in
ſūp̄cōe hui⁹ ſacramēti quia tunc papitur ems
effectus hec autē deuocō magis impediſ per p̄e
ōndā q̄z p̄ ſequencia ⁊ iō magis eſt inſtituēdi q̄
hoies ieiunēt ante ſūp̄coz hui⁹ ſacri q̄m poſt q̄
tū eſſe aliqua mora inter ſūp̄coz hui⁹ ſacramēti
et alios d̄bos. ſ. vſq̄ ad conſūp̄coz illay ſp̄ecierū
ſue alteracōz p̄pter reuerenciā etiam. quia tam
illa alteracō ato ſit n̄ oportet q̄ mora ſit mul
tū magna. **V**nde et vniuerſa oratio actionis
graday poſt cōionē diceſ et cōicantes etia; di
cant ſuas orōnes p̄uatas. **S**cōm tū antiq̄s ca
nones ſtatutū ſint a pap̄ clemēte. v̄l h̄e d̄ o
ſe. di. 2. trib⁹. v̄. ſi igit. q̄ ſi mane dñica porō
eōiſ g⁹ ieiunēt vſq̄ ad ſextam qui eam ſūp̄le
rūt. tū hora tertia vel quarta acceperit ieiunē
vſq̄ ad vesp̄rā. antiq̄tē enī ran⁹ miſſay ſolē
nia celebrabant et cū maiori p̄paracōe tūc
autē q̄a frequēd⁹ d̄ ſacra miſteria celebrare nō
poſſ; defacili obſuari. ⁊ iō eſt p̄ ſuuetudinē q̄
riā abrogatū h̄ tho. **D**e efficacia eu karistiie. 19

De efficacia eu karistiie. 19
Eu karistiie. 19
mētū. 2. in q̄bus h̄eat effem. **C**irca
p̄m⁹ ſc̄dēd⁹ q̄ p̄ h̄ ſac̄z p̄m⁹ grāda oſerē. oēm ei eſ
fectū quē facit abo et pot⁹ q̄ntum ad vitā cor
palem. facit eccl̄a h̄ ſacramētum q̄ntū ad vitā
ſp̄ualem jo. 6. caro meā v̄l ē abo et ſan. m. v̄l
eſt pot⁹ v̄l reſide ſp̄ualitē qd̄ ſine grāda eē n̄ p̄t
v̄l h̄ ſac̄m ḡraz oſerē. oſerē autē ḡra ſp̄ualiter
cū v̄tute caritatis. **V**ñ dam⁹. p̄pat ip̄z carboni
carbo enī nō eſt ſimp̄ lignū ſ; igni v̄nitū. ita
et panis iſte non eſt ſimp̄ panis ſ; panis oim̄
et d̄mitatī. **S**i autē dicit ḡg. in omel. penē.
Amor dei non eſt odor⁹ opat enī magna ſi eſt.
⁊ iō p̄ h̄ ſac̄m q̄ntū eſt de ſui v̄tute n̄ tū h̄e
ḡre ⁊ v̄tutis oſeretur ſ; eē exd̄at in accū ſm iō
2. cor. 9. caritas eſti v̄get nos **I**ndē q̄ ex v̄tute
h̄ ſacri aia ſp̄ualitē p̄ficiſ p̄ h̄ q̄ delectat⁹ ⁊ q̄o;
mō inebriat a dulcedine bonitatē dñe ſc̄ illud
can. 4. omedite amici m. ⁊ mebia. kni. **S**c̄dū
do v̄tutes augentur. ſic p̄ abū corpale corp⁹ au
gmentat⁹. **H**inc dyo⁹ dicit q̄ eu karistiia perfecti
uā habet v̄tutē qd̄ non eſſet n̄ p̄ augmētū v̄t
tum. **T**ercō p̄ta venialia remittuntur p̄ q̄ ſer
uor caritatis minuit ſic p̄ corpale abū reſtau
rat⁹ qd̄ q̄d̄ie depōt. v̄ñ amb⁹. li. de ſacramētis
dicit q̄ ille panis q̄d̄ie ſuitur in remediū q̄a
diane fragilitatis. **R**emittūt autem p̄ h̄ ſac̄mē
tum n̄ oia venialia ſ; p̄la vel p̄uadori ſecūdi q̄
hō magis vel min⁹ ſe diſponit ⁊ caritas vigo
ratur p̄tra illa. remittitur autē illud veniale l̄
illa ad e⁹ v̄l quoy remiſſiōz homo magis ſe di
ſpoſit h̄ bon. et pe. **Q**uarto eē q̄n; r̄mittit p̄t;
mōle v̄t q̄n ſuitur ab eo q̄ eſt in p̄cō mōli e⁹
p̄ſciay n̄ h̄z ⁊ affem. forte ei p̄mo n̄ fuit p̄tentiſ
ſ; deuote ⁊ r̄uēt accedēs oſequitur p̄ h̄ ſac̄mē
ḡraz caritatis q̄ p̄ticiōz p̄ficiſ et remiſſiōz p̄c̄i.

Quito hoi tam sumeti qz eē offerenti qm etiam
illis p quibz h sacramētū offeritur fm modū r
qnotatē sue deuocōis et feruoris pena peccati r
mitetur. Sexto hō a peccatis pseruat. tū qz per
ipz spūaliē roborat fm i^o p^o. panis cor hō. ofir
mat. tū quia p ipm inqntū est signū quoddaz
passiōis est p quā deuici sūt demones impug
nacō demonū repellit. Vñ crisost^o dicit sup 30. vt
leones flāmā spirantes sic ab illa mīsa discedi
m^o tribiles effectū in aīo. De hō sacmēti efficacia
loquēs ino. r qñ oēs ei^o effect^o supdictos breuē
ophēdens dicit. eu karistia libat a malo ofiruat
in bono delet uēalia r cauēt mortalia. hō eē v
tute sacri oēs vītes augēt oīm grāz fruct^o
exuberāt. Impeōr aut efficacia hō sacri aliq mō
p venialia. Peccata eīn uēalia dup^a a copi pos
sūt vno^o put sē pēnita. alio^o put sūt accu. p
mo quidē mō peccata venialia nullo mō impe
diūt effectū hui^o sacramēti pē eīn pēnigē q ali
quis post multa peccata gmissa venialia duo
te accedat ad hō sacramētū r plenarie ofequat
hō sacramēti effectū. Secūdo autem modo pecca
ta venialia non ex toto impediunt hui^o sacra
mentū effectū sed m parte. dictum est enim
q effectus hui^o sacramenti non solū est adpēd
habituālis grade et caritatis sed eē est quedam
refectō actualis spūalis dulcedinis. que quidē
impeōr si aliquis accedat ad hoc sacramētū mē
te distracta p pēta venialia. non aut tollit au
gmentū spūalis grade r caritatis. cū oībz pōi
cas quēnt tho. in sū.

Sequitur vidē de 2°. f. m quibz hēat effica
ciam sacramētū eucharistie. Et circa hoc q
runtur plā. f. Verum habeat efficaciam i qñ
bet viro inso. Rē sacramētū non habet effica
ciā i aliq n digne accedat. digne aut accedit q
se pparat sic d^o. Tantū vō sacm acapē sic aliū
obū non est agruū n^o fructuosū erit qz in hoc
sacfo est pñs dīma maiestas et sūma expmīē
cantas id debet recipi cū honore et deuocōe. r qz
sic nō recipi tāt hospes in inūdo hospiciō. necē
est vt hō dō hospiciū pparet p sui diuīdicacōz
r qz nll^o hospiciū hospiti parat n eū cognoscāt
necesse est qz istū abū ab alijs discernat. Ad h
g^o qz hō sacramētū i aliq hēat effica ciā oportz p^o
isti abū ab alijs discernē p fidē. 2° hospiciū pa
rare p sui pparacōz. 3° in hospiciō pparē cū ho
nore r deuocōe p^o et 2° hēm^o. 1. cor. xj. p^o ibi
non diuīdicans corp^o cristi. 2° ibi pbet autēz
se ipm hō. 3° in zacheo Et quia multa recipiūt
hō sacramētū qui se non pparant debite i deo
mīta imbecilles et infirmi r dōz multi Cū g^o q
runtur vñ vir iustus recipiat sacramēti efficaci
am. Dicendū qñ pparat se recipit Alioqñ si
et quadā corrupcōe vel distractōe nō pparet
se debite aut nullā aut modicā repporat effica
ciam. Licet non incurrat mortalem offēsiōnē
hec hō. Verum hoc sacramētū in aliquo
peccatore efficaciam habeat. f. qui est in morta
li peccato. Rē nō est limitanda cū largitas qñ
in hoc sacramēto possit facere et aliquando fa
ciat omnis culpe remissionē. sed secūdū forū

omune et generalē rōez institucōis hō sacramē
ti dicendum est q illud sacramētū datū ē in d
bū illis q sūt de corpe estī mīstico et omīs tales
hnt caritatē. id effectū habz in solis iustis. effe
ctus aē in iustis ē liberacō a culpa uēali et p
uacō a mortali vt sup patuit. hec bon. **V**trū
hō sacramētū pfit tantū sumētū Rē q nō sed
eē alijs. **N**ā sic dictū est hō sacramētū non tantē
est sacramētū s; eē sacrificiū. Inquātum enī in
hō sacramēto representatur passiō estī p quā est
obtulit se hostiā deo. vt d^o ad eph. 4. hō rōez sac
ficiā s; inquātū in hō sacramēto tradit inuisibilis
gratia sub vi sibi spē hō rōz sacramēti. sic igit h
sacramētū pdest sumētū r p modū sacramenti
r p modū sacrificiā qz p oībz sumētū offeritur
d^o enī in canone misse quotqz ex hac tē. **S**qz
gratia repleamur. s; alijs qui nō sumūt pdest
p modū sacrificiā inqntū p eoz salute offeritur.
Vnde et i canone misse d^o memēto. rē. vsqz i
columitatis sue. r vtqz modū oficendi dñs ex
pmit. **q^o**. 26. q p vobis. f. sumētū et p mltis
f. alijs effūdē in remis. pecca. hec tho. **V**trū hō
sacramētū habeat suū effectū in oībz p quibus
offerit. Rē q nō. nā sic passiō estī pdest quidem
oībz qz tū ad sufficiendā r ad remissionē cul
pe r adpēd; grade et glorie. s; effectū nō hō n i
illis q passiōi estī cōiūgūtur p fidem et carita
tē. ita eē hō sacramētū qd est mēorale dñice pas
sionis n hō suū effectū n in illis qui cōiūgūtur
hui^o sacfo p fidē r caritatē. **V**ñ aug^o. dicit ad
renatū. quis offerat corp^o estī n p hīs q sē mē
bra estī **V**ñ r i canone misse n orat p hīs q sē
ex eccliam. Illis tamē pdest plus vel min^o scdm
modū deuocōis eoz. hec tho. **V**trū sumē pl^{es}
hostias ofsecratas simul in eadem missa magis
pfit sumētū vel etiam illis p quibz sūt oblate
qm sumē vñ tantū. Rē q nō nā supcō pnet
ad rōem sacmēti s; oblatō pnet ad rōz sacrificiā
r ideo ex hō q aliqz sumit corp^o estī sel. l. pluri
es nō accrescāt alijs aliqū inuamē. s; l. iter eē nec
ex hō q sacdos ofsecrat plures hostias i vna mis
sa multiplicat effect^o hui^o sacramēti quia nō est
mī vñū sacramētū nichil eīn pl^o est virtutis
in mltis hostijs ofsecratis qm in vna. cū sub oī
bus et sub vna non sit n totus est^o. **V**ñ n^o si
aliquis pl^{es} hostias ofsecratas in vna missa si
mul sumat papie maiore effectū sacramenti.
In pl^o vero missis multiplicat sacrificiā obla
tio r id multiplicat effect^o sacrificiā. hec tho.